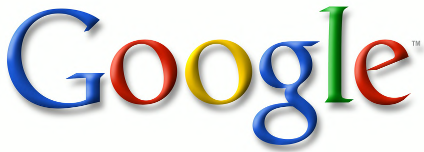

Princeton University Library
32101 064293911

EURIPIDIS

IPHIGENIA

TAURICA.

RECENSUIT

GODOFREDUS HERMANNUS.

LIPSIAE
IN LIBRARIA WEIDMANNIA.

MDCCCXXXIII.

EURIPIDIS

IPHIGENIA

TAURICA.

LIPSIAE
EX OFFICINA I. [illegible]. HIRSCHFELDI.

PRAEFATIO.

Vicesimus hic annus est, ex quo A. Seidlerus Euripidis Iphigeniam in Tauris edidit, recensitam ab se ac brevibus adnotationibus instructam. Qui vir quum omnium optime de hac fabula sit meritus, nisi quod, recente tum rei metricae studio, nimia antistrophicorum quaerendorum cupiditate nonnulla audacius constituit: non esset mihi denuo edendae consilium subnatum, nisi, dum in scholis meis hanc tragoediam interpretabar, non pauca esse animadvertissem, quae hodie, magis magisque cognita veteris tragoediae ratione, etiam post Seidleri aliorumque operam vel explicari rectius vel certius emendari posse viderentur. Atque a codicibus quidem perexiguum auxilium accessit, quum quibus Matthiae usus est duorum codicum Florentinorum, et, quas iam Seidlerus in praefatione attulit, libri Victoriani lectionibus fere ea confirmentur, quae a Marklando Musgravioque ex libris Parisinis fuerant enotata. Ii libri tres sunt, quos notis a Marklando usurpatis designavi A. B. C. Horum A, qui est numero 2887, collatus denuo a Boissonado, Musgravio vocatur E;

B Musgravio est G, numero 2817; C est exemplum Aldinae adscriptam habens lectionem codicis cuiusdam Puteani: unde Musgravio hic liber P dicitur. Praeter hos memoratur, sed raro, Oxoniensis, qui nescio an sit liber impressus adscriptas habens emendationes quasdam, et a Gaisfordio codices Bodleiani. Editionem Aldinam Porsonus ad Medeae v. 675. quum saepe in hac tragoedia meliorem lectionem aut lectionis melioris vestigia conservasse quam conservarint codices Marklandi dixit, mihi non videtur satis recte iudicasse. Perraro enim id factum video: ac potius editio illa plerumque deteriora praebet, multisque in locis apparet ex codice eam manasse grammatici alicuius opera recensito, fortasse Demetrii Triclinii. Ex hac autem editione fluxerunt caeterae, nisi quod in Brubachiana correctiones nonnullae docti cuiusdam viri sunt receptae. Quare ego solam fere Aldinam adhibui, huiusque et codicum scripturas adnotavi, ut, mea qui editione uterentur, in promptu haberent quidquid in libris utile invenitur. Virorum doctorum coniecturas commemoravi eas, quibus cognoscendis aliquid lucri facere possent lectores. Multa quoque seculum obliviscenda profert sequuturo. Ea vero oblivioni tradere officium est.

Dignissima est autem haec tragoedia, cui quantum fieri possit pristina forma restituatur. Est enim in praestantissimis earum, quas fecit Euripides, invitamurque ad eam accurate cognoscendam praecipue Germani, apud quos summus poeta Goethius idem argumentum in scenam produxit, ita ille Atheniensem poetam aemulatus, ut hominem natione Graecum, sed eum talem audire videamur, qui nostri

aevi cultu eruditus non solum virtutis puriorem excelsioremque imaginem animo impressam habeat, sed etiam oblectandi materiam magis ex sententiarum vi et copia, quam ex verborum ornatu et varietate numerorum depromat. Uterque poeta suo in genere admirabilis est; uterque diligenter perpensa argumenti natura fabulam et invenit et exornavit; sed alter famam sequutus, quam mutare religio vetabat, alter, nullis constrictus vinculis, fingens quae apta indicabat. Id enim tragoedias illas inter se comparanti ante omnia tenendum est. Euripidem necessario curare debuisse, ut non solum Iphigenia e Taurica abduceretur, sed asportaretur etiam simulacrum Dianae. Sic enim ferebat fama, colebantque illud signum Attici Halis, in quem locum ab Oreste delatum credebatur. Goethio vero licebat in solo Iphigeniae reditu consistere, quumque, si statua illa maneret apud Tauros, ea ipsa re solvi nodum posse intelligeret, ad id ambiguitate oraculi, sororem reduci iubente Apolline, potuit uti. Sed videndum est de omni utriusque tragoediae inventione.

Prologum apud utrumque poetam agit Iphigenia, sola in scenam progressa. Et apud Euripidem quidem, cuius in fabula sciunt Tauri Agamemnonis filiam esse, genus suum et quomodo in ista loca venerit enarrat, crudelibusque sacris praefecta abhorrere se ab illa immanitate ostendit, ac saltem non ipsam mactare hospites. Tum somnium exponit, quo fratris mortem significari rata inferias ei se parare dicit, arcessiturque, quas morari videt, ministras suas intro abit. Horum ea quae prima sunt communem habent vitium prologorum Euripidis, ut

narrentur res notae, nec sit in iis quod animos moveat audientium. Caetera aptius sunt et doctius inventa. Nam somnio, quod vidit, et ipsius et spectatorum cogitationes ad Orestem advertuntur, ne is postea casu et fortuito advenire videatur. Somnium autem non debebat eiusmodi esse, ut speraret adventum fratris: sic enim nec metus excitari ille poterat, in quo sumus, quum videmus eo rem adduci, ut non multum absit, quin soror fratrem nescia atrocissimae morti consecret, neque agnitio tantopere commoveret animos spectatorum, sperato exspectatoque adventu Orestis. Quaerat vero aliquis fortasse, cur, quum columnam ruente domo unam superstitem manere in somnis viderit, de fratre, ac non de patre cogitet. Id ne fieri possit partim per rem ipsam, partim a poeta cautum est. Per rem ipsam, quod fratrem, quem infantem Argis reliquerat, magis amabat Iphigenia quam patrem, cuius animum minime paternum experta erat Aulide; per poetam, quum et flavas comas enatas ex capite columnae dixit, quod aperte iuvenis speciem praebet, et columnam domus marem filium esse Iphigeniam dicentem fecit. Simul autem, quo magis postea, ubi congressa est Iphigenia cum Oreste et Pylade, omnia ad Orestem referri possent, nec de Pylade importunius quaerendi necessitas afferretur, curavit poeta, ut nominari alter illorum Pylades posset, nec tamen eum sibi affinem esse sciret Iphigenia. Itaque fecit eam cogitantem secum, an forte quis alius illo somnio significaretur; at nullum esse, qui indicari potuerit, siquidem Strophius, cui nupta erat soror Agamemnonis, illo saltem tempore, quo Aulidem abducta sit, non habuerit

finem. Denique etiam opportunissimum erat illud somnium ad chorum ita introducendum, is ut lugubria[1] canere posset, quibus eo aptior locus erat in principio fabulae, quod eventus rerum deinde optatus succedit. Verum quamvis haec docte sint peritequé inventa, tamen Graecum poetam longe superavit Germanicus. Is in prologo fecit Iphigeniam nihil nisi querentem quod patria et cognatis careat, obiterque tactis rebus Aulide gestis precantem ab dea ut se suis restituat. Nulla in his frigida narratio, nihil docte callideque excogitatum: sed omnia talia, ut simul et moveant animum, et indicent quo tendat fabula, et mentem aperiant virginis pie deorum quamvis dura decreta reverentis. Nec tamen omisit Goethius illa, quae ab Euripide in principio prologi enarrata Germanis multo magis quam Graecis exponi oportebat: sed inseruit eo loco eaque ratione, ut, quum apud Euripidem nullam ad animos commovendos vim habeant, maximam habeant ac plane divinam in Germanica fabula. Prorsus enim deserens vestigia Euripidis Thoantem fecit connubium expetere Iphigeniae, idque primo per nuncium, virum gravem et sapientem. Qui postquam repulsam tulit, ipse rex, victor reversus ex bello in quo filius eius ceciderat, ita uti et aetatem eius dignitatemque decet et moribus consentaneum est antiquorum, non mollibus blanditiis et precibus, sed tranquilla oratione offert tori consortium rebus divinis destinatae virgini. Ibi vero illa, quum adhuc celasset originem suam, declinare studet connubium, quo sibi reditum in patriam intercludi videt, detestataque ex domo se ortam esse dicit, tandemque et ipsa quae

sit fatetur, et impia narrat scelerosaque facta maiorum suorum: qua scena nihil fingi potest praeclarius.

Revertor ad Euripidem. Apud hunc, ubi Iphigenia scenam reliquit, accedunt ad templum Orestes et Pylades, opportunitatem simulacri auferendi circumspicientes. Difficultatem autem rei et periculi magnitudinem videns Orestes, spe abiecta domum redire mavult: sed a Pylade admonitus, non vanum fore Apollinis oraculum, noctuque rem perfici posse, manere et audere aliquid constituit. Huius scenae necessitatem ipsum argumentum fabulae afferebat, quia non casu ad haec loca delati sunt, sed venerunt Apollinis iussu simulacrum Dianae in Graeciam asportaturi. Sed est haec scena etiam accommodate ad mores Graecorum inventa, dolos et vafritiam amantium, apteque composita ad ingenium fortunamque iuvenum ostendendam, nec vacua dictis, quae animos commoveant. Nam Orestes, videns tandem templum illud, in quo omnis ei spes salutis posita est, simul autem intelligens tam munitum esse eum locum, ut se exsequi posse iussa dei desperet, miserabili oratione ipsum alloquitur Apollinem, conquerens, quod in apertam missus sit perniciem, petensque consilium a Pylade. Consentaneum est autem Orestem, insaniae crebris accessionibus fatigatum, timidiorem esse, quam qui integris viribus fruebatur Pyladem.

Postquam abierunt Orestes et Pylades, redit in scenam Iphigenia inferias factura fratri, quem mortuum esse putat, ministrante choro. Ibi lugubribus anapaestis et fratris obitum et sua tristia fata succinente choro deplorat. Id canticum, veritate sen-

tentiarum magis quam iis virtutibus insigne, quae magni ingenii documenta sint, accommodatum quidem est consilio poetae, qui persuasum de morte Orestis esse voluit Iphigeniae, sed habet, quae parum veri similia esse videantur. Exspectamus enim ut et quaerat chorus quid istud somnii sit, quo tam certe credat abiisse fratrem, et vero etiam consoletur eam, moneatque fallacia saepe esse visa somniorum. At neutrum facit. Repeti enim, credo, nolebat poeta, quae in prologo dicta essent de somnio. Tum vero aut gnarum iam eorum quae videre sibi visa esset Iphigenia introducere chorum debebat, aut in prologo breviter iniecta mentione somnii nunc id explicate choro experientem facere Iphigeniam. Consolatio autem, quam desideramus, tantum aberat ut obfuerit eius consilio, ut ea uti potuerit efficacissime, si Iphigenia adspernaretur omne solatium vel prae amoris in Orestem magnitudine vel quod deos perdere gentem crederet tot Pelopis, Atrei, Thyestae, Agamemnonis impie factis contaminatam.

Finito cantico venit bubulcus, duos Graecos adesse nuncians, conspectos in rupibus, et ab aliis pro diis habitos, aliis naufragos esse visos, quorum altero, quum eos capere vellent, insania correpto Furiasque se cernere clamitante pavidi illo spectaculo pastores stupuerint, mox autem, ubi furens ille stricto gladio in armenta impetum fecerit, concurrerint ad opem gregibus suis ferendam, acrique tandem certamine bellicosos iuvenes armis spoliatos ad regem adduxerint, quem eos huc mactandos esse missurum. Egregia haec omnis narratio est, tum rerum atrocium ac mirabilium accurata verbisque

aptissimis exornata descriptione, tum quod fortia facta duorum adversus magnam multitudinem pastorum se strenue defendentium advertunt animum audientis, implentque exspectatione qui sint illi, quos non aliquos de vulgo, sed generosae stirpis propaginem esse oportent. Apteque illud quoque inventum est, quod alterum illorum iuvenum Pyladem vocari audivit pastor iste, ut, quum Strophii nullum filium norit Iphigenia, de Pyladae istius origine quaerendi nulla caussa sit, tantoque magis attentio animi ad alterum convertatur, qui detrectat edere nomen suum.

Eximia arte etiam quae sequitur scena facta est. Nam quum ultimis nuncii verbis monita esset Iphigenia opportunitatem sibi dari ulciscendi sacrificii Aulidensis mactandis advenis e Graecia, iam illa, fratrem credens mortuum esse, invidens felicioribus, exacerbatur, indignataque quod non Helena, non Menelaus infortunii sui auctores ad Tauros aliquando sint delati, recordatur malorum suorum, recordatur precum, quibus frustra oraverit patrem ne se interficeret; nuptiarum, quarum falsa specie Aulidem sit vocata; amplexuum, quibus nec sorori nec fratri valedixerit, ut brevi se rediturам sperans. Sed subita est haec animi commotio, neque in obstinatam crudelitatem abit. Nam ubi in mentem venit, quam beata ex vita patriae domus sublatus sit Orestes, dolore mollita languescit ad saevitiam, qua usura in hospites erat, reputatque illam sacrificiorum immanitatem non ab dea, sed ab hominibus barbaris, sanguinem peregrinorum expetentibus, esse institutam. Relinquit igitur scenam ita, ut appareat non parcere quidem velle advenis, sed tamen magis quoniam in

necessitatem inciderint pereundi, quam ipsa quod gaudeat illo crudeli deae ministerio.

Tum chorus, ex captivis ille mulieribus Graecis constans, auditis fortiter factis advenarum, quid aliud quam cogitet secum qui sint tandem illi, quove casu ad inhospitalem terram delati, optetque ut Helena potius huc appellat, magis vero etiam, ut venerit qui aliquid de patria sua nunciet, vel ipsas hasce captivas ex tristi apud barbaros servitio liberet? Id carmen, summa sententiarum aptissimum ad animos exspectatione iuvenum illorum implendos, Euripides more suo oneravit magis quam ornavit descriptione Nereidum ad propositum nihil pertinente.

Adducuntur nunc Orestes et Pylades vincti. Ministros demere iis vincula intraque abire et parare sacra iubet Iphigenia. Tum postquam tacens aliquantisper intuita est hospites, populares suos, iuvenes adspectu non ignobiles, plena adhuc fratris quo se orbatam esse credit recordatione, parentes sororemque, si quam habeant illi, miseratur, talibus cariturum fratribus, cogitansque quam improvisum hominibus veniat infortunium, clementer eos alloquitur, quaeritque qui sint, quos longo itinere ad aeternam a patria absentiam huc fata detulerint. Haec ut ex intima animi natura petita sunt, ita non possunt non excitare eosdem in audientibus sensus. Neque vero haec tantum, sed etiam quae sequuntur eximie ad veritatis exemplum expressa sunt, eoque magis movent et ipsos, qui colloquuntur inter se et eos qui illa audiunt, suspensosque tenent inter spem metumque. Orestes moriendi necessitatem et sibi et Pyladi adesse videns, monet Iphigeniam, ne miseranda mi-

saepe crudelitatem efficit, quique desperent salutem magis affligere velit: scire eos, qua sibi morte sit pereundum. Igitur Iphigenia uter eorum Pylades vocetur quaerit; indicatoque etiam cognoscere patriam cupit. Pudet Orestem Argivos esse fateri: itaque declinat responsum. Porro quaerenti fratresne sint, amore, non ortu esse dicit. Nomen ipsius exquirenti, eodem pudore cohibitus, infelicem se, si vero nomine vocandus sit, appellandum esse respondet. Amplius instanti, ignotus si pereat, contemptu cariturum ait. Exprobranti superbiam, *corpus meum*, inquit, *non nomen sacrificabis*, monere eam volens, ut faciat officium suum, nec quaerat quod ad eam non pertineat. Denique quum de patria interrogatus ne hanc quidem nominat, blande illa hoc sibi ut gratiam petit. Tum vero cedens, quia eam non levitate quadam aut vana res alienas cognoscendi cupiditate, sed humano erga miseros affectu quaerere videt, Argos nominat, animadvertensque quantopere illa hoc dicto commoveatur, etiam felices quondam Mycenas sibi natale solum esse dicit, ampliusque blanda voce petenti, ut ad quaestiones suas respondeat, adnuit, vix numerandum esse significans, si hoc suis malis accedat. Optatum adesse Argis ubi asseveravit Iphigenia, *non mihi*, inquit: *an tibi, id tu vide*. Quae sententia gravis Iphigeniae, mactaturae obsequiosum hospitem, gravior spectatoribus est, videntibus quid fratri ab sorore immineat. Tum Iphigenia anxia et plena metu, ut natura fert, quum veremur ne mala potius quam bona audituri simus, non statim de carissimis quaerit, sed paullatim magis magisque ad ea accedit,

in quibus ei aut spes aut desperatio parata est, de Troia, de Helena, de reditu Graecorum interrogans, atque de hoc quidem timida sic universe, quoniam sponte de summi ducis fortuna aliquid dicturum esse Orestem putat. Sed ille id refugiens, quam, inquit, omnia simul comprehendis. Ad quae illa tristis: hoc frui cupio, priusquam tu moriare. Satisfacturum ille se huic miserantis desiderio ostendit. Igitur amplius pergit de iis, quorum artibus periit in Aulide, de Calchante et Ulixe, tum de eo, cui coniux dolose destinata erat, Achille, de quibus rebus tam distincte percunctante stupet Orestes, quaeritque quae sit. Illa, pari ut Orestes pudore genus suum nominare verita, ex Graecia se esse fatetur, tenera aetate huc translatam. Tum denique illa de patre, sed prae metu quid auditura sit non eum nomine appellans, quid autem dux, inquit, quem felicem praedicant? Id vehementer movet Orestem: quis? inquit: non enim, quem ego quidem novi, inter felices est. Ad haec illa subtimide: at ferebatur quidam Atrei filius Agamemno esse. Ibi horrore ex gentis suae malorum memoria correptus Orestes, nescio, inquit: mitte hunc sermonem, mulier. Anxie vero petenti, orantique per deos, ut pergat, periisse eum dicit: et sic porro paullatim reliqua, occisum esse ab uxore, uxorem interfectam a filio fatetur. De subole Agamemnonis interrogatus, Electram superstitem esse dicit, de se ipsa quum quaesivit, mortuam perhiberi ait; postremo de filio Agamemnonis quaerenti vivere eum, sed vagum errare dicit. Ita illa vanum fuisse somnium suum in-

telligit, nec tamen amplius percunctandi ei relicta est occasio, quoniam de vago atque extorri nihil compertum esse hospiti credit. Vanitatem somnii Orestes confirmat eo, quod ne dii quidem qui sapientissimi habeantur somniis sint veraciores, ut, qui caetera non stultus divinationibus et oraculis fidat, nihil nisi mala inveniat. Ibi in mentem venit Iphigeniae, quum hic hospes, quicum nunc colloquuta est, Argivus sit noritque Mycenas, posse eum illuc cum litteris mitti, dummodo alter victima cadat Dianae. Id vero detrectat Orestes, se eum esse dicens, quem fata trahant, Pyladem autem duntaxat ut amicum in societatem venisse malorum: quare illum Argos mitti, se autem mactari aequum censet. Admirata illa generosum iuvenis animum, optansque ut talis sit quem superstitem habeat frater, nam ne se quidem fratre carere, nisi quod eum non ante oculos videat, consentit, sciscitantique quomodo sacrificium peragatur et an ipsa eum sit mactatura, ad singula respondet, quumque ille dolet quod non sibi contingat ab sorore ossa sua condi, ipsa quoque dolore tacta omnem quem possit populari suo promittit inferiarum honorem. Tum abit allatura litteras, sperans gratum se fratri nuncium missuram. Haec quis non videat quantis spei, timoris, horroris, miserationis fluctibus agitare debeant animos audientium? Itaque quid aliud chorus, qui haec spectavit atque audivit, quam utriusque amicorum sortem deploret, ambigens uter sit infelicior, is cui moriendum sit, an ille qui vitam et reditum in patriam morte lucretur amici?

Res ipsa ferebat, ut illi duo mirarentur, quod mulier peregrina tam accurate teneret res Argivas,

Unde Oresti Argivam esse suspicanti assentitur Pylades, sed, monens regum fata facile omnibus innotescere, aliud eam dixisse ait, quod ipse ferre non debeat, quia et turpe sibi sit, ut ignavum, pereunte amico domum redire, nec vacuum suspicione insidiarum, ut regni heres fieret, structarum. Quare una mori cum Oreste vult. Sic dum iterum de ambobus solliciti sumus, Pyladae quoque constantiam et generosam amicitiam admirantes, iis eum argumentis refutat Orestes, quibus non potest resistere: se parricidio impiatum, illum innocentem esse; se impuram, illum puram habere domum: illum ex Electra prolem suscepturum, et sic sibi quoque nec nomen nec patriam domum exstinctum iri: postremo mandat ut tumulum sibi exstruat memoriamque conservet; ut nunciet ab Argiva se muliere esse immolatum; ut tueatur orbatam cognatis sororem suam Electram: denique amico a pueritia sodali, fidoque in summis periculis, valedicit. His victus argumentis promittit Pylades se quod petierit amicus facturum: sed tamen nondum plane desperandum esse monet, quod saepe etiam in summo discrimine mutetur fortuna. Mirifice haec quoque scena ad miserationem facta est, egregia etiam eo, quod omnia ad Orestis interitum, de quo praecipue solliciti sumus, tendunt, exspectatione in fine scenae, quum adhuc sperantem videmus Pyladem, novum incrementum capiente.

Colloquio amicorum finem facit reditus Iphigeniae epistolam ferentis. Satellites illa intro abire iubet, quo sola cum hospitibus et choro relinquatur. Id prudenter sic instituit poeta, quo quae deinceps aguntur non alios testes haberent, quam quibus illa tuto committi possent. Verens autem Iphigenia

ne Pylades, salute impetrata, negligat perferre epistolam, iurato eum affirmare vult, se litteras Argis redditurum esse ei ad quem sint scriptae. Paciscitur cum ea Orestes, ut ipsa vicissim iuret, curaturam ille ut vivus ex his locis abeat. Metuendum erat enim ne rex id impediturus esset. Itaque Iphigenia, paullum tacita secum hoc recordata, effecturam spondet. Iurant igitur ambo: sed Pylades, ut virum prudentem decebat, videns naufragio perire posse epistolam, hoc ut sibi sine fraude sit postulat. Eo fit, ut Iphigenia, cuius plurimum interest ne sibi nuncii Argos mittendi opportunitas pereat, recitare quae scripta sint in tabellis constituat, ut, si illae intereant, ore referre Pylades quod inerat possit. Hoc simplici et ex re ipsa quasi sponte nato invento illud consequutus est Euripides, ut, quo minus Iphigenia suspicatur fratrem, ad quem scripsit epistolam, coram adstare et ista praesentem audire, eo vehementius quum Orestes commoveatur, tum spectatores hac fortunae conversionis mutatione trepident. Ubi Oresti Agamemnonis filio sororem Iphigeniam non mortuam, sed viventem scribere ille audivit, perculsus vehementissime, ubi est illa? an mortua revixit? exclamat. Illa vero ignara, cur hoc quaerat, haec quam vides, inquit: ne me interpella. Quum pergit scripta recitare, iterum illo iterumque exclamante quum quaerit quid in re aliena deos appellet, iam omnia penitus audire cupiens Orestes, nihil est, inquit: aliud mihi erat in mente. Audita tota epistola exsultans Pylades quod tam facile exsequi possit mandata, amico, nomine eum appellans, sororis reddit litteras. Ille accipit, perfususque gaudio amplecti vult sororem: quae stu-

pens re incredibili retro cedit, dubitans, mirans, requirens documenta: quae ille quum minime dubia memoravit, tum vero amplectitur ipsa, ingentemque in laetitiam effusa modo insperatum gaudium, modo pristina sua mala, modo periculum ex quo servata est mactandi carissimi fratris, sedatius interloquente fratre, persequitur. Monente tandem Pylade, tempus esse abstinere ab laetitiae et amoris testificationibus, curareque ut salvi e barbaris evadant, non ante se obsequuturam dicit Iphigenia, quam de Electra caeterisque qui sibi cari sint facta sit certior. Id sicuti naturae animi humani consentaneum, ita ad reliquam partem fabulae necessarium est. Postquam enim Orestes de se, suisque laboribus, et quomodo quaque caussa Apollinis iussu hic adsit exposuit, Iphigenia et deae iram verita, si signum eius prodat, et sibi mortem a Thoante metuens, rationem quaerit, qua Orestes ipsam simul cum statua deae hinc possit abducere. Varia frustra proponente Oreste denique ipsa dolum comminiscitur, ut simulacrum quasi a parricida contaminatum arcanis sacris in mari purgatura in navem imponat, ipsaque cum Oreste et Pylade aufugiat. Id igitur, silentium promittente choro, constituunt. Quae omnia et probabiliter inventa et verbis sententiisque aptissime exornata esse non est quod explicate demonstremus. Quod si forte quis putet, Iphigeniae, ubi Pyladem videt litteras amico tradere, eumque ut fratrem eius salutare, id suspectum videri debuisse, quasi confictum ex tempore, quo parcere eam velit vitae eius quem fratrem suum esse audiat: facile vel paullum ea de re cogitanti appareat necesse est ne in mentem quidem hoc venire Iphigeniae potuisse. Nam non solum plane

incredibilis illa temeritas atque audacia esset, si Pylades, statim computato tempore, quod ab Aulidensi sacrificio effluxisset, infantem tunc fuisse Orestem et proinde vix a facie notum Iphigeniae esse posse perspexisset, eaque re ad fraudem faciendam uteretur; sed etiam Orestem tam infortunatum, tam vitae satiatum, tam generose se potius quam amicum morti tradere paratum vidit Iphigenia, ut alia omnia potius quam istiusmodi astutiam et fallaciam possit suspicari.

Finito hoc actu chorus carmen canit, cuius summa bene rei convenit: sed hoc quoque canticum poeta nimia ubertate inutilium verborum instruxit. Desiderium suum patriae declarant hae mulieres, ex qua bello captae huc venerunt, beatam praedicantes redituram illuc Iphigeniam, optantesque ut reverti sibi quoque ad illa loca liceat, in quibus olim virgines saltando inter se ac vestium nitore comarumque ornatu certaverint.

Graeca tragoedia non eam est legem sequuta, quam sibi multi recentiorum tragicorum, non poesi animos suaviter afficere, sed exspectationem theatri in exitum rerum intentam explere volentes scripserunt, ut ea quae maximam vim ad commovendos spectatores haberent differrent usque ad ipsum finem tragoediae, subitaque solutione nodi abrupto filo auditores quasi attonitos destituerent. Hinc in hac quoque Euripidis tragoedia, ut in plerisque veterum, remissior est motus animorum in posteriore parte fabulae, qua confecto quod summum erat res denique plene ad exitum perducitur. Potissimum erat agnitio fratris et sororis, ex qua et salus Orestis et statuae ablatio pendebat, cui coniunctissimus est etiam Iphigeniae in patriam reditus. Sed postquam

sunt agniti, etiam quomodo ablatum esset simulacrum ipsique salvi evasissent erat declarandum. Itaque primo quem inter se composuerant dolum perfici videmus, callide Iphigenia persuadente Thoanti de arcana lustratione statuae. Cuiusmodi artibus quum valde delectarentur Graeci, cupide haec spectata esse credibile est. Quae quoniam fiunt, ut impleatur oraculum Apollinis, chorus sanctissimi illius oraculi memoriam a prima eius origine persequitur. Mox satellitum unus, qui captivis custos additus erat, relictus ab Iphigenia procul a mari, adest regem quaerens, quem chorus negat in templo esse, quo Iphigeniae, dum eum nuncius alibi quaerat, plus spatii ad fugam sit. Decipi se sentiens ille, ipse pultat fores templi, egressoque regi quomodo illi clam cum Iphigenia et simulacro deae aufugere voluerint, quomodo impediti fuerint, quomodo nunc navi fluctibus ad littus repulsa inter scopulos haereant exponit. Itaque rex illuc et equites et naves mitti iubet, ut capiat profugos et ad supplicium trahat. Apertum est, hunc dignum vindice nodum esse, ut recte intersit deus. Nam quid faceret poeta? Num introduceret nuncium, qui fugisse illos cum Iphigenia et simulacro deae referret? At is turpis rei exitus ac potius nullus fuisset. Neque enim Thoas non potuisset vindictam parare et bello petere raptam statuam. Id vero famae repugnabat, quae nulla de bello ob illum raptum suscepto exstabat. An capti qui fugerant ad regem reducerentur? Ita vero et fugae inventum inane erat, potuerantque capi antequam fugerent, et capti puniri debebant. Itaque ne sic quidem is qui debebat exitus facti esset consequutus. Omnibus igitur modis quum ne-

cessaria esset dei interventio, sapienter poeta rem sic instituit, ut eo ipso momento, quo summum fugientibus periculum imminet, Minerva de caelo veniat, reprimens iustam iram Thoantis, fataque exponens signum Dianae in Graeciam deportari volentia, poscensque ut et Orestes atque Iphigenia et post eos captivae mulieres illaesae in patriam revertantur. Sic neque a Thoante, viro pio nec deorum irreverente, quidquam impedimenti relinquitur, neque illorum, qui oraculum Apollinis impleverunt, aut fortuna incerta manet, aut fallacia coniuncta esse cum perfidia atque impietate videtur. Deo autem quum opus esset, etsi prae omnibus vel Diana, cuius sacra in Graeciam transferrentur, vel Apollo, cuius iussa statua esset ablata, in mentem venire poetae debebant, tamen ille Minervam praetulit, ut deam tutelarem Athenarum, quarum in ditione situs esset locus ille, qui recepturus esset signum Dianae Tauricae. Quod nisi in agrum Atheniensem transferri signum illud oportuisset, non apte introduxisset Minervam: nunc loco illo opportunitatem praebente praeferenda caeteris erat ea dea, quam ut suae civitatis praesidem Athenienses colebant.

Aliam viam ingressus est Goethius. Is haec duo videtur proposita habuisse, ut exspectationem usque ad finem fabulae vehementer suspensam teneret, vigente etiam in postrema parte motu animorum; et ut summae virtutis exempla in hominibus sexu, aetate, munere diversis exhiberet. Itaque quum, ut supra dictum est, Arcas, administer et amicus Thoantis, vir gravis et prudens, monens Iphigeniam ut connubium petenti regi tandem obsequatur, repulsam tulisset, rex ipse ubi petitor qua

decorum erat dignitate venit, urgeri se videns Iphigenia, primum genere suo aperiendo deterrere eum conatur: quod ubi frustra esse videt, vitam Dianae dicatam praetendit. Tum rex aegre ferens repulsam, filii in bello interitum intermissioni sacrificiorum, quibus Iphigeniae humanitas obstiterit, tribuens, duos captivos missurum se dicit, quos antiquo more mactari iubeat. Postquam abiit rex, Iphigenia eximio carmine orat Dianam, ut ab se avertat homines immolandi necessitatem: cuiusmodi alia quoque carmina, quibus quartus actus incipit et finitur, instar eorum sunt canticorum, quae in Graeca tragoedia chorus canit.

In secundo actu prodeunt in scenam Orestes et Pylades, non, ut apud Euripidem, statuae auferendae opportunitatem circumspicientes, sed Orestes de salute desperans, Pylades non abiiciens spem, ac potius vel audendum aliquid vel dolo tentandum censens. Haec scena etsi non multum promovet, tamen inventione et sententiis praeclara est, egregieque ingenia et mores utriusque iuvenis declarat. Illud tamen non video quomodo defendi possit, quod homines captivi, manus catenis vincti, sine custodibus adsunt, liberamque veniendi abeundique potestatem habent. Adveniente Iphigenia secedere Pylades Orestem iubet. Pyladem catenis liberat Iphigenia, sentiens popularem suum esse: vicissimque ille, Graecae vocis sono praeter opinionem gavisus, quaerit, quae sit. Satis illa esse dicente, si sacerdotem esse accipiat, ipsum edisserere quis et unde sociusque eius venerint iubet. Ille Cretenses esse refert, Adrasti filios, se Cephalum, illum Laodamantem, quem fratre occiso a Furiarum persequutionibus requiem in templo Dianae inventurum Apollo sit vaticinatus. Aperte in his Ho-

mierum imitatus est Goethius, sed plane id sine caussa, eoque non recte fecit. Nam neque cur celet vera Pylades quidquam inveniri potest, et, si ista sunt celanda, cur simillima iis quae celat refert? Ignota enim mulier utrum Laodamantem Cretensem occiso fratre, an Argivum Orestem propter interfectionem matris a Furiis agitari audiat, perinde est, nec quidquam differt. Multo igitur consideratius aptiusque Euripides, apud quem Orestes celat genus suum, quia pudet, quod Agamemnonis summi Graecorum ducis filius non in bello honesta morte, sed captivus a barbaris turpi sacrificio ut hostia cadat. Caetera in illa scena, quibus Iphigenia patris interitum ab uxore propter interfectam Aulide Iphigeniam cognoscit, egregia sunt: pariterque hoc, quod quum his auditis illa prae dolore caput veste tegens abiit, aliquid spei ex eius commotione affulget Pyladae.

Magis etiam eminet tertii actus prima scena, in qua amplius de gente sua ex Oreste sciscitanti Iphigeniae ad singula sic ille respondet, ut vehementissime inter gaudium et horrorem fluctuent animi audientium. Sed quod Orestis dira sorte accepta nondum sciens ipsum illum qui haec referat Orestem esse, simili in malo hunc hospitem versari dicit Iphigenia, ille autem, indignatus quod ficta narraverit Pylades, se esse Orestem profitetur, id ego quidem et quae deinceps sequuntur, etsi orationis et sententiarum gravitatem valde admiror, tamen minime probem aut laudem. Primum enim commentum illud Pyladae, quod et sine caussa et parum apte inventum esse supra diximus, propterea insertum esse apparet, ut in pari caussa fictum illum

Laodamantem esse opinata Iphigenia confessionem qui sit ab Oreste eliciat. At ea parum sufficiens caussa est. Nam neque celatum velle nomen suum Orestem usquam indicatum est, neque ingenui mores eius animusque ad extrema patienda paratus dubitari sinunt, quin commoveri sentiens Iphigeniam malis Orestis ultro se eum esse dicturus fuerit. Deinde quum ille edito nomine suo ferocius mortem expetens paullum secessit, Iphigenia, quam attonitam stare ac tum vehementissimo gaudii impetu corripi exspectamus, multo quam veri simile est tranquilliore oratione ob expletam spem suam diis gratias agit. Quae etsi monita erat a Pylade, ut Furiarum accessionibus obnoxium socium suum caute et leniter tractaret, tamen ad primam auditionem nominis id oblivisci, praesertim secedente illo, debebat; deinde autem secum recordari, seque ipsa monere, ut parcat misero, nec statim et improvide se sororem, quam mortuam putet, esse prodat. Non satis est enim facere id illam, sed etiam cur faciat quod contra naturam est patere debet spectatoribus. Igitur ubi rursum accessit Orestes vehementer animo perturbatus, dum paullatim Iphigenia quae ipsa sit aperit, magis ille magisque agitatur neque credens neque non credens, ut neque insanire eum, nec tamen procul ab insania abesse appareat, usque dum confectus illis animi motibus collabitur. Haec etsi docte periteque et inventa sunt et verbis aptissime declarata: tamen his factis periit vis illa quam agnitio in Euripidis fabula habet. Nam apud Goethium Orestes sororem simul et agnoscit et non agnoscit. Licetque hoc quoque in exemplo animadvertere, quod multis in veterum tragoediis, primum auctorem, qui argumentum maxima simpli-

citate et convenientissime naturae exposuit, superiorem esse iis, qui post eum, quoniam planissima atque optima sibi praerepta videbant, minus probabilia excogitare cogebantur. Hinc etiam quae sequuntur duae scenae, licet dictis sententiisque admirabiles sint, ad cursum actionis non multum conferunt, sed necessariae sunt propter praegressa. Nam in prima earum expergiscens ex animi deliquio Orestes apud inferos esse sibi videtur, in altera autem liberatum se a Furiis esse sentiens non agnoscit sororem, sed ut de agnita iam loquitur.

In quarti actus initio anxie sollicitam videmus Iphigeniam de sorte Orestis et Pyladis suique cuiusdam mendacii conscientia turbatam. Id secus factum est, quam antiquus poeta facturus erat. Is curavisset, ut aut scirent iam spectatores aut nunc cognoscerent quid istud esset mendacii. Nam etiam si non diceret Iphigenia quid mox fingere vellet, tamen suggestum aliquid doli sibi a Pylade esse indicare debebat. Nunc id demum ex eius cum Arcade colloquio cognoscimus, cui eadem, quae apud Euripidem de purgando in mari simulacro Dianae exponit. Illud vero aptissime institutum, ut Arcas iterum Iphigeniam et de connubio cum Thoante et de clementia atque humanitate, qua ille semper erga eam usus sit, admoneat. Quo illa, quum abiit Arcas, magis angitur doli quem parat turpitudine. Venit deinde Pylades, cui ablaturo statuam, rogantique an nunciaverit regi quod suasisset, haesitans Iphigenia, fecisse se id quidem respondet, sed exspectandum esse responsum regis, priusquam sacra quae finxerit peragantur. Aucta ita rei difficultate quid porro faciendum sit docet Pylades, dubitantemque et ancipitem

inter periculum hospitum et turpitudinem mendacii propemodum ad suam perducit sententiam. Ita animo in diversa distracto reputans impietatem in deam, si simulacrum eius abripi patiatur, ingrataeque mentis opprobium, si regem optime de se meritum fallat, auxilium deorum implorat, Parcarum recordata carmen, quod cecinerint Tantali posterorum ex aurea inter deos sede expulsi poenas praesagientes.

Eximie finito quarto actu quinti primae duae scenae parum necessariae videntur, quarum in prima Arcas regi nunciat suspectos fugae esse hospites, rex autem insidias iis locari iubet; in altera rex solus iram suam in Iphigeniam prodit. Sequitur deinde colloquium Iphigeniae cum rege, egregium illud quidem, sed hoc neque ex Graecorum consuetudine, neque ad legem artis poeticae factum, quod quaerente rege qui sint hospites illi, trepidans Iphigenia titubante voce esse eos, videri, putare se Graecos esse dicit. Est haec quidem imitatio naturae, sed non omnia imitari decet poetam, quem oportet quae vulgaria et humilia sunt, in quibus est haesitatio vocis et revocatio atque correctio, decentiorem et graviorem in forman redigere. Mox confirmato consilio, mendacii conscientiam verita, fiduciamque habens magno regis animo, ingenue fatetur qui sint hospites: inclinanteque rege ad dignum generoso viro consilium, armatus adest Orestes: sed ferro cernere paratos gravibus monitis retinet Iphigenia: advenientibusque etiam Pylade et Arcade armatis, dum utriusque copiae inter se pugnant, rex pariterque Orestes cessare pugnam iubent, quamdiu duces colloquantur. Rogatus igitur Orestes an sit ille filius Agamemnonis, ubi id se pugnando cum

fortissimo Scytharum comprobaturum dixit ea lege ut, si vincat, abrogentur hospitum immolationes, rexque ipse cum eo dimicaturus est, pacare eos conatur utrique metuens Iphigenia: sed rex, etiam si ille verus Orestes sit, tamen armis decernendum contendit, quia simulacrum deae rapturi venerint hospites. Tum vero solvit nodum Orestes, intelligens iam mentem oraculi, quod sororem non Apollinis sed Orestis abduci iusserit: itaque statuam missam faciens sola cum Iphigenia ut sibi domum abire liceat postulat, oranteque simul ipsa quoque Iphigenia rex abite igitur inquit. Quem aegre nec sine indignatione consentire videns Iphigenia enixe orat ut se non inimica mente dimittat. Cedens ille precibus valete dicit. In hac scena, quae plena motus est, dictorumque gravitate et luminibus sententiarum egregia, tamen illud postremum valete vehementer laedit animum audientis, quod nec Graecae tragoediae consuetudini, neque omnino legi artis poeticae convenit. Finem enim poematis talem esse convenit, praesertim in tragoedia, ut composito motu requiescat animus, nec violenter repressa reticeantur, quae eloqui poetam oportebat. Quae ille si non eloquitur, quid aliud quam imperfectam relinquit et fine destitutam tragoediam? Graecus poeta non illud aegre extortum valete posuisset, sed Thoantem fecisset sic, ut virum magnanimum decebat, aliquot versibus dicentem, se, quamvis invitus dimittat Iphigeniam, tamen, fatis deorumque voluntati cedentem, bonis cum votis et ipsam et quem invenisset fratrem domum iubere revertere.

Reliquum est, ut etiam in mythologiae nebulosas regiones paullum exspatiemur, ne hanc partem

interpretationis qua mirifice hoc seculum delectatur, plane videamur neglexisse. Quamquam, ut dicam quod sentio, ad Euripidis fabulam recte intelligendam non opus videtur quaeri, quam originem illa de Iphigenia apud Tauros fama habeat, praesertim quum ne proficiamus quidem multum ea quaerendo, quae inveniri posse haud valde credibile sit. Attigerunt haec multi, quos memoravit Baehrius ad Herodotum IV. 103. praetermissis tamen, quae ab Lobeckio ad hanc rem pertinentia in Aglaophamo p. 500. 628. et praecipue p. 1214. sunt allata. Nuper multa quae ad hanc rem pertinent profudit F. G. Schneidewinus in dissertatione de Diana Phacelitide et Oreste apud Rheginos et Siculos, edita Gottingae a. 1832. Consideratius quam alii plerique C. O. Müllerus in Orchomeno p. 310. seqq. Lemni quaerenda censet fabulae illius primordia, ubi humanas victimas Marti antiquitus immolatas esse ex Fulgentio in nefrendes sues p. 770. et virgines sacrificatas magnae deae ex Stephano Byzantino constet. Vereor tamen ne Müllerus quoque mythologorum more finxerit, quae non fuerunt, Tauriam nescio quam, quae sit Lemnus, Taurosque, populum Lemniensem, quorum rex Thoas fuerit. Quae ille collegit ex eo, quod Hyginus fab. XV. Thoantem, quem filia Hypsipyla in navem imposuerit, in Tauricam tempestate delatum scripsit. Quin Dissenio in explicatione Pindari Isthm. IV. p. 511. seq. ed. Boeckh. persuasit Welckerus, Lemniam deam eamdem esse cum Thia et Chryse. Non invideo credentibus. Antiquissima, cuius memoriam accepimus, sacrorum illorum sedes Brauron Atticae videtur fuisse, sacraque ipsa Pelasgica. Pelasgi enim, ut refert praeter alios au-

ctores Herodotus VI. p. 137. seqq. ex Attica electi Lemnum tenuerunt, unde vindictae caussa rapuerunt feminas Atticas Braurone festum Dianae celebrantes. Eadem paullo aliter narrat Plutarchus in Quaestionibus Graecis c. 21. p. 296. B. et de Virtutibus mulierum c. 8. p. 247. D. E. ubi de Pelasgis Cretam profectis sic scribit: *ὁρμισθεῖσιν οὖν πρὸς τῇ λεγομένῃ Χεῤῥονήσῳ θόρυβοι πανικοὶ προςέπεσον νύκτωρ· ὑφ' ὧν διαπτοηθέντες ἐνεπήδησαν εἰς τὰς ναῦς ἀκόσμως, ἀπολιπόντες ἐν τῇ γῇ ξόανον τῆς Ἀρτέμιδος, ὃ πατρῷον ἦν αὐτοῖς εἰς Λῆμνον ἐκ Βραυρῶνος κομισθέν, ἐκ δὲ Λήμνου πανταχοῦ συμπεριαγόμενον.* Multa fuit huius simulacri fama. Pausanias I. 23, 7. *καὶ Ἀρτέμιδος ἱερόν ἐστι Βραυρωνίας, Πραξιτέλους μὲν τέχνη τὸ ἄγαλμα, τῇ θεῷ δ' ἐστὶν ἀπὸ Βραυρῶνος δήμου τὸ ὄνομα. καὶ τὸ ἀρχαῖον ξόανόν ἐστιν ἐν Βραυρῶνι, Ἄρτεμις, ὡς λέγουσιν, ἡ Ταυρική.* Et c. 33, 1. *Μαραθῶνος δὲ ἀπέχει τῇ μὲν Βραυρών, ἔνθα Ἰφιγένειαν τὴν Ἀγαμέμνονος ἐκ Ταύρων φεύγουσαν τὸ ἄγαλμα ἀγομένην τῆς Ἀρτέμιδος ἀποβῆναι λέγουσιν, καταλιποῦσαν δὲ τὸ ἄγαλμα ταύτῃ καὶ εἰς Ἀθήνας καὶ ὕστερον εἰς Ἄργος ἀφικέσθαι. ξόανον μὲν δὴ καὶ αὐτόθι ἐστὶν Ἀρτέμιδος ἀρχαῖον· τὸ δὲ ἐκ τῶν βαρβάρων οἵτινες κατὰ γνώμην ἔχουσι τὴν ἐμήν, ἐν ἑτέρῳ λόγῳ δηλώσω.* Id fecit III. 16, 7. his verbis: *τὸ δὲ χωρίον τὸ ἐπονομαζόμενον Λιμναῖον Ὀρθίας ἱερόν ἐστιν Ἀρτέμιδος. τὸ δὲ ξόανον ἐκεῖνο εἶναι λέγουσιν, ὅ ποτε Ὀρέστης καὶ Ἰφιγένεια ἐκ τῆς Ταυρικῆς ἐκκλέπτουσιν· ἐς δὲ τὴν σφετέραν Λακεδαιμόνιοι κομισθῆναί φασιν Ὀρέστου καὶ ἐνταῦθα βασιλεύοντος. καί μοι εἰκότα λέγειν μᾶλλόν τι δοκοῦσιν ἢ Ἀθηναῖοι. ποίῳ γὰρ δὴ λόγῳ κατέλιπεν ἂν ἐν Βραυρῶνι Ἰφιγένεια τὸ ἄγαλμα; ἢ πῶς,*

ἡνίκα Ἀθηναῖοι τὴν χώραν ἐκλιπεῖν παρεσκευάσαντο, οὐκ ἐξέθεντο καὶ τοῦτο ἐς τὰς ναῦς; καίτοι διαμεμένηκεν ἔτι καὶ νῦν τηλικοῦτον ὄνομα τῇ Ταυρικῇ θεῷ, ὥστε ἀμφισβητοῦσι μὲν Καππάδοκες καὶ οἱ τὸν Εὔξεινον οἰκοῦντες τὸ ἄγαλμα εἶναι παρὰ σφίσιν, ἀμφισβητοῦσι δὲ καὶ Λυδῶν οἷς ἐστὶν Ἀρτέμιδος ἱερὸν Ἀναΐτιδος. **(De hoc nomine multa Creuzerus Comm. Herodot. I. p. 247. seq.)** Ἀθηναίοις δὲ παρώφθη γενόμενον λάφυρον τῷ Μήδῳ· τὸ γὰρ ἐκ Βραυρῶνος ἐκομίσθη τε ἐς Σοῦσα, καὶ ὕστερον Σελεύκου δόντος Σύριοι Λαοδικεῖς ἐφ᾽ ἡμῶν ἔχουσι. μαρτύρια δέ μοι καὶ τάδε τὴν ἐν Λακεδαίμονι Ὀρθίαν τὸ ἐκ τῶν βαρβάρων εἶναι ξόανον· τοῦτο μὲν γὰρ Ἀστράβακος καὶ Ἀλώπεκος οἱ Ἴρβου τοῦ Ἀμφισθένους τοῦ Ἀμφικλέους τοῦ Ἄγιδος τὸ ἄγαλμα εὑρόντες αὐτίκα παρεφρόνησαν· τοῦτο δέ, οἱ Λιμνᾶται Σπαρτιατῶν καὶ Κυνοσουρεῖς καὶ ἐκ Μεσόας τε καὶ Πιτάνης θύοντες τῇ Ἀρτέμιδι, ἐς διαφοράν, ἀπὸ δὲ αὐτῆς καὶ ἐς φόνους προήχθησαν, ἀποθανόντων δὲ ἐπὶ τῷ βωμῷ πολλῶν νόσος ἔφθειρε τοὺς λοιπούς. καί σφισιν ἐπὶ τούτῳ γίνεται λόγιον αἵματι ἀνθρώπων τὸν βωμὸν αἱμάσσειν· θυομένου δὲ ὅντινα ὁ κλῆρος ἐπελάμβανε, Λυκοῦργος μετέβαλεν ἐς τὰς ἐπὶ τοῖς ἐφήβοις μάστιγας, ἐμπίμπλαταί τε οὕτως ἀνθρώπων αἵματι ὁ βωμός. ἡ δὲ ἱέρεια τό ξόανον ἔχουσά σφισιν ἐφέστηκε. τὸ δέ ἐστιν ἄλλως μὲν κοῦφον ὑπὸ σμικρότητος, ἢν δὲ οἱ μαστιγοῦντές ποτε ὑποφειδόμενοι παίωσι κατὰ ἐφήβου κάλλος ἢ ἀξίωμα, τότε ἤδη τῇ γυναικὶ τὸ ξόανον γίνεται βαρὺ καὶ οὐκέτι εὔφορον· ἡ δὲ ἐν αἰτίᾳ τοὺς μαστιγοῦντας ποιεῖται καὶ πιέζεσθαι δι᾽ αὐτούς φησιν. οὕτω τῷ ἀγάλματι ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ταυρικῇ θυσιῶν ἐμμεμένηκεν ἀνθρώπων αἵματι ἥδεσθαι. καλοῦσι δὲ οὐκ

Ὀρθίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ Λυγοδέσμαν τὴν αὐτήν, ὅτι ἐν θάμνῳ λύγων εὑρέθη, περιειληθεῖσα δὲ ἡ λύγος ἐποίησε τὸ ἄγαλμα ὀρθόν. Elucet ex hac hominis superstitiosi disputatione quod in his verum est, deam illam antiquitus placatam esse victimis humanis, quam feritatem postea Graecos emollitis moribus sic abrogasse, ut umbra tamen quaedam veteris ritus maneret. Quin fuit etiam fama ipsorum opinor Brauroniorum, apud se, non Aulide, mactatam esse Iphigeniam. Id compertum habemus ex scholiasta Aristophanis ad Lysistratae v. 645. qui testimonium affert Euphorionis:

ἀγχίαλον Βραυρῶνα, κενήριον Ἰφιγενείης·

quem versum suum fecit Nonnus XIII. 186. Similis est ratio, qua Halis cultam Dianam docet Euripides v. 1419. seqq. Culta est autem haec dea Pelasgica a Graecis pro Diana. Si excerptis ex Stephano Byzantino fides, Lemno ei nomen fuit illa in insula: *Λῆμνος, νῆσος πρὸς τῇ Θρᾴκῃ, — ἀπὸ τῆς μεγάλης λεγομένης θεοῦ, ἣν Λῆμνόν φασιν. ταύτῃ δὲ καὶ παρθένους ἔθυον.* Apud Aristophanem in Lemniis *μεγάλη θεός,* non posito nomine proprio, appellata videtur. Photius: *μεγάλην θεόν. Ἀριστοφάνης ἐν Λημνίαις, ἴσως τὴν Βένδιν. Θρᾳκία γάρ.* Hesychius: *μεγάλη θεός. Ἀριστοφάνης ἔφη τὴν Βένδιν. Θρᾳκία γὰρ ἡ θεός.* De his videndus Lobeckius in Aglaophamo p. 1214. Eidem deae cognomen fuit *Ἰφιγένεια,* simili potestate ut *μεγάλη θεός.* Atque hoc quoque indicium esse videtur originis Pelasgicae, si verum est quod refert Herodotus II. 52. nomina deorum apud Pelasgos fuisse nulla, iusto ille tamen longius progressus, quum etiam cognomina addidit, sic scribens: *ἐπωνυμίην δὲ οὐδ᾽ οὔνομα ἐποιεῦντο οὐδενὶ αὐτῶν.* Qui enim inter se distincti

essent, nisi per cognomina naturam et potestatem significantia? Testis de *Ἰφιγενείας* appellatione est idem ille Herodotus IV. 103. *Ταῦροι μὲν νόμοισι τοιοισίδε χρέωνται· θύουσι μὲν τῇ παρθένῳ τοὺς ναυηγοὺς καὶ τοὺς ἂν λάβωσι Ἑλλήνων ἐπαναχθέντας τρόπῳ τοιῷδε· καταρξάμενοι, ῥοπάλῳ παίουσι τὴν κεφαλήν· οἳ μὲν δὴ λέγουσι, ὡς τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ διωθέουσι κάτω· ἐπὶ γὰρ κρημνοῦ ἵδρυται τὸ ἱρόν· τὴν δὲ κεφαλὴν ἀνασταυροῦσι· οἳ δὲ κατὰ μὲν τὴν κεφαλὴν ὁμολογέουσι, τὸ μέντοι σῶμα οὐκ ὠθέεσθαι ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ λέγουσι, ἀλλὰ γῇ κρύπτεσθαι. τὴν δὲ δαίμονα ταύτην τῇ θύουσι λέγουσι αὐτοὶ Ταῦροι Ἰφιγένειαν τὴν Ἀγαμέμνονος εἶναι.* Respexit haec Pausanias I. 43, 1. Nimirum Agamemnonis filia, quod nomen idem habebat, confusa est cum dea *Ἰφιγενείᾳ*. Credita est autem Diana esse. Et eo cognomine culta Diana est ab Hermionensibus, de quibus Pausanias II. 35, 1. *καὶ Ἀρτέμιδος ἐπίκλησιν Ἰφιγενείας ἐστὶν ἱερόν.* Luculentum confusionis documentum praebent quae idem VII. 26, 2. de Aegira urbe Achaiae refert: *Ἀρτέμιδός τε ναὸς καὶ ἄγαλμα τέχνης τῆς ἐφ' ἡμῶν· ἱερᾶται δὲ παρθένος, ἔστ' ἂν ἐς ὥραν ἀφίκηται γάμου. ἕστηκε δὲ καὶ ἄγαλμα ἐνταῦθα ἀρχαῖον, Ἰφιγένεια ἡ Ἀγαμέμνονος, ὡς οἱ Αἰγειρᾶταί φασιν· εἰ δὲ ἀληθῆ λέγουσιν οὗτοι, δῆλός ἐστιν ἐξ ἀρχῆς Ἰφιγενείᾳ ποιηθεὶς ὁ ναός.* Graeca credulitate perperam ratiocinatur. Et statua illa erat Iphigeniae, et templum antiquum: sed posteriores Agamemnonis filiae esse crediderunt, deam illam Dianam appellantes. Eodem modo confusa est Agamemnonis filia cum Hecata. Pausanias de Megarensibus I. 43, 1. *λέγουσι δὲ εἶναι καὶ Ἰφιγενείας ἡρῷον· ἀποθανεῖν γὰρ καὶ ταύτην ἐν*

Μεγάροις. ἐγὼ δὲ ἤκουσα μὲν καὶ ἄλλον ἐς Ἰφιγένειαν λόγον ὑπὸ Ἀρκάδων λεγόμενον, οἶδα δὲ Ἡσίοδον ποιήσαντα ἐν καταλόγῳ γυναικῶν Ἰφιγένειαν οὐκ ἀποθανεῖν, γνώμῃ δὲ Ἀρτέμιδος Ἑκάτην εἶναι. Illa igitur antiqua Pelasgorum dea, quam modo magnam deam, modo Iphigeniam appellabant, quum propter potentiam, ut videtur, vel stans super tauro vel tauro insidens fingeretur, de quibus imaginibus dixit Spanhemius ad Callimachi h. Dian. 113. 187., dicta est etiam *ταυροπόλος*, sacraque eius *ταυροπόλια.* Huius appellationis ineptam originem excogitavit Euripides v. 1425. alia scholiastae hariolati sunt ad Sophoclis Aiacem v. 172. unde hausisse videtur Suidas in *Ταυριώνη*, quod aliud eiusdem deae cognomen est. Quumque Tauri quoque, reliquiae Cimmeriorum a Scythis pulsorum, chersonesum Tauricam habitantes, de quibus scripsit Herodotus IV. 1. 11. 12. 99. advenas et naufragos suae cuidam deae sacrificare perhiberentur, veri simile est, hoc ipsum gentis illius nomen occasionem praebuisse confundendis deae tauropolae et Taurici illius numinis sacris, praesertim quum sic illa homines immolandi immanitas in barbaros posset coniici. Hinc etiam Iphigeniam, sive Agamemnonis et Clytaemnestrae, sive, ut ex Nicandri *ἑτεροιουμένων* libro quarto Antoninus Liberalis fab. XXVII. refert, Thesei et Helenae filiam, quum esset confusa cum dea Iphigenia, ex Aulide in Tauricam dixerunt esse translatam. De ea sic scribit Antoninus: *Ἄρτεμις δὲ ἀντὶ τῆς Ἰφιγενείας παρὰ τὸν βωμὸν ἔφηνε μόσχον, αὐτὴν δὲ προσωτάτω τῆς Ἑλλάδος ἀπήνεγκεν εἰς τὸν Εὔξεινον λεγόμενον πόντον παρὰ Θόαντα τὸν Βορυσθένους παῖδα· καὶ τὸ μὲν ἔθνος ἐκεῖνο τῶν νομάδων ἐκάλεσε Ταύρους, ἐπεὶ*

ἀντὶ τῆς Ἰφιγενείας παρὰ τὸν βωμὸν ἔφηνε ταῦρον, αὐτὴν δὲ ταυροπόλον. κατὰ δὲ χρόνον ἱκνούμενον ἀπῴκισε τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Λευκὴν λεγομένην παρὰ τὸν Ἀχιλλέα, καὶ ἀλλάξασα ἐποίησεν αὐτὴν ἀγήρων καὶ ἀθάνατον δαίμονα, καὶ ὠνόμασεν ἀντὶ τῆς Ἰφιγενείας Ὀρειλοχίαν. ἐγένετο δὲ Ἀχιλλεῖ σύνοικος. **Ab Theseo et Helena genitam esse Iphigeniam etiam alii scriptores tradiderunt commemorati a Meinekio ad Euphorionem p. 133. seq. Euphorionis versus apud Etym. p. 480, 18. sic scribendi:**

οὕνεκα δή μιν
ἶφι βιησαμένῳ Ἑλένη ὑπεγείνατο Θησεῖ.

Lycophroni Ἶφις **dicta est v. 824. Similis, ut in Iphigenia, etiam in Thoante diversorum confusio videtur esse facta, quum Hypsipylae patrem Thoantem, quoniam alii quoque illo nomine memorabantur, in navem a filia impositum quidam, quos Hyginus fabula XV. sequutus est, in Tauricam, alii, ut Apollonius Rhodius I. 623. seqq. in insulam Oenoam, quae postea Sicinus est dicta, delatum esse commiscerentur. Ille certe quem fama ferebat Taurorum rex Thoas non, ut Euripides putabat v. 31.**

ὠκὺν πόδα τιθεὶς ἶσον πτεροῖς
εἰς τοὔνομ' ἦλθε τῆς ποδωκείας χάριν,

quod eumdem cum Lemnio esse ratus Aristophanes in Lemniis ridens in contrarium vertit,

ἐνταῦθ' ἐτυράννευσέν ποθ' Ὑψιπύλης πατὴρ
Θόας, βράδιστος τῶν ἐν ἀνθρώποις δραμεῖν,

sed potius ab accelerandis advenarum mactationibus nomen illud videtur accepisse. Nihil istarum rerum omnium Homero notum fuit, apud quem in nono Iliadis v. 144. Agamemno dicit:

τρεῖς δέ μοί εἰσι θύγατρες ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτῳ,
Χρυσόθεμις καὶ Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα·

τάων ἥν κ᾽ ἐθέλῃσι φίλην ἀνάεδνον ἀγέσθω
πρὸς οἶκον Πηλῆος.

Falsus est enim Io. Vincentius Westrik in dissertatione de Aeschyli Choephoris deque Electra quum Sophoclis tum Euripidis p. 41. seq. quum mentionem Iphigeniae nullam apud Homerum inveniri putavit. Nam Iphianassa illa non diversa est ab Iphigenia, quam etiam Lucretius I. 86. Iphianassam appellavit. Distincta est Iphigenia ab Iphianassa in carminibus Cypriis, ex quibus illa de Aulidensi sacrificio fama videtur dimanasse: sequutusque est Cypriorum scriptorem Sophocles in Electra 157.

οἵα Χρυσόθεμις ζώει καὶ Ἰφιάνασσα.

Ubi scholiastes: ἢ Ὁμήρῳ ἀκολουθεῖ εἰρηκότι τὰς τρεῖς θυγατέρας τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἤ, ὡς ὁ τὰ Κύπρια, τέσσαρας, Ἰφιγένειαν καὶ Ἰφιάνασσαν. Non recte in his Elmsleius τέσσαρας, quod in codice scriptum δ, mutavit in διαφόρους. Scholiastes Euripidis ad Orest. 23. οὗτος ὁ ποιητὴς γ' λέγει θυγατέρας γεννηθῆναι τῷ Ἀγαμέμνονι· ὁ δὲ Σοφοκλῆς ἐν τῷ β' δράματι τέσσαρας μετὰ τῆς Ἰφιανάσσης. Aliud ibi scholiastes commentum affert, Electram prius vocatam esse Iphianassam. Patet haec inventa esse ne Homerus Iphigeniam aut ignorasse aut falso nomine appellasse videretur. Sophoclis interpres erravit in eo, quod Homeri exemplo Iphianassam nominari potuisse credidit. Nam quae vivere Iphianassam dicit, Electra, mactatam esse sciebat Iphigeniam. Monuit hoc iam Rudolphus Henrichsen in commentatione de carminibus Cypriis p. 62. Alio modo ab Homero discessit Euripides, qui hac in fabula solam Iphigeniae Electram sororem esse fecit. Argumentum Euripideae tragoediae enarravit Hyginus fab. CXX. idemque de caussa, ob quam irata Agamemnoni fuerit Diana, scripsit fab. XCVIII. ubi videndi interpretes.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Ὀρέστης κατὰ χρησμὸν [1]) εἰς Ταύρους τῆς Σκυθίας μετὰ Πυλάδου παραγενόμενος [2]) τὸ παρ' αὐτοῖς τιμώμενον τῆς Ἀρτέμιδος ξόανον ὑφελέσθαι προῃρεῖτο. προελθὼν δ' ἀπὸ τῆς νεὼς καὶ φανεὶς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων [3]) ἅμα τῷ φίλῳ συλληφθεὶς ἀνήχθη κατὰ τὸν παρ' αὐτοῖς ἐθισμόν, ὅπως τοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἱεροῦ σφάγιον γένωνται. τοὺς γὰρ καταπλεύσαντας ξένους ἀπέσφαττον.

Ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Ταύροις τῆς Σκυθίας· ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐξ Ἑλληνίδων γυναικῶν, θεραπαινίδων τῆς Ἰφιγενείας. [4]) προλογίζει δὲ Ἰφιγένεια.

---

[1]) Sequutus sum in argumento codicem Paris. A. apud Boissonadum. Vulgati post χρησμὸν inserunt ἐλθών.

[2]) Vulgati παρακινηθείς.

[3]) Vulgati ἐντοπίων.

[4]) Quae sequuntur, addita ex Par. A.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
ΧΟΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
ΒΟΥΚΟΛΟΣ.
ΘΟΑΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΑΘΗΝΑ.

Beiträge zur Kritik und Exegese der Taurischen Iphigenia des Euripides von Johann ~~[illegible] Wien~~ 1859. 8

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Πέλοψ ὁ Ταντάλειος εἰς Πῖσαν μολὼν
θοαῖσιν ἵπποις Οἰνομάου γαμεῖ κόρην,
ἐξ ἧς Ἀτρεὺς ἔβλαστεν· Ἀτρέως δὲ παῖς
Μενέλαος Ἀγαμέμνων τε· τοῦ δ᾽ ἔφυν ἐγώ,
τῆς Τυνδαρείας θυγατρὸς Ἰφιγένεια παῖς,
ἣν ἀμφὶ δίναις, ἃς θάμ᾽ Εὔριπος πυκναῖς
αὔραις ἑλίσσων κυανέαν ἅλα στρέφει,
ἔσφαξεν Ἑλένης οὕνεχ᾽, ὡς δοκεῖ, πατὴρ
Ἀρτέμιδι κλειναῖς ἐν πτυχαῖσιν Αὐλίδος.
ἐνταῦθα γὰρ δὴ χιλίων ναῶν στόλον
Ἑλληνικὸν συνήγαγ᾽ Ἀγαμέμνων ἄναξ,
τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου θέλων
λαβεῖν Ἀχαιούς, τούς θ᾽ ὑβρισθέντας γάμους

V. 1. *Πῖσαν* recte Dindorfii: nam, si corriperetur prima, ut apud Pindarum, dixisset *Πίσην*. Attulit initium fabulae Aristophanes Ran. 1232.

V. 4. Primus *τοῦ δ᾽ ἔφυν* pro *τοῦδ᾽ ἔφυν* Schaeferus.

V. 5. Elmsleius non sine veri specie, sed praeter necessitatem et in censura editionis Seidlerianae et fidentius ad Bacch. 181. *παιδὸς* pro *θυγατρὸς* scriptum fuisse censuit.

V. 8. Par. A. Ald. et ut videtur reliqui codd. *ἔσφαξ᾽*.

V. 11. Ald. *Ἑλληνικῶν*. Codd. Par. A. B. Flor. 1. *Ἑλληνικὸν*.

Ἑλένης μετελθεῖν, Μενέλεῳ χάριν φέρων.
δεινῆς ἀπνοίας πνευμάτων δὲ τυγχάνων,

V. 14. Ald. *Ἑλένης*, Codd. tres Paris. Vict. *Ἑλένη*. Flor. 1. 2. *Ἑλένη*. Marklandus *Ἑλένην*, cuius mentem non videtur perspexisse Matthiae, quum ei opposuit, quod in exemplis quae attulit, Orest. 413. *ὡς ταχὺ μετῆλθόν σ᾽ αἷμα μητέρος θεαί*, et Cycl. 280. *οἳ μετῆλθεν ἁρπαγὰς Ἑλένης Ἰλίου πόλιν*, accusativi personae designent eum, a quo commissum fuerit facinus puniendum. Id ipsum enim voluit Marklandus, Helenam dici puniri, quod violasset sanctitatem connubii. *Ἑλένη* vero, quod probandum Matthiae censuit, Platonis verba in Apol. Socr. p. 28. C. comparans, *εἰ τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ ἑταίρῳ τὸν φόνον*, hac ratione non potest admitti, quia non adulterae, quae volens cum Paride aufugerat, grata futura erat quae de Troianis maximeque ipso adultero sumeretur vindicta. Si esset *Ἑλένῃ* legendum, referri deberet hic dativus ad *ὑβρισθέντας*, ut significaret *ὑφ᾽ Ἑλένης*. Sed omnino aptior est Aldinae scriptura, quia additum est *Μενέλεῳ χάριν φέρων*. Nam Paridem puniri, Helenam autem recuperare volebat Menelaus. *Ἑλένῃ* si legitur, ambiguitatis vitio laborat oratio.

V. 15. Libri, *δεινῆς τ᾽ ἀπλοίας πνευμάτων τ᾽ οὐ τυγχάνων*, quod tueri conato F. Handio in adnotationum ad hanc tragoediam particula prima vereor ne non magis quam Schaefero ad Plutarchum vol. V. p. 289. *δεινῆς τ᾽ ἀπλοίας πνευμάτων οὐ τυγχάνων* corrigenti, quod sibi quoque in mentem venisse ait Handius, ii assentiantur, qui accurate huius loci rationem consideraverint, vimque et usum perspexerint *τε* particulae. Seidlerus: *δεινῆς δ᾽ ἀπλοίας, πνευμάτων δ᾽ οὐ τυγχάνων*. Quod ille sic voluit intelligi ut *τυγχάνων* etiam ad *δεινῆς ἀπλοίας* pertineret. Ita vero argutius opponitur per particulam adversativam *πνευμάτων δ᾽ οὐ τυγχάνων*. Matthiae quod probavit, *δεινῆς δ᾽ ἀπλοίας πνευμάτων τ᾽ οὐ τυγχάνων*, ipse quoque *τυγχάνων* ad utrumque nomen referens, non potuit ita dici, sed necessario etiam in altero membro *δὲ* habere debuit: in quo si *τε* servatur *δεινῆς ἀπλοίας* pro *δεινῆς ἀπλοίας οὔσης* dictum accipi necesse est. Sed ista omnia dura sunt ad constructionem, neque eleganter ad numeros dicta. Scripsit Euripides *δεινῆς ἀπνοίας πνευμάτων δὲ τυγχάνων*. Sophocles Electr. 563.

ἐροῦ δὲ τὴν κυναγὸν Ἄρτεμιν, τίνος
ποινῆς τὰ πολλὰ πνεύματ᾽ ἔσχ᾽ ἐν Αὐλίδι.

Ac nescio an id ipsum quod reposui legerit Eustathius, qui p. 59. extrema sic scripsit: *μάντιν δὲ κακῶν τὸν Κάλχαντα οὐκ ἀμαρτύρως λέγει, ὡς οἱ παλαιοὶ ἐπισημαίνονται, ἀλλὰ διότι καὶ τὸ ἔσεσθαι δεκαετῆ τὸν πόλεμον αὐτὸς ἐν τῇ Αὐλίδι ἐμαντεύσατο, καὶ τὴν τῆς ᾀδομένης δὲ ἀπνοίας τῶν ἀνέμων αἰτίαν αὐτὸς ἐξευ-*

εἰς ἔμπυρ' ἦλθε, καὶ λέγει Κάλχας τάδε·
ὦ τῆσδ' ἀνάσσων Ἑλλάδος στρατηγίας
Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμίσῃ χθονός,
πρὶν ἂν κόρην σὴν Ἰφιγένειαν Ἄρτεμις
λάβῃ σφαγεῖσαν· ὅ τι γὰρ ἐνιαυτὸς τέκοι
κάλλιστον, εὔξω φωσφόρῳ θύσειν θεᾷ.
παῖδ' οὖν ἐν οἴκοις σὴ Κλυταιμνήστρα δάμαρ
τίκτει, τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων,
ἣν χρή σε θῦσαι. καί μ' Ὀδυσσέως τέχναις
μητρὸς παρείλοντ' ἐπὶ γάμοις Ἀχιλλέως.
ἐλθοῦσα δ' Αὐλίδ' ἡ τάλαιν' ὑπὲρ πυρᾶς
μεταρσία ληφθεῖσ' ἐκαινόμην ξίφει·
ἀλλ' ἐξέκλεψεν ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου
Ἄρτεμις Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ λαμπρὸν αἰθέρα
πέμψασά μ' εἰς τήνδ' ᾤκισεν Ταύρων χθόνα,
οὗ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος
Θόας, ὃς ὠκὺν πόδα τιθεὶς ἴσον πτεροῖς
εἰς τοὔνομ' ἦλθε τόδε ποδωκείας χάριν.
ναοῖσι δ' ἐν τοῖσδ' ἱερίαν τίθησί με,
ὅθεν νόμοισι τοῖσιν ἥδεται θεὰ

ρεν, ὅτε ἦσαν οἱ Ἕλληνες ἐκεῖ, καὶ τὴν ἐκεῖθεν δὲ εὔπλοιαν αὐτὸς ἐξιάσατο τῇ σφαγῇ τῆς Ἰφιγενείας τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος.

V. 18. Par. A. οὐ μὴν ναῦς ἀφορμίσῃ.

V. 20. Par. A. Ald. et reliqui ut videtur libri λάβοι. Emendarunt Schaeferus et Elmsleius ad Marklandi Suppl. 916.

V. 31. Non coniungenda puto οὗ γῆς, sed γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι, quod est γῆς ἄναξ ἐστὶ βαρβάροις.

V. 34. Par. A. ἱέρειαν.

V. 35. Libri: ὅθεν νόμοισι τοῖσιν ἥδεται θεὰ Ἄρτεμις ἑορτῆς. Canterus: ὅθ' ἐννόμοισι τοισίδ', quod Seidlerus propterea reiecit, quod tali modo non diceretur τοισίδε. Non esset hoc miratus Matthiae, si cogitasset non de elisione vocalis loquutum esse Seidlerum, sed τοισίδε negasse sic dici, ut referretur ad sequuturam sententiam, quae, ut hic, per γὰρ adiiceretur. Verum ne Seidleri quidem coniectura probari potest, qui scripsit, ὅθ' ἐν νόμοισι, τοῖσιν ἥδεται θεὰ Ἄρτεμις, ἑορτή, intelligens

Ἄρτεμις ἑορτῆς, τοὔνομ' ἧς καλὸν μόνον·
τὰ δ' ἄλλα σιγῶ, τὴν θεὸν φοβουμένη.
θύω γὰρ ὄντος τοῦ νόμου καὶ πρὶν πόλει,
ὃς ἂν κατέλθῃ τήνδε γῆν Ἕλλην ἀνήρ.
κατάρχομαι μέν, σφάγια δ' ἄλλοισιν μέλει
ἄῤῥητ' ἔσωθεν τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.

ἐστί. Recte enim monuit Elmsleius ὅθι non esse iamborum: sed ipse quod scribi voluit, ὅθεν νόμοισι τοιοῖσδ' ἥδεται θεὰ Ἄρτεμις ἑορτῆς, non magis admitti potest: quique probandum censuit Matthiae, non video quomodo ex illis qui sequuntur versibus colligere potuerit ὅθεν eo referendum esse, quod, quum antea iam mos fuerit homines immolari, post Iphigeniae adventum institutum sit, ut Graeci immolarentur. Contrarium enim continent illi versus, ex quibus etiam ante quam sacerdos deae facta erat Iphigenia, Graecos advenas mactatos esse patet. Verissima est librorum scriptura, nec quidquam habet difficultatis, si quis aposiopesin attendat. Ὅθεν apertum est ad id referri, quod sacerdos facta est Iphigenia. Itaque dictura erat, hinc se ritu quo dea gauderet sacri, cuius nihil nisi nomen pulcrum esset, crudelissimo et foedissimo immolare humanas victimas: sed eum ritum iis quibus dignus erat verbis describere verita, suspendit orationem, et tacere se metu deae ait: tum quod exorsa erat lenioribus verbis, avertens a se suspicionem crudelitatis, persequitur. Bene monuit Handius, γὰρ pertexendae orationi quae interrupta erat inservire: dicturam enim fuisse: ὅθεν νόμοισι τοῖσιν ἥδεται θεὰ Ἄρτεμις ἑορτῆς, τοὔνομ' ἧς καλὸν μόνον, τὰ δ' ἄλλα σιγῶ τὴν θεὸν φοβουμένη, θύω ὃς ἂν κατέλθῃ τήνδε γῆν Ἕλλην ἀνήρ. Et profecto satis caussae habebat ut sic loqueretur. Ita enim de isto ritu rettulit Herodotus IV. 103. τούτων Ταῦροι μὲν νόμοισι τοιοισίδε χρέωνται. θύουσι μὲν τῇ παρθένῳ τούς τε ναυηγοὺς καὶ τοὺς ἂν λάβωσι Ἑλλήνων ἐπαναχθέντας τρόπῳ τοιῷδε· καταρξάμενοι, ῥοπάλῳ παίουσι τὴν κεφαλήν· οἱ μὲν δὴ λέγουσι ὡς τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ διωθέουσι κάτω· ἐπὶ γὰρ κρημνοῦ ἵδρυται τὸ ἱρόν· τὴν δὲ κεφαλὴν ἀνασταυροῦσι· οἱ δὲ τὰ κατὰ μὲν τὴν κεφαλὴν ὁμολογέουσι, τὸ μέντοι σῶμα οὐκ ὠθέεσθαι ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ λέγουσι, ἀλλὰ γῇ κρύπτεσθαι. τὴν δὲ δαίμονα ταύτην τῇ θύουσι λέγουσι αὐτοὶ Ταῦροι Ἰφιγένειαν τὴν Ἀγαμέμνονος εἶναι. Quod illi dixisse feruntur, deam illam Agamemnonis filiam Iphigeniam esse, inventum videtur excusandae immolationi advenarum e Graecia, quod ut Graeci Iphigeniam immolassent, sic ipsos eadem poena saevitiam illam luere oporteret.

V. 36. Certum videtur festi nomen respici, quod veri simile est Ταυροπόλια fuisse. Vide v. 1426.

ἃ καινὰ δ' ἥκει νὺξ φέρουσα φάσματα,
λέξω πρὸς αἰθέρ', εἴ τι δὴ τόδ' ἔστ' ἄκος.
ἔδοξ' ἐν ὕπνῳ τῆσδ' ἀπαλλαχθεῖσα γῆς
οἰκεῖν ἐν Ἄργει, παρθένοισι δ' ἐν μέσαις
εὕδειν, χθονὸς δὲ νῶτα σεισθῆναι σάλῳ,
φεύγειν δὲ κἄξω στᾶσα θριγκὸν εἰσιδεῖν
δόμων πίτνοντα, πᾶν δ' ἐρείψιμον στέγος
βεβλημένον πρὸς οὖδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν.
μόνος δ' ἐλείφθη στῦλος, ὡς ἔδοξέ μοι,
δόμων πατρῴων, ἐκ δέ γ' ἐπικράνων κόμας
ξανθὰς καθεῖναι, φθέγμα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν,
κἀγὼ τέχνην τήνδ' ἣν ἔχω ξενοκτόνον
τιμῶσ' ὑδραίνειν αὐτὸν ὡς θανούμενον,
κλαίουσα. τοὔναρ δ' ὧδε συμβάλλω τόδε·
τέθνηκ' Ὀρέστης, οὗ κατηρξάμην ἐγώ.
στῦλοι γὰρ οἴκων εἰσὶ παῖδες ἄρσενες·

V. 44. Par. A. Flor. 1. 2. *ἔδοξεν ὕπνῳ.* Affert hunc versum Scholiastes Aeschyli ad Pers. 181. ubi *ἔδοξας ὕπνῳ* legitur: cod. Monac. *ἔδοξα.*

V. 45. Non probem Marklandi coniecturam *παρθενῶσι δ' ἐν μέσοις.* Redundat in ea *μέσοις,* quod contra recte additum hoc vocabulum in librorum scriptura *παρθένοισι δ' ἐν μέσαις.* Virgines dicit regiae filiae ministras et comites.

V. 48. Speciosa est Reiskii, Marklandi, Ruhnkenii ad Tim. p. 187. coniectura *ἐρέψιμον.* Sed recte Seidlerus tuitus videtur quod in libris est *ἐρείψιμον,* allato Hesychii *ἐρίψιμα, πτώσιμα.*

V. 51. Libri *ἐκ δ' ἐπικράνων.* De significatu verbi obiter dixit Porsonus ad Hec. 782. commemoratis Pindari verbis, in quibus producta est secunda syllaba. In tragico hoc vix ferendum videtur: et durior certe productio est haud paullo, si longa quam si brevis syllaba sequitur. Nec sine suspicione praetermisit hunc versum Elmsleius in censura meae Supplicum editionis ad v. 296. p. 235. ed. Lips. Quare reponendum duxi *ἐκ δέ γ' ἐπικράνων,* i. e. *atque adeo ex capitulis comas demisit.*

V. 52. Libri *καθεῖμαι,* quod correxerunt Brodaeus et Canterus.

V. 54. Libri *ὕδραινον.* Musgravius initio Exercitationum in Euripidem dubitanter, confidenter postea Erfurdtius emendavit.

θνήσκουσι δ' οὓς ἂν χέρνιβες βάλωσ' ἐμαί.
οὐδ' αὖ συνάψαι τοὔναρ εἰς φίλους ἔχω·
Στροφίῳ γὰρ οὐκ ἦν παῖς, ὅτ' ὠλλύμην ἐγώ.
νῦν οὖν ἀδελφῷ βούλομαι δοῦναι χοὰς
παροῦσ' ἀπόντι, ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἄν,
σὺν προςπόλοισιν, ἃς ἔδωχ' ἡμῖν ἄναξ
Ἑλληνίδας γυναῖκας. ἀλλ' ἐξ αἰτίας
οὔπω τίνος πάρεισιν; εἶμ' εἴσω δόμων
ἐν οἷσι ναίω τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὅρα, φυλάσσου μή τις ἐν στίβῳ βροτῶν.

V. 58. Libri: *οὓς ἂν χέρνιβες βάλωσι με.* Emendarunt Canterus et Scaliger.

V. 59. Paullum tacuisse cogitabundam produnt haec, *οὐδ' αὖ.* Aliter diceret *οὐ γάρ.*

V. 62. Libri *παροῦσα παντί,* quod correxit Canterus.

V. 65. Libri: *ἀλλ' ἐξ αἰτίας οὔπω τινὸς πάρεισιν ἐς ἔμ' εἴσω δόμων.* Marklandum *τίνος* corrigentem sequutus est Seidlerus. Deinde Elmsleius *εἴς μ'.* Non videntur critici de sententia verborum cogitasse. Nam quum foras progressa haec secum loquatur Iphigenia, non *εἴσω δόμων,* sed *ἔξω* dicere debebat: apertum est enim *πάρεισιν εἴσω* non posse sic accipi, ut quod Latini dicunt *intus exire.* Quod si foras exiit Iphigenia sine illis, quid aliud quam aut exspectet eas ante fores, quod non facit, aut longius iis obviam eat, quod non decet sacerdotem? Neque vero illae virgines, quae ut ministrae sacrorum in iisdem quibus sacerdos aedibus habitabant, aliunde poterant advenire. Ex quo patet et ipsas ex his debere aedibus exire, et, si frustra se exspectari patiantur, Iphigeniae, ut eas evocet, intro ad eas esse eundum. Id autem eam facere nemo non videt, quia mox scena vacua est, quum Orestes et Pylades apparent. Quin fecisse diserte testatur chorus, quum v. 136. dicit, *τί με πρὸς νάους ἄγαγες;* Atqui et solent talia tragici diserte indicare, et id ut faciant res ipsa quae agitur postulat. Quare recepta Marklandi emendatione, quae sic demum non solum apta sed etiam pene necessaria est, reponi debet: *ἀλλ' ἐξ αἰτίας οὔπω τίνος πάρεισιν; εἶμ' εἴσω δόμων ἐν οἷσι ναίω τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.* Est autem *τῶνδ' ἀνακτόρων* non per appositionem ad *δόμων* adiectum, sed *δόμοι ἀνακτόρων* sunt aedes ad templum Dianae pertinentes, in quibus habitant qui curam sacrorum gerunt.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ὁρῶ, σκοποῦμαι δ' ὄμμα πανταχοῦ στρέφων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδη, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ' εἶναι θεᾶς,
ἔνθ' Ἀργόθεν ναῦν ποντίαν ἐστείλαμεν;

V. 69. In libris haec sic inter Orestem et Pyladem distributa sunt:

ΟΡ. Πυλάδη, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ' εἶναι θεᾶς,
ἔνθ' Ἀργόθεν ναῦν ποντίαν ἐστείλαμεν;
ΠΥΛ. ἔμοιγ', Ὀρέστα· σοὶ δὲ συνδοκεῖν χρεών.
ΟΡ. καὶ βωμός, Ἕλλην οὗ καταστάζει φόνος;
ΠΥΛ. ἐξ αἱμάτων γοῦν ξάνθ' ἔχει τριχώματα.
ΟΠ. θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς σκῦλ' ὁρᾷς ἠρτημένα;
ΠΥΛ. τῶν κατθανόντων τἀκροθίνια ξένων.
ΟΡ. ἀλλ' ἐγκυκλοῦντ' ὀφθαλμὸν εὖ σκοπεῖν χρεών.
ὦ Φοῖβε.

Legem στιχομυθίας, quae hac descriptione violata est, in censura editionis Seidlerianae eo restituendam putabam, ut versu 71. ante 70. collocato, Oresti dicenti Πυλάδη, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ' εἶναι θεᾶς responderet Pylades ἔμοιγ', Ὀρέστα· σοὶ δὲ συνδοκεῖν χρεών, qui autem deinceps usque ad Orestis illud ὦ Φοῖβε sequuntur versus, in iis personarum notae commutarentur. Contra haec Matthiae illud recte monuit, sic etiam officia personarum mutari, et qui adstipulantis partes habere debeat Pylades, eum, quod Orestis sit, loca designare. In duabus autem rebus aberravit a vero vir doctissimus, primo quod Pyladem, quum dicit σοὶ δὲ συνδοκεῖν χρεών, ipsum indicare putavit se secundas quae adstipulantis sint partes agere: ex quo apparet, Pyladem ei hoc dicere visum esse: *tibi autem me assentiri oportet.* At id non significant haec verba, non solum quia sic συνδοκεῖν aliter quam quod Orestes dixit δοκεῖν constructum esset, sed etiam quia tota illa sententia tum inutilis est, ut etiam inepta videri debeat: accedit quod σοὶ non suo loco positum esset: sic enim illud dicendum erat: συνδοκεῖν δέ σοι χρεών. Necessario haec est illorum verborum sententia: *tibi autem mecum videri oportet, has esse aedes deae.* Alter error hic est, quod, quum Orestes ut persona primaria dixisset ὅρα, φυλάσσου μή τις ἐν στίβῳ βροτῶν, hanc personam Matthiae negavit Pyladem recte suscipere, dicentem ἀλλ' ἐγκυκλοῦντ' ὀφθαλμὸν εὖ σκοπεῖν χρεών. Nam hic quidem versus illo quo legitur loco plane ineptus est, tributus Oresti, qui neque cur nunc repetat quod initio dixerat ulla caussa est, et, si repeteret, non appareret quomodo statim ea quae di-

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἔμοιγ', Ὀρέστα· σοὶ δὲ συνδοκεῖν χρεών.
ἀλλ' ἐγκυκλοῦντ' ὀφθαλμὸν εὖ σκοπεῖν χρεών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ βωμός, Ἕλλην οὗ καταστάζει φόνος;

---

versissimo animi affectu Apollinem appellans dicit adnecteret. Neque vero adstipulari possum ei rationi quam Handius iniit, cui quaedam forma antistrophica restitui videbatur, si non mutato ordine versuum Oresti tribuerentur haec: *θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς σκῦλ' ὁρᾷς ἠρτημένα τῶν κατθανόντων τἀκροθίνια ξένων*, cui Pylades responderet *ἀλλ' ἐγκυκλοῦντ' ὀφθαλμὸν εὖ σκοπεῖν χρεών*. Nam etiam si Pylades hoc dicit, inutilis hic est illa sententia, ne commemorem praecedentis versus scripturam aperte ostendere respondentis eum versum esse. Verum vidisse arbitror virum doctum in Diarii classici fasc. III. p. 613. qui quum dixit versum 70. post v. 76. inserendum esse, quoniam iussit quod plane fieri non potest, non illud, sed per errorem commutatis versuum numeris contrarium scribere voluisse intelligitur, versum 76. post v. 70. esse inserendum. Et aperta est caussa erroris ab antiquo scriba commissi. Nam quum duo continui versus eodem verbo *χρεών* finirentur, secundum eorum ille omiserat, qui postea alieno est loco insertus. Orestes ubi quaesivit, videreturne Pyladi hoc esse templum deae, cuius caussa Argis huc venissent, Pylades *mihi vero* respondet, *tibique mecum ita videri necesse est*: *sed vestigandum est accurate*. Scilicet quin templum sit illud quod quaerant ne Orestem quidem dubitare posse ait: sed ob id ipsum, quia sit illud templum, spectanda circum esse omnia, quo et inveniant simulacrum deae et eo, si possint, potiti aufugiant. Ita et *στιχομυθία* restituitur, et recte Orestes, ubi iam omnem sibi de loco ab Apolline indicato dubitationem exemptam videt, spe simul et metu agitatus deum alloquitur.

V. 73. Libri *τριχώματα*. Seidlerus probante Schaefero in indice Graeco Apollonii Rhodii p. 677. *τροχώματα*, quod in Etym. M. p. 455, 52. legatur *θριγκῷ, τῷ τροχώματι παρὰ τὸ θρέξαι· ὁ περιτρέχων κυκλόθεν οἷον στέφανος*. Iniquus in Seidlerum est Matthiae, quum contra quam critici praecipiant vocabulum huic uni grammatico cognitum, quo ille tamquam vulgo noto exquisitius vocabulum explicet, poetae obtrusum criminatur. Minime enim vulgare illud vocabulum est, saepeque etiam exquisitis et poeticis vocibus ad explicandum utuntur grammatici. Sed iure tamen a plerisque Ruhnkenii in epist. crit. II. p. 208 proposita emendatio *θριγκώματα* praelata est, quum saepe librarii *τριγχὸς* et *τρίγχωμα* scripserint. Firmatur emendatio illa eo, quod Pylades respondet *θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς*.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἐξ αἱμάτων γοῦν ξάνθ' ἔχει θριγκώματα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς σκῦλ' ὁρᾷς ἠρτημένα;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τῶν κατθανόντων γ' ἀκροθίνια ξένων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ Φοῖβε, ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυν ἤγαγες
χρήσας, ἐπειδὴ πατρὸς αἷμ' ἐτισάμην,
μητέρα κατακτάς; διαδοχαῖς δ' Ἐρινύων
ἠλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔξεδροι χθονός,
δρόμους τε πολλοὺς ἐξέπλησα καμπίμους.
ἐλθὼν δὲ σ' ἠρώτησα πῶς τροχηλάτου
μανίας ἂν ἔλθοιμ' εἰς τέλος πόνων τ' ἐμῶν,
οὓς ἐξεμόχθουν περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα.
σὺ δ' εἶπας ἐλθεῖν Ταυρικῆς μ' ὅρους χθονός,
ἔνθ' Ἄρτεμίς σὴ σύγγονος βωμοὺς ἔχει,
λαβεῖν τ' ἄγαλμα θεᾶς, ὅ φασιν οὑνθάδε

V. 76. Libri *τῶν κατθανόντων τἀκροθίνια ξένων*. Vellem L. Dindorfius illud *τε* non fortasse, sed sine ulla dubitatione in *γε* mutandum dixisset. Idque iam in iis feceram, quae Seidlerus attulit.

V. 84. Hunc versum Marklandus e v. 1424. illatum indicavit, ubi *οὓς ἐξεμόχθεις περιπολῶν κάθ' Ἑλλάδα* legitur. Et profecto inutilis est, praesertim praegressa multiplici mentione itinerum atque errorum.

V. 87. Libri *ὅ φασιν ἐνθάδε*. Quod Marklandus coniecit *οἵ 'νθάδε*, scribendum illud *οὑνθάδε*, Matthiae non videtur commemoratione dignum putavisse. At tam molestum est illud *ἐνθάδε εἰς τούςδε ναούς*, tamque rei conveniens coniectura Marklandi, eam ut ego recipere non dubitaverim. Quod si quis obiiciat, Orestem, qui nullum Taurorum convenerit, non potuisse scire quid illi fabularentur, non erit eo confugiendum, ut haec Orestem

εἰς τούσδε ναοὺς οὐρανοῦ πεσεῖν· ἄπο·
λαβόντα δ᾽ ἢ τέχναισιν ἢ τύχῃ τινί,
κίνδυνον ἐκπλήσαντ᾽, Ἀθηναίων χθονὶ
δοῦναι· τὸ δ᾽ ἐνθένδ᾽ οὐδὲν ἐῤῥήθη πέρα·
καὶ ταῦτα δράσαντ᾽ ἀμπνοὰς ἕξειν πόνων.
ἥκω δὲ πεισθεὶς σοῖς λόγοισιν ἐνθάδε
ἄγνωστον εἰς γῆν ἄξενον. σὲ δ᾽ ἱστορῶ,
Πυλάδη, σὺ γάρ μοι τοῦδε συλλήπτωρ πόνου,
τί δρῶμεν; ἀμφίβληστρα γὰρ τοίχων ὁρᾷς
ὑψηλά. πότερα δωμάτων προσαμβάσεις

---

tamquam ab Apolline dicta referrc censeamus, sed potius ex communi ipsamque per Graeciam sparsa fama illud accepisse putandus est.

V. 91. Legebatur olim: δοῦναι τόδ᾽, ἐνθένδ᾽ οὐδὲν ἐῤῥήθη πέρας. Cod. Paris. 2887. qui est Marklandi A. Musgravii E. habet Boissonado teste πέραν. Distinctione ad δοῦναι apposita, scribendum esse τὸ δ᾽ ἐνθένδ᾽ in censura editionis Seidlerianae monui. Sic etiam Elmsleius. In fine versus πέρα scribendum iudicavit Brodaeus, quem sequuti sunt editores. Referenda est autem haec parenthesis, τὸ δ᾽ ἐνθένδ᾽ οὐδὲν ἐῤῥήθη πέρα, non tam ad Ἀθηναίων χθονὶ δοῦναι, quam ad λαβόντα, quemadmodum saepe potior vis in participio quam in verbo ei adiuncto est.

V. 97. Libri veteres: πότερα δωμάτων πρὸς ἀμβάσεις ἐκβησόμεσθα; πῶς ἂν οὖν μάθοιμεν ἄν, ἢ χαλκότευκτα κλῇθρα λύσαντες μοχλοῖς; ὧν οὐδὲν ἴσμεν. Barnesius προσαμβάσεις: et sic Codex A. a Boissonado collatus. Seidlerus ordine versuum mutato scribendum putabat: πότερα δωμάτων πρὸς ἀμβάσεις, ἢ χαλκότευκτα κλῇθρα λύσαντες μοχλοῖς, ἐκβησόμεσθα; πῶς ἂν οὖν μάθοιμεν ἂν ὧν οὐδὲν ἴσμεν; ut ἀμβάσεις occasiones intrandi essent: quod refutare adnisus est Matthiae, λάθοιμεν tenens, quod Reiskio, Marklando, Musgravio, aliisque placuit, ὧν οὐδὲν ἴσμεν autem interpretans at horum nihil sciamus. Nescire enim Orestem quomodo aut muros clam scandere, aut claustra aperire possint. Haec quam parum decora sint Oresti, pulcre ostendit Handius, cui tamen in eo non assentior, quod ἀμφίβληστρα τοίχων non parietes templi, sed septum, περίβολον Graeci vocant, circa templum esse putavit. Nam illa septa vix usquam tam alta erant, ut superari non potuerint. Et si in septi illius muros se enisurum desperabat Orestes, huius prius claustra effringenda erant, ut vel sciret clausumne an apertum esset templum: quare inutilis fuisset dubitatio de templi foribus aperiendis. Septi nulla mentio: sed muros templi dicit ἀμφίβληστρα τοίχων. De his scandendis,

ἐκβησόμεσθα; πῶς ἂν οὖν μάθοιμεν ἄν,
ἢ χαλκότευκτα κλῇθρα λύσαντες μοχλοῖς,
ὧν οὐδὲν ἴσμεν; ἢν δ' ἀνοίγοντες πύλας
ληφθῶμεν εἰςβάσεις τε μηχανώμενοι,
θανούμεθ'. ἀλλὰ πρὶν θανεῖν, νεὼς ἔπι
φεύγωμεν, ᾗπερ δεῦρ' ἐναυστολήσαμεν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτόν, οὐδ' εἰώθαμεν·
τὸν τοῦ θεοῦ δὲ χρησμὸν οὐ κακιστέον.
ναοῦ δ' ἀπαλλαχθέντε κρύψωμεν δέμας
κατ' ἄντρ', ἃ πόντος νοτίδι διακλύζει μέλας,
νεὼς ἄπωθεν, μή τις εἰςιδὼν σκάφος
βασιλεῦσιν εἴπῃ, κᾆτα ληφθῶμεν βίᾳ.

---

quod altissimi sint, ne cogitari quidem posse indicat. Unde solum illud relictum videns, ut per gradus recta ad fores pergant, has intelligit aperiendas esse. Aperiuntur autem repagulis arte vel vi remotis, si quis extrinsecus introitum molitur. Nam μοχλοὺς repagula esse recte monuit Handius, quae vox ubique fere, ubi de foribus aperiendis sermo est usurpatur. De vectibus si cogitaret Orestes, non λύσαντες, sed ῥήξαντες diceret. Illud quoque recte et Handius et alii viderunt, ὧν οὐδὲν ἴσμεν ad interiora templi spectare, quod ignari locorum neque ubi posita deae statua, nec quam magna sit, quamque vel exiguo vel magno labore tolli auferrique possit sciunt. Non potest autem probari, quod Handius coniecit, καὶ χαλκότευκτα κλῇθρα λύσαντες μοχλοῖς, i. ut sit *etiamsi*. Nam si modo se intro penetrassent, caetera sponte sequutura erant, ut et invenirent statuam, et de asportanda capere possent consilium. Rectius ἢ mutaretur in μή, i. e. *nisi*. Sed omnium facillimum est ᾗ scribi. Orestes et Pylades nunc non ea spe ad templum accesserunt, ita se omnia opportuna inventuros esse, ut in clara luce diei tuto auferre simulacrum deae possint, sed venerant observatum quae esset loci commoditas, quaeque potiundi simulacro convenientissima ratio. Itaque quum ex muro in templum despici propter altitudinem non possit, deliberat Orestes, adscendantne per gradus et recta fores petant. Quas clausas videns, *quomodo*, inquit, *cognoscamus*, *num fores aperiendo*, *quae nescimus? aperientes autem si deprehendamur*, *et intro pergentes*, *capitis periculum est: quare satius est re infecta domum redire.*

ὅταν δὲ νυκτὸς ὄμμα λυγαίας μόλῃ,
τολμητέον σοι ξεστὸν ἐκ ναοῦ λαβεῖν
ἄγαλμα πάσας προςφέροντα μηχανάς.
ὅρα δέ γ᾽ εἴσω τριγλύφων ὅποι κενὸν

V. 110. Non debebat Handius negare admittendum esse quod Seidlerus dixit, νυκτὸς ὄμμα esse lucem, qualem nox habeat, i. e. tenebras, nec velle, stellas aut lunam intelligi. De his, nisi apertius significatis non cogitarent homines Graeci. Nec tamen plane atra caligo, sed diurnae lucis absentia dici putanda est.

V. 111. Ald. τολμητέον τοι ξεστὸν ἐκ ναοῦ λαβεῖν ἄγαλμα, πάσας προςφέροντα μηχανάς. Non apta particula est τοί, pro qua Flor. 1. 2. Vict. τὸ habent. Sed displicet hic articulus, ut non bene conveniens dictioni poeticae. Deinde iidem libri et codd. Paris. omnes προςφέροντε, quod receptum est ab editoribus. Congruit id quidem cum illo τὸ ξεστόν, quod suspicor etiam in Parisinis codicibus esse. Sed isti libri omnes interdum deteriorem quam Aldus scripturam praebent: patetque cur hic, si semel τὸ vel τοι scriptum esset, dualem pro singulari posuerint librarii. Veram ego scripturam esse arbitror Aldinam, σοι reposito pro τοι. Orestis enim erat auferre signum deae, si implendum esset oraculum. Ideo etiam quae sequuntur ad solum Orestem spectant. Accusativus dativo adiectus, de qua loquendi ratione saepe dixit Elmsleius, exempli caussa ad Med. 727.

V. 112. Libri: ὅρα δέ γ᾽ εἴσω τριγλύφων ὅποι κενὸν δέμας καθεῖναι, praeter Musgravii cod. E. sive Marklandi A. in quo est ὥρα. Id verum esse iudicavit Matthiae, quem sequuti sunt Dindorfii. At et γε illud et tota sententia inepta est. Nam quum modo iusserit Pylades noctu rem exsequi, consentaneum est singula quoque, quibus illud negotium indiget, noctu agi debere. Quid ergo addat: ***tempestivum certe est super triglyphos corpus demittere.*** Si quid huiusmodi vellet, dicere debebat, ὥρα δὲ κεἴσω τριγλύφων ὅποι κενὸν δέμας καθεῖναι. Ita enim diceret: ***tempestivum etiam est tum corpus demitti.*** Nihil sanius imperativo. Non male Blomfieldius, ὅρα δὲ γεῖσα τριγλύφων, et nescio an vere. Sed tamen etiam librorum scriptura, si recte explicatur, satisfacit. Id ex parte intellexit Handius, quum aperturas in intertigniis iuxta triglyphos dici vidit: in quam rem Winkelmanni testimonio in libro de architectura veteri p. 24. utitur: sed in eo non videtur verum vidisse, quod εἴσω τριγλύφων coniunxit: quod fecit etiam C. O. Müllerus in Compendio Archaeologiae p. 32. Immo εἴσω καθεῖναι cohaerent, καθεῖναι autem cum τριγλύφων constructum est, hac sententia: ***et vide saltem ubi vacuum spatium sit corpori intro ex triglyphis demittendo.***

δέμας καθεῖναι· τοὺς πόνους γὰρ ἁγαθοὶ
τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ.
οὔτοι μακρὸν μὲν ἤλθομεν κώπῃ πόρον,
ἐκ τερμάτων δὲ νόστον ἀροῦμεν πάλιν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀλλ' εὖ γὰρ εἶπας, πειστέον· χωρεῖν χρεὼν
ὅποι χθονὸς κρύψαντε λήσομεν δέμας.
οὐ γὰρ τὸ τοῦ θεοῦ γ' αἴτιον γενήσεται
πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον· τολμητέον·
μόχθος γὰρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει.

ΧΟΡΟΣ.

Εὐφαμεῖτ', ὦ

V. 116. 117. Hos versus, qui Oresti tribuebantur, Pyladae continuandos esse vidit Marklandus.

V. 117. Ald. ἄρωμεν. Codd. omnes ἀροῦμεν. Videndi Porsonus ad Med. 848. Elmsleius ad Heracl. 323. Matthiae ad Med. 841.

V. 118. Ald. et codd. χώρει νεκρῶν. Emendavit Scaliger.

V. 121. Non sine caussa suspectum fuit Blomfieldio ἄχρηστον, ut scribendum putaret ἄκραντον, vocabulum et usitatum in oraculorum commemoratione, nec tam vulgare quam illud ἄχρηστον. Sed faciliore opera restitui potuerat Euripidi poeticum et apprime accommodatum vocabulum, ἄχρηστον. Non enim, inquit, dei quidem culpa fiet ut indicta cadat eius dictio. Grammaticorum inventum est, χρῄζειν, ubi non *indigere* et *poscere*, sed *oraculum edere* significet, non habere ι subscriptum. Ipsos id distinguendi caussa, quamvis analogiae repugnet, institutum fateri, ex Etymologico Magno constat. Activam, qua hic non usus est Euripides, potestatem adiectivi Hesychius adnotavit, ὁ μὴ χρηστηριασάμενος interpretatus.

V. 123. Multum operae et Seidlerus et ego impendimus, ut, quum aperta quaedam responsionis vestigia in hoc carmine reperiantur, aliquam eius compositionem antistrophicam deprehenderemus. Et Seidlerus quidem quum violentis et parum probabilibus mutationibus antistrophica restituisset, in censura editionis illius ostendi tam incertam hanc rationem esse, ut etiam alia, eaque veri similior inveniri possit descriptio. Sed illa quoque et maiorem quam concedi potest corrigendi necessitatem affert,

πόντου δισσὰς συγχωρούσας
πέτρας Εὐξείνου ναίοντες.
Ὦ παῖ τᾶς Λατοῦς, στρ. α'

---

et caussis destituta est iis, quae evidenter assensionem extorqueant. Quare etsi non ausim contendere hoc carmen non fuisse antistrophicum, tamen neque restitui posse arbitror certa antistrophica, nisi insignes discrepantias aliquando, quod non puto sperari posse, boni praebuerint codices, et video, etiam si lamenta haec non fuerunt antistrophica, commodam rationem in promptu esse, qua ostendatur cur aliquae tamen in iis sint non dubiae responsiones. Nam qui soli his anapaestis inserti sunt versus trochaici,

φόνος ἐπὶ φόνῳ, ἄχεά τ' ἄχεσιν,
ἄγαμος, ἄτεκνος, ἄπολις, ἄφιλος,

ii quidem quin sibi respondeant dubitari non potest: sed id factum est ea ratione, de qua explicatum est in Elem. doctr. metr. III. 25. ut uno aliquo in membro carminis ad certos modos deflectens cantus alio loco iisdem cum modis repetatur. Quemadmodum autem hi duo versus metro, et proinde etiam cantus genere a caeteris lamentis distinguuntur, ita alia pars carminis, in qua responsio certa apparet, non metri formam, sed recitationem habet diversam, multumque ab reliquis anapaestis discrepantem. Respondent enim inter se versus 136—142. et 168—174. quorum prioribus chorus, i. e. coryphaeus chori quaerit ex Iphigenia, cur se huc prodire voluerit; posterioribus autem Iphigenia manes alloquitur fratris. Quae duo systemata apertum est alium plane colorem habere, quam illa, quibus et Iphigenia et chorus inter se conqueruntur. Accedit ad haec tertia responsio, de qua statim dicetur adv. 126. Illi argumento, quod pro universi carminis ratione antistrophica Seidlerus ex Hesychio attulit, apud quem scriptum est: ἀντιψάλμους, ἀντιστρόφους· Εὐριπίδης Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Ταύροις· mea sententia nihil tribuendum est, quum omnis responsio, etiam quae non metri paritate continetur, ut quae in sententiarum et cantici modorum similitudine est, ἀντίστροφος dicatur. Versus 123—134. qui Iphigeniae tribuebantur, chori esse vidit Tyrwhittus.

V. 126. In his duobus versiculis sequutus sum descriptionem Aldinae, quacum conspirare puto codices. Seidlerus etsi non male haec recisis duabus voculis in unum hunc dimetrum coegit, παῖ Λατοῦς, Δίκτυνν' οὐρεία, tamen tenendam putavi librorum scripturam, tum quod in ea ut gravior, ita ordiendae appellationi deae aptior oratio est, tum quod inter se respondere hi duo versus videntur sicut versus 192. et 214. Ita antistrophicorum aequalis ratio est, ά ά, β' β', γ' γ', et sic quidem, ut ά ά et γ' γ' canantur, β' β' autem recitentur sine cantu, quum caetera omnia sic proferantur, ut medium teneat vox inter cantum et expertem cantu recitationem. Pronunciant autem anapaestos, praeter v.

Δίκτυνν᾽ οὐρεία, ἀντ. ά.
πρὸς σὰν αὐλὰν εὐστύλων
ναῶν χρυσήρεις θριγκοὺς
πόδα παρθένιον ὅσιον ὁσίας
κληδούχου δούλα πέμπω,
Ἑλλάδος εὐίππου πύργους
καὶ τείχη , χόρτων τ᾽ εὐδένδρων
ἐξαλλάξασ᾽ Εὐρώπαν,
πατρῴων οἴκων ἕδρας.

Ἔμολον· τί νέον; τίνα φροντίδ᾽ ἔχεις; στρ. β'.
τί με πρὸς ναοὺς ἄγαγες, ἄγαγες,
ὦ παῖ τοῦ τᾶς Τροίας πύργους
ἐλθόντος κλεινᾷ σὺν κώπᾳ
χιλιοναύτᾳ μυριοτευχοῦς
* * * * *
τῶν Ἀτρειδᾶν τῶν κλεινῶν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἰὼ δμωαί,
δυσθρηνήτοις ὡς θρήνοις

136—142. aliquot chori mulieres coniunctis vocibus, sed istos duos versus divisim, aliae *ὦ παῖ τᾶς Λατοῦς*, aliae illis respondentes *Δίκτυνν᾽ οὐρεία*, postquam coryphaeus quasi praeconis officio functus silentium imperavit. Ita productio ultimae in *ναίοντες* etiam a personae mutatione veniam habet: de qua re dictum in Elem. doctr. metr. p. 373.

V. 130. Chorum certe maximam partem ex virginibus compositum esse Matthiae ostendit ad v. 123.

V. 140. Libri *μυριοτεύχοις*. Seidlerus *μυριοτευχοῦς*.

V. 141. Apertissimum est excidisse hic versum talem fere: *στρατιᾶς ταγοῦ τοῦ πρεσβυγενοῦς*. Monui et olim in censura editionis Seidlerianae et in praefatione Iphigeniae Aulidensis p. 17.

V. 143. Libri *ὦ δμωαί*.

ἔγκειμαι τᾶς οὐκ εὐμούσου
μολπαῖσι βοᾶς ἀλύροις ἐλέγοις,
ἒ ἒ, ἐν κηδείοις οἴκτοις
αἵ μοι συμβαίνουσ᾽ ἆται
σύγγονον ἀμὸν κατακλαιομένα
ζωᾶς, οἵαν, οἵαν ἰδόμαν
ὄψιν ὀνείρων
νυκτὸς τᾶς ἐξῆλθ᾽ ὄρφνα.
ὀλόμαν, ὀλόμαν·
οὐκ εἴσ᾽ οἶκοι πατρῷοι·
οἰμοιμοῖ, φροῦδος γέννα.
φεῦ φεῦ τῶν Ἄργει μόχθων.
ἰὼ ἰὼ δαίμων, ὃς τὸν
μοῦνόν με κασίγνητον συλᾷς
Ἅιδᾳ πέμψας, ᾧ τάςδε χοὰς
μέλλω κρατῆρά τε τὸν φθιμένων
ὑδραίνειν γαίας ἐν νώτοις,

V. 145. Libri: *τᾶς οὐκ εὐμούσου μολπᾶς βοᾶν.* Flor. 1. *τοῖς* et deinde *πᾶς* pro *μολπᾶς* habere dicitur. Recepi cum Seidlero aliisque Heathii emendationem, sed non ut *ἀλύροις ἐλέγοις* additum credam ad *μολπαῖσι.* Coacervavit Euripides more suo verba idem fere significantia sic, ut non uno modo construi possint et inter se copulari. Ea ratio, quae maxime poeticae dictioni convenit, haec est, ut *ἀλύροις ἐλέγοις τᾶς οὐκ εὐμούσου βοᾶς* dativus sit qui instrumenti appellatur, ad *εὐμούσου* autem accedat alius huius generis dativus *μολπαῖσι*: *tristi luctui operam do lyra carentibus elegis vocis canendo non laetabilis.*

V. 147. Libri *οἴκτοισιν.*

V. 149. Ald. et edd. vett. *κατακλαιομένα,* quod Barnesius aliique dativo casu scripserunt, cui recte Seidlerus et Matthiae nominativum praeferendum iudicarunt, qui ad *ἔγκειμαι* referretur.

V. 150. Libri semel *οἵαν,* quod non dubitavi duplicare potius, quam, quod Seidlero placebat, delere *ὀνείρων.*

V. 153. Libri *ὠλόμαν, ὠλόμαν.*

V. 155. Libri *οἴμοι.* Scripsi *οἰμοιμοῖ.* Hoc id accentu dici testatur Apollonius Dyscolus in Bekkeri Anecd. p. 588, 25.

V. 157. Libri: *ἰὼ δαῖμον, ὃς τὸν μόνον.* Emendavit Heathius.

πηγάς τ' οὐρείων ἐκ μόσχων,
Βάκχου τ' οἰνηρὰς λοιβάς,
ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν,
ἃ νεκροῖς θελκτήρια κεῖται.
ἀλλ' ἔνδος μοι πάγχρυσον
τεῦχος καὶ λοιβὰν Ἅιδα.

Ὦ κατὰ γαίας Ἀγαμεμνόνιον ἀντ. β'.
θάλος, ὥς φθιμένῳ τάδε σοι πέμπω·
δέξαι δ'· οὐ γὰρ πρὸς τύμβον σοι
ξανθὰν χαίταν, οὐ δάκρυ' οἴσω.
τηλόσε γὰρ δὴ σᾶς ἀπενάσθην
πατρίδος καὶ ἐμᾶς, ἔνθα δοκήματα
κεῖμαι σφαχθεῖσ' ἁ τλάμων.

V. 165. Libri κεῖτ'.

V. 173. Libri: πατρίδος, κἐμᾶς, ἔνθα δοκίμα κεῖμαι. Δοκήματα ego in censura editionis Seidlerianae. Δοκήμασι Porsonus in Advers. p. 259. afferens Traod. 411.

ἀτὰρ τὰ σεμνὰ καὶ δοκήμασιν σοφά,

et Erechth. apud Stobaeum LXXVI. 12.

θετῶν δὲ παίδων ποῦ κράτος; τὰ φύντα γὰρ
κρείσσω νομίζειν τῶν δοκημάτων χρεών.

Porsoni emendationem paullo meliorem mea esse iudicavit Matthiae. Mihi aliquanto minus poetica videtur, Erechtheique fragmento rectius δοκήματα quam δοκήμασι tueare. Addi possunt alia, ut in Herc. fur. 109.

ἰστάλην ἰηλέμων
γόων ἀοιδός, ὥςτε πολιὸς ὄρνις,
ἔπεα μόνον καὶ δόκημα νυκτέρωπον
ἐννύχων ὀνείρων.

In Helena v. 35.

καὶ δοκεῖ μ' ἔχειν,
κενὴν δόκησιν, οὐκ ἔχων.

Quamquam hoc quidem etiam aliter explicari potest. Facilius autem δοκήματα, quam δοκήμασι, in δοκίμα corrumpi potuit, quum τα vel solum τ superscribere consueverint librarii.

V. 174. Sic Marklandus. Libri σφαχθεῖσα τλάμων.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀντιψάλμους ᾠδὰς ὕμνον τ'*
Ἀσιήταν σοι, βάρβαρον ἰαχὰν,
δέσποιν', ἐξαυδάσω, τὰν ἐν
θρήνοις μοῦσαν νέκυσι μελομέναν,
τὰν ἐν μολπαῖς Ἅιδας ὑμνεῖ
δίχα παιάνων.
οἴμοι, τῶν Ἀτρειδᾶν οἴκων
ἔῤῥει φῶς σκήπτρων, οἴμοι,

V. 176. Neque oblitus esse putandus est Euripides Graecas esse has mulieres, neque voluisse eas existimari per diuturniorem in Asia commorationem adsuetas iam barbaris modis, quae Seidleri coniectura est: sed ut Taurorum sacra obeuntes etiam lingua et cantu Taurorum uti finguntur. Id tragicus de more, quoniam non licebat alia quam Graeca lingua uti, verbis significavit, ut in Oreste v. 1396. et Phoen. 1311. quorum mentionem fecit Seidlerus. Quin apud Aeschylum Persarum chorus v. 637. ipse suas voces βάρβαρα παναίολα δύςθροα βάγματα appellat.

V. 177. Sic Aldina et reliquae edd. vett. Sed codices Paris. omnes et Vict. ex mala metrici correctione δεσποίνᾳ γ' ἐξαυδάσω, quae peius etiam scripta in Flor. 1. 2. δέσποιν' ἄγ' ἐξαυδάσω.

V. 178. Codd. Paris. Flor. 1. 2. Vict. θρήνοισι. Aldina recte θρήνοις. Omnes νέκυσι μέλεον. Emendarunt Marklandus et Musgravius.

V. 181. Libri haec usque ad finem carminis Iphigeniae tribuunt. Musgravius choro adiecit v. 181. 182. quem sequebatur Seidlerus. At chori haec omnia esse usque ad v. 196. ille ipse versus sententiarumque ratio docet. Communia Agamemnoniae domus mala eorumque caussas commemorare chori est, suis de malis queri Iphigeniae. Audacior est, nec quae valde placere possit, Elmsleii coniectura:

οἴμοι τῶν Ἀτρειδᾶν οἴκων
ἔῤῥει φῶς, ἔῤῥει σκῆπτρον,
οἴμοι, πατρῴων οἴκων.

Omnino vel si quis hoc probet, vel in librorum scriptura pessime adiecta sunt illa τῶν Ἀτρειδᾶν οἴκων, quae neque cum sequentibus commode coniungi possunt, et, si ad praegressa referuntur, repetitum οἴκων distingui ab Ἀτρειδᾶν οἴκων postulat. Itaque quum etiam ad metrum aliquid desit, vix dubitandum videtur quin scripserit poeta τῶν σῶν πατρῴων οἴκων. Quare asteriscos posui.

V. 182. Libri φόως.

* * πατρῴων οἴκων.
τίς ἔτ' ἐκ τῶν εὐόλβων Ἄργει
βασιλέων ἀρχά;
μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει
δινευούσαις ἵπποισιν
πταναῖς· ἀλλάξας δ' ἐξ ἕδρας

V. 184. Libri τίν' ἐκ τῶν εὐόλβων, nisi quod Paris. A. τίν' ἐκ τῆς τῆς εὐόλβων, priore τῆς punctis suppositis deleri iusso, ut refert Boissonadus. Emendavi ut sententia postulare videbatur. Incredibilibus commentis si quis delectatur, inveniet apud Camperum ad Electram p. 102. qui liber plenus est infelicissimis coniecturis.

V. 188. Libri: πτανοῖς. ἀλλάξας δ' ἐξέδρασ' ἱερὸν ὄμμ' αὐγᾶς ἅλιος, nisi quod Par. A. πταναῖσιν ἀλλάξας δ'. Certatim viri docti restituerunt ἐξ ἕδρας, sed et de interpretatione dissentiunt et de emendatione. Mihi neque absolutus nominativus ἀλλάξας, ut Elmsleio, neque ἱερὸν ὄμμ' αὐγᾶς per appositionem ad ἅλιος adiectum, ut Blomfieldio in glossario Aeschyli Sept. ad Theb. 386. probatur, sed metri quoque indicio post ἱερὸν excidisse puto μετέβαλεν. Eo verbo usus est in Oreste v. 1001.

ὅθεν ἔρις τό τε πτερωτὸν
Ἁλίου μετέβαλεν ἅρμα
τὰν πρὸς ἑσπέραν κέλευθον
οὐρανοῦ προσαρμόσασα
μονόπωλον ἐς Ἀῶ.

Deinde δινευούσαις ἵπποις πτανοῖς Marklandus de Pelopis equis accepit et fraude in certamine cum Oenomao. Eam interpretationem Musgravius propterea impugnat, quod illo in certamine Pelopis equi non fuerint δινεύουσαι: nam et recta a Pisa usque ad Isthmum prope Corinthum decursum esse, teste Diodoro Siculo IV. 73. nec, si in orbem egissent equos, effugere Pelopem potuisse hastam Oenomai. Exemplo haec esse possunt, quam male quis abuti doctrina possit. Isthmum illum metam fuisse proditum est etiam a scholiasta Apollonii ad I. 752. Sed quisquis fuit, qui tam incredibilem in modum rem auxit, antiquior fama Olympiae in hippodromo certatum esse ferebat, ut ex Pausania VI. 20. constat: memoratque delineatum hippodromum Philostratus maior Imag. I. 17. Illud vero etiam ridiculum est, effugere hastam non potuisse Pelopem equis gyro circa metas actis: quo modo si certabatur, etiam facilius evitari ictus potuit. Illis igitur argumentis adductus de Solis equis illa verba accipienda putavit Musgravius. Non nego, probari hoc posse, sed tum corrigendum esset hoc modo: δινευούσαις ἵπποις πτανοῖς ἀλλάξας εὖτ' ἐξ ἕδρας ἱερὸν μετέβα-

ἱερὸν * * ὄμμ' αὐγᾶς
ἅλιος· ἄλλαις δ' ἄλλα προσέβα
χρυσέας ἀρνὸς μελάθροις ὀδύνα,
φόνος ἐπὶ φόνῳ, ἄχεά τ' ἄχεσιν, στρ. γ'.

λεν ὄμμ' αὐγᾶς Ἅλιος. At vero quum δὲ novae sententiae indicem teneant libri, praestat Pelopis equos intelligi, non tamen certantes cum Oenomao, sed quum in mare praecipitavit Pelops Myrtilum: de qua re similiter in Oreste v. 989.

ποτανὸν μὲν δίωγμα πώλων
τεθριπποβάμονι στόλῳ
Πέλοψ ὁπότε πελάγεσι διε-
δίφρευσε, Μυρτίλου φόνον
δικὼν ἐς οἶδμα πόντου,
λευκοκύμοσιν
πρὸς Γεραιστίαις
ποντίων σάλων
ᾐόσιν ἁρματεύσας.

De Sole propter aureum arietem retro cursum flectente infra v. 805. scripsit Euripides et in Oreste versibus supra allatis, et in Electra v. 986 seqq.

190. Libri ἄλλοις. Seidlero debetur ἄλλαις.

192. Libri ἄχεα ἄχεσιν. Emendavit Barnesius. Caeterum quin trochaicus sit hic versus dubitari prorsus non potest. Nam quod G. Dindorfio ad Aristoph. Av. 333. in editione a. 1830. in mentem venit, esse hos quattuor imperfecta mensura anapaestos, id eiusmodi est, ut, si tales numeros sibi umquam indulserint poetae, nulla iis non sit concedenda numerorum et metri perversitas. Nititur ista opinio duobus manifesto corruptis locis Aristophanis, illo, ad quem haec adnotavit Dindorfius, in quo antistrophici versus, qui ex purissimis facti sunt paeonibus, mendosam esse librorum scripturam evincunt, et altero in Lysistrata, de quo non probabiliora protulit Dindorfius ad v. 262. ubi quis obsecro dubitat hos fateri elegantissimos esse iambicos:

κάτα μὲν ἅγιον ἔχειν βρέτας,
κάτα δ' ἀκρόπολιν ἐμὰν λαβεῖν?

Sequuntur eos hi versus:

μοχλοῖς δὲ καὶ κλῄθροισιν
τὰ προπύλαια πακτοῦν.

Sed et horum scripturam parum certam esse, et magis etiam laborare antistrophicos libri arguunt. Ii vulgo sic leguntur:

ᾤχετο θ' ὅπλα παραδοὺς ἐμοί,
σμικρὸν ἔχων πάνυ τριβώνιον
πινῶν, ῥυπῶν, ἀπαράτιλτος,
ἓξ ἐτῶν ἄλουτος.

ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων
Ταντλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά τ'

Veri simile est singulae ut syllabae sibi responderint: et certo ea responsio in duobus postremis versibus restitui potest: in iis autem duobus, qui illos praecedunt, numerum quidem, sed non item illa cum syllabarum comparatione ex iis quas hodie habemus scripturis restaurare licet. Videntur illa sic scribenda:

ἐπεὶ οὐδὲ Κλεομένης, ὃς αὐτὴν κατέσχε πρῶτος,
ἀπῆλθεν ἀψάλακτος, ἀλλ'
ὅμως Λακωνικὸν πνέων
ᾤχετό θ' ὅπλα παραδοὺς ἐμοί,
σμικρόν τ' ἔχων τριβώνιον,
πινῶν, ῥυπῶν,
ἀπαράτιλτος, ἓξ ἐτῶν ἄλουτος.

Ultimos in stropha sic puto corrigendos esse:

κλήθροισι δὲ
τὰ προπύλαια καὶ μόχλοισι πακτοῦν.

Non magis eiusdem Dindorfii disputatione ad Vespas v. 418. adducor, ut Aristophanem in *θεοςεχθρία* et *Λακεδαιμόνων* secundas syllabas produxisse credam. De posteriore vocabulo non opus verbis. *Θεοῖς ἐχθρὸς* autem quum ita usurparetur ut pro uno composito nomine esset, apertum est rectissime dictum esse *θεοῖς ἐχθρία.* Quin id etiam *θεοῖσιν ἐχθρία* dictum coniicio. Quem enim Dindorfius Archippi ex Pluto versum, in quo *θεοςεχθρία* media brevi sit, ut trimetrum affert, non credo esse trimetrum. Verba Archippi apud scholiastam ad illum Vesparum versum sic scripta leguntur: *οἴμοι τί ἐστι; μῶν ἔδωκε; τί σ' ἔδακεν; κατὰ μὲν οὖν ἔφαγε κἀπέβρυξε τίς ἡ πανουργία τε καὶ θεοςεχθρία.* Alii haec aliter, complura mutantes, in trimetros redegerunt: quorum conatus memoravit Dindorfius in adnotationibus ad scholia p. 544. Mihi illi versus iambici tetrametri esse videntur, quos sic corrigendos puto:

A. *οἴμοι.* B. *τί ἔστι;*
μῶν ἔδακέ τίς σ'; A. *ἔδακε; κάτα μὲν οὖν ἔφαγε κἀπέβρυξε.*
B. *τίς;* A. *ἡ πανουργία τε καὶ θεοῖσιν ἐχθρία.*

Fortasse alter in fine versus tum *πῶς* quaerebat. *Θεοςεχθρία* mihi vocabulum esse videtur omni analogiae repugnans. Neque enim ei defendendo *θεόςδοτος* adhiberi potest, unicum illud et epici metri necessitate formatum, cui in Etymol. M. p. 461, 16. consociatum est *λαοσσόος,* non recte.

V. 194. Libri *ποινά γ'* et mox *σπεύδει δ'.* Elmsleius et ad h. l. et ad Bacchas v. 1006. *ποινά τ' εἰς οἴκους, σπεύδει τ'.* Et *ποινά τε* quidem quin verum sit dubitari non potest: altera autem particula quum potuerit etiam *δὲ* esse, non est mihi visa correctione indigere.

εἰς οἴκους, σπεύδει δ' ἀσπούδαστ'
ἐπὶ σοὶ δαίμων.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐξ ἀρχᾶς μοι δυςδαίμων
δαίμων τᾶς ματρὸς ζώνας,
καὶ νυκτὸς κείνας ἐξ ἀρχᾶς
λόχιαι στεῤῥὰν παιδείαν
Μοῖραι συντείνουσιν θεαί·
ἃν πρωτόγονον θάλος ἐν θαλάμοις
Λήδας ἁ τλάμων κούρα
σφάγιον πατρῴᾳ λώβᾳ
καὶ θῦμ' οὐκ εὐγάθητον
ἔτεκεν, ἔτρεφεν, εὖτ' εὐκταίαν
ἱππείοις ἐν δίφροισιν
ψαμάθων Αὐλίδος ἐπέβασαν,

V. 197. Nulla personae nota in libris. Aperte vero hinc canere incipit Iphigenia. Sic etiam Elmsleius.

V. 200. Libri λοχείαν, στεῤῥὰν παιδείαν, nisi Flor. 1. λοχίαν. Seidleri λοχιᾶν auctoritate caret. Elmsleii λοχίαν στεῤῥὰν παιδείαν sententia laborat, nec potest ullo modo comparari cum Medeae v. 1031.

στεῤῥὰς ἐνεγκοῦσ' ἐν τόκοις ἀλγηδόνας.

Quid enim Clytaemnestrae in partu dolores ad mala Iphigeniae? Suam Iphigenia duram sortem dicit, quod educata sit victima pro Graecis. Quare λόχιαι iam pridem monui scribendum esse, quod pertineret ad θεαὶ Μοῖραι. Tamen Elmsleio assentiri maluit Matthiae.

V. 201. Post hunc versum legitur in libris ἁ μναστευθεῖσ' ἐξ Ἑλλάνων, de quo versu vide ad v. 214.

V. 202. Brub. θαλάμῳ. Codd. Par. A. B. Vict. θαλάμοις. Ita Aldinam quoque in suo exemplo habere ait Matthiae, non θαλάμοι, ut notatum est a Seidlero. Meum vero exemplum θαλάμοι, et haud dubie alia quoque: unde Brubachianum θαλάμῳ petitum.

V. 206. Libri: ἔτεκεν, ἔτρεφεν εὐκταίαν. Monitum iam olim a me, sententia non minus quam metro iubente inserendum esse εὖτ'.

νυμφεῖόν γ', οἴμοι, δύςνυμφον
τῷ τᾶς Νηρέως κούρας· αἰαῖ·
νῦν δ' ἀξείνου πόντου ξείνα
δυςχόρτους οἴκους ναίω
ἄγαμος, ἄτεκνος, ἄπολις, ἄφιλος, ἀντ. γ'.
ἁ μναστευθεῖσ' ἐξ Ἑλλάνων,
οὐ τὰν Ἄργει μέλπουσ' Ἥραν,
οὐδ' ἱστοῖς ἐν καλλιφθόγγοις
κερκίδι Παλλάδος Ἀτθίδος εἰκὼ
καὶ Τιτάνων ποικίλλουσ', ἀλλ'
αἱμοῤῥάντων δυςφόρμιγγα

V. 209. Libri νύμφαιον, οἴμοι. Scaliger νύμφαν. Musgravius νυμφεῖόν γ'.

V. 210. Libri τῷ τᾶς Νηρέως κούρας, sequenti versui adiicientes αἶ αἶ. Seidlerus, interiectione a metris separata, versum catalecticum dedit, τῷ τᾶς Νηρῆος κούρας. Praecedens versus si admisso νύμφαν catalecticus est, hic quoque eo metro esse debet. Ineptissime enim versu acatalecto finiretur oratio, praesertim praegressis catalecticis. Ita vero Νηρείας potius quam Νηρῆος scribendum esset; vide infra ad v. 421. Sed si praecedit acatalectus, nihil hunc numerum in hoc quoque versu quod displicere possit habere patet, quia sic nova complexio sententiarum illo νυμφεῖόν γ' incipit. In transcursu moneo, Ἀχιλλῆος in verbis, quae ut ex Sophoclis Ἀχιλλέως ἐρασταῖς affert scholiastes Pindari ad Nem. VI. 85. neque a metro, quod ignotum est, aliquid praesidii habere, nec temere spernendum esse Heathii iudicium, cui ne esse quidem ista Sophoclis verba videbantur.

V. 214. Scaliger quum animadvertisset alieno loco inserta esse supra post v. 201. illa, ἁ μναστευθεῖσ' ἐξ Ἑλλάνων, hic ea collocanda censuit. Cuius iudicium eo magis sequendum duxi, quod hic positus ille versus magnam vim orationi addit, eo autem quo legebatur loco facit ut narratio sit praepostera.

V. 217. Audacius etiam dictum in Meleagri fragmento 17. ed. Matth. κερκίδος ἀοιδοῦ μελέτας, quod notavit Aristophanes in Ranis v. 1316.

V. 218. Deest in libris καί, quod etsi omitti potuit, si κερκίδι Παλλάδος iunxisse Euripidem putamus, tamen recte videtur addendum censuisse Tyrwhittus, quem sequuti sunt alii, motus maxime loco simillimo in Hecuba v. 466 seqq.

ξείνων αἱμάσσουσ' ἄταν
βωμούς, οἰκτράν τ' αἰαζόντων
αὐδάν, οἰκτρόν τ' ἐκβαλλόντων
δάκρυον. καὶ νῦν κείνων μέν μοι
λάθα· τὸν δ' Ἄργει δμαθέντα
κλαίω σύγγονον, ὃν ἔλιπον ἔτι βρέφος

V. 220. Aldina:

Τιτάνων ποικίλλουσα,
ἀλλ' αἱμοῤῥάντων δυςφόρμι-
γγα ξείνων αἱμάσσουσ' ἄταν,
βωμοὺς οἰκτράν τ' αἰαζόντων,
οὐδ' ἀνοικτρόν τ' ἐκβαλλόντων δάκρυον
καὶ νῦν κείνων μέν μοι
λάθα, τὸν δ' Ἄργει δμαθέντα
κλαίω σύγγονον.

G. Dindorfius ex sua coniectura edidit *ξείνων αἱμοῦσ' ἄταν βωμούς,* quo quum id sit assequutus, ut qui sequuntur tres versus singuli integram sententiam contineant, valde probabilis illa videri correctio potest. Verum sunt tamen etiam quae eam admittere dissuadeant. Primum enim *αἱμάσσειν* quidem saepe, nusquam autem *αἱμοῦν* apud tragicos invenitur, omninoque hoc verbum non aliam, quod sciam, auctoritatem habet, quam Hesychii illud: *αἱμώθη, ᾑματώθη.* Deinde, etiam si servato *αἱμάσσουσ'* in sequentibus versibus et *βωμοὺς* et *αὐδὰν* et *δάκρυον* et *λάθα* primum pedem implentia faciunt ut sententiae non cum ipsis versibus finiantur, sed producantur in sequentium versuum numeros, tamen id ipsum tantum abest ut ab anapaestis spondiacis abhorreat, ut quodammodo etiam consentaneum sit huius metri naturae: et duo verba valde commendant hanc versuum descriptionem, *δάκρυον,* qui anapaestus in primo quam in ultimo pede gravior est auribusque acceptior, et *δμαθέντα,* cuius verbi ultima syllaba ante *κλαίω* in fine versus commode, in medio versu vix ac ne vix quidem produci potuit.

V. 222. Libri *οὐδ' ἄνοικτρόν τ',* ex quo Tyrwhittus verissime *αὐδάν, οἰκτρόν τ'* eruit.

V. 225. Libri: *ὃν ἔλιπον ἐπιμαστίδιον ἔτι βρέφος, ἔτι νέον, ἔτι θάλος ἐν χερσὶ ματρὸς, πρὸς στέρνοισί τ'.* Quoniam *θάλος* non potest solum per se puerum infantem significare, Seidlerus *ἔτι νέον ἔτι θάλος* coniunctim dictum putavit pro *ἔτ' ἔτι νέον θάλος,* versusque exhibuit hos:

σύγγονον, ὃν ἔλιπον ἐπιμαστίδιον
τότ' ἔτι βρέφος, ἔτι νέον ἔτι θάλος ἐν
χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοισίν τ',

ἐπιμαστίδιον τότε, νέον ἔτι θάλος,
ἐν χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοις τ',
"Αργει σκηπτοῦχον 'Ορέσταν.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ μὴν ὅδ' ἀκτὰς ἐκλιπὼν θαλασσίους
βουφορβὸς ἥκει, σημανῶν τί σοι νέον.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

'Αγαμέμνονος παῖ καὶ Κλυταιμνήστρας τέκνον,
ἄκουε καινῶν ἐξ ἐμοῦ κηρυγμάτων.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί δ' ἔστι τοῦ παρόντος ἐκπλῆσσον λόγου;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

ἥκουσιν εἰς γῆν κυανέαν Συμπληγάδα
πλάτῃ φυγόντες δίπτυχοι νεανίαι,
θεᾷ φίλον πρόσφαγμα καὶ θυτήριον

---

quorum qui medius est, parum ille elegans propter *ἐν* in fine positum, haud paullo melior esset, si scripsisset *τότε γ' ἔτι βρέφος*. Inconcinnum est enim *ἔτι* ultima et producta, quum in duobus reliquis brevis sit, et ictu notata, quum reliqua duo *ἔτι* non sint sub ictu. Neque vero illud *ἔτι νέον ἔτι θάλος* aut placere potest, aut comparari cum illo, quod Seidlerus ex v. 1218. attulit,

ἔτι νιν, ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας
ἐπὶ ματέρος ἀγκάλαισι θρώσκων,

in quo interpositum pronomen facit ut recte repetatur *ἔτι*. Non videtur dubitandum esse quin exciderit *τότε*. Id igitur reposui pro secundo *ἔτι*, ordine verborum mutato. Perturbatio ex eo orta videtur quod librarius, ubi *ἔτι βρέφος* scribere debebat, oculis litterarum similitudine deceptis ad *ἐπιμαστίδιον* aberravit, quod vocabulum aperte sic debuit collocari, ut primus dipodiae ictus in tertiam eius syllabam incideret.

V. 234. Ald. *κυανεᾶν συμπληγάδων*. Piersoni emendationem in Veris. I. 2. p. 15. *Κυανέαν συμπληγάδα* confirmarunt codices omnes.

Ἀρτέμιδι. χέρνιβας δὲ καὶ κατάργματα
οὐκ ἂν φθάνοις ἂν εὐτρεπῆ ποιουμένη.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ποδαποί; τίνος γῆς ὄνομ᾽ ἔχουσιν οἱ ξένοι;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

Ἕλληνες, ἓν τοῦτ᾽ οἶδα, κοὐ περαιτέρω.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐδ᾽ ὄνομ᾽ ἀκούσας οἶσθα τῶν ξένων φράσαι;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

Πυλάδης ἐκλῄζεθ᾽ ἅτερος πρὸς θατέρου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τοὔνομ᾽ ἦν;

V. 242. Pyladae nomen non norat Iphigenia. Ideo eam poeta supra v. 61. dicentem fecit non fuisse filium Strophio, quum ipsa ad Tauros transferretur.

V. 243. Libri τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τοὔνομ᾽ ἦν; Mirum probari quibusdam potuisse, quod Elmsleius coniecit, τῷ ξυζύγῳ, quia rectius dicatur τί σοι ὄνομά ἐστι; quam τί σου ὄνομά ἐστι; Num vero etiam τί σοι τοὔνομά ἐστι; Enim vero exemplorum, quae attulit Elmsleius, duo id visa sunt confirmare. At quae tandem? Aristophanis in Eq. 1257.

ἐμοὶ δέ γ᾽ ὅ τι σοι τοὔνομ᾽ εἰπ᾽·

et Pac. 189.

εἰ μὴ κατερεῖς μοι τοὔνομ᾽ ὅ τι ποτ᾽ ἐστί σοι.

Quis vero non videt utroque in versu τοὔνομα ex verbo pendere, ad ἐστὶ autem tantummodo pertinere ὅ τι σοι? Recte ergo dicitur τοὔνομα, ὅ τι σοί ἐστι. Sed qui quaerit τί σοι τοὔνομά ἐστι; non quaerit *quid tibi nomen est*, sed, satis quidem moleste supervacaneum quid addens: *quid tibi est quod habes nomen?* Illud vero recte: τοῦ ξυζύγου δὲ τί ἐστι τοὔνομα, quia hoc est, *nomen autem, quod habet socius, quid est.*

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

οὐδεὶς τόδ᾽ οἶδεν· οὐ γὰρ εἰσηκούσαμεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πῶς δ᾽ εἴδετ᾽ αὐτοὺς καὶ τυχόντες εἵλετε;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

ἄκραις ἐπὶ ῥηγμῖσιν ἀξένου πόρου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

καὶ τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

βοῦς ἤλθομεν νίψοντες ἐναλίᾳ δρόσῳ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐκεῖσε δὴ ᾽πάνελθε, πῶς νιν εἵλετε
τρόπῳ θ᾽ ὁποίῳ· τοῦτο γὰρ μαθεῖν θέλω.
χρόνιοι γὰρ ἥκουσ᾽, οὐδέ πω βωμὸς θεᾶς
Ἑλληνικαῖσιν ἐξεφοινίχθη ῥοαῖς.

V. 245. Non male Reiskius *κἀντυχόντες εἵλετε*. Sed non opus. Handius comparavit Soph. Oed. Col. 1489.

ἀνθ᾽ ὧν ἔπασχον εὖ, τελεσφόρον χάριν
δοῦναί σφιν, ἥνπερ τυγχάνων ὑπεσχόμην.

V. 246. Libri *ἀκταῖσιν ἐπὶ ῥηγμῖσιν*. Emendarunt viri docti ex Plutarcho de exsilio c. 7. p. 602. A. ubi *Εὐξείνου πόντου* scriptum.

V. 251. In Brub. emendate *ἥκουσ᾽*. Antea legebatur *ἥκουσιν*. *Οὐδέ πω*, in quo quidam haeserunt, monui in censura Seidleri editionis sic dictum esse, ut *diu est et nondum sacrificati sunt Graeci* sit pro *diu est ex quo non sunt sacrificati*, ut in Sophoclis Oed. R. 717.

παιδὸς δὲ βλαστὰς οὐ διέσχον ἡμέραι
τρεῖς, καί νιν ἄρθρα κεῖνος ἐνζεύξας ποδοῖν
ἔρριψεν ἄλλων χερσὶν εἰς ἄβατον ὄρος.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

ἐπεὶ τὸν εἰςρέοντα διὰ Συμπληγάδων
βοῦς ὑλοφορβοὺς πόντον εἰςεβάλλομεν,
ἦν τις διαῤῥὼξ κυμάτων πολλῷ σάλῳ
κοιλωπὸς ἀγμός, πορφυρευτικαὶ στέγαι.
ἐνταῦθα δισσοὺς εἶδέ τις νεανίας
βουφορβὸς ἡμῶν, κἀπεχώρησεν πάλιν
ἄκροισι δακτύλοισι πορθμεύων ἴχνος·
ἔλεξε δ', οὐχ ὁρᾶτε; δαίμονές τινες
θάσσουσιν οἵδε. θεοσεβὴς δ' ἡμῶν τις ὢν
ἀνέσχε χεῖρα καὶ προςεύξατ' εἰςιδών,
ὦ ποντίας παῖ Λευκοθέας, νεῶν φύλαξ,
δέσποτα Παλαῖμον, ἵλεως ἡμῖν γενοῦ,
εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θάσσετον Διοςκόρω,
ἢ Νηρέως ἀγάλμαθ', ὃς τὸν εὐγενῆ
ἔτικτε πεντήκοντα Νηρῄδων χορόν.
ἄλλος δέ τις μάταιος, ἀνομίᾳ θρασύς,
ἐγέλασεν εὐχαῖς, ναυτίλους δ' ἐφθαρμένους
θάσσειν φάραγγ' ἔφασκε τοῦ νόμου φόβῳ,
κλύοντας ὡς θύοιμεν ἐνθάδε ξένους.
ἔδοξε δ' ἡμῶν εὖ λέγειν τοῖς πλείοσιν,
θηρᾶν τε τῇ θεῷ σφάγια τἀπιχώρια.
κἂν τῷδε πέτραν ἅτερος λιπὼν ξένοιν

V. 254. Ald. ὑλοφορβοί, quod fuerunt qui praeferrent. Flor. 1. ὑλοφόρους. Caeteri codd. ὑλοφορβούς, quod probarunt Marklandus et Musgravius. Vel per se satis mira pastorum appellatio ὑλοφορβοὶ multo ineptior hic est, ubi, si ulla opus erat appellatione, potius quae armenta, quam quibus in locis pastores ea pascerent, indicandum erat. Accentus nescio an rectius in penultima notetur.

V. 256. Ald. ἁρμός. Emendavit Brodaeus, firmaruntque codd. omnes. Conf. Elmsl. ad Bacch. 1092.

V. 274. Ald. πέτροις. Omnes libri ξένην. Brodaeus πέτραν, ut Flor. 1. et ξένοιν. Caeteri codd. πέτραν.

ἔστη, κάρα τε διετίναξ' ἄνω κάτω,
κἀπεστέναξεν ὠλένας τρέμων ἄκρας,
μανίαις ἀλαίνων, καὶ βοᾷ, κυναγὸν ὥς,
Πυλάδη, δέδορκας τήνδε; τήνδε δ' οὐχ ὁρᾷς
Ἅιδου δράκαιναν, ὥς με βούλεται κτανεῖν
δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἐστομωμένη;
ἡ δ' ἐκ χιτώνων πῦρ πνέουσα καὶ φόνον

V. 277. Libri: *καὶ βοᾷ κυναγὸς ὥς.* Mirum vero tam clamosos esse venatores, ut qui vehementer clamet venatori sit comparandus. Nisi criticis saepe satis esset, si nec grammaticae nec metri lex laesa est, vidissent Euripidem scripsisse *καὶ βοᾷ, κυναγὸν ὥς Πυλάδη δέδορκας τήνδε.* Venatrices et appellari Furias et ornatu venatricum pingi notissimum est: ostenditque Boettigerus in libro quem scripsit de persona furiali, cui tamen p. 50. accidit, ut festinantius inspectis versibus qui sunt in Oreste 273. 274. his venatricibus etiam arcum et sagittas tribueret. Caeterum ne vituperari hoc posset, quod Furiis agitatus fingitur Orestes, quem oportebat non aliter quam liberatum a crimine Areopagi iudicio ad asportandum Dianae simulacrum mitti, infra cavit poeta eo invento, quod v. 942. seqq. exponitur.

V. 278. Melius, mea quidem sententia scripsisset, aut *τήνδε δ' αὖθ' ὁρᾷς Ἅιδου δράκαιναν;* aut *τήνδε τ' (οὐχ ὁρᾷς;) Ἅιδου δράκαιναν.*

V. 281. Aldina: *ἥδ' ἐκ χιτώνων πῦρ πνέουσα, καὶ φόνον, πτεροῖς ἐρέσσει μητέρ' ἀγκάλαις ἐμὴν ἔχουσα, πέτρινον ὄχθον ὡς ἐπεμβάλῃ.* Nihil discrepantiae adnotatum ex codd. Nec prosunt haec Plutarchi ad Coloten p. 1123. A. B. *ἀλλ' ἵνα ταῦτα ἐάσω, τί μᾶλλον ἐναργὲς οὕτως ἐστὶ καὶ πεπιστευμένον ὡς τὸ παρορᾶν καὶ παρακούειν ἐν πάθεσιν ἐκστατικοῖς καὶ μελαγχολικοῖς ὄντα, ὅταν ἡ διάνοια τοιαῦτα πάσχῃ καὶ ταράττηται,*

αἳ δέ με δᾳδοφόροι μελανείμονες ὄμμα πυροῦσι,

καὶ

μητέρα ἀγκάλαις ἐμὴν

ἔχουσα.

Eodem fere modo Boettigerus in libro paullo ante memorato p. 31. illud *ἐκ χιτώνων πῦρ πνέουσα καὶ φόνον* defendendum putavit. Aliis vitium latere visum est in his verbis, sed non est inventus qui emendationem afferret commemorabilem. Fuerunt etiam qui explicare conarentur. Ac Seidlerus longa eaque nigra veste caput obvolutum fingi putabat, ut sic ignem et necem ex veste spirare Furia diceretur. At quis eam imaginem mente concipiat, nisi diserte describat eum habitum poeta? Matthiae autem *ἐκ χιτώνων πτεροῖς ἐρέσσει* iungens, id interpretatus est *alis e*

πτεροῖς ἐρέσσει, μητέρ' ἀγκάλαις ἐμὴν
ἔχουσα, πέτρινον ὄχθον, ὡς ἐπεμβάλῃ.

---

veste prominentibus remigat. Hoc vero, si constructio verborum spectatur, durum est; si sententia, rem continet valde inutilem: satis est enim alatam esse Furiam, nec quisquam curat, utrum ex veste promineant alae, an supra vestem ex humeris. Utraque vero in explicatione ineptus est pluralis *χιτώνων*, qui vel ipse per se mendi suspicionem facit. Valde placeret Elmsleii sententia, cui in illo vocabulo latere visum est nomen loci, ex quo *πτεροῖς ἐρέσσειν* Furia diceretur, si modo quid illud nominis sit videretur inveniri posse. Nam duo omnino loci, si quid video, cogitari possunt, unde venientem conspiciat Furiam Orestes, caelum et mare. At in caelo, aethere, nubibus vix invenietur quidquam, cui nomen sit simile illi quod hic scriptum legimus: mare autem si quis forte designari velit *ἐκ κλυδώνων* scribendo, magnam dubitationem iniicit pluralis, qui ita est inusitatus, ut etiam apud Lycophronem v. 474. quod ego quidem solum in promptu habeo exemplum, suspectus esse videatur. Ibi hi versus leguntur:

γλαυκῷ κελαινὸν δόρπον ὤτρυνεν κυνὶ
στεῖλαι τριπλᾶς θύγατρας ὁ σπείρας βάβαξ,
τῷ πᾶσαν ἅλμῃ πηλοποιοῦντι χθόνα,
ὅταν κλύδωνας ἐξερεύγηται γνάθων,
λάβρῳ σαλεύων πᾶν τρικυμίᾳ πέδον.

Cetum dicit. Memorabile est autem, quod, etsi haec aptissima est et elegantissima scriptura, tamen optimus codex Parisiensis *κλύδωνος* habet, scholiastesque in eo codice *ὅταν ἐκ τῶν τοῦ κλύδωνος ἐκ τῶν στομάτων λέγηται*: quod sic corrigendum videtur: *ὅταν ἐκ τῶν τοῦ κλίδωνος στομάτων ἐρεύγηται*: in paraphrasi autem sic scriptum: *τῷ πᾶσαν τὴν γῆν τῷ ὕδατι τῆς θαλάσσης πηλοποιοῦντι, ὅταν ἐκ στόματος ἐρεύγηται τοῦ κλύδωνος τῇ σφοδρᾷ τρικυμίᾳ σαλεύων πᾶν ἔδαφος.* Haec quidem durissima est verborum coniunctio: sed tamen ista omnia faciunt ut dubitandum videatur an verum sit *κλύδωνος*, quumque multis in codicibus sit *λάβρως*, versus illi sic fuerint scripti:

ὅταν κλύδωνος ἐξερεύγηται γνάθων
λάβρως σαλεύων πᾶν τρικυμίᾳ πέδον.

Neque enim, hic quidem, malit quis *κλύδωνος γνάθον* legi. Ut ad Euripidem revertar, etiam si nihil in hoc vocabulo *κλυδώνων* offensionis esset, tamen vel propterea non veri similis videretur haec coniectura, quod mirum esset quomodo tam notum et planum nomen in *χιτώνων* corrumpi potuerit. Alia hic latet exquisitior vox, eaque apud Hesychium in *αἴγλη* cum ipso *χιτὼν* permutata, de qua re videnda Stephani editio Londinensis p. 1444. Scribendum enim *ἣ δ' ἐκ χλιδώνων πῦρ πνέουσα καὶ φόνον.* Hesychius: *χλιδῶνες· κόσμοι ὧν αἱ γυναῖκες περὶ τοῖς βραχίοσιν*

οἴμοι· κτενεῖ με. ποῖ φύγω; παρῆν δ' ὁρᾶν
οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἠλλάσσετο

ἰώθασι φορεῖν καὶ τοὺς τραχήλους. Asius apud Athenaeum XII. p. 525. F. cuius versus, ex parte ab Naekio emendati in Choerilo p. 76. sic, nisi fallor, scripti fuerunt:

δαιδάλεοι δὲ χλιδῶνες ἀρηρότες ἀμφοτέρωθεν
ἀμφιβραχιονίσαντες ὑπασπίδιον πολεμιστήν.

Scilicet Furias, quae Aeschylo πεπλεκτανημέναι πυκνοῖς δράκουσι dicuntur, et collum anguibus cinctas et brachia tortuoso volumine serpentum circumplicatas fingi antiqua monumenta docent. Eum hic ornatum χλιδῶνας appellavit Euripides, quod his illae collaribus, his illae armillis, dum simul taedas tenent, igni morsuque viperino necem minantur. Operae pretium est autem ad artem animum advertere, qua hanc descriptionem Furiarum poeta composuit. Quum enim communis opinio tres nosset Furias, in prima earum satis habuit venatricis speciem nominare; secundam viperas ex manibus intentantem fingit, qualem in monumentis expressam cernere licet: in tertia ornatum quidem armillarum taediferae manus memorat, sed atrocius quid invenit, spectrum occisae matris, quod illa brachiis gestans, territura Orestem et perditura, per auras advolet. Sed in huius quoque descriptione reprehendendi mihi sunt critici atque interpretes, quod in grammatica constructione verbornm nihil vitii esse videntes de sententiae perversitate non cogitarunt. Nam quid hoc est, quemadmodum interpungunt: πτεροῖς ἐρέσσει, μητέρ' ἀγκάλαις ἐμὴν ἔχουσα, πέτρινον ὄχθον ὡς ἐπεμβάλῃ? Quamvis haec insania correptus clamitet Orestes, tamen loqui insana eum non decet. Risum enim, non horrorem movisset. Et tamen Marklando hoc videbatur pulcerrimum, insana insanum loqui. Atqui unde scit, Furiam, quae matris spectrum in ulnis habet, rupem in se esse coniecturam? Et rupem quidem totam, non saxum? Credi de saxo posset, si saxum illa gestaret: quamquam satis inepte id esset inventum. Nunc plane absurdum est illud, quod visus est dicere poeta. Immo interpungendum erat sic: πτεροῖς ἐρέσσει, μητέρ' ἀγκάλαις ἐμὴν ἔχουσα, πέτρινον ὄχθον, ὡς ἐπεμβάλῃ. Id voluit intelligi ἐρέσσει πρὸς πέτρινον ὄχθον, μητέρα ἐμὴν ἀγκάλαις ἔχουσα, ὡς αὐτὴν ἐπεμβάλῃ μοι. Nam πέτρινος ὄχθος est rupes, in qua sedebat Orestes. Ad eam rupem advolantem cernere sibi videtur Furiam, matrisque ab se occisae quod amplexa fert spectrum in ipsum velle coniicere.

V. 284. Libri: παρῆν δ' ὁρᾶν οὐ ταὐτὰ μορφῆς σχήματ'. Emendavit Seidlerus, qui etsi non ex omni parte veram est rationem assequutus, tamen illud perspexit rectissime, non dici mugire et latrare Orestem, sed hoc sibi velle pastorem qui haec narrat, non conspectas usquam esse illas rerum formas, quas videre sibi

φθογγάς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα
ἅ φασ' Ἐρινῦς ἱέναι μιμήματα.
ἡμεῖς δὲ συσταλέντες, ὡς θαμβούμενοι,
σιγῇ καθήμεθ'· ὁ δὲ χερὶ σπάσας ξίφος,
μόσχους ὀρούσας εἰς μέσας λέων ὅπως,

---

visus esset Orestes, sed confudisse illum voces vitulorum canumque latratus cum Furiis: Id vituperat Matthiae, quaerens ubi tandem ἀλλάσσεσθαι sit res inter se confundere. Neque in Seidleri interpretatione esset quod reprehenderetur, nec plane ab loci sensentia aberrasset Matthiae, si illa recte intellexissent, ἅ φασ' Ἐρινῦς ἱέναι μιμήματα, quae adnotationes eorum inspicienti patebit utrique visa esse explicationis caussa addi, ita ut etiam omitti potuerint. At non est ita, sed pars illa sunt necessaria sententiae, quippe id continentia, quod de mugitu vitulorum et canum latratu praedicatur: quare virgulam quae ad ὑλάγματα adiecta erat sustuli. Hoc dicit: ἠλλάσσετο τὰς τῶν μόσχων φθογγὰς καὶ τὰ τῶν κυνῶν ὑλάγματα μιμήματα, ἅ φασιν Ἐρινῦς ἱέναι. Ἀλλάσσεσθαι constat esse permutare sibi aliquid vel dando aliud pro eo vel accipiendo: unde et emere est et vendere. Nunc qui mentis errore res inter se confundit et permutat, veram rerum speciem alienat ab se et mutat in falsam. Id autem in quod quid mutatur Graece linguae ratio accusativo significari postulat. Itaque haec est illorum verborum sententia: *voces ille vitulorum canumque latratus mentis errore pro imitamentis habuit, qualia Furiae dicuntur immittere.*

V. 287. Aldina et cod. Par. A. perperam ἃς, Brodaeus ἅ, quod firmarunt caeteri codices Parisini.

V. 288. Libri: ἡμεῖς δὲ συσταλέντες ὡς θανούμενοι, sed ultimo verbo in Flor. 2. Vict. superscriptum μβ, unde quum Seidlerus in praefatione p. 12. ὡς θαμβούμενοι probasset, riserunt hunc scilicet Datismum Elmsleius et Matthiae, nec provide neque ut ipsi graviorem notam evitarint. Nam et θαμβεῖσθαι recte dicitur, usurpavitque Plutarchus in Caesare c. 45. quod vel ex Stephani Schneiderive lexico cognosci poterat, et quod servarunt θανούμενοι absurdum est. Quis enim mortis metus pastoribus ab homine, qui ipse sibi per delirium mortem metueret? Rectissime iudicavit Seidlerus, vir non verba tantum, sed etiam sententiam verborum spectare solitus. Eum sequutus est Boissonadus.

V. 289. Libri ὁ δὲ περισπάσας ξίφος, quod defendendum putabat Seidlerus. Sed περισπᾶν est *abstrahere*, *detrahere*. Piersonus Veris. p. 17. et Marklandus ὁ δὲ χερὶ σπάσας. Opportune monuit Matthiae etiam in Androm. 167. pro Aldinae περισπείρων codices χερὶ σπείρων praebere.

παίει σιδήρῳ λαγόνας εἰς πλευρὰς ἱείς,
δοκῶν Ἐρινῦς θεὰς ἀμύνεσθαι τάδε,
ὡς αἱματηρὸν πέλανον ἐξανθεῖν ἁλός.
κἂν τῷδε πᾶς τις, ὡς ὁρᾷ βουφόρβια
πίπτοντα καὶ πορθούμεν', ἐξωπλίζετο,
κόχλους τε φυσῶν συλλέγων τ' ἐγχωρίους·
πρὸς εὐτραφεῖς γὰρ καὶ νεανίας ξένους
φαύλους μάχεσθαι βουκόλους ἡγούμεθα.
πολλοὶ δ' ἐπληρώθημεν ἐν μικρῷ χρόνῳ.
πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς,
στάζων ἀφρῷ γένειον· ὡς δ' ἐσείδομεν

V. 291. Coniecturarum quae praeter necessitatem de hoc versu factae sunt, optima, qua tamen et ipsa facile caremus, Elmsleii est ad Heracl. 824. λαγόνας εἰς μέσας.

V. 292. Rectius Matthiae τάδε per οὕτως explicavit, quam Seidlerus, qui interpretatur *putans talia facta arcere Furias*. Sententiam tamen, non rationem locutionis, quae hodie vix cuiquam obscura est, per οὕτως declarari patet.

V. 293. Marklandus pro ὡς, quod libri habent, ὥστε scribendum censebat. Rarius, sed non falsum est ὡς. V. ad Soph. Antig. 292. Deinde codices omnes πέλαγος, sed Aldina πέλανον, quod servarunt Seidlerus aliique, quum in Alcest. 853. Hercules de Leto dicat:

ἢν δ' οὖν ἁμάρτω τῆσδ' ἄγρας καὶ μὴ μόλῃ
πρὸς αἱματηρὸν πέλανον.

Unde Rhesi scriptor v. 430.

ἔνθ' αἱματηρὸς πέλανος εἰς γαῖαν Σκύθης
ἠντλεῖτο λόγχῃ Θρῄξ τε συμμιγὴς φόνος.

Et Aeschylus Pers. 818.

τόσος γὰρ ἔσται πέλανος αἱματοσταγὴς
πρὸς γῇ Πλαταιῶν Δωρίδος λόγχης ὕπο.

His satis defenditur scriptura Aldinae. Boves enim in mari stabant: v. v. 254. Non malum tamen, quod codices habent: quod sic intelligendum, ὡς πέλαγος ἁλὸς ἐξανθεῖν αἱματηρόν, *ut mare factum sit sanguinolentum*. Neque enim ἐξανθεῖν genitivo opus habet, sed per se est *efflorescere*. Aeschylus Pers. 823.

ὕβρις γὰρ ἐξανθοῦσ' ἐκάρπωσε στάχυν
ἄτης.

προὔργου πεσόντα, πᾶς ἀνὴρ ἔσχεν πόνον
βάλλων, ἀράσσων· ἅτερος δὲ τοῖν ξένοιν
ἀφρόν τ' ἀπέψη σώματός τ' ἐτημέλει
πέπλων τε προὐκάλυπτεν εὐπτύκτους ὑφάς,
καραδοκῶν μὲν τἀπιόντα τραύματα,
φίλον δὲ θεραπείαισιν ἄνδρ' εὐεργετῶν.
ἔμφρων δ' ἀνᾴξας ὁ ξένος πεσήματος,
ἔγνω κλύδωνα πολεμίων προςκείμενον
καὶ τὴν παροῦσαν συμφορὰν αὐτοῖν πέλας,
ᾤμωξέ θ'· ἡμεῖς δ' οὐκ ἀνίεμεν πέτρους
βάλλοντες, ἄλλος ἄλλοθεν προςκείμενοι.
οὗ δὴ τὸ δεινὸν παρακέλευσμ' ἠκούσαμεν,
Πυλάδη, θανούμεθ'· ἀλλ' ὅπως θανούμεθα
κάλλισθ'· ἕπου μοι, φάσγανον σπάσας χερί.
ὡς δ' εἴδομεν δίπαλτα πολεμίων ξίφη,
φυγῇ λεπαίας ἐξεπίμπλαμεν νάπας.
ἀλλ' εἰ φύγοι τις, ἅτεροι προςκείμενοι
ἔβαλλον αὐτούς· εἰ δὲ τούςδ' ὠσαίατο,

V. 304. Libri *ἀπέψα*, etiam apud Lucianum Amor. c. 47. T. II. p. 450. Emendavit Elmsleius.

V. 305. Apud Lucianum legitur *πέπλου* et *εὐπήκτοις ὑφαῖς* atque *εὐπήκτους ὑφάς*. Etiam Aldina Euripidis *εὐπήκτοις ὑφαῖς*, sed codices omnes *εὐπήνους ὑφάς*. Sic infra v. 803. et 1434. Cadit in hunc locum, quod Porsonus monuit ad Medeae v. 675. Aldinam hac in fabula aliquando meliorem lectionem aut melioris lectionis vestigia conservasse. Male arcerentur tela simplici velamine obtento. Scripsit Euripides *εὐπτύκτους ὑφάς*.

V. 309. Libri *ἔγνωκε κλύδωνα*. Emendarunt Scaliger et Duportus.

V. 311. In Vict. ad *πέτρους* superscriptum *οι*, ut fuerint qui legerent *πέτροις*.

V. 315. Recte Matthiae sequutus est Marklandum et Berglerum ad Aristoph. Eq. 81. qui maiorem pro minore distinctione ad *κάλλιστα* apposuerunt. Si *ὅπως θανούμεθα κάλλιστα* ex *ἕπου μοι* penderent, ut Seidlero et Blomfieldio ad Sept. c. Theb. 585. videbatur, et multo debilior esset oratio, et scripsisset opinor Euripides *θάνωμεν*.

αὖθις τὸ νῦν ὑπεῖκον ἤρασσον πέτροις.
ἀλλ' ἦν ἄπιστον· μυρίων γὰρ ἐκ χερῶν
οὐδεὶς τὰ τῆς θεοῦ θύματ' εὐτύχει βαλών.
μόλις δέ νιν τόλμῃ μὲν οὐ χειρούμεθα,
κύκλῳ δὲ περιβάλλοντες ἐξελέψαμεν
πέτροισι χειρῶν φάσγαν', εἰς δὲ γῆν γόνυ
καμάτῳ καθεῖσαν. πρὸς δ' ἄνακτα τῆςδε γῆς
κομίζομέν νιν. ὁ δ' ἐςιδὼν ὅσον τάχος
ὡς χέρνιβάς τε καὶ σφαγεῖ' ἔπεμπέ σοι.

V. 320. Ald. οὔτις, quod miror Elmsleium ad Med. 1185. ubi exempla in quibus εἰ ut hoc loco dictum est congessit, servasse. Codd. omnes αὖτις, ab Seidlero in αὖθις mutatum. Deinde Ald. ἤρασσεν, codd. Parisini et Florentini ἤρασσον, ut de nomine collectivo. Denique Flor. 1. πέτρας, 2. πέτραν.

V. 322. Ald. λαβών, quod emendatum ex codd. omnibus.

V. 323. Par. A. τόλμῃ μὲν ἐχειρούμεθα.

V. 324. Libri ἐξεκλέψαμεν. Id verbum ineptum esse vidit Bothius, qui non male coniecit ἐξεκόψαμεν. Sed videtur hoc communi vitae potius, quam dictioni tragicae convenire. Quare exquisitius verbum una deleta littera reposui. Hesychius: ἐξέλεψεν. ἐξέγλυψεν, ἐξελέπισεν. Et veri similius est hoc, quam ἐξεκόψαμεν, a scribis in ἐξεκλέψαμεν esse mutatum.

V. 328. Ald. ὡς χέρνιβάς τε καὶ σφάγι' ἐξέπεμπέ σοι. Ex Flor. 1. 2. allatum τε χέρνιβας. Iidem codd. et Par. A. B. Vict. ἔπεμπέ σοι. Valckenarius ad Phoen. 1409. ἐς χέρνιβάς τε καὶ σφάγι' ἐξέπεμπέ σοι. Piersonus Vers. p. 65. ἐς χέρνιβάς τε σφάγιά τ' ἐξέπεμπέ σοι. Seidlerus ex Musgravii emendatione, ἐς χέρνιβάς τε καὶ σφαγεῖ' ἔπεμπέ σοι. Sic etiam Elmsleius ad v. 566. Non erat idonea caussa, cur ὡς in ἐς mutaretur, quum χέρνιβες, praesertim adiuncto καὶ σφαγεῖα, recte pro sacrificio dicantur. Imitatum Euripidis versum esse Lycophronem putat Bachmannus v. 195. sic de Iphigenia dicentem:

καὶ τὴν ἄφαντον εἶδος ἠλλοιωμένην
γραῖαν σφαγείων ἠδὲ χερνίβων πέλας,

ubi dubitari potest, an, quum non aliunde compertum habeamus in anum mutatam esse Iphigeniam, scripserit ille Γραίᾳ, siquidem Aulidis nusquam mentionem fecit, sed sacrificium illud ad Poemandriam, qua Tanegram et Graeam complectitur, rettulit v. 326. ubi videnda adnotatio Bachmanni. Apud eumdem Lycophronem v. 184. χερνίψαντες scholia et paraphrasis interpretantur σφαγιάσαντες, et v. 209. χέρνιβας exponunt θυσίας.

εὔχου δὲ τοιάδ᾽, ὦ νεᾶνι, σοι ξένων
σφάγια παρεῖναι· κἂν ἀναλίσκῃς ξένους
τοιούσδε, τὸν σὸν Ἑλλὰς ἀποτίσει φόνον,
δίκας τίνουσα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς.

ΧΟΡΟΣ.

θαυμάστ᾽ ἔλεξας τὸν φανένθ᾽, ὅστις ποτὲ
Ἕλληνος ἐκ γῆς πόντον ἦλθεν ἄξενον.

V. 334. Elmsleius, observator sermonis diligentissimus, non sine caussa offensus est his, *Ἕλληνος ἐκ γῆς,* sed quum in rationem rei inquirere negligeret, eo se ab recta via abduci passus est, ut *Ἕλλην* femininum solis putaret recentioris aevi scriptoribus esse condonandum. At, si quidquam, sanissima sunt haec Aeschyli Agam. v. 1263.

καὶ μὴν ἄγαν γ᾽ Ἕλλην᾽ ἐπίσταμαι φάτιν,

et Euripidis in Heraclidis v. 131.

καὶ μὴν στολήν γ᾽ Ἕλληνα καὶ ῥυθμὸν πέπλων.

Quibus profecto non magis offendi quisquam potest quam his in Iphigenia v. 39. 72. et in Medea v. 1331.

ὃς ἂν κατέλθῃ τήνδε γῆν Ἕλλην ἀνήρ·
καὶ βωμός, Ἕλλην οὗ καταστάζει φόνος·
Ἕλλην᾽ ἐς οἶκον ἠγόμην.

Quid est ergo quod non item placere videntur *ὅστις ποτὲ Ἕλληνος ἐκ γῆς πόντον ἦλθεν ἄξενον?* Scilicet nomina gentilia quum proprie adiectiva sint, *Ἕλλην ἀνήρ, Ἑλληνὶς γυνή, Ἑλλὰς γῆ,* usu ita in substantiva verterunt, ut illa de quibus proprie dicuntur substantiva, *ἀνήρ, γυνή, γῆ,* tamquam comprehensa gentilibus suis, omitterentur. Ex his gentilibus derivata sunt adiectiva significantia id quod pertinet ad eum, qui nomine gentili appellatur, ut *Ἑλληνικός.* Pro his adiectivis poetae ipsa usurpant gentilia, additis quidem substantivis, quod fit sine ulla offensione, ubi genus utriusque nominis idem est, ut *Ἕλλην οἶκος, Ἑλληνὶς γῆ.* Differunt tamen significatu. Nam quum gentilibus designetur unus, una, unum de gente quadam, *Ἕλλην οἶκος* est domus natione Graeca: *Ἑλληνικὸς* autem, qualis est Graecorum: is vero potest etiam eorum esse, qui non sunt Graeci, sicut ***Parthus eques*** est eques natione Parthus, ***Parthicus*** autem dici potest etiam alius gentis, sed Parthi in modum armatus. Quum igitur gentilia magis re vera aliquid gentis cuiusdam esse, quam quae ex iis deducta sunt adiectiva declarent, maiorem in modum apparet haec differentia, quum genere discrepant ab substantivis suis. Quae Antiatticista p. 97, 3. adnotavit, *Ἕλλην γυνή· Φιλήμων Πα-*

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

εἶεν. σὺ μὲν κόμιζε τοὺς ξένους μολών.

δαρίῳ. Ἑλλὰς ὁ ἀνήρ· Σοφοκλῆς Αἴαντι Λοκρῷ, inter ea quum multum interesse scripsit Elmsleius, hoc opinor in mente habuit, Ἑλλὰς nomen esse communis generis ut Ἀρκάς, usu plerumque ad feminina translatum, non item Ἕλλην. Recte: Γυνὴ Ἕλλην proprie est mulier quae est homo Graecus. Apte Eustathius p. 1484, 48. Αἰθίοπα γοῦν φασὶ φωνὴν Αἰσχύλος λέγει καὶ πότερα γυνή τις Αἰθίοψ φανήσεται; οὕτω δὲ φασι καὶ ἄλλα ἐξ ἀρσενικῶν ἐπὶ θηλυκὰ μεταφέρονται, ὡς τὸ Κίλιξ δὲ χώρα καὶ Σύρων ἐπιστροφαί. (legitur Σηρῶν) καὶ Ὅμηρος· θεαὶ δ' ἔπι ποιμένες εἰσί· καὶ Φερεκράτης· ἡγούμεθα τῆς πόλεως εἶναι ταύτας σωτῆρας· καὶ Σοφοκλῆς· τύχη γέ τῳ σωτῆρι· καὶ Θουκυδίδης· αἳ ἔτυχον φύλακες τῆς Μιλήτου· καὶ Ἀριστοφάνης· μετὰ τῆς γραμματέως συγγράψομαι. Eiusdem enim baec omnia generis sunt. Atque est ubi ne possit quidem femininum adhiberi, ut in eo quod Lobeckius ad Aiacem p. 272. ex Aristotelis Hist. an. VII. 6. attulit: ἡ μὲν γὰρ θυγάτηρ ἐγένετο οὐκ Αἰθίοψ, τὸ δ' ἐκ ταύτης. Ineptum esset enim sexus notam adiicere nomini, ubi sola est universae gentis natura significanda. Apparet ex his, haec proprie sic dici, ut servetur notio masculini, quemadmodum τύχη σωτὴρ fortuna dicitur quae est servator, et ἡ γραμματεὺς mulier quae est scriba. Ex quo sequitur recte illam verborum consociationem usurpari, ubi significantius natura rei indicanda est. Et poetis quidem liberum est ea etiam minus proprie uti: in quo eos imitati sunt prosae scriptores recentiores. Xenophontem mirabar Ἕλληνα φωνὴν dixisse, quod affert Lobeckius ex libro de venatione 2, 4. (aliis 2, 3): inspecto libro haec inveni diversissima, χρὴ δὲ τὸν μὲν ἀρκυωρὸν εἶναι ἐπιθυμοῦντα τοῦ ἔργου καὶ τὴν φωνὴν Ἕλληνα. Iam intelligi poterit quid in Euripidis verbis displicuerit Elmsleio. Videbatur enim sine caussa dictum Ἕλληνος ἐκ γῆς, quum in promptu esset quod ille reponendum coniecit, ὅστις ποτὲ Ἑλληνίδος γῆς πόντον ἦλθεν ἄξενον, in quo iungenda ὅστις Ἑλληνίδος γῆς, et Ἑλληνίδος ὅστις πότ' ἐκ γῆς πόντον ἦλθεν ἄξενον. Recte vero se habebit librorum scriptura, si haec quodammodo mirantem dicere putabimus Iphigeniam, quis sit ille qui Graeca ex terra, ex qua non sit veri simile, ad haec inhospitalia venerit loca. Alia causa fuit poetae, ut infra v. 482. scriberet,

ποίας πολίτης πατρίδος Ἕλληνος γεγώς.

Potuit quidem Ἑλλήνων, ut Elmsleius volebat, scribere, sed quum adiectivo uti placeret, maluit Ἕλληνος quam Ἑλλάδος, quod erat ambiguum futurum. Ἑλλάς, ut hoc addam, masculinum invenitur etiam in Soph. Trach. 1060. Eurip. Phoen. 1513. sed non ita accipiendum illud Sophoclis in Electra 682. ἐς τὸ κλεινὸν Ἑλλάδος πρόσχημ' ἀγῶνος.

τὰ δ' ἐνθάδ' ἡμεῖς οἷα φροντιούμεθα.
ὦ καρδία τάλαινα, πρὶν μὲν εἰς ξένους
γαληνὸς ἦσθα καὶ φιλοικτίρμων ἀεί,
εἰς θοὐμόφυλον ἀναμετρουμένη δάκρυ,
Ἕλληνας ἄνδρας ἡνίκ' εἰς χέρας λάβοις.
νῦν δ' ἐξ ὀνείρων οἷσιν ἠγριώμεθα,
δοκοῦσ' Ὀρέστην μηκέθ' ἥλιον βλέπειν,
δύσνουν με λήψεσθ', οἵτινές ποθ' ἥκετε.
καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἀληθές· ἠσθόμην, φίλαι·
οἱ δυστυχεῖς γὰρ τοῖσιν εὐτυχεστέροις,
αὐτοὶ καλῶς πράξαντες, οὐ φρονοῦσιν εὖ.
ἀλλ' οὔτε πνεῦμα Διόθεν ἦλθε πώποτε,
οὐ πορθμίς, ἥτις διὰ πέτρας Συμπληγάδας

V. 340. Par. A. *λάβῃς*, superscripto tamen *οι*.

V. 342. Codd. Par. A. C. Flor. 1. 2. Vict. *δοκοῦσαν*.

V. 344. Libri *ἠχθόμην*. Quo fieri non potuit quin *καὶ τοῦτ' ἀληθὲς ἦν ἄρ'* ad hoc ipsum verbum referrent interpretes. At haec inepta sententia est. Non hoc verum esse dicit Iphigenia, se esse indignatione correptam, sed illud quod dici soleret, qui infelices facti essent, non bene velle felicibus. Quare *ἠσθόμην* reposui. Id se expertam nunc esse dicit. Sic etiam L. Dindorfius, comparans haec in Hippolyto. v. 1403. *τρεῖς ὄντας ἡμᾶς ὤλεσ', ᾔσθημαι, μία*.

V. 346. Libri *αὐτοὶ κακῶς πράξαντες*. Seidlerus scribendum vidit *καλῶς*, tum tautologiae vitandae caussa, tum propter aoristum, tum quod haec sententia familiarissima sit Euripidi. Matthiae quum obiecit, necesse fuisse prius infelices esse, quam infesti essent felicioribus, non videtur cogitasse id ipsum contineri illo *οἱ δυστυχεῖς*, qui si non *αὐτοὶ κακῶς πράσσοντες*, quod esset *quia ipsi sunt infelices*, sed *αὐτοὶ κακῶς πράξαντες*, *quia facti sunt ipsi infelices*, dicuntur, perineptum est sic potius dici quam *quia olim felices fuerunt*. Habet eamdem sententiam Euripides infra v. 1091. seqq. Troad. 634. Herc. fur. 1291. et, qui locus egregie Seidleri emendationem confirmat, merito receptam a Boissonado, Helenae v. 424.

ὅταν δ' ἀνὴρ
πράξῃ καλῶς, ὑψηλὸς εἰς ἀηθίαν
πίπτει κακίω τοῦ πάλαι δυσδαίμονος.

Ἑλένην ἀπήγαγ' ἐνθάδ', ἥ μ' ἀπώλεσεν,
Μενέλεών θ', ἵν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην,
τὴν ἐνθάδ' Αὖλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ·
οἵ μ' ὥστε μόσχον, Δαναΐδαι, χειρούμενοι
ἔσφαζον, ἱερεὺς δ' ἦν ὁ γεννήσας πατήρ.
οἴμοι· κακῶν γὰρ τῶν τότ' οὐκ ἀμνημονῶ,
ὅσας γενείου χεῖρας ἐξηκόντισα
γονάτων τε τοῦ τεκόντος ἐξαρτωμένη,
λέγουσα τοιάδ'· ὦ πάτερ, νυμφεύομαι
νυμφεύματ' αἰσχρὰ πρὸς σέθεν· μήτηρ δ' ἐμή,
σέθεν κατακτείνοντος, Ἀργεῖαί τέ νιν
ὑμνοῦσιν ὑμεναίοισιν, αὐλεῖται δὲ πᾶν
μέλαθρον· ἡμεῖς δ' ὀλλύμεσθα πρὸς σέθεν.
Ἅιδης Ἀχιλλεὺς ἦν ἄρ', οὐχ ὁ Πηλέως,

V. 349. Matthiae tum quia *ἀπάγειν ἐνθάδε* per se incommode dictum sit, tum quia navis non revera adduxerit, sed dicendum fuerit, *quae si venisset, adduxisset*, praesertim quum sequatur *ἵν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην*, edidit *Ἑλένην ἂν ἤγαγ' ἐνθάδε*: quem sequuti sunt Dindorfii. Tantum abest ut sic scripserit Euripides, ut ne potuerit quidem. Nam haec scriptura hanc praebet sententiam: *nulla venit navis, quae Helenam advexisset, nisi aliquid obstitisset quo minus adveheret.* Id vero absonum est. Non reputavit vir doctissimus quae ratio esset sententiarum negativarum. Satis est uno exemplo defungi Aeschyli in Prom. 746.

τί δῆτ' ἐμοὶ ζῆν κέρδος, ἀλλ' οὐκ ἐν τάχει
ἔῤῥιψ' ἐμαυτὴν τῆσδ' ἀπὸ στυφλοῦ πέτρας,
ὅπως πέδῳ σκήψασα τῶν πάντων πόνων
ἀπηλλάγην;

V. 352. Libri *οἵ μ'* praeter duos in bibl. Bodleiana, quos Gaisfordius *ἥ μ'* habere scripsit. Piersonus Veris. p. 10. et Marklandus *οὗ*, Seidlerus *οἵ*, coniungens cum *χειρούμενοι*, non, ut Matthiae, cum *ἔσφαζον*, qui id dictum vult pro *οὗ με σφάξοντες ἤγαγον*. Ita si loqui licuit, nullum est verbum cum quo non possit *οἵ* coniungi. Ego servandam duxi illam antiquiorum librorum scripturam: est autem *οἱ* ad v. 348. referendum.

V. 354. Flor. 1. 2. Vict. *τῶν τοῦδ' οὐκ ἀμνημονῶ.*

ὅν μοι προεῖπας πόσιν· ἐν ἁρμάτων δ᾽ ὄχοις
εἰς αἱματηρὸν γάμον ἐπόρθμευσας δόλῳ.
ἐγὼ δὲ λεπτῶν ὄμμα διὰ καλυμμάτων
ἔχουσ᾽, ἀδελφόν τ᾽ οὐκ ἀνειλόμην χεροῖν,
ὃς νῦν ὄλωλεν, οὐ κασιγνήτῃ στόμα
συνῆψ᾽ ὑπ᾽ αἰδοῦς, ὡς ἰοῦσ᾽ εἰς Πηλέως
μέλαθρα· πολλὰ δ᾽ ἀπεθέμην ἀσπάσματα
εἰςαῦθις, ὡς ἥξουσ᾽ ἐς Ἄργος αὖ πάλιν.
ὦ τλῆμον, εἰ τέθνηκας, ἐξ οἵων καλῶν
ἔῤῥεις, Ὀρέστα, καὶ πατρὸς ζηλωμάτων.
τὰ τῆς θεοῦ δὲ μέμφομαι σοφίσματα,
ἥτις, βροτῶν μὲν ἤν τις ἅψηται φόνου,
ἢ καὶ λοχείας, ἢ νεκροῦ θίγῃ χεροῖν,

V. 363. Libri *προςεῖπας*. Scripsi, quod res exigere videbatur, *προεῖπας*. Id non declinasse tragicos argumento est Sophoclis in Oed. R. versus 351. in quo idem vitium sustulit Brunckius. Deinde Flor. 1. 2. omittunt *δ᾽*, ut librarius videatur in sequente versu *πορθμεύσας* scripturus fuisse.

V. 366. Libri *ἀδελφὸν τοῦτον εἰλόμην χεροῖν*. Eximiam Tyrwhitti emendationem *οὔτ᾽ ἀνειλόμην χεροῖν, — οὐ κασιγνήτῃ στόμα συνῆψ᾽ ὑπ᾽ αἰδοῦς*, probatam a Schaefero ad Lamb. Bos. p. 229. ab eodem Schaefero postea et quidem quod *οὔτε* alienum locum occuparet, reiectam esse, Seidlero autem non esse necessariam visam, tam mirum est, ut credi non posset nisi scriptum legeremus. Sed nimirum non attendit Schaeferus ad id, quod Tyrwhittus etiam *κασιγνήτη* nominativo, non dativo casu, scribebat. Sed tamen etsi vitium rectissime deprehendit Tyrwhittus, tamen vera eum fugit emendandi ratio. Scribendum erat enim *ἀδελφόν τ᾽ οὐκ ἀνειλόμην χεροῖν*. Similis constructio v. 1335. Eo simul defenditur *κασιγνήτῃ*, quod vel per se aptius est quam *κασιγνήτῳ*. Virginem enim Electram, quae in hac fabula ut unica soror memoratur, contra intueri et osculari prae pudore verita est nuptura, non parvulum puerum Orestem.

V. 367. Ald. *κασιγνήτη*. Vict. *κασιγνήτῃ*, superscripto *ω*. Et *κασιγνήτω* Paris. A. Flor. 1. 2. adscriptumque id editioni Bas. 1544. in bibl. Bodleiana.

V. 370. Libri *εἰςαῦτις* quod correxit Schaeferus.

V. 371. Libri *κακῶν*. Emendarunt Reiskius, Marklandus, Musgravius.

βωμῶν ἀπείργει, μυσαρὸν ὡς ἡγουμένη,
αὐτὴ δὲ θυσίαις ἥδεται βροτοκτόνοις.
οὐκ ἔσθ' ὅπως πότ' ἔτεκεν ἡ Διὸς δάμαρ
Λητὼ τοσαύτην ἀμαθίαν. ἐγὼ μὲν οὖν
τὰ Ταντάλου τε θεοῖσιν ἑστιάματα
ἄπιστα κρίνω, παιδὸς ἡσθῆναι βορᾷ,
τοὺς δ' ἐνθάδ', αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους,
εἰς τὸν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ·
οὐδένα γὰρ οἶμαι δαιμόνων εἶναι κακόν.

ΧΟΡΟΣ.

Κυάνεαι, κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσας, στρ. ά.
ἵν' οἶστρος ὁ ποτώμενος Ἀργόθεν
Εὔξενον ἐπ' οἶδμα διεπέρασεν Ἰοῦς,
Ἀσιήτιδα γαῖαν Εὐρώπας διαμείψας,
τίνες πότ' ἄρα τὸν εὔυδρον δονακόχλοα

V. 378. Libri: οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔτεκεν ἂν ἡ Διὸς δάμαρ Λητὼ τοσαύτην ἀμαθίαν. Non potuit ita scribere Euripides, nec debebam haec verba afferre in iis quae de ἂν particula scripsi p. 52. Diceret enim: *non peperisset: at peperit tam stultum quid.* Profectum est ἂν a metricis: postquam πότ' exciderat post ὅπως. Id igitur restitui. Animadvertit vitium Porsonus, scribi iubens ἔτικτεν.

V. 379. Flor. 1. ἐγὼ μὲν αὖ.

V. 380. Libri: τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἑστιάματα. Absurde loqueretur, si sic Tantali epulas commemoraret, non copulata huius rei mentione cum sacris quae detestatur Dianae. Hic quoque metrici culpam admiserunt. Posuerat enim τε Euripides, cui mox responderet δέ.

V. 386. Ald. et, ut videtur, codices ἣν. Ex Seidleri emendatione edi coeptum ἂν. Antistrophico convenientius erat quod reposui ἵν'. Deinde Ald. Ἴστρος. Codices omnes οἶστρος, ut Brodaeus emendaverat.

V. 387. Par. A. omittit ἐπ'. Deinde libri διεπέρασέν ποτε. Ex Erfurdtii emendatione pro ποτὲ positum Ἰοῦς.

V. 389. Ἄρα ab Seidlero in ἄρα mutatum. Deinde Ald. τὸν εὔυδρον καὶ δονακόχλοα. Flor. 1. 2. omittunt καί, languidum illud additamentum metricorum, qui trimetro iambico non

λιπόντες Εὐρώταν
ἢ ῥεύματα σεμνὰ Δίρκας
ἔβασαν, ἔβασαν ἄμικτον αἶαν, ἔνθα κούρα
Δία τέγγει
βωμοὺς καὶ περικίονας
ναοὺς αἷμα βρότειον;

ἦ ῥοθίοις ἐλατίναις δικρότοισι κώπαις ἀντ. ά.
ἔπλευσαν ἐπὶ πόντια κύματα
νάϊον ὄχημα λινοπόροισιν αὔραις,
φιλόπλουτον ἅμιλλαν αὔξοντες μελάθροισιν;
φίλα γὰρ ἐλπὶς ἐγένετ' ἐπὶ πήμασι βροτῶν
ἄπληστος ἀνθρώποις,

---

animadverso in εὔυδρον finem versus constituerunt. Δονακόχλοα, quae forma analogiae repugnet, Elmsleius censuit mutandam in δονακόχλοον. At Musgravius ἔγχλοα attulerat ex Nicandri Ther. 676. 885.

V. 392. Libri: ἔνθα κούρα διατέγγει βωμοὺς καὶ περὶ κίονας ναῶν αἷμα βρότειον. Elmsleius ἔνθα κούρα Δία τέγγει βωμοὺς καὶ περικίονας ναοὺς αἷμα βρότειον. Servandos esse nominativos κούρα Δία ostendit G. Dindorfius in praefatione poetarum scenicorum p. 19. seq. qui edidit περικίονας ναῶν, Pollucis credo testimonio fretus, qui l. 78. sic sribit: εἴποις δ' ἂν τὸν περίστυλον τόπον περικίονα. At, nisi aliunde proferatur περικίων pro substantivo usurpatum, hoc illud testimonio non efficitur, quum ne Pollux quidem de substantivo cogitasse videatur. Immo Euripides Erechthei fr. 13. (6) apud Stobaeum LV. 4.

Θρῄκιον πέλταν πρὸς Ἀθάνας
περικίοσιν ἀγκρεμάσας θαλάμοις.

Sophocles Antig. 285.

ὅστις ἀμφικίονας
ναοὺς πυρώσων ἦλθε.

V. 396. Libri ἢ ῥοδίοις ἐλατίνοις. Primus Barnesius ἦ. Seidlerus ἐλατίναις.

V. 398. Ὄχημα non significat hic vehiculum: neque enim ἔπλευσαν activam potestatem videtur habere posse: sed vectionem. Ita recte et de more hic accusativus adiectus est verbo neutrali. Libri λινοπόροις. Emendavit Erfurdtius.

V. 400. Codd. omnes γένετ', sed Ald. recte ἐγένετ'.

ὄλβου βάρος οἳ φέρονται
πλάνητες ἐπ' οἶδμα πόλεις τε βαρβάρους περῶντες
κεινᾷ δόξᾳ.
γνώμα δ' οἷς μενέκαιρος ὄλ-
βου, τοῖς δ' εἰς μέσον ἥκει.

πῶς τὰς συνδρομάδας πέτρας, στρ. β'.
πῶς Φινεΐδας ἀΰπνους
ἀκτὰς ἐπέρασαν
παρ' ἅλιον αἰγιαλὸν ἐπ' Ἀμφιτρίτας
ῥοθίῳ δραμόντες,
ὅπου πεντήκοντα κορᾶν
Νηρῄδων * * χοροὶ
μέλπουσιν ἐγκυκλίοις,

V. 404. Ald. *κοιναὶ δόξαι.* Canterus *κεναὶ δόξαι*, non dissentiente, ut ait Musgravius, Par. A. In C. et Flor. 2. et Vict. *κοιναί*, ε superscripto. Elmsleius *κεινᾷ δόξᾳ*, quum alii *κενόδοξοι* coniecissent, prava strophici versus scriptura decepti.

V. 405. Libri: *γνώμα δ' οἷς μὲν ἄκαιρος ὄλβου, τοῖσδ' εἰς μέσον ἥκει.* Frustra haec explicare allaborarunt viri docti. Corrigendum erat *μενέκαιρος*. Quibus ea mens est, inquit, ut opportunum tempus adipiscendis opibus exspectent, iis ultro opes veniunt.

V. 408. Par. A. *πῶς νιφεΐας.*

V. 410. Libri *παράλιον.* Emendavit Seidlerus.

V. 413. Libri *τῶν Νηρῄδων χοροί*, nisi quod Flor. 1. 2. *Νηρηΐδων.* Excidit vox ex duabus brevibus syllabis constans. Quare lacunae signa posui. Accuratius enim etiam Euripidea antistrophica sibi respondent, quam ut omnipotentibus solutionum et contractionum machinis aliquid proficiatur.

V. 414. Libri *ἐγκυκλίοις.* Emendarunt Heathius et Marklandus *ἐγκύκλιοι.* Ego non mutandam duxi librorum scripturam, quum hoc vocabulum pertinere potuerit ad vocem quae in praecedente versu excidit. Non absonum esset, *ὅπου πεντήκοντα κορᾶν Νηρῄδων ποσὶ χοροὶ μέλπουσιν ἐγκυκλίοις. Μέλπειν* enim constat proprie *ludere* potius significare quam *canere.* Caeterum videre licet in hoc loco, quod saepe in canticis chori apud Euripidem. Nam quum summa sententiarum apta sit iisque quae modo audivit chorus conveniens, tamen quae de Nereidibus inseruntur ac tota reliqua strophae pars nihil nisi inutilem strepitum verborum continet.

πλησιστίοισι πνοαῖς,
συριζόντων κατὰ πρύμναν
εὐναίων πηδαλίων
αὔραις ἐν νοτίαις
ἢ πνεύμασι Ζεφύρου,
τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἶαν,
λευκὰν ἀκτάν, Ἀχιλῆος
δρόμους καλλισταδίους, Εὔ-
ξεινον κατὰ πόντον.

εἴθ' εὐχαῖσι δεσποσύνοις ἀντ. β'
Λήδας Ἑλένα φίλα παῖς
ἐλθοῦσα τύχοι τὰν
Τρῳάδα λιποῦσα πόλιν, ἵν' ἀμφὶ χαίταν
δρόσον αἱματηρὰν
ἑλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ

V. 415. Libri *καὶ πλησιστίοισι,* quo turbatur progressus orationis. Metrici additamentum est *καί,* ut versus aequaretur mendoso antistrophico.

V. 417. Non credo verum esse, quod Brodaeo, Heathio, Seidlero placuit, *πηδάλια* dici *εὐναῖα,* quod quasi ancorae moderentur et tranquillam teneant navem. Mihi quiescentia gubernacula videntur intelligenda. Hoc dicit: *currentes stridentibus in puppi vela implente vento quietis gubernaculis Noti sub auris vel flabris Zephyri.* Ventos in mente habet secundos, quibus sic a puppi urgeatur navis, ut non opus sit gubernaculo.

V. 418. Par. A. et edd. quaedam *ἐννοτίαις.* Ald. *ἐν νοτίαις.*

V. 419. Ex Paris. B. Flor. 1. 2. scripsi *ἢ πνεύμασι.* Metricis debetur Aldina scriptura *ἢ πνοιαῖσι.*

V. 421. Flor. 1. 2. *Ἀχιλλέως.* Par. A. B. *Ἀχιλλῆος.* Ald. recte *Ἀχιλῆος,* quae forma in dactylicis numeris ab heroici versus similitudine veniam habet, non item in aliis: vide ad Sophoclis Oed. R. 1216. Quod ad *λευκὴν ἀκτὴν* attinet, conferendus Bachmannus ad Lycophr. 193. Plenissime autem explicatum in libro, qui Petropoli a. 1827. editus est hoc titulo: *Memoire sur les îles et la course consacrée à Achille dans le Pont Euxin.*

V. 424. Libri *δεσποσύνας.* Emendavit Marklandus.

V. 429. Recte Marklandus *δρόσον αἱματηρὰν* de aqua lustrali intellexit, quae *αἱματηρὰ* dicitur, quod ad mactationem

δεσποίνας χερὶ θάνοι
ποινὰς δοῦσ' ἀντιπάλους.
ἥδιστ' ἂν δ' ἀγγελίαν
δεξαίμεθ', Ἑλλάδος ἐκ γᾶς
πλωτήρων εἴ τις ἔβα,
δουλείας ἐμέθεν
δειλαίας πανσίπονος·
καὶ γὰρ ὀνείροις ἐπιβαίην
δόμοις πόλει τε πατρῴᾳ,
τερπνῶν ὕπνων ἀπολαύειν

---

initiat. Comparari potest v. 610. ἀλλὰ χαίτην ἀμφὶ σὴν χερνίψομαι, et v. 633. τὸν χερνίβων ῥανίσι μελόμενον αἱμακταῖς.

V. 430. Reposui θάνοι, quod linguae legem postulare monuit Seidlerus, cui tamen librorum scriptura θάνῃ ferenda videbatur, si cupido chori animo rem ita praesentem obversari putaremus, tamquam si vere fieret.

V. 431. Non recte Seidlerus in ἀντιπάλους tantummodo ἀντὶ premendum censuit. Nam ἀντίπαλος etiam parem significat.

V. 432. Libri ἥδιστ' ἂν τήνδ' ἀγγελίαν. Eieci inutile τήνδ', ortum ex eo, quod mendosa visa erat genuina scriptura ἥδιστ' ἂν δ'. Rarior quidem haec copulae collocatio, sed non falsa tamen. Thucydides II. 63. τάχιστ' ἄν τε πόλιν οἱ τοιοῦτοι ἑτέρους τε πείσαντες ἀπολέσειαν, καὶ εἴ που ἐπὶ σφῶν αὐτῶν αὐτόνομοι οἰκήσειαν.

V. 433. Δεξαίμεθ' ex For. 1. 2. scripsi, quod pro Aldinae δεξαίμεσθ' etiam sine libris reponi debuit. Agnoscimus hic quoque malam imperiti metrici manum.

V. 437. Libri καὶ γὰρ ὀνείρασι συμβαίην. Frustra laborarunt interpretes in explicandis verbis nec sententiae nec metro aptis. Scripsit Euripides: καὶ γὰρ ὀνείροις ἐπιβαίην δόμοις πόλει τε πατρῴᾳ: ***utinam vel per somnium pedem ponam in domo mea et patria urbe.***

V. 438. Recepi ex Par. A. Flor. 1. 2. δόμοις pro Aldinae οἴκοις. Magis enim syllabis singulis respondens scriptura metrici manum prodit.

V. 439. Libri: τερπνῶν ὕμνων ἀπολαύειν, κοινὰν χάριν ὄλβῳ. Inepta est haec sententia. Poterat optare chorus, ut in somnis videretur in patria esse et canere carmina cum felicibus, sed qui optat videri in patria esse, ut canat hymnos, est id absurdum, quia non sequitur, ut, qui se in patria esse somniet, somniet etiam se canere. Magis autem absurda est sententia per verbum quo utitur, ἀπολαύειν, quasi qui se in patria esse som-

κοινὰν χάριν ὄλβῳ.

ἀλλ' οἵδε χέρας δεσμοῖς δίδυμοι
συνερεισθέντες χωροῦσι, νέον
πρόσφαγμα θεᾶς· σιγᾶτε, φίλαι·
τὰ γὰρ Ἑλλήνων ἀκροθίνια δὴ
ναοῖσι πέλας τάδε βαίνει·
οὐδ' ἀγγελίας ψευδεῖς ἔλακεν
βουφορβὸς ἀνήρ.
ὦ πότνι', εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως
πόλις ἥδε τελεῖ, δέξαι θυσίας,
ἃς ὁ παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ ὁσίας
Ἕλλησι διδοὺς ἀναφαίνει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

εἶεν·
τὰ τῆς θεοῦ μὲν πρῶτον ὡς καλῶς ἔχῃ

---

niet, fruatur etiam hymnos canendi voluptate. Itaque unius litterae mutatione scripsi τερπνῶν ὕπνων ἀπολαύειν κοινὰν χάριν ὄλβῳ. Hoc dicit: *utinam vel somnio pedem ponam in domo et patria urbe, ut ex suavi somno communi cum felicibus fruar gaudio.*

V. 441. Choro tribuendos esse versus 441—447. qui Iphigeniae adscripti erant, monitum ab Seidlero. Libri διδύμοις. Recepi Marklandi emendationem. Matthiae in primis elegantem esse iudicavit Schaeferi in Melet. cr. p. 78. coniecturam διδύμας, comparantis Sophoclis Electrae v. 206. ubi de Clytaemnestra est,

θανάτους αἰκεῖς διδύμαιν χειροῖν,

quo nihil cogitari dissimilius potest.

V. 445. Aldina ex metrici mala correctione, non ferentis paroemiacum, ἐν ναοῖσι. Omittunt ἐν Par. A. Flor. 1. 2.

V. 446. Ald. λάκε. Codd. ἔλακεν.

V. 451. Διδοὺς ἀναφαίνει non significat *praebet*, ut Seidlero videbatur, sed ἀναφαίνει refertur ad Ἕλλησι. Hoc enim dicit: *accipe victimas, quas huius loci mos Graecis non probatas offerri ostendit:* i. e. quae Graecis non videntur pie offerri.

V. 453. Ald. ἔχοι. Codd. ἔχῃ.

φροντιστέον μοι. μέθετε τῶν ξένων χέρας,
ὡς ὄντες ἱεροὶ μηκέτ᾽ ὦσι δέσμιοι.
ναοῦ δ᾽ ἔσω στείχοντες εὐτρεπίζετε
ἃ χρὴ ᾽πὶ τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται.
φεῦ·
τίς ἆρα μήτηρ ἡ τεκοῦσ᾽ ὑμᾶς ποτέ,
πατήρ τ᾽, ἀδελφή τ᾽, εἰ γεγῶσα τυγχάνει,
οἵων στερεῖσα διπτύχων νεανιῶν
ἀνάδελφος ἔσται. τὰς τύχας τίς οἶδ᾽ ὅτῳ
τοιαίδ᾽ ἔσονται; πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν
εἰς ἀφανὲς ἕρπει, κοὐδὲν οἶδ᾽ οὐδεὶς κακόν·
ἡ γὰρ τύχη παρήγαγ᾽ εἰς τὸ δυσμαθές.
πόθεν πόθ᾽ ἥκετ᾽ ὦ ταλαίπωροι ξένοι;
ὡς διὰ μακροῦ μὲν τήνδ᾽ ἐπλεύσατε χθόνα,
μακρὸν δ᾽ ἀπ᾽ οἴκων χρόνον ἔσεσθ᾽ ἀεὶ κάτω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί ταῦτ᾽ ὀδύρει, κἀπὶ τοῖς μέλλουσι νῶ

V. 455. Ambiguum est *μέθετε τῶν ξένων χέρας*. Nam et ministrorum intelligi manus possunt, quas illi removere ab hospitibus iubeantur, et manus ipsorum hospitum, quas vinculis liberari velit Iphigenia. Prius illud sic esset dictum, ut in Bacchis v. 253.

οὐκ ἀποτινάξαις κισσόν; οὐκ ἐλευθέραν
θύρσου μεθήσεις χεῖρ᾽, ἐμῆς μητρὸς πάτερ;

Nam manicis adnexae erant catenae, quas suis manibus tenebant ministri. Sic intelligenda quae leguntur v. 1298. 1302. Sed praestat alterum, quod diserte v. 441. vinctae fuisse manus dicuntur.

V. 456. Libri *ναούς*. Emendavit Valckenarius ad Phoen. 454.

V. 460. Ald. *τυγχάνοι*. Codd. *τυγχάνει;* Mutavi signum interrogationis, quod haec cum sequentibus cohaerent.

V. 461. Libri *στερηθεῖσα*. Emendavit Scaliger.

V. 462. Ald. *τίς οἶδ᾽ ὅτι*. Codd. omnes *ὅτῳ*.

V. 469. Libri *νῷν*, in quo non esset quod reprehenderetur, si per metrum dicere potuisset *κἀπὶ τοῖς μέλλουσι νῷν κακοῖσι λυπεῖ*. Nunc quum *λυπεῖς* scripserit, *νώ*, quod distinguendi caussa necessarium est, non potest repeti ex *νῷν*, sed diserte dici de-

κακοῖσι λυπεῖς, ἥτις εἶ πότ', ὦ γύναι;
οὔτοι νομίζω σοφόν, ὃς ἂν μέλλων κτανεῖν
οἴκτῳ τὸ δεῖμα τοὐλέθρου νικᾶν θέλῃ·
οὐδ' ὅςτις Ἅιδην ἐγγὺς ὄντ' οἰκτίζεται,
σωτηρίας ἄνελπις· ὡς δύ' ἐξ ἑνὸς
κακὼ συνάπτει, μωρίαν τ' ὀφλισκάνει
θνήσκει θ' ὁμοίως· τὴν τύχην δ' ἐᾶν χρεών.
ἡμᾶς δὲ μὴ θρήνει σύ· τὰς γὰρ ἐνθάδε
θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γιγνώσκομεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πότερος ἄρ' ὑμῶν ἐνθάδ' ὠνομασμένος
Πυλάδης κέκληται; τόδε μαθεῖν πρῶτον θέλω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὅδ', εἴ τι δή σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ποίας πολίτης πατρίδος Ἕλληνος γεγώς;

---

buit. Nam hoc in mente habet Orestes: *quid et ipsa lamentaris, et nos contristas?* Propterea νὼ **scripsi, quod occupatum video a Porsono.**

V. 471. Aldina: *οὔτοι νομίζω σοφόν, ὃς ἂν μέλλων θανεῖν, οἴκτῳ τὸ δεῖμα τοῦ 'λέθρου νικᾶν θέλῃ, οὐδ' ὅστις ᾅδην ἐγγὺς ὄντ', οἰκτίζεται, σωτηρίας ἂν ἐλπίς.* **Codices omnes** *οὐχ ὅστις*, **deinde Florentini** *ἄνελπις*, **ut Brodaeus et Victorius emendarunt. Non dubitavi Seidleri emendationem** *κτανεῖν* **recipere, deinde autem scribere** *οὐδ'*. **Ita et tautologia removetur et convenit sententia cum praegressis. Nam quod dixit** *τί ταῦτ' ὀδύρει*, **eo refert illud,** *ὃς ἂν μέλλων κτανεῖν οἴκτῳ τὸ δεῖμα τοὐλέθρου νικᾶν θέλῃ·* **quod autem alterum posuit,** *κἀπὶ τοῖς μέλλουσι νὼ κακοῖσι λυπεῖς*, **id respicit quum dicit** *οὐδ' ὅςτις ᾅδην ἐγγὺς ὄντ' οἰκτίζεται, σωτηρίας ἄνελπις.*

V. 476. Flor. 1. *θνήσκει δ' ὁμοίως.*

V. 481. Sic codices omnes. Ald. *ὅδ'· ἔστι δή σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν.*

V. 482. Elmsleius et ad h. l. et Heracl. 848. *Ἑλλήνων.* **Vide supra ad v. 334.**

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί δ' ἂν μαθοῦσα τόδε πλέον λάβοις, γύναι;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πότερον ἀδελφὼ μητρός ἐστον ἐκ μιᾶς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

φιλότητί γ', ἐσμὲν δ' οὐ κασιγνήτω, γύναι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

σοὶ δ' ὄνομα ποῖον ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατήρ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τὸ μὲν δίκαιον δυστυχεῖς κεκλήμεθ' ἄν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ· τοῦτο μὲν δὸς τῇ τύχῃ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀνώνυμοι θανόντες οὐ γελῴμεθ' ἄν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί δὲ φθονεῖς τοῦτ'; ἦ φρονεῖς οὕτω μέγα;

V. 485. Ald. φιλότητί γ' ἐσμὲν, οὐ κασιγνήτω γύναι. Receptam scripturam praebent codd. omnes.

V. 487. Neglectam a Marklando et Musgravio scripturam codicis A. κεκλήμεθ', adscripto in margine καλοίμ', adnotavit Boissonadus. Vulgo καλοίμεθ' ἄν. Recipiendam duxi exquisitiorem scripturam, mutatam in optativum, de quo vid. Brunck. ad Aristoph. Lysistr. 253.

V. 489. Ald. γελώμεθ' ἄν.

V. 490. Ald. τί δὲ φρονεῖς τοῦτ'. Emendationem Tyrwhitti firmarunt codices omnes. Deinde legebatur ἤ, quod scripsi ἦ. Nam quum ἤ coniectantis sit, non id aptum videtur hic, ubi superbiam satis aperte spirare videbantur verba, quibus usus Orestes erat.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τὸ σῶμα θύσεις τοὐμόν, οὐχὶ τοὔνομα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐδ᾽ ἂν πόλιν φράσειας ἥτις ἐστί σοι;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος, ὡς θανουμένῳ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

χάριν δὲ δοῦναι τήνδε κωλύει τί σε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τὸ κλεινὸν Ἄργος πατρίδ᾽ ἐμὴν ἐπεύχομαι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πρὸς θεῶν ἀληθῶς, ὦ ξέν᾽, εἶ κεῖθεν γεγώς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἐκ τῶν Μυκηνῶν, αἵ ποτ᾽ ἦσαν ὄλβιαι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

φυγὰς δ᾽ ἀπῆρας πατρίδος, ἢ ποίᾳ τύχῃ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

φεύγω τρόπον γε δή τιν᾽ οὐχ ἑκὼν ἑκών.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἆρ᾽ ἄν τί μοι φράσειας ὧν ἐγὼ θέλω;

V. 496. Ald. ὦ ξέν᾽ ἐκεῖθεν γεγώς. Emendavit Canterus, ut est in omnibus codicibus.

V. 498. Ald. φυγὰς ἀπῆρας. Particulam addidit Scaliger.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὡς γ' ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυςπραξίας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

καὶ μὴν ποθεινός γ' ἦλθες ἐξ Ἄργους μολών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὔκουν ἐμαυτῷ γ'· εἰ δὲ σοί, σὺ τοῦθ' ὅρα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Τροίαν ἴσως οἶσθ', ἧς ἁπανταχοῦ λόγος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὡς μήποτ' ὤφελόν γε, μηδ' ἰδὼν ὄναρ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

φασίν νιν οὐκέτ' οὖσαν οἴχεσθαι δορί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔστιν γὰρ οὕτως, οὐδ' ἄκραντ' ἠκούσατε.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἑλένη δ' ἀφῖκται δῶμα Μενέλεω πάλιν;

V. 501. Recte se haberet librorum scriptura, *ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυςπραξίας*, si hic versus interrogando ea cum acerbitate proferretur, quam in eo esse Seidlerus putavit, diceretque Orestes: *ut etiam addatur aliquid meo infortunio?* At nec verba hoc significant, neque acerbitas in hoc responso est, sed consentit potius Orestes, non tanti illud esse dicens, ut in multo maioribus suis malis detrectandum videatur. Ita vero particula assensionem significante opus est: quare eam addidi.

V. 503. Ald. *σὺ τοῦτ' ἔρα.* Neque aliter codices, certe Par. A. Quod Barnesius aliique coniecerunt, *σὺ τοῦδ' ἔρα*, opprobium continet, quod certo non voluit Euripides Orestem dicere in sororem. Ac ne recte quidem dictum esset, quia *ἐρᾶν* est *concupiscere.* Ex mea Seidlerique emendatione *σὺ τοῦθ' ὅρα* reposui.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἥκει, κακῶς γ' ἐλθοῦσα τῶν ἐμῶν τινί.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

καὶ ποῦ 'στί; κἀμοὶ γάρ τι προὐφείλει κακόν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σπάρτῃ ξυνοικεῖ τῷ πάρος ξυνευνέτῃ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ μῖσος εἰς Ἕλληνας, οὐκ ἐμοὶ μόνῃ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀπέλαυσα κἀγὼ δή τι τῶν κείνης γάμων.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

νόστος δ' Ἀχαιῶν ἐγένεθ', ὡς κηρύσσεται;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὡς πάνθ' ἅπαξ με συλλαβοῦσ' ἀνιστορεῖς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πρὶν γὰρ θανεῖν σε τοῦδ' ἐπαυρέσθαι θέλω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔλεγχ', ἐπειδὴ τοῦδ' ἐρᾷς· λέξω δ' ἐγώ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Κάλχας τις ἦλθε μάντις ἐκ Τροίας πάλιν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὄλωλεν, ὡς ἦν ἐν Μυκηναίοις λόγος.

V. 519. Lentingius ad Medeam p. 70. ὥς γ' ἦν **scribendum putavit, nescio an recte. Vide v. 526.**

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ πότνι', ὡς εὖ. τί γὰρ ὁ Λαέρτου γόνος;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὔπω νενόστηκ' οἶκον, ἔστι δ', ὡς λόγος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὄλοιτο, νόστου μήποτ' εἰς πάτραν τυχών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μηδὲν κατεύχου. πάντα τἀκείνου νοσεῖ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Θέτιδος δ' ὁ τῆς Νηρῆδος ἔστι παῖς ἔτι;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἔστιν· ἄλλως λέκτρ' ἔγημεν Αὐλίδι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

δόλια γάρ, ὥς γέ φασιν οἱ πεπονθότες.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίς εἶ ποθ'; ὡς εὖ πυνθάνει τἀφ' Ἑλλάδος.

V. 520. Ald. ὦ πότνι', ὥς ἔστι γὰρ ὁ Λαέρτου γόνος; Emendavit Musgravius.

V. 522. Usum hoc versu Diphilum esse apud Athenaeum VI. p. 247. C. adnotavit Porsonus, ubi pro τυχὼν legitur μολεῖ, μολεῖν, μόλοι. Apud eumdem est εἰς πάτραν. Aldina Euripidis contra morem suum ἐς πάτραν.

V. 524. Elmsleius ad Heracl. 793. omisit ὁ.

V. 525. Ald. ἔγημεν Αὐλίδι. Marklando placebat ἔγημ' ἐν Αὐλίδι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐκεῖθέν εἰμι· παῖς δ᾽ ἔτ᾽ οὖσ᾽ ἀπωλόμην.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὀρθῶς ποθεῖς ἄρ᾽ εἰδέναι τἀκεῖ, γύναι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί δ᾽ ὁ στρατηγός, ὃν λέγουσ᾽ εὐδαιμονεῖν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίς; οὐ γὰρ ὅν. γ᾽ ἐγᾦδα τῶν εὐδαιμόνων.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἀτρέως ἐλέγετο δή τις Ἀγαμέμνων ἄναξ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ οἶδ᾽· ἄπελθε τοῦ λόγου τούτου, γύναι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλ᾽ εἴφ᾽, ἵν᾽ εὐφρανθῶ, ξένε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τέθνηχ᾽ ὁ τλήμων, πρὸς δ᾽ ἀπώλεσέν τινα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τέθνηκε; ποίᾳ συμφορᾷ; τάλαιν᾽ ἐγώ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί δ᾽ ἐστέναξας τοῦτο; μῶν προσῆκέ σοι;

V. 528. Libri: ἐκεῖθέν εἰμι· παῖς ἔτ᾽ οὖσ᾽ ἀπωλόμην. Consuetudo requirit particulam, quam inserui.

V. 531. Flor. 1. 2. post εὐδαιμόνων addunt ἐστί.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τὸν ὄλβον αὐτοῦ τὸν πάροιθ᾽ ἀναστένω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δεινῶς γὰρ ἐκ γυναικὸς οἴχεται σφαγείς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ πανδάκρυτος ἡ κτανοῦσα χὠ θανών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

παῦσαί νυν ἤδη, μηδ᾽ ἐρωτήσῃς πέρα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τοσόνδε γ᾽, εἰ ζῇ τοῦ ταλαιπώρου δάμαρ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἔστι· παῖς νιν, ὃν ἔτεχ᾽, οὗτος ὤλεσεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ συνταραχθεὶς οἶκος. ὡς τί δὴ θέλων;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πατρὸς θανόντος, τῷδε τιμωρούμενος.

V. 539. Ald. δεινὸς γὰρ. Emendate codices omnes.

V. 540. Ald. χ᾽ ὤ κτανών. Veram scripturam codices habent omnes.

V. 543. Ald. πᾶς νιν. Canterus et codices παῖς νιν.

V. 545. Libri: πατρὸς θανόντος τήνδε τιμωρούμενος. Ineptum esse τήνδε, quo metrici hiantem versum expleverunt, non latuit viros doctos. Itaque Blomfieldius ἀντιτιμωρούμενος, Elmsleius αἷμα τιμωρούμενος coniecerunt. Potuerant facilius, reponendo τῷδε.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

φεῦ·
ὡς εὖ κακὸν δίκαιον εἰςεπράξατο.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀλλ᾽ οὐ τὰ πρὸς θεῶν εὐτυχεῖ δίκαιος ὤν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

λείπει δ᾽ ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

λέλοιπεν Ἠλέκτραν γε παρθένον μίαν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί δέ, σφαγείσης θυγατρὸς ἔστι τις λόγος;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐδείς γε, πλὴν θανοῦσαν οὐχ ὁρᾶν φάος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τάλαιν᾽ ἐκείνη χὠ κτανὼν αὐτὴν πατήρ.

V. 547. Video fuisse qui κακὸν **substantivum, adiectivum autem** δίκαιον **esse putarent. At contrarium verum. Aeschylus Agam. 819.**

πρῶτον μὲν Ἄργος καὶ θεοὺς ἐγχωρίους
δίκῃ προςειπεῖν, τοὺς ἐμοὶ μεταιτίους
νόστου δικαίων θ᾽ ὧν ἐπραξάμην πόλιν
Πριάμου.

V. 548. Interpungebatur ἀλλ᾽ οὐ τὰ πρὸς θεῶν εὐτυχεῖ, δίκαιος ὤν. **Hinc Marklandus: „Significare potest** ***licet mereatur*****, scil.** εὐτυχεῖν.**“ Seidlerus autem: „Immo licet iusta eius sit causa. Ex Marklandi explicatione dicit Orestes** ***se mereri felicem esse*****, ex nostra** ***se mereri non infelicem esse.*****“ Neutrum verum. Parum decet Orestem se suo iudicio iustum praedicare. Hoc dicit:** ἀλλά, τὰ πρὸς θεῶν δίκαιος ὤν, οὐκ εὐτυχεῖ. **Iudicium in mente habet Minervae in Areopago et oraculum Apollinis. Vide v. 914. seqq.**

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὁ τοῦ θανόντος δ᾽ ἔστι παῖς Ἄργει πατρός;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔστ᾽, ἄθλιός γε, κοὐδαμοῦ καὶ πανταχοῦ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ψευδεῖς ὄνειροι, χαίρετ᾽. οὐδὲν ἦτ᾽ ἄρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐδ᾽ οἱ σοφοί γε δαίμονες κεκλημένοι
πτηνῶν ὀνείρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι.
πολὺς ταραγμὸς ἔν τε τοῖς θείοις ἔνι
κἀν τοῖς βροτείοις· ἓν δὲ λυπεῖσθαι μόνον·

V. 557. Afferunt hunc versum Plutarchus de profectibus in virtute p. 75. E. et Clemens Alexandrinus Protrept. c. 10. §. 101. p. 81. ed. Pott.

V. 558. Hi sex versus, 558—563. in Aldina continuati sunt Iphigeniae. In codd. Par. A. B. ante *πολὺς ταραγμός* v. 560. Orestis persona adscripta. Omnes sex versus Orestis esse Heathius aliique viderunt. *Οὖθ᾽* in *οὐδ᾽* esse mutandum monui in censura editionis Seidlerianae.

V. 560. Ald. *θεοῖς*. Barnesius *θείοις*, ex emendatione, ut videtur, Scaligeri, quam deseruit nuper Matthiae et qui eum sunt sequuti.

V. 561. Ald. Par. A. Flor. 1. 2. *ἓν δὲ λείπεται μόνον*. Par. B. C. Ox. Vict. *ἓν δὲ λυπεῖται μόνον*. Utraque scriptura inepta est. Nam etsi illud, *ὄλωλεν ὡς ὄλωλε τοῖσιν εἰδόσιν* de se dicit Orestes, tamen, quum eum pudeat edere nomen suum, nec nisi breviter ad omnia, quae interrogat Iphigenia, respondeat, non potest ultro de se narrare pergere. Praeterea quae cum his verbis cohaerent vulgo sic scripta *ὅτ᾽ οὐκ ἄφρων ὤν*, in his quoque ineptum est de se dicere Orestem *οὐκ ἄφρων ὤν*. Nihil aliud hic dicere eum convenit, quam quod ad somniorum et vaticiniorum vanitatem spectet, quumque Iphigenia inane fuisse somnium

ὅ τ' οὐκ ἄφρων ὤν, μάντεων πεισθεὶς λόγοις,
ὄλωλεν ὡς ὄλωλε τοῖσιν εἰδόσιν.

ΧΟΡΟΣ.

φεῦ φεῦ· τί δ' ἡμεῖς οἵ τ' ἐμοὶ γεννήτορες;
ἆρ' εἰσίν; ἆρ' οὐκ εἰσί; τίς φράσειεν ἄν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀκούσατ'. εἰς γὰρ δή τιν' ἥκομεν λόγον,
ὑμῖν τ' ὄνησιν, ὦ ξένοι, σπεύδουσ' ἅμα
κἀμοί. τὸ δ' εὖ, μάλιστά γ' οὕτω γίγνεται,
εἰ πᾶσι ταὐτὸν πρᾶγμ' ἀρεσκόντως ἔχει.
θέλοις ἄν, εἰ σώσαιμί σ', ἀγγεῖλαί τί μοι
πρὸς Ἄργος ἐλθὼν τοῖς ἐμοῖς ἐκεῖ φίλοις,
δέλτον τ' ἐνεγκεῖν, ἥν τις οἰκτείρας ἐμὲ

---

suum dixit, deos quoque et vates fallaces esse ei asseverandum est, quod si confirmare vult exemplo aliquo, memorare quidem potest quod ipse est expertus, sed ut non videatur de filio Agamemnonis Oreste loqui. Ex his patere arbitror, scripsisse Euripidem: ἓν δὲ λυπεῖσθαι μόνον· ὅ τ' οὐκ ἄφρων ὤν, μάντεων πεισθεὶς λόγοις, ὄλωλεν ὡς ὄλωλε τοῖσιν εἰδόσιν. *Quin*, inquit, *ipsi qui sapientes vocantur dii non veraciores sunt levibus somniis: multum fluxi est et in divinis rebus et in humanis, nec quidquam inest quam dolore affici, quique non stultus est, si vatibus obtemperat, perit ut perit scientibus.*

567. Ald. σπουδαῖς ἅμα. Ox. Par. A. B. σπουδῆς, Vict. σπουδοῖς, in omnibus, praeter Oxoniensem, superscripto αῖ. Boissonadus σπουδαῖς ex Par. A. affert. Emendavit Musgravius, merito laudatus a Porsono in praef. ad Hec. p. 38.

V. 568. In Aldina plene interpunctum post ἅμα, et deinde scriptum κἀμοὶ τόδ' εὖ μάλιστά γ' οὕτω γίγνεται. Ox. καί μοι. Porsonus l. c. ὧδε pro οὕτω. Nihil ut in numeris vitii sit interpunctionem efficere demonstratum est in Elem. doctr. metr. Est autem pausa in recitando facienda post εὖ.

V. 569. Ald. ἔχοι. Indicativum habent Par. A. C. Flor. 1. 2. Vict.

V. 570. Ald. θέλεις. Optativum restituit Aemilius Portus.

ἔγραψεν αἰχμάλωτος, οὐχὶ τὴν ἐμὴν
φονέα νομίζων χεῖρα, τοῦ νόμου δ' ὕπο
θνήσκειν σφε, τῆς θεοῦ τάδε δίκαι' ἡγουμένης;
[οὐδένα γὰρ εἶχον ὅστις ἀγγείλας, μολὼν

V. 573. Mirabatur Reiskius, quod a captivo scribendas curasset litteras Iphigenia, coniiciebatque caussam fuisse, quod taedio plenus et servilis labor esset ligno insculpere litteras. De ligno nihil neque hic, neque alibi, ubi epistolas memorat, quidquam dicit Euripides. Nec servile putavit, litteras scribere. Scribunt ipsi Agamemno in principio alterius Iphigeniae, iterum iterumque delens scripta, ut in cera potius quam ligno, et Phaedra, ut videtur, in Hippolyto v. 859. Sed quum scribarum opera, qui exercitati scribendo, rectius exararent figuras litterarum, uti consueverint veteres, Iphigeniam quoque per alienam manum litteras dedisse finxit poeta, praesertim quum eo invento sic uti posset, ut istius captivi exemplo ad similem misericordiam commoveretur Orestes, intelligeretque, si comes suus mactaretur, non id crudelitate sacerdotis, sed moris saeva necessitate fieri.

V. 575. Ald. *θνήσκειν γε, τῆς θεοῦ ταῦτα δίκαι' ἡγουμένης.* Pro inepto *γε* recte Marklandus scribendum esse coniecit *σφε.* *Ταῦτα* in *τάδε* mutandum monuerunt Piersonus Veris. p. 65. et Marklandus. Ex codicibus nihil adnotatum: sed illud non est praetereundum, si quis liber *ἡγούμενος* haberet, non male legi posse: *τοῦ νόμου δ' ὕπο θνήσκειν, τὰ τῆς θεοῦ τάδε δίκαι' ἡγούμενος.*

V. 576. Ald. *οὐδένα γὰρ εἶχον, ὅστις ἀγγεῖλαι μολὼν, εἰς Ἄργος αὖτις τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς πέμψειε σωθεὶς τῶν ἐμῶν φίλων τινί.* Schaeferus et Par. A. *αὖθις.* Pro *τινὶ* Par. B. Flor. 2. *τινὸς*, sed in Flor. 2. superscriptum *νὶ.* Servat. *τινὶ* Par. A. Ista Barnesius, cui Matthiae assentitur, sic intelligenda putabat: *quum Argos rediisset ut nuncium perferret.* Id vero quis non videt constructione verborum durum, sententia autem inutile et molestum esse, quum sequatur *τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς πέμψειε τῶν ἐμῶν φίλων τινί?* Si volebant *ἀγγεῖλαι* ex *μολὼν* pendere, saltem *εἰς Ἄργος αὖθις* debebant cum sequentibus iungere, ut diceret Iphigenia neminem se habuisse, qui quum ad se nunciatum venisset reverteretur Argos mandata sua illuc perferens. At ne hoc quidem tam ineleganter dixisset Euripides, si dicere potuisset. Non potuit autem. Nam quum mortua esse crederetur Iphigenia, ne cogitari quidem potuit, quemquam ad eam nunciatum venire. Illud potuit dici, *ὅστις ἄγγελος μολών.* Nam nuncius esse potest etiam qui non venit ut nunciaret. Et tamen non hoc criticis in mentem venit, sed ea, in quae mirum est incidere quemquam potuisse: Reiskio *ὅστις ἂν κοῖλον μολὼν εἰς Ἀργὸς αὐτός,* quod

εἰς Ἄργος αὖθις, τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς
πέμψειε σωθεὶς τῶν ἐμῶν φίλων τινί.
σὺ δ', εἰ γάρ, ὡς ἔοικας, οὔτε δυςγενής,
καὶ τὰς Μυκήνας οἶσθα χοὓς κἀγὼ θέλω,
σώθητι καὶ σύ, μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν λαβὼν

---

soloecum est; Musgravio ὅςτις Ἀργόθεν μολών; Marklando ὅςτις ἀγγεῖλαι, μολὼν εἰς Ἄργος αὖτις, τὰς ἐμὰς ἢ 'πιστολὰς πέμψειε. Seidlerus recepto ἀγγεῖλαι scripsit τὰς δ' ἐμὰς ἐπιστολάς. Rectius Elmsleius in censura Marklandi Supplicum p. 446. (211. ed. Lips.) τάς τ' ἐμὰς ἐπιστολάς. Sed tamen hoc modo bis idem diceretur. Itaque horum omnium nihil verum est: poterantque id intelligere viri docti, si accuratius horum rationem verborum considerassent: quamquam Reiskius et Musgravius sensisse videntur quo ex verbo res penderet, quum alter ὅςτις Ἀργόθεν μολών, ut αὖθις stare posset, scribendum putavit, alter autem ipsum αὖθις mutatum voluit. Nam qui tandem αὖθις dicere potuit Iphigenia, nisi indicaret Argis non venisse aliquem qui illuc rediret? Num soli Argivi, et non etiam alii Graeci in Tauricam venire potuerunt? Ergo aut αὖθις corruptum est, in quo tamen vocabulo nihil suspecti est, aut Argis neminem venisse erat significandum. Atqui infinitivus ἀγγεῖλαι, quum per se tam sit ineptus ut aliquid in eo vitii latere debeat, id ipsum quod requirimus unius praebet litterae mutatione. Scribendum est enim οὐδένα γὰρ εἶχον, ὅςτις ἀγγείλας, μολὼν εἰς Ἄργος αὖθις τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς πέμψειε σωθεὶς τῶν ἐμῶν φίλων τινί. Neminem se dicit habuisse, qui quum aliquid nuncii attulisset, reversus Argos, si ab se servaretur, mandata sua amicis perferret. Non dixit ἄγγελος: videretur enim dicere aliquem, qui nuncius missus esset, quum tamen ad se, quae mortua putaretur, non posset mitti nuncius: sed participio usa est ἀγγείλας, non venisse significans, qui nunciaverit aliquid. Eum vero, qui casu illuc delatus aliquid de patria eius, parentibus, sorore, fratre nunciaret, Argivum esse consentaneum erat. De hoc igitur recte dicere illa potuit, μολὼν εἰς Ἄργος αὖθις.

V. 579. Ald. δυςμενής. Codd. omnes δυςγενής.

V. 580. Ald. ᾖσθα. Codd. omnes οἶσθα.

V. 581. Libri: σώθητι, καὶ σὺ μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν λαβών. Illud καὶ σὺ non intelligentes Canterus et Marklandus καὶ ζῇ coniecerunt. Boissonadus καί σοι scripsit. Iniquior saepe in Seidlerum Matthiae, „Seidlerus," inquit, „ad suppressam sententiam, nescio quam, respici monet: ego nihil nisi comma post σώθητι sustuli." Quomodo vero nescire quae illa sententia esset potuit, quum Seidlerus non modo scripserit: „respicit Iphigenia ad suppressam sententiam, se hospiti, si litteras suas perferat, gratias esse debituram;" sed etiam aliis deinde verbis eum sen-

κούφων ἕκατι γραμμάτων σωτηρίαν.
οὗτος δ', ἐπείπερ πόλις ἀναγκάζει τάδε,
θεᾷ γενέσθω θῦμα, χωρισθεὶς σέθεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καλῶς ἔλεξας τἄλλα, πλὴν ἕν, ὦ ξένη·
τὸ γὰρ σφαγῆναι τόνδε μοι βάρος μέγα.
ὁ ναυστολῶν γάρ εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφοράς·
οὗτος δὲ συμπλεῖ τῶν ἐμῶν μόχθων χάριν.
οὔκουν δίκαιον ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ τοῦδ' ἐμὲ
χάριν τίθεσθαι, καὐτὸν ἐκδῦναι κακῶν·
ἀλλ' ὣς γενέσθω, τῷδε μὲν δέλτον δίδου·
πέμψει γὰρ Ἄργος, ὥστε σοι καλῶς ἔχειν·
ἡμᾶς δ' ὁ χρῄζων κτεινέτω. τὰ τῶν φίλων
αἴσχιστον ὅστις καταβαλὼν εἰς ξυμφορὰς

---

tentiam declaraverit? Immo ipse, quum se comma post σώθητι sustulisse dixit, non autem quid eo sibi voluerit declaravit, fecit, ut ad quam sententiam respiciatur illa scriptura nesciamus. Nam quid est hoc, σώθητι καὶ σύ? aut quis, quocum comparatur Orestes? Utrumne cum nuncio qui esset servatus, si ullus venisset? At ineptum est salvum esse aliquem velle sicut eum, qui non est servatus quia nullus fuit. An cum Iphigenia, quae vivit quum mortua esse crederetur? Id vero dicere illa non potest Oresti rei illius ignaro. Verissime Seidlerus. Καὶ σὺ pertinet ad μισθὸν λαβών. Mercedem, quod litteras perferat, acccepturus est Orestes salutem; mercedem item Iphigenia, quod eum servat, spem litteras suas Argos esse perventuras.

V. 586. Libri τόνδε μοι. Matthiae τόνδ' ἐμοὶ scripsit, quia vis sit in ἐμοί, cui opponatur τόνδε, ut legitur apud Lucianum Amor. c. 47. T. II. p. 451. qui hunc et sequentem versum affert. At nec vis est in pronomine quo se significat Orestes, nec quomodo ei pronomini opponi τόνδε possit intelligitur. Nam si esset aliquid opponendum, alius aliquis homo opponendus esset, et hic quidem Iphigenia, aequius ferens mori Pyladem.

V. 589. Par. A. οὐκοῦν.

V. 592. Lucianus, qui l. c. haec τῷδε μὲν δέλτον δίδου — κτεινέτω affert, habet πέμψω.

αὐτὸς σέσωσται· τυγχάνει δ' ὅδ' ὢν φίλος·
ὃν οὐδὲν ἧσσον ἢ 'μὲ φῶς ὁρᾶν θέλω.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ λῆμ' ἄριστον, ὡς ἀπ' εὐγενοῦς τινὸς
ῥίζης πέφυκας, τοῖς φίλοις τ' ὀρθῶς φίλος.
τοιοῦτος εἴη τῶν ἐμῶν ὁμοσπόρων
ὅςπερ λέλειπται. καὶ γὰρ οὐδ' ἐγὼ, ξένοι,
ἀνάδελφός εἰμι, πλὴν ὅσ' οὐχ' ὁρῶσά νιν.
ἐπεὶ δὲ βούλει ταῦτα, τόνδε πέμψομεν
δέλτον φέροντα, σὺ δὲ θανεῖ· πολλὴ δέ τις
προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

θύσει δὲ τίς με καὶ τὰ δεινὰ τλήσεται;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐγώ· θεᾶς γὰρ τήνδε προςτροπὴν ἔχω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἄζηλά γ', ὦ νεᾶνι, κοὐκ εὐδαίμονα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀλλ' εἰς ἀνάγκην κείμεθ', ἣν φυλακτέον.

V. 595. Vict. σέσωται. Virgula post φίλος interpungebatur. Posui coli signum. Neque enim talem illum amicum esse dicit, ut eum aeque ac se vivere velit, sed amicum esse: amici autem vitae aeque se ac suae prospicere.

V. 596. Ald. ἢ με. Emendarunt Seidlerus et Porsonus Adv. p. 252. Vide ad Iph. Aul. 683.

V. 598. Ald. Par. A. B. C. Vict. Flor. 2. ὀρθὸς. Ox. Flor. 1. ὀρθῶς, idque superscriptum in Par. B. C. Vict.

V. 606. Legebatur θεᾶς γὰρ τῇςδε προστροπὴν ἔχω. Mirum neminem vidisse id Euripidem θεᾶς γὰρ τήνδε προςτροπὴν ἔχω scripsisse: quin Elmsleium propter sequentem versum scribendum putasse προςτρόπαι' ἔχω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

αὐτὴ ξίφει θύουσα θῆλυς ἄρσενας;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὔκ· ἀλλὰ χαίτην ἀμφὶ σὴν χερνίψομαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὁ δὲ σφαγεὺς τίς; εἰ τάδ' ἱστορεῖν με χρή.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

εἴσω δόμων τῶνδ' εἰσὶν οἷς μέλει τάδε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τάφος δὲ ποῖος δέξεταί μ', ὅταν θάνω;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πῦρ ἱερὸν ἔνδον χάσμα τ' εὐρωπὸν πέτρας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

φεῦ·
πῶς ἄν μ' ἀδελφῆς χεὶρ περιστείλειεν ἄν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

μάταιον εὐχήν, ὦ τάλας, ὅστις ποτ' εἶ,

V. 614. Diodorus Siculus XX. 14. hos versus, in quibus χάσματος pro πέτρας apud eum legitur, Euripidem haec e Carthaginiensium sacro accepisse putavit, apud quos ex supinis manibus aereae statuae Saturni puer in voraginem igne plenam delaberetur. Et videtur sane ignem in hiatu illo accensum significare Euripides, ut ex v. 622. colligitur. De illis Carthaginiensium Phoenicumque sacris v. scriptores ab Hoeckio in Cretae vol. II. p. 74. citatos, in iisque Boettigeri Ideen zur Kunst-Mythologie p. 355. seqq.

εὔξω· μακρὰν γὰρ βαρβάρου ναίει χθονός.
οὐ μήν, ἐπειδὴ τυγχάνεις Ἀργεῖος ὤν,
ἀλλ' ὧν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγὼ 'λλείψω χάριν.
πολύν τε γάρ σοι κόσμον ἐνθήσω τάφῳ,
ξανθῷ τ' ἐλαίῳ σῶμα σὸν κατασβέσω,

V. 618. Observanda consulto quaesita ambiguitas, quum haec verba etiam sic accipi possint, ut longe a Graecia remota inter barbaros vivere dicatur.

V. 620. Libri οὐδ' ἐγὼ λείψω χάριν. Id ut defenderet, Seidlerus attulit Phoen. 388. μηδὲν ἐνδεὲς λίπῃς. Matthiae quum scripsit, „diversa sunt χάριν λείπειν, *beneficium omittere*, et μηδὲν ἐνδεὲς λιπεῖν," illud quidem verum dixit, diversa ista esse; non recte autem χάριν λείπειν est interpretatus. Nam id ipsum quaerebatur, possetne haec locutio significare *beneficium omittere*. Quare hoc potius afferendum erat, per ἐνδεὲς λιπεῖν non λείπειν χάριν, sed ἐλλείπειν defendi, cui verbo quae adhaeret praepositio, ea significari idem quod ἐνδεὲς adiectivo. Itaque Marklandi emendationem οὐδ' ἐγὼ 'λλείψω χάριν recepi.

V. 622. Hic versus, qui non est in editionibus antiquis, a Marklando repositus est ex codd. Parisinis, quorum in A. B. ἐλέῳ scriptum. Habent eum versum etiam Florentini. Absurdum visum Marklando κατασβέσω, quia corpus ardens, nisi gagates lapis sit, non possit exstingui oleo. Eum ut refutaret, Seidlerus Homero auctore Odyss. XXIV. 44. seqq. usus, Iphigeniam promittere putavit se rogo modo concremato calentia adhuc ossa oleo et melle esse perfusuram. Et persuaderi hoc sibi passus est Matthiae. At negligenter inspexerat Homeri versus Seidlerus. Nam quod v. 43. dictum est de corpore Achillis,

αὐτὰρ ἐπεί σ' ἐπὶ νῆας ἐνείκαμεν ἐκ πολέμοιο,
κάτθεμεν ἐν λεχέεσσι, καθήραντες χρόα καλὸν
ὕδατί τε λιαρῷ καὶ ἀλείφατι,

de corpore dictum est nondum in rogum imposito: quod quum esset per septemdecim dies defletum, tum demum concrematum esse ostendit. v. 65.

ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἔδομεν πυρί.

Euripides quidem non ita ineptus fuit, ut oleo ignem exstingui diceret, quod in Patrocli rogo vino factum narrat Homerus Iliad. XXIII. 237. sed minus proprie loquentem Iphigeniam hoc dicere voluit, oleo se honorandi mortui caussa affuso effecturam ut citius consumpto corpore exstinguatur ignis, φαρμασσόμενος, ut Aeschyli verbis utar, χρίματος ἁγνοῦ μαλακαῖς ἀδόλοισι παρηγορίαις. Imponebantur enim rogo vasa oleo repleta. Homerus Iliad. XXIII. 170.

ἐν δ' ἐτίθει μέλιτος καὶ ἀλείφατος ἀμφιφορῆας
πρὸς λέχεα κλίνων.

καὶ τῆς ὀρείας ἀνθεμόῤῥυτον γάνος
ξουθῆς μελίσσης εἰς πυρὰν βαλῶ σέθεν.
ἀλλ' εἶμι, δέλτον τ' ἐκ θεᾶς ἀνακτόρων
οἴσω· τὸ μέντοι δυσμενὲς μὴ 'μοῦ λάβῃς.
φυλάσσετ' αὐτούς, πρόσπολοι, δεσμῶν ἄτερ.
ἴσως ἄελπτα τῶν ἐμῶν φίλων τινὶ
πέμψω πρὸς Ἄργος, ὃν μάλιστ' ἐγὼ φιλῶ,
καὶ δέλτος αὐτῷ ζῶντας οὓς δοκεῖ θανεῖν
λέγουσα πιστὰς ἡδονὰς ἀπαγγελεῖ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ ά.

κατολοφύρομαι σὲ τὸν χερνίβων — στρ. ά.
ῥανίσι * * *
μελόμενον αἱμακταῖς.

Et Odyss. XXIV. 67.

καίεο δ' ἔν τ' ἐσθῆτι θεῶν καὶ ἀλείφατι πολλῷ
καὶ μέλιτι γλυκερῷ.

V. 625. Ald. Par. A. B. *εἰς πῦρ ἐμβαλῶ.* Par. C. Flor. Flor. 1. 2. Vict. *εἰς πῦρ ἐμβαλών.* Emendavit Canterus.

V. 626. Libri *τὸ μέντοι δυσμενὲς μή μου λάβῃς.* Seidlerus comparavit Heracl. 991.

ἐπεὶ δ' ἐκείνῳ δυσμένειαν ἠράμην,

assensurus, si quis *μοι* scribere malit. Et est sane aliquid ambigui in genitivo, qui fere de eo dicitur qui odit, ut in Troad. 661.

τὸ δυσμενὲς γυναικὸς εἰς ἀνδρὸς λέχος.

Sed hic facile res ipsa ostendit genitivo significari eum quem quis oderit. Similiter in Hippolyto 965.

εἰ δυσμενείᾳ σῇ τὰ φίλτατ' ὤλεσεν.

Erat autem *ἐμοῦ* scribendum, quia cum articulo *τὸ δυσμενὲς* dixit. Hoc enim in mente habet: *odium, quod immolatio affert, ne in me concipito.*

V. 629. Ex Brubachiana editum *ὤν*, et fortasse ita codices aliquot. Sed Par. A. et Ald. *ὃν.*

V. 632. Vulgo ex Brub. *τῶν χερνίβων.* Sed *τὸν* Ald. Par. A. Flor. 1. 2. Vict.

V. 633. Excidisse aliquid, etiam si non doceret antistropha, metrum prodit. Eorum quae Elmsleio in mentem venerunt, *βαρβάρων* vel *δυςσεβῶν*, posterius certo non scripsit Euripides, nec facile prius. Omnino illa Latinis quam Graecis poetis usitatior verborum compositio est. Magis in promptu est *ἐν χάρᾳ* scripsisse Euripidem. In huiusmodi locis quid non scriptum fuerit facilius est dicere, quam quid fuerit scriptum.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οἶκτος γὰρ οὐ ταῦτ᾽, ἀλλὰ χαίρετ᾽, ὦ ξέναι.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

σὺ δὲ, τύχας μάκαρ· σὲ δ᾽, ὦ νεανία, ἀντ. α'.

V. 635. Brub. et vulgatae *οἶκτος μὲν οὐ ταῦτ᾽*, haud dubie ab emendatore, qui non recte dictum putaret *οἶκτος γὰρ οὐ ταῦτ᾽*, ut in Aldina et codd. omnibus legitur. Eadem caussa Reiskium movit ut *οἶκτος γὰρ οὖν ταῦτ᾽* emendandum censeret: quod sententiam praebet non dignam Oreste. Aldinae et codicum scripturam Marklandus restituit, conferri iubens quae ad Suppl. 8. dixit: quem sequuti sunt Musgravius, Seidlerus, aliique. Recte quidem, sed tamen non sine errore, quum assensisse Marklando videantur, *γὰρ* ad sententiam quae omissa sit esse referendum. Dicitur quidem ita *γάρ*, sed quae hic omissa esse deberet sententia, non posset alia esse quam *οὔ*. At id non potest cogitatione suppleri, quia, quum nulla in chori verbis quae progressa sunt negatio sit, intelligendum potius esset *ναί*. Non ad omissam sententiam refertur *γάρ*, sed ad eam quae his est verbis expressa, *ἀλλὰ χαίρετ᾽, ὦ ξέναι*. Saepe enim in ratione reddenda invertunt Graeci ordinem sententiarum, caussam praemittentes: quo genere loquendi saepissime usus est Herodotus. Principalis sententia est, *ἀλλὰ χαίρετ᾽, ὦ ξέναι*, quod non est *valete*, ut vertit Barnesius, sed *at gaudete*, quod Pylades salvus hinc abibit: *hoc enim*, quod mihi moriendum est, *non est lamentandum*. Potuerat haec sic dicere: *ἀλλ᾽, οὐ ταῦτα γὰρ οἶκτος, χαίρετε.*

V. 636. Libri: *σὲ δὲ τύχας μάκαρος ὦ νεανία*, nisi quod Flor. 1. *σὺ* pro *σε*. Seidlerus, ut dochmium restitueret, *ἰὼ* scripsit. At etsi masculinum *μάκαρος* defendi potest, tamen neque *ἰὼ* hic placet, nec veri simile est antistrophica, praesertim tam brevia, non singulis inter se syllabis respondisse. His caussis adduci quis possit, ut rarum vocabulum, et fortasse non alibi repertum quam apud Leonidam Tarentinum reponat: *σὲ δὲ τύχας μακαρτὸν, ὦ νεανία, σεβόμεθ᾽*. Id potuerat quidem etiam sic dici, *σὲ δ᾽, ὁ τύχας μακαρτός, ὦ νεανία*: sed alterum praestaret. Leonidae versus sunt in epigrammate 69.

ὁ πρὶν — τί πλείω μυθεῦμαι; ὁ πᾶσι μακαρτός,
φεῦ, γαίης ὅσσης ὅσσον ἔχει μόριον.

Non ausim tamen hoc auctore vocabulum, cuius non aliud, minime omnium autem apud tragicos repertum est exemplum obtrudere Euripidi, praesertim quum illud *μάκαρος* facillime ex *μακάριος*, quo verbo *μάκαρ* a grammaticis explicatur, oriri potuerit. Quare malui scribere, quod etiam ad sententiam gravius est, optimeque

σεβόμεϑ', εἰς πάτραν
ὅτι πόδ' ἐπεμβάσει.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἄζηλά τοι φίλοισι, ϑνησκόντων φίλων.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ ά.

ὦ σχέτλιοι πομπαί. στρ. β'.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

φεῦ φεῦ, διόλλυσαι. ἀντ. β'.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ ά.

αἰαῖ. στρ. γ'.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

αἰαῖ. ἀντ. γ'.

---

convenit choro reditus in patriam cogitatione commoto, σὺ δέ, τύχας μάκαρ· σὲ δ', ὦ νεανία, σεβόμεϑ'. Ac suadet hoc codicis Flor. 1. scriptura, qui liber aliquot in locis vera conservavit.

V. 638. Ald. ὅτί ποτ' ἐπεμβάσῃ. Nec variare videntur codices. Valde languet istud ποτέ, ut non dubitaverim elegantissimam locoque huic eximie accommodatam Elmsleii emendationem recipere.

V. 639. Libri ἄζηλα τοῖς φίλοισι. Non immerito displicuit Elmsleio articulus. Unde et ad h. l. et ad Aiacem Sophoclis v. 403. scribendum coniecit ἄζηλα τάδε φίλοισι. Facilius erat, quod feci, τοι reponere.

V. 642. Hi versus in Aldina, et ut videtur, in caeteris quoque libris sic scripti:

ὦ σχέτλιοι πομπαί.
φεῦ· φεῦ· διόλλυσαι.
αἴ· αἴ· αἴ αἴ.
πότερος ὁ μέλλων.

Non puto cuiquam dubium videri posse quin omnia, quae in hac scena chorus antispasticis numeris recitat, ita fuerint distributa, ut choro in hemichoria diviso ex utroque hemichorio vel una vel paucae harum virginum antistrophica canerent, et ita quidem, ut alterum hemichorium lamentaretur sortem Orestis, Pyladae autem fortunam felicem praedicaret alterum. Epodum ergo decebat

ΧΟΡΟΣ.

πότερος ὁ μᾶλλον; ἐπῳδ.
ἔτι γάρ ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρήν,
σὲ πάρος ἢ σ' ἀναστενάξω γόοις.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδη, πέπονθας ταὐτὸ, πρὸς θεῶν, ἐμοί;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

οὐκ οἶδ'· ἐρωτᾷς οὐ λέγειν ἔχοντά με.

---

communiter ab utrisque vel earum vicariis cani. Et faciunt id sane, sed in posteriore demum parte horum versuum. Primam enim partem non est obscurum divisim ab utrovis hemichorio, et quidem, nisi fallor, eodem quo coeperant ordine proferri, ut utrumque hemichorium aeque utrique hospiti favere videatur. Ex quo sequitur, etiam quae epodus esse credebatur, non totam esse epodum, sed solos postremos versus. Haec igitur, *ὦ σχέτλιοι πομπαί,* non sunt dochmiacus, sed producta secunda syllaba iambicus ischiorrhogicus, ut is qui sequitur, respondens illi. Tum demum coniunctim utriusque hemichorii aliquot mulieres epodum canunt, cuius initium est *πότερος*. Nam etiam qui praecedit monometer iambicus, divisus est inter hemichoria. In libris non distincta sunt hemichoria quorum ego notas a v. 632. apposui. Simul apertum est evanescere dubitationes, quae interpretatione horum versuum excitatae sunt. Aliae virgines Pyladae respondent: *o diram missionem*, qua ille scilicet in patriam mittitur, amicum relinquens morti destinatum; aliae autem Oresti dicunt, *hei hei, peris*.

V. 643. Perineptum, ac potius plane absurdum est quod libri habent, *πότερος ὁ μέλλων,* quod intelligendum esset ὁ *μέλλων διόλλυσθαι.* At id iam dubitari non poterat, ipseque chorus Orestem, quod moriturus esset, infelicem, felicem autem, quod in patriam rediturus esset, Pyladem praedicaverat. Manifesto autem qui sequuntur duo versus, de eo dubitare chorum indicant, uter magis deplorandus sit, is qui moriatur, servato amico, an qui servetur, amico moriente. Unde luce clarius est, *μέλλων* esse in *μᾶλλον* mutandum. Id est *πότερος ὁ μᾶλλον διολλύμενος;*

V. 644. Ald. et codd. A. B. *ἀμφίφλογα.* Emendatum in Brubachiana. Deinde Flor. 2. *μέμηνε,* idque, sed superscripto mediae syllabae *ο*, etiam Paris. B. C. Flor. 1. Vict. habent. Aldina *μέμονε.*

V. 646. Elmsleio scribendum videbatur *ταὐτά.*

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίς ἐστιν ἡ νεᾶνις; ὡς Ἑλληνικῶς
ἀνήρεθ' ἡμᾶς τούς τ' ἐν Ἰλίῳ πόνους
νόστον τ' Ἀχαιῶν τόν τ' ἐν οἰωνοῖς σοφὸν
Κάλχαντ' Ἀχιλλέως τ' ὄνομα, καὶ τὸν ἄθλιον
Ἀγαμέμνον' ὡς ᾤκτειρ', ἀνηρώτα τέ με
γυναῖκα παῖδάς τ'. ἔστιν ἡ ξένη γένος
ἐκεῖθεν Ἀργεία τις· οὐ γὰρ ἄν ποτε
δέλτον τ' ἔπεμπε καὶ τάδ' ἐξεμάνθανεν,
ὡς κοινὰ πράσσουσ', Ἄργος εἰ πράσσοι καλῶς.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἔφθης με μικρόν· ταὐτὰ δὲ φθάσας λέγεις,
πλὴν ἕν· τὰ γάρ τοι βασιλέων παθήματα
ἴσασι πάντες, ὧν ἐπιστροφή τις ἦν.
ἀτὰρ διῆλθε χἄτερον λόγον τινά.

V. 652. Ald. ᾤκτειρεν· ἀνηρώτα τ' ἐμέ. Heathius ᾤκτειρ'. Tum τέ με Schaeferus.

V. 656. Libri πράσσει. Quod etsi defendi potest, tamen tam veri simile est obliqua oratione usum esse Euripidem, ut non dubitaverim optativum reponere. Vide v. 948.

V. 657. Par. A. ταῦτα. Deinde Ald. φράσας. Sed codices omnes φθάσας.

V. 658. Libri τὰ γὰρ τῶν βασιλέων παθήματα. Valde inutilis et inelegans est τῶν articulus. Pro eo τοι scripsi: aptissimae enim hic τοί γὰρ particulae.

V. 659. Ἐπιστροφή, de quo vocabulo Blomfieldius in glossario Aeschyli sept. ad Theb. 645. hic passive dictum, de iis ad quos alii accedunt.

V. 660. Quum horum versuum sententiam non perspexissent interpretes, factum est ut Tan. Faber et Marklandus διῆλθε in διελθέ mutandum putarent, Seidlerus autem ederet διῆλθον, quod ei propter responsum Orestis necessarium videbatur: eodemque modo scribendum iudicavit Porsonus. Credebant enim, nisi fallor, πλὴν ἓν pertinere ad ea quae proxime sequuntur. At non est ita, sed illud dicit Pylades, quod mox ἕτερον λόγον vocat; ista autem in medio posita sunt, non mirum esse si de regum fatis, quae omnibus nota sint, quaesiverit sacerdos.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίν'; εἰς τὸ κοινὸν δοὺς ἄμεινον ἂν μάθοις.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

αἰσχρὸν θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος·
κοινῇ τ' ἔπλευσα, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν.
καὶ δειλίαν γὰρ καὶ κάκην κεκτήσομαι
Ἄργει τε Φωκέων τ' ἐν πολυπτύχῳ χθονί,
δόξω δὲ τοῖς πολλοῖσι, πολλοὶ γὰρ κακοί,
προδοὺς σὲ σώζεσθαι αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος,

V. 661. Vict. μάθῃς, superscripto οι. Recte se habet vulgatum μάθοις, neque in sententia est quod quis haereat. Miratus erat Orestes, quod res ad Troiam gestae, Calchas, Achilles, Agamemno, tam notae essent sacerdoti, ipsa ut videretur Argiva esse. Respondet Pylades, id ipsum se quoque animadvertisse, quamquam id non valde mirandum esse, quum regum fata nota sint omnibus; sed praeter ista dixisse eam etiam aliud. Ex his verbis Orestes iam non potest non colligere, singulare quid et quod certiori coniecturae de patria et genere sacerdotis faciendae viam monstret a Pylade esse animadversum. Hinc dicit, si id proferat, melius eum, ubi rem ambo consideraverint, perspecturum esse illud, quod nunc dubium videatur. At ille non, quod exspectabat Orestes, sed aliud affert, velle illam Orestem mori, se autem cum litteris sospitem reverti in patriam. Comparari potest huc Platonis in Lyside p. 218. E. εἰκότως γε, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὧδε ἴσως ἀκολουθήσεις, οἶμαι δὲ καὶ ἐγὼ μᾶλλον εἴσομαι ὅ τι λέγω. Et in Phaedro p. 238. B. λεχθὲν δὲ ἢ μὴ λεχθὲν πάντως σαφέστερον.

V. 662. θανόντος σου. Seidlerus, Porsonus, et Paris. A. θανόντος σοῦ.

V. 663. Libri κοινῇ τ' ἔπλευσα. Elmsleius male coniecit κοινῇ δ' ἔπλευσα: idem melius, κοινῇ δὲ πλεύσας, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν, ex Hippolyto v. 22. afferens

τὰ πολλὰ δὲ
πάλαι προκόψασ', οὐ πόνου πολλοῦ με δεῖ.

Cur vero corrigatur, quod rectissime est aptissimeque dictum, atque adeo rectius illo, quod substituere iubemur?

V. 667. Libri: προδούς σε, σώζεσθ' αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος. Dindorfii scripserunt προδοὺς σέ, quo non opus. Elias diphthongus in σώζεσθαι suspicionem vitii excitavit, ut Erfurdtius ad Soph. Ai. 190. p. 517. scribendum putaverit σωθείς, volens

ἢ καὶ φονεύσας ἐπὶ νοσοῦσι δώμασιν
ῥάψαι μόρον σοι σῆς τυραννίδος χάριν,
ἄκληρον ὡς δὴ σὴν κασιγνήτην γαμῶν.

---

hoc quoque participium ad ῥάψαι referri. At recte monuit Seidlerus opponi inter se προδοὺς σῴζεσθαι et φονεύσας ῥάψαι μόρον. Omninoque res ipsa postulat, ut aut propter ignaviam deseruisse Orestem Pylades, aut propter invidiam insidias ei parasse dicatur. Elmsleius in Erfurdtii correctione malebat σωθεὶς τ' scribi: ipse tamen coniecit προδοὺς σεσῶσθαί σ' αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος. Idque Matthiae quoque magis sibi placere ait. Mihi displicet ut quod maxime propter pronomen eo quo minime debuit loco positum. Si quid vellent proferre critici, quod aliquid commendationis haberet, aut hoc debebant proponere: προδούς σε σῴζειν αὐτὸν εἰς οἴκους μόνον, aut, quod elegantius esset, προδούς σε σωθεὶς αὐτὸς εἰς οἴκους μολεῖν. Ego quidem non ausus sum quidquam mutare, nisi quod plene scripsi σῴζεσθαι. Nam ut elisionem diphthongi, a qua comici non abstinuerunt tragici sibi non concessam putaverint, tamen quin crasin admitterent sequente longa vocali vel diphthongo nihil obstitisse videtur. Similis ratio est illius quod apud Aeschylum Prom. 832. legitur:

ὑφ' ὧν σὺ λαμπρῶς κοὐδὲν αἰνικτηρίως
προσηγορεύθης ἡ Διὸς κλεινὴ δάμαρ
μέλλουσ' ἔσεσθαι, εἰ τῶνδε προσσαίνει σέ τι.

Ubi εἰ, quod necessarium videtur, nec scholiastae habuerunt et omittunt plerique codices.

V. 668. Ingeniosa, sed tamen non necessaria est Lobeckii coniectura ad Aiacem p. 311. ἢ κἀφεδρεύσας. Illud, ἐπὶ νοσοῦσι δώμασιν, quum Seidlerus non *in calamitate familiae*, sed *insuper ad familiae calamitatem* significare putabat, falsus est. Caussa occidendi enim affertur ea, quod occiso Agamemnone, regnumque tenente Menelao, (v. v. 903.) non magnopere metuendus fuerit ultor.

V. 670. Libri: ἔγκληρον ὡς δὴ σὴν κασιγνήτην γαμῶν, nisi quod Flor. 1. ἄκληρον. Porsonus quum moneret, γαμῶν temporis futuri esse, non cogitavit repugnare id iis quae v. 684. et 889. et 896. leguntur, ex quibus locis patet convenisse iam Electram in manum Pyladae. Itaque Seidlerus ἔγκληρον γαμῶν coniunctim dicta interpretatus est *non sine dote habiturus*. At nullo pacto fieri potest, ut γαμῶν, sive praesentis sive futuri temporis, si cum ἔγκληρον coniungatur, illam potestatem habeat. Videretur enim iterum nuptias facturus dici Pylades cum dotata uxore, quam duxisset indotatam. Omninoque etiam propterea non potuit ita loqui Euripides, quia, quum futurum Attici non γαμήσειν, sed γαμεῖν dicant, spectatores illud γαμῶν necessario pro

ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι καὶ δι' αἰσχύνης ἔχω,
κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ χρῆ συνεκπνεῦσαί μέ σοι
καὶ συσφαγῆναι καὶ πυρωθῆναι δέμας,
φίλον γεγῶτα καὶ φοβούμενον ψόγον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εὔφημα φώνει. τἀμὰ δεῖ φέρειν κακά·
ἁπλᾶς δὲ λύπας ἐξόν, οὐκ οἴσω διπλᾶς.
ὃ γὰρ σὺ λυπρὸν κἀπονείδιστον λέγεις,
ταῦτ' ἐστὶν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ' ἐμοὶ

---

futuro accepissent, credidissentque nondum Pyladem illam uxorem duxisse: cuius opinionis mox stupuissent contrarium narrari. Si voluisset illud sine repugnantia dicere, in promptu erat ἔγκληρος ὡς δὴ τῆς κασιγνήτης γάμῳ. Sed opportune bonam scripturam servavit codex Florentinus 1. ἄκληρον. Cum hoc enim adiectivo recte γαμῶν praesens coniungi potuit, quia, quum in matrimonium accepta est, ἄκληρος fuit, superstite Oreste. Apertum est autem, rem eodem redire, quia qui indotatae uxoris suae fratrem, cuius hereditas mortuo eo ad sororem reditura est, interficit, in possessionem illorum venit bonorum. Mutarunt illam scripturam, qui nondum lectis quae sequuntur, γαμῶν futurum esse credebant.

V. 675. Libri: τἀμὰ δεῖ φέρειν κακά. Porsonus in Adv. p. 261. necessarium esse pronomen iudicans, scribebat τἀμὰ δεῖ φέρειν ἐμέ. Assentior Seidlero non necessarium esse pronomen, si φέρειν voce erigatur. *Ferre*, inquit, non detrectare, *mala mea debeo.*

V. 678. Libri ταῦτ' ἐστὶν ἡμῖν. Marklandus propter praegressum ὃ scribendum putabat τοῦτ'. Arguta disputatione usus L. Dindorfius, ταῦτα soloecum esse ratus, ταὐτ' edidit, sequutusque est frater. Nihil soloeci in plurali isto, nisi soloeca sunt quae πρὸς τὸ σημαινόμενον dicta vocantur. Ex iis, quae Matthiae ad Hecubae v. 977. attulit, praeter ipsum Hecubae locum, comparari potest Ionis v. 945.

τοῦτ' ἦν· ἃ νῦν σοι φανερὰ σημαίνω κακά.

Sed hoc quoque Dindorfius maior, fratris in vol. II. p. 541. iudicium sequutus, τοῦτο soloecum plane et nullo pacto ferendum pronunciantis, in τότ' ἦν ἃ mutavit. Id vero ego, si scriptum in libris esset, non ferendum censerem. Orestis verba sic accipienda: *nam quod tu doloris et opprobrii plenum dicis, haec in me cadunt*, scilicet et dolor et opprobrium. Hoc igitur sicuti dictum est rectissime, sic illud ταὐτὸ ne aptum quidem est, sed abhorret potius ab Orestis consilio. Parum enim valido ute-

κτενῶ· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἔμ' οὐ κακῶς ἔχει,
πράσσονθ' ἃ πράσσω πρὸς θεῶν, λύσειν βίον.
σὺ δ' ὄλβιός τ' εἶ, καθαρά τ' οὐ νοσοῦντ' ἔχεις
μέλαθρ', ἐγὼ δὲ δυςσεβῆ καὶ δυςτυχῆ.
σωθεὶς δὲ παῖδας ἐξ ἐμῆς ὁμοσπόρου
κτησάμενος, ἣν ἔδωκά σοι δάμαρτ' ἔχειν,
ὄνομά τ' ἐμοῦ γένοιτ' ἄν, οὐδ' ἄπαις δόμος

---

retur argumento, si eandem suam quam Pyladae conditionem esse ostenderet, quum potius illum non posse secum comparari iis qui sequuntur versibus demonstret. Pro εἴ σε Par. A. εἴ τε.

V. 680. Ald. λύσειν. Par. A. λήγειν. Flor. 1. λήσειν, idque superscripto γ etiam in Par. B. C. Flor. 2. Elmsleium Matthiae, item ut Is. Vossium in notis Mss. λύειν propterea coniecisse putabat, quod οὐ κακῶς ἐμὲ λύσειν βίον non bene Graece dici existimaret: cui assentitur. Fortasse ita existimabat Elmsleius: sed movit eum hoc quoque, quod λύσειν et λύειν commutari solent: in quam rem attulit Hippolyti v. 671. 1060. 1442. quorum in v. 1060. facile impetratur ut λύω quam λύσω legi malimus; non item in reliquis duobus exemplis. Futuri infinitivum ex verbis pendentem, in quibus aliqua exspectandi eventus significatio est, exemplis multis comprobarunt Lobeckius ad Phryn. p. 717. 747. seqq. et Schaeferus ad Poesin gnomicam p. 16. seq. Quin ipse Matthiae quod in grammatica §. 506. VI. affert ex Philocteta v. 596.

οὗτος γὰρ πλέον
τὸ θάρσους εἶχε θατέρου δράσειν τάδε,

monetque necessarium in eo esse futurum, satis est ad tuendum λύσειν, etsi hic etiam λύειν scribere poeta poterat, si rem ut praesentem cogitari vellet. Nunc futuro usus hoc dicit: *mea quidem sors non mala est, quod sic ab diis afflictus vitam sum soluturus.*

V. 683. Nominativum participii, ubi quis genitivum exspectet, exemplis illustravit Elmsleius ad Oed. R. 60. de cuius sententia dicetur ad v. 708.

V. 685. Quod dicit ὄνομά τ' ἐμοῦ γένοιτ' ἄν, non satis recte intellectum video. Ad duo quae posuerat participia, σωθεὶς et παῖδας ἐξ ἐμῆς ὁμοσπόρου κτησάμενος, duae referuntur proximae sententiae, ὄνομά τ' ἐμοῦ γένοιτ' ἄν, quia reverso Pylade, qui referre possit quo fato perierit Orestes, non ignobilis neque ignoratus morietur; et οὐδ' ἄπαις δόμος ἐξαλειφθείη ποτ' ἄν, quia sic genus Agamemnonis per filiam propagabitur. Caeterum scita est Elmsleii ad Oed. Col. 367. observatio, quum saepe οὔτε — τε inveniantur, non item τε — οὔτε frequentari. Caussa

πατρῷος οὑμὸς ἐξαλειφθείη ποτ' ἄν.
ἀλλ' ἕρπε καὶ ζῆ καὶ δόμους οἴκει πατρός.
ὅταν δ' ἐς Ἑλλάδ' ἵππιόν τ' Ἄργος μόλῃς,
πρὸς δεξιᾶς σε τῆσδ' ἐπισκήπτω τάδε·
τύμβον τε χῶσον κἀπίθες μνημεῖά μοι,
καὶ δάκρυ' ἀδελφὴ καὶ κόμας δότω τάφῳ.
ἄγγελλε δ' ὡς ὄλωλ' ὑπ' Ἀργείας τινὸς
γυναικός, ἀμφὶ βωμὸν ἁγνισθεὶς φόνῳ.
καὶ μὴ προδῷς μου τὴν κασιγνήτην ποτέ,
ἔρημα κήδη καὶ δόμους ὁρῶν πατρός.
καὶ χαῖρ'· ἐμῶν γὰρ φίλτατόν σ' εὗρον φίλων,
ὦ συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφεὶς ἐμοί,
ὦ πόλλ' ἐνεγκὼν τῶν ἐμῶν ἄχθη κακῶν.
ἡμᾶς δ' ὁ Φοῖβος, μάντις ὤν, ἐψεύσατο·
τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώταθ' Ἑλλάδος
ἀπήλασ' αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων.
ᾧ πάντ' ἐγὼ δοὺς τἀμὰ καὶ πεισθεὶς λόγοις,
μητέρα κατακτάς, αὐτὸς ἀνταπόλλυμαι.

---

non est obscura. Negatio enim quoniam tollit aliquid, fere natura sua opponi quodammodo postulat affirmationi, ideoque *οὐδὲ* potius quam *οὔτε* requirit.

V. 687. Memorant grammaticus in Bekkeri Anecd. p. 97, 29. Etym. M. 410, 42. Photius p. 53, hic quidem versu non adscripto.

V. 688. Affert hunc versum scholiastes Pindari ad Ol. XIII, 27.

V. 693. Reiskius *ἁγνισθεὶς* interpretatur est *immolatus* ex Hesychii adnotatione: *ἁγνίσαι, ἀποθῦσαι, διαφθεῖραι*. Vere quidem, sed accommodatius id dicas *consecratus* vel *sacrificatus*.

V. 695. Ald. *καὶ δόμους προδοὺς πατρός*. Codices *ὁρῶν*, *considerans*, quocum Marklandus contulit Suppl. 1169.

ὑμᾶς δὲ τῶνδε χρὴ χάριν μεμνημένους
σώζειν, ὁρῶντας ὧν ἐκύρσατ' ἐξ ἐμοῦ.

V. 698. Ald. *ὡς πόλλ' ἐνεγκών*. Codd. Ox. Parisini, Florentini *ὦ*, ut coniecerat Reiskius.

V. 701. Vulgo *ἀπήλασεν*. Emendavit Heathius.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἔσται τάφος σοι, καὶ κασιγνήτης λέχος
οὐκ ἂν προδοίην, ὦ τάλας, ἐπεί σ᾽ ἐγὼ
θανόντα μᾶλλον ἢ βλέπονθ᾽ ἕξω φίλον.
ἀτὰρ τὸ τοῦ θεοῦ γ᾽ οὐ διέφθορέν σέ πω
μάντευμα, καίτοι γ᾽ ἐγγὺς ἕστηκας φόνου.
ἀλλ᾽ ἔστιν, ἔστιν ἡ λίαν δυςπραξία
λίαν διδοῦσα μεταβολάς, ὅταν τύχῃ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σίγα· τὰ Φοίβου δ᾽ οὐδὲν ὠφελεῖ μ᾽ ἔπη·
γυνὴ γὰρ ἥδε δωμάτων ἔξω περᾷ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀπέλθεθ᾽ ὑμεῖς καὶ παρευτρεπίζετε
τἄνδον μολόντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ.

V. 707. Ald. οὐ διέφθειρέν μέ πω. Ox. οὐ διέφθειρέν σέ πω. Par. A. Flor. 1. 2. Vict. οὐ διέφθορέν μέ πω. Paris. B, C, οὐ διέφθορέν σέ πω.

V. 708. Ald. ἕστηκα. Codd. ἕςηκας. Elmsleius ad Oed. R. 60. coniiciebat καίτοι γ᾽ ἐγγὺς ἑστηκὼς φόνου, nominativum saepe pro genitivo poni existimans. Quae opinio ut per se falsa est, ita exempla, quae ibi congessit, et inter se valde dissimilia diversorumque generum sunt, tale autem, quale hoc esse vult, nullum in iis invenitur. Aliud est enim coeptam nominativo sententiam alia constructione exire, quam sequi nominativum participii, praesertim ubi non genitivum quisquam, sed accusativum exspectet. Multo melior, sed non necessaria, eiusdem Elmsleii coniectura est in adnotatione in Iphigeniam, καίπερ ἐγγὺς ἑστῶτος φόνου. Scilicet istas hariolationes Porsoni peperit opinio, Atticis non licuisse, quod licuit aliis, καίτοιγε et similia non interposita alia voce dicere: de quo ille ad Med. 675.

V. 713. Non recte refutavit Marklandum Seidlerus haerentem in παρευτρεπίζετε, quod παρευτρέπισται in Cyclope p. 590. significet *male apparatum, neglectum fuit.* Illud dicendum erat, Cyclopis versum male intellectum esse a Marklando, in quo versu eamdem verbum illud quam in Iphigenia significationem apparandi, quae ad aliquid faciendum opus sint, habet.

δέλτου μὲν αἵδε πολύθυροι διαπτυχαί,
ξένοι, πάρεισιν· ἃ δ' ἐπὶ τοῖςδε βούλομαι,
ἀκούσατ'· οὐδεὶς αὑτὸς ἐν πόνοις ἀνὴρ
ὅταν τε πρὸς τὸ θάρσος ἐκ φόβου πέσῃ.
ἐγὼ δὲ ταρβῶ μὴ 'πονοστήσας χθονὸς
θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς
ὁ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς Ἄργος φέρειν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί δῆτα βούλει; τίνος ἀμηχανεῖς πέρι;

V. 715. Ald. et codd. πολύθρηνοι, sed Oxon. πολύθηροι. Musgravius ex Aristotelis Rhet. III. 6. reposuit πολύθυροι. Inciderat in id etiam Marklandus, sed non putavit veram scripturam esse, Pollucis motus testimonio IV. 18. οἱ δὲ Ἀττικοὶ γραμματεῖον δίθυρον· καὶ θύρας τὰς πτύχας, ἄχρι δύο· εἶτα πτύχας, καὶ τρίπτυχον καὶ πολύπτυχον. Videndus idem X. 57. Hinc corrigunt, quod apud Hesychium legitur: θυρίδας Ἀττικοὶ τὰς τῶν γραμμάτων πτύχας, καὶ δίθυρον λέγουσιν, οὐ τρίθυρον, ἀλλὰ τρίπυλον. Nihil haec ad poetas. Aristoteles ubi hoc exemplo usus est, numeravit id in eo genere ornatus, quo pro uno multa nominentur: dicit enim: καὶ τὸ ἓν πολλὰ ποιεῖν, ὅπερ οἱ ποιηταὶ ποιοῦσιν· ἑνὸς ὄντος λιμένος ὅμως λέγουσι λιμένας εἰς Ἀχαϊκούς· καὶ δέλτου μὲν αἵδε πολύθυροι διαπτυχαί. Id illum patet sic voluisse intelligi, διαπτυχαὶ dictum esse pro διαπτυχή; non respexisse autem adiectum πολύθυροι, quod vocabulum natura sua postulat proprie accipi. Digna tamen memoratu Scaligeri et Duporti coniectura πολύθροοι.

V. 716. Libri ξένοις, praeter Oxon. qui praebet ξένοι, ut scribendum coniecit Piersonus Veris. p. 20. quod receperunt editores. Dativo si usus est poeta, credam eum ξένῳ scripsisse. Valde placeret, si legeretur πάρεισιν, ὦ ξέν'. Habet enim aliquid insoliti ξένοι sine ὦ neque in principio allocutionis neque praegresso pronomine positum, ubi oratio ab aliis ad hospites convertitur. Sed tamen eodem modo ξένε est apud Sophoclem Oed. Col. 1206.

V. 717. Libri αὐτός, correctum a viris doctis.

V. 718. Ald. ὅταν γε. Paris. tres, Flor. 2. ὅταν τε. ut Canterus coniecit. Flor. 1. ὅταν δέ.

V. 721. Ald. τάνδε. Codd. omnes τήνδε.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὅρκον δότω μοι τάσδε πορθμεύσειν γραφὰς
πρὸς Ἄργος οἷσι βούλομαι πέμψαι φίλων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἦ κἀντιδώσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί χρῆμα δράσειν ἢ τί μὴ δράσειν, λέγε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἐκ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

δίκαιον εἶπας· πῶς γὰρ ἀγγείλειεν ἄν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἦ καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ναί·
πείσω σφε, καὐτὴ ναὸς εἰςβήσω σκάφος.

V. 729. Scribendum videri potest ἢ χὼ τύραννος. Solet enim hoc nomen cum articulo dici, nisi adiecto alio nomine ut γῆς τύραννος. Sed tamen etiam infra caret articulo v. 969. 993.

V. 730. Quod Ald. habet ναί, deest in Paris. A. C. Inutile visum Marklando, uncis inclusum ab Seidlero, delevit Matthiae. Non probo. Ναὶ extra trimetros cogitantis secum est, ut in Trachiniis v. 424. Et erat profecto, quod Iphigenia non statim responderet πείσω σφε. Magnopere enim verendum erat, ne rex sacratum lege et consuetudine morem non pateretur negligi. Hinc haesitans primo, deinde affirmat, quamque habeat fiduciam, qua promittat hospitem dimissum iri, illis verbis πείσω σφε significat.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὄμνυ· σὺ δ' ἔξαρχ' ὅρκον ὅςτις εὐσεβής.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

δώσω, λέγειν χρή, τήνδε τοῖς ἐμοῖς φίλοις.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τοῖς σοῖς φίλοισι γράμματ' ἀποδώσω τάδε.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

κἀγὼ σὲ σώσω Κυανέας ἔξω πέτρας.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τίν' οὖν ἐπόμνυς τοισίδ' ὅρκιον θεῶν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἄρτεμιν, ἐν ἧςπερ δώμασιν τιμὰς ἔχω.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἐγὼ δ' ἄνακτά γ' οὐρανοῦ, σεμνὸν Δία.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

εἰ δ' ἐκλιπὼν τὸν ὅρκον ἀδικοίης ἐμέ;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἄνοστος εἴην· τί δὲ σύ, μὴ σώσασά με;

V. 733. Ald. δώσω Oresti, reliqua verba Iphigeniae tribuit. In codd. omnibus totus versus Iphigeniae est.

V. 736. Hunc versum Ald. et Par. C. Oresti, Par. A. B. Flor. 1. 2. Vict. Pyladae tribuunt. Tum Ald. Par. B. Flor. 1. 2. Vict. τοῖσιν. Par. A. τοῖς. Emendarunt viri docti τοισίδ'.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

μήποτε κατ᾽ Ἄργος ζῶσ᾽ ἴχνος θείην ποδός.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἄκουε δὴ νῦν ὃν παρήλθομεν λόγον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀλλ᾽ οὔ τίς ἐστ᾽ ἄκαιρος, ἢν καλῶς ἔχῃ.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἐξαίρετόν μοι δὸς τόδ᾽, ἤν τι ναῦς πάθῃ,
χἠ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα

V. 741. Par. A. pro ποδὸς habet χθονός, quasi legisset, inquit Marklandus, Ἄργους χθόνα. Immo crediderim, si quid veri in ea scriptura est, id esse χθονί.

V. 742. Libri ἄκουε δὴ νῦν. Matthiae aliique cum Scaligero ἄκουε δή νυν. At nihil hic concluditur ex praegressis, sed hoc dicit: *audi iam nunc, quod neglexímus.*

V. 743. Libri: ἀλλ᾽ αὖτις ἔσται καινὸς, ἢν καλῶς ἔχῃ. Nec quod Marklandus coniecit κοινός, id ut sit *ad utrumque nostrum aeque pertinebit*, nec rationem, qua librorum scripturam explicandam putavit Seidlerus, *at possumus iterum novum facere quod iuravimus*, ferri posse in promptu est. Quamquam quae Matthiae adversus Seidlerum disputavit, non sine calumnia dicta esse patet. Recepit is Piersoni in Veris. p. 21. emendationem, ἀλλ᾽ αὖθις ἔσται καιρός, ἢν καλῶς ἔχῃ, nihil eo verius esse ratus: sequutique sunt alii. At ita Euripides scribere nullo pacto potuit. Nam neque Iphigenia differri velle, quod cognoscere plurimum sua interesset, potuit, et, si voluisset differri, Pylades aut facere debuit, aut respondere non passurum esse ut non statim adiiciatur qua conditione non valiturum sit iusiurandum. Ex his apparet, Marklandum, etsi non recte emendavit verba, tamen vidisse quid fuerit dicendum. Scribi debebat: ἀλλ᾽ οὔ τίς ἐστ᾽ ἄκαιρος, ἢν καλῶς ἔχῃ. Contrario errore supra v. 320. Aldina οὔτις, ubi codices αὖτις.

V. 745. Non dixerant hospites qui essent, sed ex vestitu eorum omnique habitu cognosci poterat non infimae conditionis homines esse, neque inopes navigasse.

ἀφανὴς γένηται, σῶμα δ' ἐκσώσω μόνον,
τὸν ὅρκον εἶναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀλλ' οἶσθ' ὃ δράσω; πολλὰ γὰρ πολλῶν κυρεῖ·
τἀνόντα κἀγγεγραμμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς
λόγῳ φράσω σοι πάντ' ἀναγγεῖλαι φίλοις·
ἐν ἀσφαλεῖ γάρ· ἢν μὲν ἐκσώσῃς γραφήν,
αὐτὴ φράσει σιγῶσα τἀγγεγραμμένα·
ἢν δ' ἐν θαλάσσῃ γράμματ' ἀφανισθῇ τάδε,
τὸ σῶμα σώσας τοὺς λόγους σώσεις ἐμοί.

V. 746. Ald. ἐκδώσω. Emendavit Brodaeus, videnturque veram scripturam habere codices.

V. 748. Libri πολλὰ γὰρ πολλῶν κυρεῖ, quibus verbis virgula apposita est in Aldina: alii plenius interpunxerunt; Dindorfii sic: πολλὰ γὰρ πολλῶν κυρεῖ τἀνόντα κἀγγεγραμμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς· λόγῳ φράσω σοι πάντ' ἀναγγεῖλαι φίλοις. Quae ego fateor me non intelligere. Seidlerus et Matthiae Heathii explicationem probaruut, *multa multa obtinent*, sive *per plurima plurimis prospicitur*. Et Seidlerus comparat Germanicum proverbium *viel hilft viel*. Recte quidem, sed non videntur perspexisse, quo consilio poeta hoc dicentem fecerit Iphigeniam. Nimirum quasi praesagitione quadam illa dicit, multa multorum opportunitatem afferre, quia eo quod recitat epistolam improvisum illud atque insperatum accidit, ut fratrem agnoscat. Vulgo vertunt *multa enim multis accidunt*, quasi legeretur πολλὰ γὰρ πολλοῖς κυρεῖ: quod si scriptum inveniretur, recte dictum esset, referreturque ad varios casus, quibus obnoxii sunt peregrinantes.

V. 750. Flor. 1. 2. ἀναγγεῖλαν. Non sine veri specie Elmsleius coniecit ἀπαγγεῖλαι. Potest tamen librorum scriptura eo defendi, quod etsi hospites non missi a cognatis Iphigeniae erant nuncii, tamen de iis rettulerant. Illud incogitanter Elmsleius, quod etiam in Aeschyl. Rom. 662. ἀπαγγέλλοντες scribendum putabat, quo loco rectissime dictum est ἀναγγέλλοντες.

V. 751. Flor. 1. 2. ἐκσώσεις.

V. 754. Flor. 1. τοὺς λόγους σώσεις ἐμούς, non male, si legeretur τοὺς ἐμοὺς σώσεις λόγους. De sigmatismo Elmsleius ad Med. 463.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

καλῶς ἔλεξας, τῶν θεῶν ἐμοῦ θ' ὕπερ.
σήμαινε δ' ᾧ χρὴ τάσδ' ἐπιστολὰς φέρειν
πρὸς Ἄργος, ὅ τι τε χρὴ κλύοντά σου λέγειν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἄγγελλ' Ὀρέστῃ, παιδὶ τἀγαμέμνονος·
ἡ 'ν Αὐλίδι σφαγεῖσ' ἐπιστέλλει τάδε
ζῶσ' Ἰφιγένεια, τοῖς ἐκεῖ δ' οὐ ζῶσ' ἔτι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ποῦ δ' ἔστ' ἐκείνη; κατθανοῦσ' ἥκει πάλιν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἥδ' ἣν ὁρᾷς σύ· μὴ λόγοις ἔκπλησσέ με.
κόμισαί μ' ἐς Ἄργος, ὦ σύναιμε, πρὶν θανεῖν,
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετάστησον θεᾶς
σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόνους τιμὰς ἔχω·

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδη, τί λέξω; ποῦ ποτ' ὄνθ' εὑρήμεθα;

V. 755. Libri τῶν θεῶν ἐμοῦ θ' ὕπερ. **Non necessarium est, sed tamen valde placet, quod scriptum inveniri optabat Marklandus,** τῶν θεῶν τ' ἐμοῦ θ' ὕπερ.

V. 757. Par. B. ὡς χρή.

V. 758. Par. C. Flor. 1. 2. Vict. τὠγαμέμνονος. **Ald.** τἀγαμέμνονος.

V. 762. Hic quoque non necessaria quidem, sed per se non mala est Marklandi coniectura μὴ λόγου δ' ἔκπλησσέ με.

V. 765. Ald. ἐφ' οἷσι ξενοκτόνους, **quod** οἷσι **in** οἷς **mutato malum trimetrum praeberet. Paris. A. B. Ox. Flor. 1. 2. Vict.** ἐφ' οἷσι ξενοφόνους.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἢ σοῖς ἀραία δώμασιν γενήσομαι,
Ὀρέσθ᾽, ἵν᾽ αὖθις ὄνομα δὶς κλύων μάθῃς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ θεοί.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐδέν· πέραινε δ᾽· ἐξέβην γὰρ ἄλλοσε.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

λέγ᾽ οὕνεκ᾽ ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου θεὰ

V. 768. Ald. αὖτις. Potuerunt haec sic dici, ἵν᾽ αὖθις ὄνομα δὶς κλύων μάθῃς, i. e. ἵν᾽ αὖθις μάθῃς ὄνομα δὶς κλύων. Sed vellet quis tamen articulum additum esse, scriptumque legi ἵν᾽ αὖθις τοὔνομ᾽ εὖ κλύων μάθῃς, i. e. ἵν᾽ αὖθις τοὔνομα κλύων εὖ μάθῃς.

V. 769. Hoc ὦ θεοὶ et quae mox ad Iphigeniae quaestionem respondentur tributa sunt Pyladae in libris. Mirum non vidisse criticos Orestis esse, qui quum is sit ad quem ista omnia quae dixit Iphigenia pertinent, multo hunc magis commoveri animo quam Pyladem necesse erat.

V. 770. Huic versui, qui in libris Pyladae est, continuatur hic:

τάχ᾽ οὖν ἐρωτῶν σ᾽ εἰς ἄπιστ᾽ ἀφίξομαι.

Ei in Aldina signum interrogandi appositum. Quum haererent in his viri docti, permira excogitarunt, ut aptam sententiam restituerent. Matthiae librorum scripturam tuetur, putans Pyladem, qui videat sacerdotem esse Iphigeniam, dicere se ad haec incredibilia penitus videnda interrogando esse perventurum. At, etiam si Pyladae uterque versus tribuatur, nihil ille profecto magis importunum hic dicere poterat. Alieno loco insertum mihi videri hunc versum, cuius vera sedes sit post v. 799. indicavit Seidlerus, cui id parum probabile videbatur, repetiique ego ipse in censura editionis illius.

V. 771. Iphigeniae nomen in Par. A. non est huic versui adscriptum.

Ἄρτεμις ἔσωσέ μ', ἣν ἔθυσ' ἐμὸς πατήρ,
δοκῶν ἐς ἡμᾶς ὀξὺ φάσγανον βαλεῖν,
εἰς τήνδε δ' ᾤκισ' αἶαν. αἵδ' ἐπιστολαί,
τάδ' ἐστὶ τᾶν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ὦ ῥᾳδίοις ὅρκοισι περιβαλοῦσά με,
κάλλιστα δ' ὀμόσασ', οὐ πολὺν σχήσω χρόνον,
τὸν δ' ὅρκον ὃν κατώμοσ' ἐμπεδώσομεν.
ἰδού, φέρω σοι δέλτον ἀποδίδωμί τε,
Ὀρέστα, τῆςδε σῆς κασιγνήτης πάρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δέχομαι· παρεὶς δὲ γραμμάτων διαπτυχάς,
τὴν ἡδονὴν πρῶτ' οὐ λόγοις αἱρήσομαι.
ὦ φιλτάτη μοι σύγγον', ἐκπεπληγμένος

V. 774. Codd. ᾤκησ'.

V. 775. Libri τάδ' ἐστὶν ἐν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα. Emendarunt viri docti ex Plutarchi Dictis regum 18. p. 182. E. ubi legitur ταῦτ' ἐστὶ τᾶν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα.

V. 777. Ald. κάλλιστα δ' ὀμόσασ'. Par. A. ὀμόσας. Par. B. Flor. 2. Vict. ὀμόσασ', superscripto ας. Idemque indicare voluit scriba qui in Flor. 1. scripsit ὀμόσας σ'. Seidlerus cum Marklando ὀμόσας probavit. At sic alia requireretur particula quam δέ. Recte Matthiae vidit ad illa, ῥᾳδίοις ὅρκοισι περιβαλοῦσά με, alteram partem sententiae adiiciendam fuisse, κάλλιστα δ' ὀμόσασα. Sed quum id sic explicavit, *et me iureiurando obstrinxisti et ipsa pulcherrimum iusiurandum iurasti, nimirum te servaturum esse eum, qui epistolam Argos pertulisset*, non satis dilucide huius sententiae rationem declaravit. Nam si haec isto modo exponuntur, Pylades illud κάλλιστα ad suam salutem referre videbitur, de qua eum hic cogitare non decet. Immo hoc ille in mente habet: *o quae me facillimo obstrinxisti sacramento, pulcerrimaque iurasti conditione, fratri tuo ut redderem litteras tuas.*

V. 783. 784. Ald. ὦ φιλτάτη μοι σύγγον' ἐκπεπληγμένη ὅμως ἀπιστῶ· περιβαλὼν βραχίονι. Ox. ἐκπεπλημένος. Par.

ὅμως σ' ἀπίστῳ περιβαλὼν βραχίονι
εἰς τέρψιν εἶμι, πυθόμενος θαυμάστ' ἐμοί.

ΧΟΡΟΣ.

ξεῖν', οὐ δικαίως τῆς θεοῦ τὴν πρόςπολον
χραίνεις ἀθίκτοις περιβαλὼν πέπλοις χέρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ συγκασιγνήτη τε κἀκ ταὐτοῦ πατρὸς
Ἀγαμέμνονος γεγῶσα, μή μ' ἀποστρέφου,
ἔχουσ' ἀδελφόν, οὐ δοκοῦσ' ἕξειν ποτέ.

A. B. C. Flor. 1. 2. Vict. ἐκπεπληγμένος. Tum Brub. ἀπιστῶν, ex emendatione. Praeclare restituit hos versus Marklandus. L. Doederlinus in Lectionum variarum decade nuper edita p. 5. scribi iussit ὅμως ἀπίστω περιβαλὼν βραχίονε, negans recte dici χερσὶ περιβαλεῖν τινά. At ipse ita loquutus est Euripides in Oreste v. 371.

δοκῶν Ὀρέστην, παῖδα τὸν Ἀγαμέμνονος,
φίλαισι χερσὶ περιβαλεῖν καὶ μητέρα.

V. 786. Elmsleius ad Soph. Oed. Col. 927. quod tragici ξεῖνος non videantur nisi metri caussa dixisse, male hic legi censuit ξεῖν'. At eo ipso argumento, quo hanc scripturam damnat, tueri eam debebat, si quidem in metris etiam numerus spectandus est. Pene evanesceret ξέν' in principio versus positum, quod eo magis hic vitandum erat, quo gravior haec et severior admonitio est.

V. 790. Ald. οὐ δοκῶν. Seidlerus Barnesii coniecturam δοκοῦν recepit. Matthiae vero negat δοκοῦν impersonale poni posse, ubi ad eam personam pertineat, quae antea commemorata fuerit. Haec regula nec potest vera esse, et non esse veram ostendunt quae ipse Matthiae in grammatica §. 564. attulit. Recte ille tamen δοκοῦσ' ex Reiskii coniectura, confirmata a codicibus Florentinis, edidit: nam δοκοῦν propterea reiiciendum est, quia propter sententiam ferri non potest. Ea est enim huiusmodi participiorum impersonalium ratio, ut caussam significent: quare si δοκοῦν scriberetur, hoc diceret Orestes: *habens fratrem, quoniam non putabas te unquam habituram:* quod absurdum est.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐγώ σ᾽ ἀδελφὸν τὸν ἐμόν; οὐ παύσει λέγων;
τὸ δ᾽ Ἄργος αὐτοῦ μεστὸν ἤ τε Ναυπλία.

hier soll mir Argos u. Nauplia sein.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἔστ᾽ ἐκεῖ σός, ὦ τάλαινα, σύγγονος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀλλ᾽ ἡ Λάκαινα Τυνδαρίς σ᾽ ἐγείνατο;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πέλοπός τε παιδὶ παιδὸς ἐκπέφυκ᾽ ἐγώ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί φῄς; ἔχεις τι τῶνδέ μοι τεκμήριον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔχω· πατρῴων ἐκ δόμων τι πυνθάνου.

V. 792. Hoc versu Orestem dici hic illic in terra Argivorum versari perspexit Erfurdtius, conferri iubens Porsonum ad Orest. 54. qui tamen illum in Oreste versum non est recte interpretatus, quo Menelaus quum dicitur *λιμένα Ναυπλίειον ἐκπληρῶν πλάτῃ*, classe implere significatur portum. Itaque eius in versus explicatione cum Porsono Reiskioque etiam Schaeferus erravit, quem citat Seidlerus, ad Dionys. Hal. de comp. verb. p. 441.

V. 795. Seidlerus coniiciebat *Πέλοπός γε παιδὶ παιδός, οὖ. πέφυκ᾽ ἐγώ;* Elmsleius *Πέλοπός γε παιδὶ παιδός, οὐ 'κπέφυκ᾽ ἐγώ.* Recte se habere librorum scripturam, quum *ἐκπέφυκα* etiam dativo adiungatur, ostendit Matthiae in gramm. Gr. §. 379. not. 1. afferens Hom. Iliad. XIV. 115. h. Ven. 198. Herodot. I. 30, 8. *Τὲ* sic, ut hic, saepius invenitur, ut mox v. 805. et Oed. R. 1001. in Euripidis Oreste 400. in Bacchis 933.

V. 796. Flor. 1. 2. *ἔχοις*, quod ferri posset, si legeretur *ἔχοις ἂν τῶνδέ μοι τεκμήριον;*

ὅμως σ' ἀπίστῳ περιβαλὼν βραχίονι
εἰς τέρψιν εἶμι, πυθόμενος θαυμάστ' ἐμοί.

ΧΟΡΟΣ.

ξεῖν', οὐ δικαίως τῆς θεοῦ τὴν πρόςπολον
χραίνεις ἀθίκτοις περιβαλὼν πέπλοις χέρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ συγκασιγνήτη τε κἀκ ταὐτοῦ πατρὸς
Ἀγαμέμνονος γεγῶσα, μή μ' ἀποστρέφου,
ἔχουσ' ἀδελφόν, οὐ δοκοῦσ' ἕξειν ποτέ.

A. B. C. Flor. 1. 2. Vict. ἐκπεπληγμένος. Tum Brub. ἀπιστῶν, ex emendatione. Praeclare restituit hos versus Marklandus. L. Doederlinus in Lectionum variarum decade nuper edita p. 5. scribi iussit ὅμως ἀπίστω περιβαλὼν βραχίονε, negans recte dici χερσὶ περιβαλεῖν τινά. At ipse ita loquutus est Euripides in Oreste v. 371.

δοκῶν Ὀρέστην, παῖδα τὸν Ἀγαμέμνονος,
φίλαισι χερσὶ περιβαλεῖν καὶ μητέρα.

V. 786. Elmsleius ad Soph. Oed. Col. 927. quod tragici ξεῖνος non videantur nisi metri caussa dixisse, male hic legi censuit ξεῖν'. At eo ipso argumento, quo hanc scripturam damnat, tueri eam debebat, si quidem in metris etiam numerus spectandus est. Pene evanesceret ξέν' in principio versus positum, quod eo magis hic vitandum erat, quo gravior haec et severior admonitio est.

V. 790. Ald. οὐ δοκῶν. Seidlerus Barnesii coniecturam δοκοῦν recepit. Matthiae vero negat δοκοῦν impersonale poni posse, ubi ad eam personam pertineat, quae antea commemorata fuerit. Haec regula nec potest vera esse, et non esse veram ostendunt quae ipse Matthiae in grammatica §. 564. attulit. Recte ille tamen δοκοῦσ' ex Reiskii coniectura, confirmata a codicibus Florentinis, edidit: nam δοκοῦν propterea reiiciendum est, quia propter sententiam ferri non potest. Ea est enim huiusmodi participiorum impersonalium ratio, ut caussam significent: quare si δοκοῦν scriberetur, hoc diceret Orestes: *habens fratrem, quoniam non putabas te umquam habituram:* quod absurdum est.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐγώ σ᾽ ἀδελφὸν τὸν ἐμόν; οὐ παύσει λέγων;
τὸ δ᾽ Ἄργος αὐτοῦ μεστὸν ἥ τε Ναυπλία.

hier soll nur Argos und Nauplia sein.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἔστ᾽ ἐκεῖ σός, ὦ τάλαινα, σύγγονος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀλλ᾽ ἡ Λάκαινα Τυνδαρίς σ᾽ ἐγείνατο;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πέλοπός τε παιδὶ παιδὸς ἐκπέφυκ᾽ ἐγώ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί φῄς; ἔχεις τι τῶνδέ μοι τεκμήριον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔχω· πατρῴων ἐκ δόμων τι πυνθάνου.

V. 792. Hoc versu Orestem dici hic illic in terra Argivorum versari perspexit Erfurdtius, conferri iubens Personum ad Orest. 54. qui tamen illum in Oreste versum non est recte interpretatus, quo Menelaus quum dicitur λιμένα Ναύπλιειόν ἐκπληρῶν πλάτῃ, classe implere significatur portum. Itaque eius in versus explicatione cum Porsono Reiskioque etiam Schaeferus erravit, quem citat Seidlerus, ad Dionys. Hal. de comp. verb. p. 441.

V. 795. Seidlerus coniiciebat Πέλοπός γε παιδὶ παιδός, οὗ πέφυκ᾽ ἐγώ; Elmsleius Πέλοπός γε παιδὶ παιδός, οὗ ᾽κπέφυκ᾽ ἐγώ. Recte se habere librorum scripturam, quum ἐκπέφυκα etiam dativo adiungatur, ostendit Matthiae in gramm. Gr. §. 379. not. 1. afferens Hom. Iliad. XIV. 115. h. Ven. 198. Herodot. I. 30, 8. Τὲ sic, ut hic, saepius invenitur, ut mox v. 805. et Oed. R. 1001. in Euripidis Oreste 400. in Bacchis 933.

V. 796. Flor. 1. 2. ἔχοις, quod ferri posset, si legeretur ἔχοις ἂν τῶνδέ μοι τεκμήριον;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐκ οὖν λέγειν μὲν χρή σε, μανθάνειν δ' ἐμέ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

λέγοιμ' ἂν ἀκοῇ πρῶτον Ἠλέκτρας τάδε·

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τάχ' οὐκ ἐρωτῶσ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἀτρέως Θυέστου τ' οἶσθα γενομένην ἔριν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἤκουσα, χρυσῆς ἀρνὸς ἡνίκ' ἦν πέρι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ταῦτ' οὖν ὑφήνασ' οἶσθ' ἐν εὐπήνοις ὑφαῖς;

V. 798. Scribebatur οὐκοῦν λέγειν μὲν χρή σε, μανθάνειν δ' ἐμέ, sine interrogatione. Ita οὐκοῦν esset *igitur*. Id sic demum recte se haberet, si diceret Iphigenia *igitur quaeram*. At contrarium illa fieri vult, Orestem ipsum non quaerenti dicere signa ex quibus eum possit agnoscere. Quare οὐκ οὖν divisim scripsi addidique signum interrogandi. Χρή σε correxerunt alii.

V. 799. Ald. λέγοιμ' ἄν. ἄκουε πρῶτον Ἠλέκτρα τάδε. Par. A. B. Flor. 1. 2. Ἠλέκτρας. Vict. Ἠλέκτρα, superscripto ας. Emendavit Marklandus.

V. 800. Turbata στιχομυθία in libris Oresti continuantur versus 799. 801. Ego inter hos versus interposui illum, quem libri post v. 770. ineptissime Pyladae sic scriptum tribuunt: τάχ' οὖν ἐρωτῶν σ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι. Illud ἐρωτῶν σ' nihil aliud est quam duplicis scripturae notatio, ἐρωτῶν et ἐρωτῶσ', plane ut ὀμόσας σ' v. 777. in Flor. 1. Pro οὖν autem scribendum erat οὐκ. Quum enim quaerere aliquid noluerit Iphigenia, sed ipsum ultro documenta proferre Orestem, ubi illum videt non cunctanter quid ex Electra audiverit dicturum esse, mirabunda dicit *mox non quaerens incredibilia accipiam*.

V. 801. Ald. οἶδα. Victorius coniiciebat οἶδας. Recte emendatum οἶσθα in Brubachiana et a Cantero.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ φίλτατ', ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεις φρενῶν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἰκώ τ' ἐν ἱστοῖς, ἡλίου μετάστασιν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὕφηνα καὶ τόδ' εἶδος εὐμίτοις πλοκαῖς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ λούτρ' ἐς Αὖλιν μητρὸς ἀνεδέξω πάρα;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οἶδ'· οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὤν μ' ἀφείλετο.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί γάρ; κόμας σὰς μητρὶ δοῦσα σῇ φέρειν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

μνημεῖά γ' ἀντὶ σώματος τοὐμοῦ τάφῳ.

V. 804. Ald. κάμπτῃ. Nihil editores, nisi quod Attice κάμπτει scripserunt. At insolens est κάμπτεσθαι hoc significatu. Quare recepi Blomfieldii emendationem κάμπτεις in glossario Aeschyli Agam. 335.

V. 808. De λουτροῖς Hesychius in λουτροφόρα ἄγγη. Harpocratio in λουτροφόρος καὶ λουτροφορεῖν, et inde Suidas et Etym. M. p. 568, 57. tum Pollux III. 43. Versum recte interpretatus est Matthiae: *nuptiae enim bonae*, cum nobili viro ineundae, *non effecerunt ut lavacris a matre ministrandis carerem.*

V. 809. Recte Seidlerus δοῦσα ex οἶσθα pendere monet, quod repetendum sit ex οἶδα. Durum est enim et inconcinnum, referri, ut Matthiae vult, ad ἀνεδέξω.

V. 810. Conturbavit interpretes τάφῳ. Quod Matthiae dicit, videri Iphigeniam, quum tam longe a matre et a patria seiungeretur, ut sperare non posset se in patria obituram, capillos dedisse matri, quos, si forte moreretur, in cenotaphio sibi Argis

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἃ δ᾽ εἶδον αὐτός, τάδε φράσω τεκμήρια·
Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγχην πατρός,
ἣν χερσὶ πάλλων παρθένον Πισάτιδα
ἐκτήσαθ᾽ Ἱπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανών,
ἐν παρθενῶσι τοῖσι σοῖς κεκρυμμένην.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ φίλτατ᾽, οὐδὲν ἄλλο, φίλτατος γὰρ εἶ,
ἔχω σ᾽, Ὀρέστα, τηλύγε-
τον χθονὸς ἀπὸ πατρίδος Ἀργόθεν, ὦ φίλος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κἀγώ σε τὴν θανοῦσαν, ὡς δοξάζεται.

---

exstruendo poneret, id admitti non potest vel propter *φέρειν* in praecedente versu, quo verbo indicatur ex Aulide missos esse capillos; multo minus autem propterea, quod absonum est, aliquem suos ipsius capillos suo sepulcro imponi velle, quod cognatorum atque amicorum est mortuo honorem habentium. *Τάφῳ* pertinet ad *σώματος τοὐμοῦ*. Capillos se dicit matri monumentum misisse sui, quum corpus mittere sepulcro non posset, quippe comburendum in ara Dianae.

V. 814. Mirum est in mentem venire potuisse Elmsleio ad Hec. p. 70. (251. ed. Lips.) corrigere *Οἰνόμαον ἑλών*, quod repetiit ad Med. 379.

V. 816. Nimio antistropharum studio Seidlerus hoc carmen violenter in antistrophica coegit. Iis locus esset, si pari Orestes ut Iphigenia animi motu agitatus fingeretur: sed hunc quum poeta, ut virum, moderatiorem esse voluerit, neque ei alios quam iambici vel trochaici generis numeros tribuerit, natura sua carmen melicum, quod unius personae, eiusque variis affectionibus perturbatae est, aut totum aut maximam certe partem antistrophis carere debet. Atque est ita, nec sunt in eo nisi quattuor brevium stropharum paria.

V. 817. Hic versus et sequens uno numero cohaerent, qui e dactylo in dochmios deflectit. Monitum id iam in Elem. doctr. metr. p. 276. Eadem ratio versuum 834. 835.

κάτα δὲ δάκρυ ἄδακρυ, κάτα δὲ γόος ἅμα χαρᾷ
τὸ σὸν νοτίζει βλέφαρον, ὡςαύτως δ' ἐμόν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τότε σε, τότ' ἔτι βρέφος ἔλιπον ἀγκάλαι-
σι νεαρὸν τροφοῦ, νεαρὸν ἐν δόμοις,
ὦ κρείσσον' ἢ λόγοισιν εὐτυχῶν τύχαν.
τί φῶ; θαυμάτων
πέρα καὶ λόγου πρόσω τάδ' ἐπέβα.

V. 820. Ald. κατὰ δὲ δάκρυα, δάκρυα, κατὰ δὲ γόος ἅμα χαρᾷ. Par. A. B. Flor. 1. 2. alterum δάκρυα omittunt, et in Par. A. B. quod habent, δάκρυ, scriptum est cum apostropho δάκρυ'. Inde Musgravius δάκρυ' ἀδάκρυα. Trimetrum esse hunc versum recte monuit Seidlerus: sed non potest ille bisyllabam anacrusin habere. Quare δάκρυ ἄδακρυ scripsi.

V. 822. Ald. τό δέ τι βρέφος ἔλιπον ἀγκάλαις. Barnes. τόδ' ἔτι. Deerat pronomen, neque integer erat dochmius: quare scripsi τότε σε, τότ' ἔτι. Ἀγκάλαισι Paris. A. B. Vict.

V. 824. Ald.

ὦ κρεῖσσον, ἢ λόγοισιν εὐτυχῶν ἐμοῦ.
ψυχά, τί φῶ;

Par. C. Vict. ψυχᾷ. Elmsleius ad Med. 823. not. *t.* εὐτυχῶν ψυχὰ coniungi posse putabat. Idem vero in adnotatione ad Iphigeniam εὐτυχῶν τύχαι legendum coniiciebat, ut εὐτυχῶν non participium, sed genitivus ab εὐτυχεῖς esset. Ad Bacchas autem v. 1181. scripsit εὐτυχῶν τύχα. Ἐμοῦ non ferendum esse apertum est, quia cum λόγοισι coniunctum, quo solo cum vocabulo coniungi potest, nec recte et languide dictum esset: disputavitque de eo Matthiae. Uncis incluserunt Dindorfii, recepto Elmsleii τύχαι. Mirum vero non vidisse criticos scribendum esse ὦ κρείσσον' ἢ λόγοισιν εὐτυχῶν τύχαν, quodque adiectum legitur ἐμοῦ nihil esse nisi adnotationem interpretis, qua explicaretur quod ille scriptum invenit ψυχά. Cohaeret autem hic versus cum praecedentibus, recteque in Aldina minor interpunctio posita est post ἐν δόμοις, non, ut editoribus postea placuit, plena. Antistrophicorum suorum caussa hunc trimetrum Seidlerus contra libros Oresti tribuit.

V. 826. Libri ἐπέβα. Reiskius ἀπέβα, quod recentiores receperunt. Non multum eo confert illud in fine aliquot Euripidis tragoediarum, τοιόνδ' ἀπέβη τόδε πρᾶγμα. Nam id de eo dici-

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖμεν ἀλλήλων μέτα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἄτοπον ἡδονὰν ἔλαβον, ὦ φίλαι·
δέδοικα δ' ἐκ χερῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα στρ. α'.
ἀμπτάμενος φύγῃ·
ἰὼ Κυκλωπὶς ἑστία, ἰὼ πατρίς, ἀντ. α'.
Μυκήνα φίλα,
χάριν ἔχω ζόας, χάριν ἔχω τροφᾶς, ἐπῳδ.
ὅτι μοι συνομαίμονα
τόνδε δόμοισιν ἐξεθρέψω φάος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

γένει μὲν εὐτυχοῦμεν, εἰς δὲ συμφορὰς,
ὦ σύγγον', ἡμῶν δυςτυχὴς ἔφυ βίος.

---

tur, quod finitum atque exactum est. Hic multo aptius est ἐπέβα, quod est *accidit nobis*. Sophocles Electr. 492.

ἄλεκτρ' ἄνυμφα γὰρ ἐπέβα μιαιφόνων
γάμων ἁμιλλήμαθ' οἷσιν οὐ θέμις.

Et in Philocteta v. 192.

θεῖα γὰρ, εἴπερ κἀγώ τι φρονῶ,
καὶ τὰ παθήματα κεῖνα πρὸς αὐτὸν
τῆς ὠμόφρονος Χρύσης ἐπέβη.

V. 831. Libri ὦ Κυκλωπίδες ἑστίαι, ὦ πατρίς. Aperte versus 831. 832. duobus praegressis versibus respondent. Itaque Seidlerus utrumque ὦ mutavit in ἰώ, recte hoc quidem, sed non debebat anapaestum defendere, quem talem si admisisset Euripides, merito imperitiae esset accusandus. Posui ego singularem. Quum scriptum esset ἑστίαιὦπατρίς, visum est id non ἑστία ἰώ, sed ἑστίαι ὦ esse: unde Κυκλωπὶς quoque in Κυκλωπίδες mutatum.

V. 833. Ζοᾶς Blomfieldius pro vulgato ζωᾶς.

V. 835. Δόμοισι Seidlerus pro vulgato δόμοις.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐγὼ δὴ μέλεος οἶδ᾽, ὅτε φάσγανον
δέρᾳ θῆκέ μοι μελεόφρων πατήρ,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οἴμοι· δοκῶ γὰρ οὐ παρών σ᾽ ὁρᾶν ἐκεῖ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀνυμέναιος, ὦ σύγγον᾽, Ἀχιλλέως
εἰς κλισίαν λέκτρων δόλι᾽ ὅτ᾽ ἀγόμαν·
παρὰ δὲ βωμὸν ἦν δάκρυα καὶ γόοι.
φεῦ φεῦ χερνίβων τῶν ἐκεῖ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ᾤμωξα κἀγὼ τόλμαν ἣν ἔτλη πατήρ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀπάτορ᾽ ἀπάτορα πότμον ἔλαχον * * * στρ. β΄.
ἄλλα δ᾽ ἐξ ἄλλων κυρεῖ.

V. 838. Ald. ἐγὼ μέλεος. Par. A. ἐγὼ δὲ μέλεος. Hinc Seidlerus ἐγὼ δ᾽ ἁ μέλεος. Non aptum videtur δέ, ubi confirmandum erat dictum Orestis. Quare ἐγὼ δὴ μέλεος scripsi.

V. 841. Seidlerus quod deerat addidit ὦ.

V. 842. Ald. εἰς κλισίαν λύκων. Genuinam vocem λέκτρων praebent codices omnes. Deinde legebatur δολίαν ὅτ᾽ ἀγόμαν. Correxi in censura editionis Seidleri.

V. 844. Legebatur φεῦ φεῦ χερνίβων ἐκεῖ. Articulum addidit Seidlerus. In Ald. hic versus Oresti, versus 845. 846. Iphigeniae, tum rursus Oresti versus 847. usque ad τόλμας v. 850. tributi. Perspexit veram notationem personarum Tyrwhittus.

V. 845. Ald. ᾤμοξα. Paris. A. ὤμοσα.

V. 846. Qui horrendis coniecturis hoc totum carmen distorsit in Diar. class. falsc. XV. p. 143. seq. hic tamen quod ferri posset attulit, πατέρ᾽ ἀπάτορα τὸν ἐμὸν ἔλαχον, nisi librorum scriptura eamdem, eamque multo elegantius dictam sententiam contineret. Illud critici, etsi apertissimum est, non viderunt,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἰ σόν γ' ἀδελφόν, ὦ τάλαιν', ἀπώλεσας   ἀντ. β'.
δαίμονος τύχᾳ τινός.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ μελέα δεινᾶς τόλμας· δείν' ἔτλαν, δείν' ἔτλαν,
ὤμοι,
σύγγονε, παρὰ δ' ὀλίγον ἀπέφυγες ὄλεθρον ἀν-
όσιον ἐξ ἐμᾶν δαϊχθεὶς χερῶν.
ἃ δ' ἐπ' αὐτοῖς τίς τελευτά;   στρ. γ'.

---

fuisse hunc versum trimetrum iambicum, cuius in fine sesquipes deest, fortasse *ὦ φίλος*. Itaque lacunam indicavi.

V. 848. Seidlerus, quem sequutus est Boissonadus, personas ita distinxit: *ΙΦ. ἀπάτορ' ἀπάτορα πότμον ἔλαχον. ἄλλα δ' ἐξ ἄλλων κυρεῖ — ΟΡ. εἰ σόν γ' ἀδελφόν, ὦ τάλαιν', ἀπώλεσας. ΙΦ. δαίμονος τύχᾳ τινός.* Speciosum hoc quidem est, Iphigeniam dicere *ἄλλα δ' ἐξ ἄλλων κυρεῖ δαίμονος τύχᾳ τινός*, sed qui cogitet eam statim inferre *ὦ μελέα δεινᾶς τόλμας*, facile sentiet, hac exclamatione Oresti responderi, nec posse his verbis tranquillum illud *δαίμονος τύχᾳ τινὸς* praemitti. Libri tres continuos versus, 847—849. Oresti tribuunt. Quod Seidlerus dicit, Orestem in toto hoc carmine solis senariis loqui, ut virilem et sedatiore animo, id eatenus verum est, ut ille non canat melica; nihil valet ad trochaicos numeros, qui quum sint eodem quo iambici numero, non minus quam trimetri conveniunt Oresti. Recte personas distinxit Matthiae, qui tamen quum lineola in fine Orestis verborum posita aposiopesin indicavit, in errorem induci se passus est ab Elmsleio. Huic enim videbatur *δι' ὀδύνας ἂν ἔβας* aut simile quid subaudiri. Immo plena est et Iphigeniae oratio et Orestis. Iphigenia ex crudeli patris consilio alia deinceps mala exorta dicit. Ad id Orestes, *profecto*, respondet, *si perdidisses fratrem tuum adversae alicuius fortunae casu.*

V. 851. Servavi praecedente versu librorum scripturam, quae duos dochmios et Creticum praebet. Ita *ὤμοι* interiectio extra metra est. Alioquin ea non male sic insereretur metris: *δείν' ἔτλαν, δείν', ὤ μοι.*

V. 852. Ald. Flor. 1, 2. Vict. *ἀμφέφυγες*. Paris. A. *ἀμπέφυγες*. Emendavit Musgravius.

V. 853. Ald. *χειρῶν*. Flor. 1. 2. *χερῶν*.

V. 854. Aldina: *ἃ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τὶς τελευτὰ, τὶς τύχα μοι συγχωρήσει;* Nihil variare videntur codices. Correxi iam olim.

τίς τύχα μοι συγκυρήσει; ἀντ. γ'.
τίνα σοι πόρον εὑρομέ- στρ. δ'.
να πάλιν ἀπὸ πόλεως, ἀπὸ φόνου πέμψω
πατρίδ' ἐς Ἀργείαν,
πρὶν ἐπὶ ξίφος αἵματι ἀντ. δ'.
σῷ πελάσαι; τόδε, τόδ', ὦ μελέα ψυχά,
χρέος ἀνευρίσκειν,
πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναΐ, ἐπῳδ.
ἀλλὰ ποδῶν ῥιπᾷ
θανάτῳ πελάσεις ἀνὰ βάρβαρα φῦλα
καὶ δι' ὁδοὺς ἀνόδους στείχων· διὰ κυανέας μὴν
στενοπόρου πέτρας μακρὰ κέλευθα να-
ΐοισιν δρασμοῖς.
τάλαινα, τάλαινα.
τίς ἂν οὖν τάδ' ἂν ἢ θεὸς ἢ βροτὸς ἢ
τί τῶν ἀδοκήτων,

V. 859. Flor. 1. 2. ξίφους.

V. 860. Ald. παλαῖσαι. Ox. παλάσαι. Caeteri codd. omnes πελάσαι. Deinde legebatur τόδε τόδε σὸν, ὦ μελέα ψυχά. Dochmiacus quum duobus modis restitui possit, vel delendo altero τόδε, vel abiiciendo σόν, hoc posterius praeferendum duxi, tum quod iteratio pronominis demonstrativi hic magnam vim habet, tum quod σὸν facile potuit ab interprete adscribi.

V. 864. Libri ἄρα. Recte Marklandus ἀνά, quod tantum habet in se ipso commendationis, ut mirum sit dubitari de recipiendi necessitate potuisse.

V. 865. Libri διόδους. Emendarunt Reiskius et Tyrwhittus.

V. 866. Par. A. στεινοπόρου. Ald. Par. B. Flor. 1. 2. Vict. στενοπόρου, ut Piersonus Veris. p. 15. Ex Brubachiana στενοπόρους vulgatae.

V. 867. Edd. quaedam ναΐοις. Sed Ald. et codd. ναΐοισι. Seidlerus ναΐοισιν.

V. 869. De ratione, qua ἂν hic constructum est, vide quae de illa particula scripsi p. 35.

V. 870. Libri ἢ τί τῶν ἀδοκήτων πόρον ἄπορον ἐξανύσας. Seidlerus quod scripsit, neminem dicturum quid τί sibi velit, eo fecit ut etiam Matthiae id non videret, quem in eo quo-

πόρον εὔπορον ἐξανύσας
δυοῖν τοῖν μόνοιν Ἀτρείδαιν φανεῖ
κακῶν ἔκλυσιν;

ΧΟΡΟΣ.

ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα
τάδ' εἶδον αὐτὴ κοὐ κλύουσ' ἀπ' ἀγγέλων.

---

que assentientem habuit, quod putavit, qui meminisset illius Euripidei in fine Medeae aliarumque fabularum, *τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός*, non dubitaturum esse quin *ἀδοκήτων* sit cum *πόρον* coniungendum. Valde illud diversum est. Nam istis verbis significari deum afferre inopinata, altera pars sententiae docet, *τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη*. Quid mirum aut difficile intellectu in hoc, *τί τῶν ἀδοκήτων*? *Quis*, inquit, *vel deus, vel homo, vel quae rerum inopinatarum nos ex his malis expediet?* *Πόρον ἄπορον*, si quidem hoc posteriore verbo usus est poeta, propter metrum inverso ordine verborum dicendum fuisse, recte vidit Seidlerus, sed non removit difficultatem, quam haec verba obiiciunt interpretari volenti. Ea vero tolli poterat unius litterae mutatione, *ἀπόρων πόρον ἐξανύσας*. Sed ne opus quidem aut genitivo est aut mutato ordine verborum, si scribitur, quod posui, *πόρον εὔπορον ἐξανύσας*.

V. 875. Libri: *τάδ' εἶδον αὐτὴ καὶ κλύουσ' ἀπαγγελῶ*. Nimis profecto credulum esse oportet, qui Euripidem putet chorum tam absurde loquentem fecisse. Cui tandem ille nunciet quae modo audivit? Num regi Thoanti? num vicinis? At eo certius perdidisset hospites, populares suos. Scripsit poeta *κοὐ κλύουσ' ἀπ' ἀγγέλων*. Nihil frequentius apud Graecos hoc genere loquendi, ut non audiendo se accepisse dicant, quae se certo scire dicere volunt. Id simpliciter dictum apud Euripidem Heracl. 5. *οἶδα δ' οὐ λόγῳ μαθών*, et apud Aeschylum Pers. 266.

καὶ μὴν παρών γε κοὐ λόγους ἄλλων κλύων,
Πέρσαι, φράσαιμ' ἂν οἷ' ἐπορσύνθη κακά.

Plane autem ut in Iphigenia Sophocles Oed. R. 6.

ἁγὼ δικαιῶν μὴ παρ' ἀγγέλων, τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν αὐτὸς ὧδ' ἐλήλυθα.

In eamdemque sententiam Aeschylus Choeph. 849.

οὐδὲν ἀγγέλων σθένος,
ὡς αὐτὸν αὐτῶν ἄνδρα πεύθεσθαι πάρα.

Alia exempla adiecisse video L. Dindorfium, qui et ipse vidit *κοὐ κλύουσ'* esse scribendum.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὄψιν φίλων,
Ὀρέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκὸς λαβεῖν·
λήξαντα δ' οἴκτων κἀπ' ἐκεῖν' ἐλθεῖν χρεών,
ὅπως τὸ κλεινὸν ὄνομα τῆς σωτηρίας
λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου.
σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ 'κβάντας τύχης,
καιρὸν λαβόντας, ἡδονὰς ἄλλας λαβεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καλῶς ἔλεξας· τῇ τύχῃ δ' οἶμαι μέλειν
τοῦδε ξὺν ἡμῖν· ἢν δέ τις πρόθυμος ᾖ,
σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐδέν με μὴ σχῇ γ', οὐδ' ἀποστήσει λόγου,

V. 876. Versus 876—882. qui choro continuabantur, Marklandus Iphigeniae tribuendos putabat, in quo eum errasse et res ipsa et versus 886—888. ostendunt. Recte Pyladae adscripserunt Heathius, Musgravius, Tyrwhittus ad Aeschyli Choeph. 508.

V. 879. Codex E. Musgravii, qui est Marklandi A. ὄμμα: **sed nec Marklandus nec Boissonadus huius scripturae mentionem fecerunt. Satis defensum** ὄνομα **ab Seidlero.**

V. 881. Flor. 1. μὴ 'μβάντας τύχης. **Defendi hoc posset, nisi responsum Orestis ad alteram scripturam referretur, quacum Seidlerus apte comparavit** μὴ 'κ τύχης ὡρμισμένους **in Herc. fur. 203. Nihil impediti est in huius loci oratione: hoc dicit:** σοφῶν ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ ἄλλας ἡδονὰς λαβεῖν, ἐκβάντας τύχης, καιρὸν λαβόντας: ***sapientis est non alias sectari voluptates, deserta fortuna, ubi utendi opportunitas est data.***

V. 884. Ald. ἢν δέ τι. **Florentini, ut Brubachiana,** ἢν δέ τις.

V. 886. Ald. οὐδέν μ' ἐπίσχει γ', οὐδ' ἀπιστήσει λόγου. **Codd. Par. A. B. C. Flor. 1. 2.** οὐδέν μ' ἐπίσχῃ γ' οὐδ' ἀποστήσῃ λόγου. **Et** ἐπίσχῃ **etiam Vict. sed idem** ἀποστήσει. **Scite Elmsleius latere hic aliquid vitii, quod sibi indagare nondum contigerit, dixit, non male tamen legi** οὐ μή μ' ἐπίσχῃ γ' οὐδ' ἀποστήσει λόγου. **Et** οὐ μὴ **quidem hic latere vidit ille rectis-**

πρῶτον πυθέσθαι τίνα πότ' Ἠλέκτρα πότμον
εἴληχε βιότου· φίλα γὰρ ἐς τὰ πάντ' ἐμοί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τῷδε ξυνοικεῖ βίον ἔχουσ' εὐδαίμονα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὗτος δὲ ποδαπός, καὶ τίνος πέφυκε παῖς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Στρόφιος ὁ Φωκεὺς τοῦδε κλῄζεται πατήρ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὁ δ' ἐστί γ' Ἀτρέως θυγατρός, ὁμογενὴς ἐμός;

---

sime: sed quod proposuit, ad Pyladem referri verba postularet: quod durum est. Matthiae, qui hoc sensisse videtur, perficere Elmsleii emendationem volens metrum violavit. Facile incidat quis in οὐ μή μέ τι σχῇ, sed latet rarius dicendi genus, οὐδέν με μὴ σχῇ: quam formam attractionis, qua quod post μὴ poni debebat τι, adiunctum οὐ negationi facit οὐδέν, apud Demosthenem animadvertit C. H. Funkhaenelius in Phil. II. 24. p. 71. extr. ἐὰν ταύτην σώζητε, οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε: et in Aristocr. 179. p. 680, 22. ἔργῳ πεῖραν ἔχων ὅτι τῶν πρὸς ὑμᾶς οὐδὲν μὴ δυνηθῇ πρότερον λῦσαι πρὶν ἂν ἐκβάλῃ τούτους. Ad priorem locum Voemelius attulit exemplum ex Platonis Charmide p. 160. D. ἄχρων ὄψις οὐδὲν ἂν μή ποτε ἴδῃ. Hinc quod apud Lucianum legitur in Piscatore c. 18. T. I. p. 589. θαῤῥεῖτε· οὐδὲν οὐ μὴ γένηται ἄδικον, corrigendum videtur delendo οὐ. Caeterum in Euripidis versu altera pars sententiae, ut quae non ex μὴ pendeat, indicativum habet, οὐδ' ἀποστήσει λόγου. Exempla dedit Elmsleius ad Oedip. Reg. 870. Γὲ autem referendum est ad πυθέσθαι.

V. 887. Ald. τιθέσθαι, sic. Canterus et Florentini ac Vict. πυθέσθαι.

V. 888. Libri φίλα γὰρ ἔσται πάντ' ἐμοί. Non cohaeret apte haec sententia cum praegressis. Languet Marklandi coniectura, φίλα γάρ ἐστι ταῦτ' ἐμοί. Seidlerus scribendum putabat φίλα γάρ ἐστι πάντ' ἐμά. At hoc quoque languet. Requiritur caussa, cur de Electra quaerat. Itaque, ut in censura editionis Seidlerianae conieci, φίλα γὰρ ἐς τὰ πάντ' ἐμοὶ scripsi. *Omnino enim*, inquit, *hoc mihi cordi est.*

V. 892. Ald. ὅδ'. Divisit L. Dindorfius. Tum Ald. ἐμοί. Codd. omnes ἐμός.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀνεψιος γε, μονος ἐμοὶ σαφὴς φίλος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐκ ἦν τόθ' οὗτος, ὅτε πατὴρ ἔκτεινέ με.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἦν· χρόνον γὰρ Στρόφιος ἦν ἄπαις τινά.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

χαῖρ' ὦ πόσις μοι τῆς ἐμῆς ὁμοσπόρου.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κἀμός γε σωτήρ, οὐχὶ συγγενὴς μόνον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τὰ δεινὰ δ' ἔργα πῶς ἔτλης μητρὸς πέρι;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σιγῶμεν αὐτά· πατρὶ τιμωρῶν ἐμῷ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἡ δ' αἰτία τίς ἀνθ' ὅτου κτείνει πόσιν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔα τὰ μητρός· οὐδὲ σοὶ κλύειν καλόν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

σιγῶ· τὸ δ' Ἄργος πρὸς σὲ νῦν ἀποβλέπει;

V. 894. Interrogandi signum in Aldina huic versui additum mutavit Marklandus.

V. 902. Huic versui apposuit interrogandi signum Marklandus.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μενέλαος ἄρχει· φυγάδες ἐσμὲν ἐκ πάτρας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὔ που νοσοῦντας θεῖος ὕβρισεν δόμους;

V. 904. Ald. *ἦπου*. Flor. 1. 2. *οὔπω*. Vict. utrumque habet *ἦπου οὔπω*. Id si *οὕτω* scribitur, neque admitti potest ut *ἦπου* et *οὔ που*. Sed ex his praeferendum duxi *οὔ που*, quod quoniam rarius est, fere in aliud mutatum videtur ab librariis. De eo dixi ad Iphig. in Aulide v. 676. Nihil obstat enim quin *οὔ που* usurpatum credamus, quum dicatur *οὔ τί που*, ut apud Sophoclem in Philocteta v. 1233.

ὦ Ζεῦ, τί λέξεις; οὔ τί που δοῦναι νοεῖς;

et apud Aristophanem in Ranis v. 522.

ἐπίσχες οὗτος. οὔ τί που σπουδὴν ποιεῖ;

Alia exempla attulit Brunckius ad Aristoph. Eccles. 756. Non satis definite autem dixi ad alteram Iphigeniam, esse hoc metuentis affirmationem. Rectius dicas ab eo usurpari has particulas, qui esse suspicetur quod esse vix credibile sit. Sophocles Oed. R. 1472.

οὐ δὴ κλύω πού, πρὸς θεῶν, τοῖν μοι φίλοιν
δακρυῤῥοούντοιν;

In Antigona v. 380.

οὐ δή που σέ γ᾽ ἀπιστοῦσαν
τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις;

Quo differunt istae particulae a *μή που*, quae quum proprie sint verentis ne sit quod credat esse, eam vim habent ut simpliciter indicent suspicari aliquem esse id de quo loquitur: ut in Prometheo v. 247.

μή πού τι προὔβης τῶνδε καὶ περαιτέρω;

Ab illo quod dixi *οὔ που* differt hoc apud Platonem Parmen. p. 141. E. si recte infra ad v. 1231. emendavi, *τὸ ἔσται καὶ τὸ γενήσεται καὶ τὸ γενηθήσεται οὐ τοῦ ἔπειτά που μέλλοντος*, in quo *πού* non ad totam sententiam, sed ad solum *ἔπειτα* refertur. Diversum ab his est illud Aristophanis in Eccles. 756.

οὔ τι μὴ
Ἱέρωνι τῷ κήρυκι πομπὴν πέμπετε;

Ubi *οὔ τί που* Brunckius edidit, *οὔ τι μὴν* autem scribendum coniecit G. Dindorfius. Sed quum etiam Priscianus hoc ut geminatae negationis exemplum afferat, ego quidem eadem id ratione dictum puto qua *οὐ μὴ* cum futuro coniunguntur, sed sine interrogatione, ut significetur *οὐ δεινὸν μὴ πέμπετε*: quod patet recte dici, quum non de futura re, sed de ea quae vere fit sermo est. Caeterum quum in Aristophanis versu et *πομπὴν πέμπετε* et *πομπὴ*

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐχ, ἀλλ' Ἐρινύων δεῖμά μ' ἐκβάλλει χθονός.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ταῦτ' ἄρ' ἐπ' ἀκταῖς κἀνθάδ' ἠγγέλθης μανείς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὤφθημεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἄθλιοι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἔγνωκα, μητρός σ' οὕνεκ' ἠλάστρουν θεαί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὥςθ' αἱματηρὰ στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοί.

πέμπετε et *πομπὴ πέμπεται* scriptum inveniatur, *πέμπεται* autem multo magis illi sermoni accommodatum sit, non dubitandum mihi videtur quin vera scriptura sit

οὔ τι μὴ
Ἱέρωνι τῷ κήρυκι πομπὴν πέμπεται.

Nam ut *πέμπω πομπήν*, sic etiam *πέμπομαι πομπὴν* recte dici patet. Sunt autem quae mitti dicit utensilia illa, quae ordine disposita videt. Sine verbo, ut vel futurum vel praesens intelligi possit, *οὔ τι μὴ* dictum apud Sophoclem in his, Philoct. 1271.

Φ. τοιοῦτος ἦσθα τοῖς λόγοισι χὤτε μου
τὰ τόξ' ἔκλεπτες, πιστός ἀτηρὸς λάθρᾳ.
N. ἀλλ' οὔ τι μὴ νῦν.

V. 906. Libri *ἠγγέλης*. Elmsleius *ἠγγέλθης*.

V. 908. Marklandus inseruit *σ'* omissum in libris.

V. 909. Elmsleius, quod *ἐμβαλεῖν* convenientius videretur quam *ἐπεμβαλεῖν*, scribendum putabat *στόμιά γ' ἐμβαλεῖν*, multa afferens exempla *ὥςτε* particulae quam sequitur *γέ*. Scilicet *στόμια* ille frenos dici censebat: comparavit enim *χαλινὸν ἐμβαλεῖν γνάθοις* in Alcest. 495. Vellem vero declarasset, qua ratione Furiis et quidem persequentibus aliquem frenos tribui putaverit. A frenis enim quae repetitur similitudo fere ad cohibentes aliquem transfertur: nam etsi rudi motu frenorum laesa ora equos saepe ad maiorem etiam ferociam effusioremque cursum excitant, tamen hoc longius quaesitum est quam ut cuiquam in mentem venire

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί γάρ ποτ' εἰς γῆν τήνδ' ἐπόρθμευσας πόδα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φοίβου κελευσθεὶς θεσφάτοις ἀφικόμην.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί χρῆμα δράσειν; ῥητὸν ἢ σιγώμενον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

λέγοιμ' ἄν· ἀρχαὶ δ' αἵδε μοι πολλῶν πόνων.
ἐπεὶ τὰ μητρὸς ταῦθ' ἃ σιγῶμεν κακὰ
εἰς χεῖρας ἦλθε, ματαδρομαῖς Ἐρινύων
ἠλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔνθ' ἐμὸν πόδα

---

possit. Immo *στόμια* rictus esse anguium, quos Furiae intentasse dicuntur Oresti, vidit Reiskius. De his vero multo aptius dicitur *ἐπεμβαλεῖν* quam *ἐμβαλεῖν*. Hoc afferre, ut refutaret Elmsleium debebat Matthiae, non illud, quod dixit, *γε*, quod poni ubi gravius quid inferatur, alienum esse ab hoc loco. Quo non refutavit, sed confirmavit Elmsleii iudicium. Nam omnino gravius quid infertur his verbis, ut recte potuerit *γε* adiici.

V. 912. Libri *δράσειν*. Elmsleii iudicium, *δρᾶσαι* reponi iubentis, quia non dicatur *κελευσθεὶς δράσειν*, Matthiae aliique sequuti sunt. Stare tamen posse *δράσων* participium censuit Elmsleius, si referatur ad *ἀφικόμην*. Quidni eodem relatus infinitivus stabit *δράσειν*? De loco simili in Ione dixi ad eius fabulae v. 1363.

V. 916. Non erat idonea caussa, ut Blomfieldius ad Aeschyli Prometh. v. 737. *ἠλαυνόμεσθα* in *ἐλαυνόμεσθα* mutatum vellet. Porro libri *ἔνθεν μοι πόδα εἰς τὰς Ἀθήνας δή γ' ἔπεμψε Λοξίας*. Elmsleius scribi iussit *ἔνθεν μου πόδα*, sic loquutos tragicos aliquot exemplis ostendens, negans autem *μοι* recte esse dictum. Matthiae servavit *μοι*, altero etiam modo loqui tragicos dicens. At id exemplis comprobare debebat, quae vereor ut ulla proferri possint huius generis, cuius hoc est. Nam pro verbi quod adiectum est significatu vel recte vel perperam dicitur *μοι*. Recte dicuntur talia, *ἔτρωσέ μοι πόδα*: absurdum est autem *ἔπεμψέ μοι πόδα*, quo quasi abalienari pes diceretur. Praeterea vero ne *ἔνθεν* quidem hic aptum est. Elmsleius id referebat ad templum

εἰς τὰς Ἀθήνας δή γ' ἔπεμψε Λοξίας,
δίκην παρασχεῖν ταῖς ἀνωνύμοις θεαῖς.
ἔστιν γὰρ ὁσία ψῆφος, ἣν Ἄρει ποτὲ
Ζεὺς εἵσατ' ἔκ του δὴ χερῶν μιάσματος.
ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε, πρῶτα μέν μ' οὐδεὶς ξένων
ἑκὼν ἐδέξαθ', ὡς θεοῖς στυγούμενον·
οἳ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι
παρέσχον, οἴκων ὄντες ἐν ταὐτῷ στέγει,

Delphicum: at id diserte nominatum esse oportebat, ut posset intelligi: non nominato, nihil relinquitur nisi vagi erroris notio, quae inest in ἠλαυνόμεσθα φυγάδες: ea vero quoniam nullius certi loci notationem continet, non potest ad eam ἔνθεν referri. Scribendum erat ἔνθ' ἐμὸν πόδα: *tum*, inquit, *me Athenas misit Apollo.* Sic in Hecuba v. 977.

τί χρῆμ' ἐπέμψω τὸν ἐμὸν ἐκ δόμων πόδα;

V. 917. *Δή γε* particulae offensui fuerunt viris doctis, ut Scaliger, cui assensus est Blomfieldius, δῆτ' emendaverit, Reiskius εἰς τὰν Ἀθήνας πόλιν coniecerit, Elmsleius aut δὴ 'ξέπεμψε, aut ἐξέπεμψε eiecta utraque particula scribendum censuerit, quod esset ἔπεμψεν ἐκ τοῦ ναοῦ, ut apud Sophoclem Oed. R. 789. denique Dindorfii deleverint δή γ' et lacunae signum posuerint. Non negem suspectas videri posse particulas, quas etiam aliis in locis temere ab librariis positas animadvertimus: vide, ut alia omittam, quae Reisigius attulit in Coniectaneis p. 230. seq. Sed tamen hic eas non ausim mutare. Non enim per se, sed solo positu habent, quod insolentius videatur. Id abesset, si sic essent positae, ἔνθα δή γ' ἐμοὶ πόδα εἰς τὰς Ἀθήνας ἔπεμψε. Sed etiam quo sunt loco defendi posse arbitror, quum hoc dicat: *tum me tandem etiam Athenas misit.* Auget enim γέ, quod fere accedit ad *adeo.* Germanice id dicitur *gar endlich.* Eamdem potestatem habet in his Moschi, IV. 70.

ἐπιγνώμων δέ τοί εἰμι
ἀσχαλάαν, ὅτε δή γε καὶ εὐφροσύνης κόρος ἐστίν.

V. 920. Ald. εἵσατ'. Emendatum iam in Brubachiana. Quam hic obscurius indicat Halirrhothii caedem, aperte nominat in Electra 1258. ubi Apollodori Pausaniaeque testimonia memoravit Barnesius.

V. 921. Ald. ἐλθόντα δ' ἐκεῖσε. Flor. 1. ἐλθών. Sic etiam Par. C. Flor. 2. Vict. superscripto όντα. Tum Ald. πρῶτα μὲν οὐδεὶς ξένων. Pronomen inseruit Barnesius. Denique Par. A. ξένος, superscripto ων.

V. 923. Ald. οὐδ'.

σιγῇ δ' ἐτεκτήναντ' ἀπόφθεγκτόν μ', ὅπως
δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα,
εἰς δ' ἄγγος ἴδιον ἴσον ἅπασι βακχίου
μέτρημα πληρώσαντες εἶχον ἡδονήν.
κἀγὼ 'ξελέγξαι μὲν ξένους οὐκ ἠξίουν,
ἤλγουν δὲ σιγῇ κἀδόκουν οὐκ εἰδέναι,

V. 925. Ald. σιγὴ δ' ἐτεκτῆνατ' ἀπόφθεγκτόν μ'. Par. A. Flor. 1. 2. Vict. Brub. σιγῇ δ' ἐτεγτήναντ'. Et ἐτεκτήναντ' certe etiam reliqui Parisini. Deinde ἀπόφθεγκτον, quod fortasse alicui ἀπρόσφθεγκτον scribendum videatur, etsi ne hoc quidem alibi repertum scio, non est idem quod ἄφθεγκτον. Nam quae nomina ἀπὸ habent, ita notant detractionem, ut id quod detractum significatur antea adfuisse indicetur. Sic ἀπότιμος apud Sophoclem Oed. R. 215. est *qui remotus est ab honore;* eodemque modo ἀπόσιτοι, de quo nomine Valckenarius ad fragm. Callimachi. p. 7. *quibus detractus est victus.* Falsi sunt autem Marklandus, cum eoque Seidlerus, quum haec σιγῇ δ' ἐτεκτήναντ' ἀπόφθεγκτόν μ' in parenthesi adiecta esse putabant. Immo cohaerent cum iis quae sequuntur, ut si scriptum esset: σιγῇ δ' ἐτεκτήναντο, ὅπως ἀπόφθεγκτος δαιτὸς καὶ πώματος δίχα γενοίμην. Similiter Aeschylus Sept. ad Theb. 19.

ἐθρέψατ' οἰκιστῆρας ἀσπιδηφόρους
πιστούς, ὅπως γένοισθε πρὸς χρέος τόδε.

I. e. ὅπως πιστοὶ γένοισθε. Caeterum comparari potest, quod apud Aeschylum Eum. 451. dicit Orestes:

ἄφθογγον εἶναι τὸν παλαμναῖον νόμος,
ἔστ' ἂν πρὸς ἀνδρὸς αἵματος καθαρσίου
σφαγαὶ καθαιμάξωσι νεοθήλου βοτοῦ

V. 926. Ald. πώματός τ' αὐτοῦ δίχα. Scaliger αὐτῶν. Et sic etiam Valckenarius in Diatr. de fragm. Eurip. p. 246. qui ibidem facti quod hic memoratur testes nominavit, quorum praecipuus est Athenaeus X. p. 437. C. Scribi etiam αὐτοῖς posse monuit Seidlerus.

V. 927. Ald. ἄγκος. Emendate Florentini et Vict.

V. 929. Ald. Par. A. et, ut videtur, caeteri libri Ald. κἄγωγ' ἐξελέγξαι. Emendavit Marklandus.

V. 930. Matthiae notandum dicit εἰδέναι pro *animadvertere,* quo firmetur Musgravii correctio in Andromachae v. 146. σοί μ' εὖ φρονοῦσαν εἰδῇ. At neque εἰδέναι potest *animadvertere* significare, et in Andromacha recte libri ἴδῃ, modo ita collocentur verba:

μὴ παῖς τᾶς Διὸς κόρας
εὖ σοί μ' ἴδῃ φρονοῦσαν.

Nisi scripsit εὕρῃ. Orestis verba perperam intellexerunt interpretes, quum hoc eum dicere putarunt: *videbar non animadver-*

μέγα στενάζων, οὕνεκ' ἦν μητρὸς φονεύς.
κλύω δ' Ἀθηναίοισι τἀμὰ δυςτυχῆ
τελετὴν γενέσθαι, κἄτι τὸν νόμον μένειν,
χοῆρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λεών.
ὡς δ' εἰς Ἄρειον ὄχθον ἧκον ἐς δίκην τ'
ἔστην, ἐγὼ μὲν θάτερον λαβὼν βάθρον,
τὸ δ' ἄλλο πρέσβειρ' ἥπερ ἦν Ἐρινύων,
εἰπὼν ἀκούσας θ' αἵματος μητρὸς πέρι,
Φοῖβός μ' ἔσωσε μαρτυρῶν· ἴσας δέ μοι
ψήφους διηρίθμησε Παλλὰς ὠλένῃ,
νικῶν δ' ἀπῆρα φόνια πειρατήρια.
ὅσαι μὲν οὖν ἕζοντο πεισθεῖσαι δίκῃ,
ψῆφον παρ' αὐτὴν ἱερὸν ὡρίσαντ' ἔχειν·
ὅσαι δ' Ἐρινύων οὐκ ἐπείσθησαν νόμῳ,
δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἠλάστρουν μ' ἀεί,
ἕως ἐς ἁγνὸν ἦλθον αὖ Φοίβου πέδον,
καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθείς, νῆστις βορᾶς,

---

tere, gemens quod matrem interfecissem. **Ita si loqueretur Orestes, illud prorsus languide atque adeo inepte adderet, gemuisse se quod matris interfector esset. Nam quid aliud, aut quid magis poterat dolere? Immo verba ista,** *μητρὸς οὕνεκ' ἦν φονεύς* **non ex** *στενάζων*, **sed ex** *εἰδέναι* **pendent, qui infinitivus de Oreste quidem dictus est, sed ita ut** *οὐκ εἰδέναι* **sit** ***ignorare. Nolebam,*** **inquit,** ***exquirere quid me tantopere contemnerent, sed tacitus dolebam, et simulabam, graviter gemens, nescire matris me occisorem esse.*** **Ita se gerebat Orestes, ut ignorare caedem matris videretur, quasi qui non interfecisset matrem, sed miraretur institutum Atheniensium, quo hospites tam contemptim tractarentur.**

V. 934. Ald. *ἄγκος*. **Codd. omnes** *ἄγγος*.

V. 935. Ald. hic *ἐς δίκην*, **non** *εἰς*.

V. 940. Ald. *διηρίθμηζε*. **Inde Hervag. 1.** *διηρίθμυζε*. **Brubachiana autem** *διηρίθμησε*, **non dissentientibus, ut ait Musgravius, Mss. Nescio tamen an putandus sit poeta** *διεῤῥύθμιζε* **scripsisse, quod Seidlerum coniecisse adnotavi.**

V. 943. Recte monitum ab Seidlero, Furias dici ad locum ipsum, ubi lata sunt suffragia, sedem sibi destinasse.

πόρον εὔπορον ἐξανύσας
δυοῖν τοῖν μόνοιν Ἀτρείδαιν φανεῖ
κακῶν ἔκλυσιν;

ΧΟΡΟΣ.

ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα
τάδ' εἶδον αὐτὴ κοὐ κλύουσ' ἀπ' ἀγγέλων.

---

que assentientem habuit, quod putavit, qui meminisset illius Euripidei in fine Medeae aliarumque fabularum, *τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός,* non dubitaturum esse quin *ἀδοκήτων* sit cum *πόρον* coniungendum. Valde illud diversum est. Nam istis verbis significari deum afferre inopinata, altera pars sententiae docet, *τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη.* Quid mirum aut difficile intellectu in hoc, *τί τῶν ἀδοκήτων?* ***Quis***, inquit, ***vel deus, vel homo, vel quae rerum inopinatarum nos ex his malis expediet?*** *Πόρον ἄπορον,* si quidem hoc posteriore verbo usus est poeta, propter metrum inverso ordine verborum dicendum fuisse, recte vidit Seidlerus, sed non removit difficultatem, quam haec verba obiiciunt interpretari volenti. Ea vero tolli poterat unius litterae mutatione, *ἀπόρων πόρον ἐξανύσας.* Sed ne opus quidem aut genitivo est aut mutato ordine verborum, si scribitur, quod posui, *πόρον εὔπορον ἐξανύσας.*

V. 875. Libri: *τάδ' εἶδον αὐτὴ καὶ κλύουσ' ἀπαγγελῶ.* Nimis profecto credulum esse oportet, qui Euripidem putet chorum tam absurde loquentem fecisse. Cui tandem ille nunciet quae modo audivit? Num regi Thoanti? num vicinis? At eo certius perdidisset hospites, populares suos. Scripsit poeta *κοὐ κλύουσ' ἀπ' ἀγγέλων.* Nihil frequentius apud Graecos hoc genere loquendi, ut non audiendo se accepisse dicant, quae se certo scire dicere volunt. Id simpliciter dictum apud Euripidem Heracl. 5. *οἶδα δ' οὐ λόγῳ μαθών,* et apud Aeschylum Pers. 266.

καὶ μὴν παρών γε κοὐ λόγους ἄλλων κλύων,
Πέρσαι, φράσαιμ' ἂν οἷ' ἐπορσύνθη κακά.

Plane autem ut in Iphigenia Sophocles Oed. R. 6.

ἁγὼ δικαιῶν μὴ παρ' ἀγγέλων, τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν αὐτὸς ὧδ' ἐλήλυθα.

In eamdemque sententiam Aeschylus Choeph. 849.

οὐδὲν ἀγγέλων σθένος,
ὡς αὐτὸν αὐτῶν ἄνδρα πεύθεσθαι πάρα.

Alia exempla adiecisse video L. Dindorfium, qui et ipse vidit *κοὐ κλύουσ'* esse scribendum.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὄψιν φίλων,
Ὀρέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκὸς λαβεῖν·
λήξαντα δ' οἴκτων κἀπ' ἐκεῖν' ἐλθεῖν χρεών,
ὅπως τὸ κλεινὸν ὄνομα τῆς σωτηρίας
λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου.
σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ 'κβάντας τύχης,
καιρὸν λαβόντας, ἡδονὰς ἄλλας λαβεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καλῶς ἔλεξας· τῇ τύχῃ δ' οἶμαι μέλειν
τοῦδε ξὺν ἡμῖν· ἢν δέ τις πρόθυμος ᾖ,
σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐδέν με μὴ σχῇ γ', οὐδ' ἀποστήσει λόγου,

V. 876. Versus 876—882. qui choro continuabantur, Marklandus Iphigeniae tribuendos putabat, in quo eum errasse et res ipsa et versus 886—888. ostendunt. Recte Pyladae adscripserunt Heathius, Musgravius, Tyrwhittus ad Aeschyli Choeph. 508.

V. 879. Codex E. Musgravii, qui est Marklandi A. ὄμμα: sed nec Marklandus nec Boissonadus huius scripturae mentionem fecerunt. Satis defensum ὄνομα ab Seidlero.

V. 881. Flor. 1. μὴ 'μβάντας τύχης. Defendi hoc posset, nisi responsum Orestis ad alteram scripturam referretur, quacum Seidlerus apte comparavit μὴ 'κ τύχης ὡρμισμένους in Herc. fur. 203. Nihil impediti est in huius loci oratione: hoc dicit: σοφῶν ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ ἄλλας ἡδονὰς λαβεῖν, ἐκβάντας τύχης, καιρὸν λαβόντας: *sapientis est non alias sectari voluptates, deserta fortuna, ubi utendi opportunitas est data.*

V. 884. Ald. ἢν δέ τι. Florentini, ut Brubachiana, ἢν δέ τις.

V. 886. Ald. οὐδέν μ' ἐπίσχει γ', οὐδ' ἀπιστήσει λόγου. Codd. Par. A. B. C. Flor. 1. 2. οὐδέν μ' ἐπίσχῃ γ' οὐδ' ἀποστήσῃ λόγου. Et ἐπίσχῃ etiam Vict. sed idem ἀποστήσει. Scite Elmsleius latere hic aliquid vitii, quod sibi indagare nondum contigerit, dixit, non male tamen legi οὐ μή μ' ἐπίσχῃ γ' οὐδ' ἀποστήσει λόγου. Et οὐ μὴ quidem hic latere vidit ille rectis-

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐκ οὖν λέγειν μὲν χρὴ σέ, μανθάνειν δ' ἐμέ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

λέγοιμ' ἂν ἀκοῇ πρῶτον Ἠλέκτρας τάδε·

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τάχ' οὐκ ἐρωτῶσ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἀτρέως Θυέστου τ' οἶσθα γενομένην ἔριν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἤκουσα, χρυσῆς ἀρνὸς ἡνίκ' ἦν πέρι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ταῦτ' οὖν ὑφήνασ' οἶσθ' ἐν εὐπήνοις ὑφαῖς;

V. 798. Scribebatur *οὐκοῦν λέγειν μὲν χρή σε, μανθάνειν δ' ἐμέ*, sine interrogatione. Ita *οὐκοῦν* esset *igitur*. Id sic demum recte se haberet, si diceret Iphigenia *igitur quaeram*. At contrarium illa fieri vult, Orestem ipsum non quaerenti dicere signa ex quibus eum possit agnoscere. Quare *οὐκ οὖν* divisim scripsi addidique signum interrogandi. *Χρὴ σὲ* correxerunt alii.

V. 799. Ald. *λέγοιμ' ἄν. ἄκουε πρῶτον Ἠλέκτρα τάδε*. Par. A. B. Flor. 1. 2. *Ἠλέκτρας*. Vict. *Ηλέκτρα*, superscripto *ας*. Emendavit Marklandus.

V. 800. Turbata *στιχομυθία* in libris Oresti continuantur versus 799. 801. Ego inter hos versus interposui illum, quem libri post v. 770. ineptissime Pyladae sic scriptum tribuunt: *τάχ' οὖν ἐρωτῶν σ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι*. Illud *ἐρωτῶν σ'* nihil aliud est quam duplicis scripturae notatio, *ἐρωτῶν* et *ἐρωτῶσ'*, plane ut *ὀμόσας σ'* v. 777. in Flor. 1. Pro *οὖν* autem scribendum erat *οὐκ*. Quum enim quaerere aliquid noluerit Iphigenia, sed ipsum ultro documenta proferre Orestem, ubi illum videt non cunctanter quid ex Electra audiverit dicturum esse, mirabunda dicit *mox non quaerens incredibilia accipiam*.

V. 801. Ald. *οἶδα*. Victorius coniiciebat *οἶδας*. Recte emendatum *οἶσθα* in Brubachiana et a Cantero.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ φίλτατ', ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεις φρενῶν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἰκώ τ' ἐν ἱστοῖς, ἡλίου μετάστασιν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὕφηνα καὶ τόδ' εἶδος εὐμίτοις πλοκαῖς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ λούτρ' ἐς Αὖλιν μητρὸς ἀνεδέξω πάρα;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οἶδ'· οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὤν μ' ἀφείλετο.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί γάρ; κόμας σὰς μητρὶ δοῦσα σῇ φέρειν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

μνημεῖά γ' ἀντὶ σώματος τοὐμοῦ τάφῳ.

V. 804. Ald. κάμπτῃ. Nihil editores, nisi quod Attice κάμπτει scripserunt. At insolens est κάμπτεσθαι hoc significatu. Quare recepi Blomfieldii emendationem κάμπτεις in glossario Aeschyli Agam. 335.

V. 808. De λουτροῖς Hesychius in λουτροφόρα ἄγγη. Harpocratio in λουτροφόρος καὶ λουτροφορεῖν, et inde Suidas et Etym. M. p. 568, 57. tum Pollux III. 43. Versum recte interpretatus est Matthiae: *nuptiae enim bonae*, cum nobili viro ineundae, *non effecerunt ut lavacris a matre ministrandis carerem.*

V. 809. Recte Seidlerus δοῦσα ex οἶσθα pendere monet, quod repetendum sit ex οἶδα. Durum est enim et inconcinnum, referri, ut Matthiae vult, ad ἀνεδέξω.

V. 810. Conturbavit interpretes τάφῳ. Quod Matthiae dicit, videri Iphigeniam, quum tam longe a matre et a patria seiungeretur, ut sperare non posset se in patria obituram, capillos dedisse matri, quos, si forte moreretur, in cenotaphio sibi Argis

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἃ δ' εἶδον αὐτός, τάδε φράσω τεκμήρια·
Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγχην πατρός,
ἣν χερσὶ πάλλων παρθένον Πισάτιδα
ἐκτήσαθ' Ἱπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανών,
ἐν παρθενῶσι τοῖσι σοῖς κεκρυμμένην.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ φίλτατ', οὐδὲν ἄλλο, φίλτατος γὰρ εἶ,
ἔχω σ', Ὀρέστα, τηλύγε-
τον χθονὸς ἀπὸ πατρίδος Ἀργόθεν, ὦ φίλος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κἀγώ σε τὴν θανοῦσαν, ὡς δοξάζεται.

---

exstruendo poneret, id admitti non potest vel propter *φέρειν* in praecedente versu, quo verbo indicatur ex Aulide missos esse capillos; multo minus autem propterea, quod absonum est, aliquem suos ipsius capillos suo sepulcro imponi velle, quod cognatorum atque amicorum est mortuo honorem habentium. *Τάφῳ* pertinet ad *σώματος τοὐμοῦ*. Capillos se dicit matri monumentum misisse sui, quum corpus mittere sepulcro non posset, quippe comburendum in ara Dianae.

V. 814. Mirum est in mentem venire potuisse Elmsleio ad Hec. p. 70. (251. ed. Lips.) corrigere *Οἰνόμαον ἑλών*, quod repetiit ad Med. 379.

V. 816. Nimio antistropharum studio Seidlerus hoc carmen violenter in antistrophica coegit. Iis locus esset, si pari Orestes ut Iphigenia animi motu agitatus fingeretur: sed hunc quum poeta, ut virum, moderatiorem esse voluerit, neque ei alios quam iambici vel trochaici generis numeros tribuerit, natura sua carmen melicum, quod unius personae, eiusque variis affectionibus perturbatae est, aut totum aut maximam certe partem antistrophis carere debet. Atque est ita, nec sunt in eo nisi quattuor brevium stropharum paria.

V. 817. Hic versus et sequens uno numero cohaerent, qui a dactylo in dochmios deflectit. Monitum id iam in Elem. doctr. metr. p. 276. Eadem ratio versuum 834. 835.

κάτα δὲ δάκρυ ἄδακρυ, κάτα δὲ γόος ἅμα χαρᾷ
τὸ σὸν νοτίζει βλέφαρον, ὡςαύτως δ' ἐμόν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τότε σε, τότ' ἔτι βρέφος ἔλιπον ἀγκάλαι-
σι νεαρὸν τροφοῦ, νεαρὸν ἐν δόμοις,
ὦ κρείσσον' ἢ λόγοισιν εὐτυχῶν τύχαν.
τί φῶ; θαυμάτων
πέρα καὶ λόγου πρόσω τάδ' ἐπέβα.

V. 820. Ald. *κατὰ δὲ δάκρυα, δάκρυα, κατὰ δὲ γόος ἅμα χαρᾷ.* Par. A. B. Flor. 1. 2. alterum *δάκρυα* omittunt, et in Par. A. B. quod habent, *δάκρυ,* scriptum est cum apostropho *δάκρυ'.* Inde Musgravius *δάκρυ' ἀδάκρυα.* Trimetrum esse hunc versum recte monuit Seidlerus: sed non potest ille bisyllabam anacrusin habere. Quare *δάκρυ ἄδακρυ* scripsi.

V. 822. Ald. *τό δέ τι βρέφος ἔλιπον ἀγκάλαις.* Barnes. *τόδ' ἔτι.* Deerat pronomen, neque integer erat dochmius: quare scripsi *τότε σε, τότ' ἔτι.* *Ἀγκάλαισι* Paris. A. B. Vict.

V. 824. Ald.

ὦ κρεῖσσον, ἢ λόγοισιν εὐτυχῶν ἐμοῦ.
ψυχὰ, τί φῶ;

Par. C. Vict. *ψυχᾷ.* Elmsleius ad Med. 823. not. *t.* *εὐτυχῶν ψυχὰ* coniungi posse putabat. Idem vero in adnotatione ad Iphigeniam *εὐτυχῶν τύχαι* legendum coniiciebat, ut *εὐτυχῶν* non participium, sed genitivus ab *εὐτυχεῖς* esset. Ad Bacchas autem v. 1181. scripsit *εὐτυχῶν τύχα.* *Ἐμοῦ* non ferendum esse apertum est, quia cum *λόγοισι* coniunctum, quo solo cum vocabulo coniungi potest, nec recte et languide dictum esset: disputavitque de eo Matthiae. Uncis incluserunt Dindorfii, recepto Elmsleii *τύχαι.* Mirum vero non vidisse criticos scribendum esse *ὦ κρείσσον' ἢ λόγοισιν εὐτυχῶν τύχαν,* quodque adiectum legitur *ἐμοῦ* nihil esse nisi adnotationem interpretis, qua explicaretur quod ille scriptum invenit *ψυχά.* Cohaeret autem hic versus cum praecedentibus, recteque in Aldina minor interpunctio posita est post *ἐν δόμοις,* non, ut editoribus postea placuit, plena. Antistrophicorum suorum caussa hunc trimetrum Seidlerus contra libros Oresti tribuit.

V. 826. Libri *ἐπέβα.* Reiskius *ἀπέβα,* quod recentiores receperunt. Non multum eo confert illud in fine aliquot Euripidis tragoediarum, *τοιόνδ' ἀπέβη τόδε πρᾶγμα.* Num id de eo dici-

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖμεν ἀλλήλων μέτα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἄτοπον ἡδονὰν ἔλαβον, ὦ φίλαι·
δέδοικα δ' ἐκ χερῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα στρ. α΄.
ἀμπτάμενος φύγῃ·
ἰὼ Κυκλωπὶς ἑστία, ἰὼ πατρίς, ἀντ. α΄.
Μυκήνα φίλα,
χάριν ἔχω ζόας, χάριν ἔχω τροφᾶς, ἐπῳδ.
ὅτι μοι συνομαίμονα
τόνδε δόμοισιν ἐξεθρέψω φάος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

γένει μὲν εὐτυχοῦμεν, εἰς δὲ συμφορὰς,
ὦ σύγγον', ἡμῶν δυςτυχὴς ἔφυ βίος.

---

tur, quod finitum atque exactum est. Hic multo aptius est *ἐπέβα*, **quod est** ***accidit nobis.*** **Sophocles Electr. 492.**

> ἄλεκτρ' ἄνυμφα γὰρ ἐπέβα μιαιφόνων
> γάμων ἁμιλλήμαθ' οἷσιν οὐ θέμις.

Et in Philocteta v. 192.

> θεῖα γάρ, εἴπερ κἀγώ τι φρονῶ,
> καὶ τὰ παθήματα κεῖνα πρὸς αὐτὸν
> τῆς ὠμόφρονος Χρύσης ἐπέβη.

V. 831. Libri *ὦ Κυκλωπίδες ἑστίαι, ὦ πατρίς.* **Aperte versus 831. 832. duobus praegressis versibus respondent. Itaque Seidlerus utrumque** *ὦ* **mutavit in** *ἰώ*, **recte hoc quidem, sed non debebat anapaestum defendere, quem talem si admisisset Euripides, merito imperitiae esset accusandus. Posui ego singularem. Quum scriptum esset** *ἑστίαιὦπατρίς*, **visum est id non** *ἑστία ἰώ*, **sed** *ἑστίαι ὦ* **esse: unde** *Κυκλωπὶς* **quoque in** *Κυκλωπίδες* **mutatum.**

V. 833. *Ζοᾶς* **Blomfieldius pro vulgato** *ζωᾶς*.

V. 835. *Δόμοισι* **Seidlerus pro vulgato** *δόμοις*.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐγὼ δὴ μέλεος οἶδ᾽, ὅτε φάσγανον
δέρᾳ θῆκέ μοι μελεόφρων πατήρ,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οἴμοι· δοκῶ γὰρ οὐ παρών σ᾽ ὁρᾶν ἐκεῖ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀνυμέναιος, ὦ σύγγον᾽, Ἀχιλλέως
εἰς κλισίαν λέκτρων δόλι᾽ ὅτ᾽ ἀγόμαν·
παρὰ δὲ βωμὸν ἦν δάκρυα καὶ γόοι.
φεῦ φεῦ χερνίβων τῶν ἐκεῖ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ᾤμωξα κἀγὼ τόλμαν ἣν ἔτλη πατήρ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀπάτορ᾽ ἀπάτορα πότμον ἔλαχον * * * στρ. β΄.
ἄλλα δ᾽ ἐξ ἄλλων κυρεῖ.

V. 838. Ald. ἐγὼ μέλεος. Par. A. ἐγὼ δὲ μέλεος. Hinc Seidlerus ἐγὼ δ᾽ ἁ μέλεος. Non aptum videtur δέ, ubi confirmandum erat dictum Orestis. Quare ἐγὼ δὴ μέλεος scripsi.

V. 841. Seidlerus quod deerat addidit ὦ.

V. 842. Ald. εἰς κλισίαν λέχων. Genuinam vocem λέκτρων praebent codices omnes. Deinde legebatur δολίαν ὅτ᾽ ἀγόμαν. Correxi in censura editionis Seidleri.

V. 844. Legebatur φεῦ φεῦ χερνίβων ἐκεῖ. Articulum addidit Seidlerus. In Ald. hic versus Oresti, versus 845. 846. Iphigeniae, tum rursus Oresti versus 847. usque ad τόλμας v. 850. tributi. Perspexit veram notationem personarum Tyrwhittus.

V. 845. Ald. ᾤμοξα. Paris. A. ὤμοσα.

V. 846. Qui horrendis coniecturis hoc totum carmen distorsit in Diar. class. falsc. XV. p. 143. seq. hic tamen quod ferri posset attulit, πατέρ᾽ ἀπάτορα τὸν ἐμὸν ἔλαχον, nisi librorum scriptura eamdem, eamque multo elegantius dictam sententiam contineret. Illud critici, etsi apertissimum est, non viderunt,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἰ σόν γ' ἀδελφόν, ὦ τάλαιν', ἀπώλεσας — ἀντ. β'.
δαίμονος τύχᾳ τινός.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ μελέα δεινᾶς τόλμας· δείν' ἔτλαν, δείν' ἔτλαν,
ὤμοι,
σύγγονε, παρὰ δ' ὀλίγον ἀπέφυγες ὄλεθρον ἀν-
όσιον ἐξ ἐμᾶν δαϊχθεὶς χερῶν.
ἃ δ' ἐπ' αὐτοῖς τίς τελευτά; — στρ. γ'.

---

fuisse hunc versum trimetrum iambicum, cuius in fine sesquipes deest, fortasse ὦ φίλος. Itaque lacunam indicavi.

V. 848. Seidlerus, quem sequutus est Boissonadus, personas ita distinxit: *ΙΦ. ἀπάτορ' ἀπάτορα πότμον ἔλαχον. ἄλλα δ' ἐξ ἄλλων κυρεῖ — ΟΡ. εἰ σόν γ' ἀδελφόν, ὦ τάλαιν', ἀπώλεσας. ΙΦ. δαίμονος τύχᾳ τινός.* Speciosum hoc quidem est, Iphigeniam dicere *ἄλλα δ' ἐξ ἄλλων κυρεῖ δαίμονος τύχᾳ τινός*, sed qui cogitet eam statim inferre *ὦ μελέα δεινᾶς τόλμας*, facile sentiet, hac exclamatione Oresti responderi, nec posse his verbis tranquillum illud *δαίμονος τύχᾳ τινὸς* praemitti. Libri tres continuos versus, 847—849. Oresti tribuunt. Quod Seidlerus dicit, Orestem in toto hoc carmine solis senariis loqui, ut virilem et sedatiore animo, id eatenus verum est, ut ille non canat melica; nihil valet ad trochaicos numeros, qui quum sint eodem quo iambici numero, non minus quam trimetri conveniunt Oresti. Recte personas distinxit Matthiae, qui tamen quum lineola in fine Orestis verborum posita aposiopesin indicavit, in errorem induci se passus est ab Elmsleio. Huic enim videbatur *δι' ὀδύνας ἂν ἔβας* aut simile quid subaudiri. Immo plena est et Iphigeniae oratio et Orestis. Iphigenia ex crudeli patris consilio alia deinceps mala exorta dicit. Ad id Orestes, *profecto*, respondet, *si perdidisses fratrem tuum adversae alicuius fortunae casu.*

V. 851. Servavi praecedente versu librorum scripturam, quae duos dochmios et Creticum praebet. Ita *ὤμοι* interiectio extra metra est. Alioquin ea non male sic insereretur metris: *δείν' ἔτλαν, δείν', ὤ μοι.*

V. 852. Ald. Flor. 1, 2. Vict. *ἀμφέφυγες.* Paris. A. *ἀμπέφυγες.* Emendavit Musgravius.

V. 853. Ald. *χειρῶν.* Flor. 1. 2. *χερῶν.*

V. 854. Aldina: *ἃ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τὶς τελευτὰ, τὶς τύχα μοι συγχωρήσει;* Nihil variare videntur codices. Correxi iam olim.

τίς τύχα μοι συγχυρήσει; ἀντ. γ'.
τίνα σοι πόρον εὑρομέ- στρ. δ'.
να πάλιν ἀπὸ πόλεως, ἀπὸ φόνου πέμψω
πατρίδ' ἐς Ἀργείαν,
πρὶν ἐπὶ ξίφος αἵματι ἀντ. δ'.
σῷ πελάσαι; τόδε, τόδ', ὦ μελέα ψυχά,
χρέος ἀνευρίσκειν,
πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναΐ, ἐπῳδ.
ἀλλὰ ποδῶν ῥιπᾷ
θανάτῳ πελάσεις ἀνὰ βάρβαρα φῦλα
καὶ δι' ὁδοὺς ἀνόδους στείχων· διὰ κυανέας μὴν
στενοπόρου πέτρας μακρὰ κέλευθα να-
ΐοισιν δρασμοῖς.
τάλαινα, τάλαινα.
τίς ἂν οὖν τάδ' ἂν ἢ θεὸς ἢ βροτὸς ἢ
τί τῶν ἀδοκήτων,

V. 859. Flor. 1. 2. ξίφους.

V. 860. Ald. παλαῖσαι. Ox. παλάσαι. Caeteri codd. omnes πελάσαι. Deinde legebatur τόδε τόδε σὸν, ὦ μελέα ψυχά. Dochmiacus quum duobus modis restitui possit, vel delendo altero τόδε, vel abiiciendo σόν, hoc posterius praeferendum duxi, tum quod iteratio pronominis demonstrativi hic magnam vim habet, tum quod σὸν facile potuit ab interprete adscribi.

V. 864. Libri ἄρα. Recte Marklandus ἀνά, quod tantum habet in se ipso commendationis, ut mirum sit dubitari de recipiendi necessitate potuisse.

V. 865. Libri διόδους. Emendarunt Reiskius et Tyrwhittus.

V. 866. Par. A. στεινοπόρου. Ald. Par. B. Flor. 1. 2. Vict. στενοπόρου, ut Piersonus Veris. p. 15. Ex Brubachiana στενοπόρους vulgatae.

V. 867. Edd. quaedam ναΐοις. Sed Ald. et codd. ναΐοισι. Seidlerus ναΐοισιν.

V. 869. De ratione, qua ἂν hic constructum est, vide quae de illa particula scripsi p. 35.

V. 870. Libri ἢ τί τῶν ἀδοκήτων πόρον ἄπορον ἐξανύσας. Seidlerus quod scripsit, neminem dicturum quid τί sibi velit, eo fecit ut etiam Matthiae id non videret, quem in eo quo-

πόρον εὔπορον ἐξανύσας
δυοῖν τοῖν μόνοιν Ἀτρείδαιν φανεῖ
κακῶν ἔκλυσιν;

ΧΟΡΟΣ.

ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα
τάδ' εἶδον αὐτὴ κοὐ κλύουσ' ἀπ' ἀγγέλων.

---

que assentientem habuit, quod putavit, qui meminisset illius Euripidei in fine Medeae aliarumque fabularum, *τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός*, non dubitaturum esse quin *ἀδοκήτων* sit cum *πόρον* coniungendum. Valde illud diversum est. Nam istis verbis significari deum afferre inopinata, altera pars sententiae docet, *τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη*. Quid mirum aut difficile intellectu in hoc, *τί τῶν ἀδοκήτων?* *Quis*, inquit, *vel deus, vel homo, vel quae rerum inopinatarum nos ex his malis expediet?* *Πόρον ἄπορον*, si quidem hoc posteriore verbo usus est poeta, propter metrum inverso ordine verborum dicendum fuisse, recte vidit Seidlerus, sed non removit difficultatem, quam haec verba obiiciunt interpretari volenti. Ea vero tolli poterat unius litterae mutatione, *ἀπόρων πόρον ἐξανύσας*. Sed ne opus quidem aut genitivo est aut mutato ordine verborum, si scribitur, quod posui, *πόρον εὔπορον ἐξανύσας*.

V. 875. Libri: *τάδ' εἶδον αὐτὴ καὶ κλύουσ' ἀπαγγελῶ*. Nimis profecto credulum esse oportet, qui Euripidem putet chorum tam absurde loquentem fecisse. Cui tandem ille nunciet quae modo audivit? Num regi Thoanti? num vicinis? At eo certius perdidisset hospites, populares suos. Scripsit poeta *κοὐ κλύουσ' ἀπ' ἀγγέλων*. Nihil frequentius apud Graecos hoc genere loquendi, ut non audiendo se accepisse dicant, quae se certo scire dicere volunt. Id simpliciter dictum apud Euripidem Heracl. 5. *οἶδα δ' οὐ λόγῳ μαθών*, et apud Aeschylum Pers. 266.

καὶ μὴν παρών γε κοὐ λόγους ἄλλων κλύων,
Πέρσαι, φράσαιμ' ἂν οἷ' ἐπορσύνθη κακά.

Plane autem ut in Iphigenia Sophocles Oed. R. 6.

ἁγὼ δικαιῶν μὴ παρ' ἀγγέλων, τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν αὐτὸς ὧδ' ἐλήλυθα.

In eamdemque sententiam Aeschylus Choeph. 849.

οὐδὲν ἀγγέλων σθένος,
ὡς αὐτὸν αὐτῶν ἄνδρα πεύθεσθαι πάρα.

Alia exempla adiecisse video L. Dindorfium, qui et ipse vidit *κοὐ κλύουσ'* esse scribendum.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὄψιν φίλων,
Ὀρέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκὸς λαβεῖν·
λήξαντα δ' οἴκτων κἀπ' ἐκεῖν' ἐλθεῖν χρεών,
ὅπως τὸ κλεινὸν ὄνομα τῆς σωτηρίας
λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου.
σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ 'κβάντας τύχης,
καιρὸν λαβόντας, ἡδονὰς ἄλλας λαβεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καλῶς ἔλεξας· τῇ τύχῃ δ' οἶμαι μέλειν
τοῦδε ξὺν ἡμῖν· ἢν δέ τις πρόθυμος ᾖ,
σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐδέν με μὴ σχῇ γ', οὐδ' ἀποστήσει λόγου,

V. 876. Versus 876—882. qui choro continuabantur, Marklandus Iphigeniae tribuendos putabat, in quo eum errasse et res ipsa et versus 886—888. ostendunt. Recte Pyladae adscripserunt Heathius, Musgravius, Tyrwhittus ad Aeschyli Choeph. 508.

V. 879. Codex E. Musgravii, qui est Marklandi A. ὄμμα: **sed nec Marklandus nec Boissonadus huius scripturae mentionem fecerunt. Satis defensum** ὄνομα **ab Seidlero.**

V. 881. Flor. 1. μὴ 'μβάντας τύχης. **Defendi hoc posset, nisi responsum Orestis ad alteram scripturam referretur, quacum Seidlerus apte comparavit** μὴ 'κ τύχης ὡρμισμένους **in Herc. fur. 203. Nihil impediti est in huius loci oratione: hoc dicit:** σοφῶν ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ ἄλλας ἡδονὰς λαβεῖν, ἐκβάντας τύχης, καιρὸν λαβόντας: ***sapientis est non alias sectari voluptates, deserta fortuna, ubi utendi opportunitas est data.***

V. 884. Ald. ἢν δέ τι. **Florentini, ut Brubachiana,** ἢν δέ τις.

V. 886. Ald. οὐδέν μ' ἐπίσχει γ', οὐδ' ἀπιστήσει λόγου. **Codd. Par. A. B. C. Flor. 1. 2.** οὐδέν μ' ἐπίσχῃ γ' οὐδ' ἀποστήσῃ λόγου. **Et** ἐπίσχῃ **etiam Vict. sed idem** ἀποστήσει. **Scite Elmsleius latere hic aliquid vitii, quod sibi indagare nondum contigerit, dixit, non male tamen legi** οὐ μή μ' ἐπίσχῃ γ' οὐδ' ἀποστήσει λόγου. **Et** οὐ μὴ **quidem hic latere vidit ille rectis-**

πρῶτον πυθέσθαι τίνα πότ' Ἠλέκτρα πότμον
εἴληχε βιότου· φίλα γὰρ ἐς τὰ πάντ' ἐμοί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τῷδε ξυνοικεῖ βίον ἔχουσ' εὐδαίμονα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

890 οὗτος δὲ ποδαπός, καὶ τίνος πέφυκε παῖς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Στρόφιος ὁ Φωκεὺς τοῦδε κλῄζεται πατήρ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὃ δ' ἐστί γ' Ἀτρέως θυγατρός, ὁμογενὴς ἐμός;

---

sime: sed quod proposuit, ad Pyladem referri verba postularet: quod durum est. Matthiae, qui hoc sensisse videtur, perficere Elmsleii emendationem volens metrum violavit. Facile incidat quis in οὐ μή μέ τι σχῇ, sed latet rarius dicendi genus, οὐδέν με μὴ σχῇ: quam formam attractionis, qua quod post μὴ poni debebat τι, adiunctum οὐ negationi facit οὐδέν, apud Demosthenem animadvertit C. H. Funkhaenelius in Phil. II. 24. p. 71. extr. ἐὰν ταύτην σώζητε, οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε: et in Aristocr. 179. p. 680, 22. ἔργῳ πεῖραν ἔχων ὅτι τῶν πρὸς ὑμᾶς οὐδὲν μὴ δυνηθῇ πρότερον λῦσαι πρὶν ἂν ἐκβάλῃ τούτους. Ad priorem locum Voemelius attulit exemplum ex Platonis Charmide p. 160. D. ἄχρων ὄψις οὐδὲν ἂν μή ποτε ἴδῃ. Hinc quod apud Lucianum legitur in Piscatore c. 18. T. I. p. 589. θαῤῥεῖτε· οὐδὲν οὐ μὴ γένηται ἄδικον, corrigendum videtur delendo οὐ. Caeterum in Euripidis versu altera pars sententiae, ut quae non ex μὴ pendeat, indicativum habet, οὐδ' ἀποστήσει λόγου. Exempla dedit Elmsleius ad Oedip. Reg. 870. Γὲ autem referendum est ad πυθέσθαι.

V. 887. Ald. τιθέσθαι, sic. Canterus et Florentini ac Vict. πυθέσθαι.

V. 888. Libri φίλα γὰρ ἔσται πάντ' ἐμοί. Non cohaeret apte haec sententia cum praegressis. Languet Marklandi coniectura, φίλα γάρ ἐστι ταῦτ' ἐμοί. Seidlerus scribendum putabat φίλα γάρ ἐστι πάντ' ἐμά. At hoc quoque languet. Requiritur caussa, cur de Electra quaerat. Itaque, ut in censura editionis Seidlerianae conieci, φίλα γὰρ ἐς τὰ πάντ' ἐμοὶ scripsi. *Omnino enim*, inquit, *hoc mihi cordi est.*

V. 892. Ald. ὅδ'. Divisit L. Dindorfius. Tum Ald. ἐμοί. Codd. omnes ἐμός.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀνεψιος γε, μονος ἐμοὶ σαφὴς φίλος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐκ ἦν τόθ' οὗτος, ὅτε πατὴρ ἔκτεινέ με.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἦν· χρόνον γὰρ Στρόφιος ἦν ἄπαις τινά.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

χαῖρ' ὦ πόσις μοι τῆς ἐμῆς ὁμοσπόρου.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κἀμός γε σωτήρ, οὐχὶ συγγενὴς μόνον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τὰ δεινὰ δ' ἔργα πῶς ἔτλης μητρὸς πέρι;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σιγῶμεν αὐτά· πατρὶ τιμωρῶν ἐμῷ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἡ δ' αἰτία τίς ἀνθ' ὅτου κτείνει πόσιν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔα τὰ μητρός· οὐδὲ σοὶ κλύειν καλόν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

σιγῶ· τὸ δ' Ἄργος πρὸς σὲ νῦν ἀποβλέπει;

V. 894. Interrogandi signum in Aldina huic versui additum mutavit Marklandus.

V. 902. Huic versui apposuit interrogandi signum Marklandus.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μενέλαος ἄρχει· φυγάδες ἐσμὲν ἐκ πάτρας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὔ που νοσοῦντας θεῖος ὕβρισεν δόμους;

V. 904. Ald. *ἤπου*. Flor. 1. 2. *οὔπω*. Vict. utrumque habet *ἤπου οὔπω*. Id si *οὕτω* scribitur, aeque admitti potest ut *ἤπου* et *οὔ που*. Sed ex his praeferendum duxi *οὔ που*, quod quoniam rarius est, fere in aliud mutatum videtur ab librariis. De eo dixi ad Iphig. in Aulide v. 676. Nihil obstat enim quin *οὔ που* usurpatum credamus, quum dicatur *οὔ τί που*, ut apud Sophoclem in Philocteta v. 1233.

ὦ Ζεῦ, τί λέξεις; οὔ τί που δοῦναι νοεῖς;

et apud Aristophanem in Ranis v. 522.

ἐπίσχες οὗτος. οὔ τί που σπουδὴν ποιεῖ;

Alia exempla attulit Brunckius ad Aristoph. Eccles. 756. Non satis definite autem dixi ad alteram Iphigeniam, esse hoc metuentis affirmationem. Rectius dicas ab eo usurpari has particulas, qui esse suspicetur quod esse vix credibile sit. Sophocles Oed. R. 1472.

οὐ δή· κλύω πού, πρὸς θεῶν, τοῖν μοι φίλοιν
δακρυῤῥοούντοιν;

In Antigona v. 380.

οὐ δή που σέ γ' ἀπιστοῦσαν
τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις;

Quo differunt istae particulae a *μή που*, quae quum proprie sint verentis ne sit quod credat esse, eam vim habent ut simpliciter indicent suspicari aliquem esse id de quo loquitur: ut in Prometheo v. 247.

μή πού τι προὔβης τῶνδε καὶ περαιτέρω;

Ab illo quod dixi *οὔ που* differt hoc apud Platonem Parmen. p. 141. E. si recte infra ad v. 1231. emendavi, *τὸ ἔσται καὶ τὸ γενήσεται καὶ τὸ γενηθήσεται οὔ τοῦ ἔπειτά που μέλλοντος*, in quo *πού* non ad totam sententiam, sed ad solum *ἔπειτα* refertur. Diversum ab his est illud Aristophanis in Eccles. 756.

οὔ τι μὴ
Ἱέρωνι τῷ κήρυκι πομπὴν πέμπετε;

Ubi *οὔ τί που* Brunckius edidit, *οὔ τι μὴν* autem scribendum coniecit G. Dindorfius. Sed quum etiam Priscianus hoc ut geminatae negationis exemplum afferat, ego quidem eadem id ratione dictum puto qua *οὐ μὴ* cum futuro coniunguntur, sed sine interrogatione, ut significetur *οὐ δεινὸν μὴ πέμπετε*: quod patet recte dici, quum non de futura re, sed de ea quae vere fit sermo est. Caeterum quum in Aristophanis versu et *πομπὴν πέμπετε* et *πομπὴ*

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐχ, ἀλλ' Ἐρινύων δεῖμά μ' ἐκβάλλει χθονός.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ταῦτ' ἄρ' ἐπ' ἀκταῖς κἀνθάδ' ἠγγέλθης μανείς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὤφθημεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἄθλιοι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἔγνωκα, μητρός σ' οὕνεκ' ἠλάστρουν θεαί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὥςθ' αἱματηρὰ στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοί.

πέμπετε et *πομπὴ πέμπεται* scriptum inveniatur, *πέμπεται* autem multo magis illi sermoni accommodatum sit, non dubitandum mihi videtur quin vera scriptura sit

οὔ τι μὴ
Ἱέρωνι τῷ κήρυκι πομπὴν πέμπεται.

Nam ut *πέμπω πομπήν*, sic etiam *πέμπομαι πομπὴν* recte dici patet. Sunt autem quae mitti dicit utensilia illa, quae ordine disposita videt. Sine verbo, ut vel futurum vel praesens intelligi possit, *οὔ τι μὴ* dictum apud Sophoclem in his, Philoct. 1271.

Φ. *τοιοῦτος ἦσθα τοῖς λόγοισι χὤτε μου*
τὰ τόξ' ἔκλεπτες, πιστός ἀτηρὸς λάθρᾳ.
Ν. *ἀλλ' οὔ τι μὴ νῦν.*

V. 906. Libri *ἠγγέλης*. Elmsleius *ἠγγέλθης*.

V. 908. Marklandus inseruit *σ'* omissum in libris.

V. 909. Elmsleius, quod *ἐμβαλεῖν* convenientius videretur quam *ἐπεμβαλεῖν*, scribendum putabat *στόμιά γ' ἐμβαλεῖν*, multa afferens exempla *ὥςτε* particulae quam sequitur *γέ*. Scilicet *στόμια* ille frenos dici censebat: comparavit enim *χαλινὸν ἐμβαλεῖν γνάθοις* in Alcest. 495. Vellem vero declarasset, qua ratione Furiis et quidem persequentibus aliquem frenos tribui putaverit. A frenis enim quae repetitur similitudo fere ad cohibentes aliquem transfertur: nam etsi rudi motu frenorum laesa ora equos saepe ad maiorem etiam ferociam effusioremque cursum excitant, tamen hoc longius quaesitum est quam ut cuiquam in mentem venire

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ποῖ γάρ ποτ' εἰς γῆν τήνδ' ἐπόρθμευσας πόδα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φοίβου κελευσθεὶς θεσφάτοις ἀφικόμην.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί χρῆμα δράσειν; ῥητὸν ἢ σιγώμενον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

λέγοιμ' ἄν· ἀρχαὶ δ' αἵδε μοι πολλῶν πόνων.
ἐπεὶ τὰ μητρὸς ταῦθ' ἃ σιγῶμεν κακὰ
εἰς χεῖρας ἦλθε, ματαδρομαῖς Ἐρινύων
ἠλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔνθ' ἐμὸν πόδα

---

possit. Immo *στόμια* rictus esse anguium, quos Furiae intentasse dicuntur Oresti, vidit Reiskius. De his vero multo aptius dicitur *ἐπεμβαλεῖν* quam *ἐμβαλεῖν*. Hoc afferre, ut refutaret Elmsleium debebat Matthiae, non illud, quod dixit, *γε*, quod poni ubi gravius quid inferatur, alienum esse ab hoc loco. Quo non refutavit, sed confirmavit Elmsleii iudicium. Nam omnino gravius quid infertur his verbis, ut recte potuerit *γε* adiici.

V. 912. Libri *δράσειν*. Elmsleii iudicium, *δρᾶσαι* reponi iubentis, quia non dicatur *κελευσθεὶς δράσειν*, Matthiae aliique sequuti sunt. Stare tamen posse *δράσων* participium censuit Elmsleius, si referatur ad *ἀφικόμην*. Quidni eodem relatus infinitivus stabit *δράσειν*? De loco simili in Ione dixi ad eius fabulae v. 1363.

V. 916. Non erat idonea caussa, ut Blomfieldius ad Aeschyli Prometh. v. 737. *ἠλαυνόμεσθα* in *ἐλαυνόμεσθα* mutatum vellet. Porro libri *ἔνθεν μοι πόδα εἰς τὰς Ἀθήνας δή γ' ἔπεμψε Λοξίας*. Elmsleius scribi iussit *ἔνθεν μου πόδα*, sic loquutos tragicos aliquot exemplis ostendens, negans autem *μοι* recte esse dictum. Matthiae servavit *μοι*, altero etiam modo loqui tragicos dicens. At id exemplis comprobare debebat, quae vereor ut ulla proferri possint huius generis, cuius hoc est. Nam pro verbi quod adiectum est significatu vel recte vel perperam dicitur *μοι*. Recte dicuntur talia, *ἔτρωσέ μοι πόδα*: absurdum est autem *ἔπεμψέ μοι πόδα*, quo quasi abalienari pes diceretur. Praeterea vero ne *ἔνθεν* quidem hic aptum est. Elmsleius id referebat ad templum

εἰς τὰς Ἀθήνας δή γ' ἔπεμψε Λοξίας,
δίκην παρασχεῖν ταῖς ἀνωνύμοις θεαῖς.
ἔστιν γὰρ ὁσία ψῆφος, ἣν Ἄρει ποτὲ
Ζεὺς εἵσατ' ἔκ του δὴ χερῶν μιάσματος.
ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε, πρῶτα μέν μ' οὐδεὶς ξένων
ἑκὼν ἐδέξαθ', ὡς θεοῖς στυγούμενον·
οἳ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι
παρέσχον, οἴκων ὄντες ἐν ταὐτῷ στέγει,

Delphicum: at id diserte nominatum esse oportebat, ut posset intelligi: non nominato, nihil relinquitur nisi vagi erroris notio, quae inest in ἠλαυνόμεσθα φυγάδες: ea vero quoniam nullius certi loci notationem continet, non potest ad eam ἔνθεν referri. Scribendum erat ἔνθ' ἐμὸν πόδα: *tum*, inquit, *me Athenas misit Apollo*. Sic in Hecuba v. 977.

τί χρῆμ' ἐπέμψω τὸν ἐμὸν ἐκ δόμων πόδα;

V. 917. Δή γε particulae offensui fuerunt viris doctis, ut Scaliger, cui assensus est Blomfieldius, δῆτ' emendaverit, Reiskius εἰς τὰν Ἀθήνας πόλιν coniecerit, Elmsleius aut δὴ 'ξέπεμψε, aut ἐξέπεμψε eiecta utraque particula scribendum censuerit, quod esset ἔπεμψεν ἐκ τοῦ ναοῦ, ut apud Sophoclem Oed. R. 789. denique Dindorfii deleverint δή γ' et lacunae signum posuerint. Non negem suspectas videri posse particulas, quas etiam aliis in locis temere ab librariis positas animadvertimus: vide, ut alia omittam, quae Reisigius attulit in Coniectaneis p. 230. seq. Sed tamen hic eas non ausim mutare. Non enim per se, sed solo positu habent, quod insolentius videatur. Id abesset, si sic essent positae, ἔνθα δή γ' ἐμοὶ πόδα εἰς τὰς Ἀθήνας ἔπεμψε. Sed etiam quo sunt loco defendi posse arbitror, quum hoc dicat: *tum me tandem etiam Athenas misit*. Auget enim γέ, quod fere accedit ad *adeo*. Germanice id dicitur *gar endlich*. Eamdem potestatem habet in his Moschi, IV. 70.

ἐπιγνώμων δέ τοί εἰμι
ἀσχαλάαν, ὅτε δή γε καὶ εὐφροσύνης κόρος ἐστίν.

V. 920. Ald. εἶσατ'. Emendatum iam in Brubachiana. Quam hic obscurius indicat Halirrhothii caedem, aperte nominat in Electra 1258. ubi Apollodori Pausaniaeque testimonia memoravit Barnesius.

V. 921. Ald. ἐλθόντα δ' ἐκεῖσε. Flor. 1. ἐλθών. Sic etiam Par. C. Flor. 2. Vict. superscripto όντα. Tum Ald. πρῶτα μὲν οὐδεὶς ξένων. Pronomen inseruit Barnesius. Denique Par. A. ξένος, superscripto ων.

V. 923. Ald. οἵδ'.

σιγῇ δ' ἐτεκτήναντ' ἀπόφθεγκτόν μ', ὅπως
δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα,
εἰς δ' ἄγγος ἴδιον ἴσον ἅπασι βακχίου
μέτρημα πληρώσαντες εἶχον ἡδονήν.
κἀγὼ 'ξελέγξαι μὲν ξένους οὐκ ἠξίουν,
ἤλγουν δὲ σιγῇ κἀδόκουν οὐκ εἰδέναι,

V. 925. Ald. σιγὴ δ' ἐτεκτῆνατ' ἀπόφθεγκτόν μ'. Par. A. Flor. 1. 2. Vict. Brub. σιγῇ δ' ἐτεγτήναντ'. Et ἐτεκτήναντ' certe etiam reliqui Parisini. Deinde ἀπόφθεγκτον, quod fortasse alicui ἀπρόςφθεγκτον scribendum videatur, etsi ne hoc quidem alibi repertum scio, non est idem quod ἄφθεγκτον. Nam quae nomina ἀπὸ habent, ita notant detractionem, ut id quod detractum significatur antea adfuisse indicetur. Sic ἀπότιμος apud Sophoclem Oed. R. 215. est *qui remotus est ab honore;* eodemque modo ἀπόσιτοι, de quo nomine Valckenarius ad fragm. Callimachi. p. 7. *quibus detractus est victus.* Falsi sunt autem Marklandus, cum eoque Seidlerus, quum haec σιγῇ δ' ἐτεκτήναντ' ἀπόφθεγκτόν μ' in parenthesi adiecta esse putabant. Immo cohaerent cum iis quae sequuntur, ut si scriptum esset: σιγῇ δ' ἐτεκτήναντο, ὅπως ἀπόφθεγκτος δαιτὸς καὶ πώματος δίχα γενοίμην. Similiter Aeschylus Sept. ad Theb. 19.

ἐθρέψατ' οἰκιστῆρας ἀσπιδηφόρους
πιστούς, ὅπως γένοισθε πρὸς χρέος τόδε.

I. e. ὅπως πιστοὶ γένοισθε. Caeterum comparari potest, quod apud Aeschylum Eum. 451. dicit Orestes:

ἄφθογγον εἶναι τὸν παλαμναῖον νόμος,
ἔστ' ἂν πρὸς ἀνδρὸς αἵματος καθαρσίου
σφαγαὶ καθαιμάξωσι νεοθήλου βοτοῦ

V. 926. Ald. πώματός τ' αὐτοῦ δίχα. Scaliger *αὐτῶν*. Et sic etiam Valckenarius in Diatr. de fragm. Eurip. p. 246. qui ibidem facti quod hic memoratur testes nominavit, quorum praecipuus est Athenaeus X. p. 437. C. Scribi etiam *αὐτοῖς* posse monuit Seidlerus.

V. 927. Ald. ἄγκος. Emendate Florentini et Vict.

V. 929. Ald. Par. A. et, ut videtur, caeteri libri Ald. κἄγωγ' ἐξελέγξαι. Emendavit Marklandus.

V. 930. Matthiae notandum dicit εἰδέναι pro *animadvertere*, quo firmetur Musgravii correctio in Andromachae v. 146. *σοί μ' εὖ* φρονοῦσαν εἰδῇ. At neque εἰδέναι potest *animadvertere* significare, et in Andromacha recte libri ἴδῃ, modo ita collocentur verba:

μὴ παῖς τᾶς Διὸς κόρας
εὖ σοί μ' ἴδῃ φρονοῦσαν.

Nisi scripsit εὕρῃ. Orestis verba perperam intellexerunt interpretes, quum hoc eum dicere putarunt: *videbar non animadver-*

μέγα στενάζων, οὕνεκ' ἦν μητρὸς φονεύς.
κλύω δ' Ἀθηναίοισι τἀμὰ δυστυχῆ
τελετὴν γενέσθαι, κἄτι τὸν νόμον μένειν,
χοῆρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λεών.
ὡς δ' εἰς Ἄρειον ὄχθον ἧκον ἐς δίκην τ'
ἔστην, ἐγὼ μὲν θάτερον λαβὼν βάθρον,
τὸ δ' ἄλλο πρέσβειρ' ἥπερ ἦν Ἐρινύων,
εἰπὼν ἀκούσας θ' αἵματος μητρὸς πέρι,
Φοῖβός μ' ἔσωσε μαρτυρῶν· ἴσας δέ μοι
ψήφους διηρίθμησε Παλλὰς ὠλένη,
νικῶν δ' ἀπῆρα φόνια πειρατήρια.
ὅσαι μὲν οὖν ἕζοντο πεισθεῖσαι δίκῃ,
ψῆφον παρ' αὐτὴν ἱερὸν ὡρίσαντ' ἔχειν·
ὅσαι δ' Ἐρινύων οὐκ ἐπείσθησαν νόμῳ,
δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἠλάστρουν μ' ἀεί,
ἕως ἐς ἁγνὸν ἦλθον αὖ Φοίβου πέδον,
καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθείς, νῆστις βορᾶς,

---

tere, gemens quod matrem interfecissem. **Ita si loqueretur Orestes, illud prorsus languide atque adeo inepte adderet, gemuisse se quod matris interfector esset. Nam quid aliud, aut quid magis poterat dolere? Immo verba ista,** *μητρὸς οὕνεκ' ἦν φονεύς* **non ex** *στενάζων*, **sed ex** *εἰδέναι* **pendent, qui infinitivus de Oreste quidem dictus est, sed ita ut** *οὐκ εἰδέναι* **sit** ***ignorare. Nolebam,*** **inquit,** ***exquirere quid me tantopere contemnerent, sed tacitus dolebam, et simulabam, graviter gemens, nescire matris me occisorem esse.*** **Ita se gerebat Orestes, ut ignorare caedem matris videretur, quasi qui non interfecisset matrem, sed miraretur institutum Atheniensium, quo hospites tam contemptim tractarentur.**

V. 934. Ald. *ἄγκος*. **Codd. omnes** *ἄγγος*.

V. 935. Ald. hic *ἐς δίκην*, **non** *εἰς*.

V. 940. Ald. *διηρίθμηζε*. **Inde Hervag. 1.** *διηρίθμυζε*. **Brubachiana autem** *διηρίθμησε*, **non dissentientibus, ut ait Musgravius, Mss. Nescio tamen an putandus sit poeta** *διεῤῥύθμιζε* **scripsisse, quod Seidlerum coniecisse adnotavi.**

V. 943. Recte monitum ab Seidlero, Furias dici ad locum ipsum, ubi lata sunt suffragia, sedem sibi destinasse.

ἐπώμοσ᾽ αὐτοῦ βίον ἀποῤῥήξειν θανών,
εἰ μή με σώσει Φοῖβος, ὅς μ᾽ ἀπώλεσεν.
ἐντεῦθεν αὐδὴν τρίποδος ἐκ χρυσοῦ λακὼν
Φοῖβός μ᾽ ἔπεμψε δεῦρο, διοπετὲς λαβεῖν
ἄγαλμ᾽ Ἀθηνῶν τ᾽ ἐγκαθιδρῦσαι χθονί.
ἀλλ᾽ ἥνπερ ἡμῖν ὥρισεν σωτηρίαν,
σύμπραξον· ἢν γὰρ θεᾶς κατάσχωμεν βρέτας,
μανιῶν τε λήξω καὶ σὲ πολυκώπῳ σκάφει
στείλας Μυκήναις ἐγκαταστήσω πάλιν.
ἀλλ᾽, ὦ φιληθεῖσ᾽, ὦ κασίγνητον κάρα,
σῶσον πατρῷον οἶκον, ἔκσωσον δ᾽ ἐμέ·
ὡς τἄμ᾽ ὄλωλε πάντα καὶ τὰ Πελοπιδῶν,
οὐράνιον εἰ μὴ ληψόμεσθα θεᾶς βρέτας.

ΧΟΡΟΣ.

δεινή τις ὀργὴ δαιμόνων ἐπέζεσεν,
τὸ Ταντάλειον σπέρμα διὰ πόνων τ᾽ ἄγει.

V. 949. Libri σώσει. Blomfieldius σώσοι. Gravior hic esse indicativus videtur.

V. 950. Ald. λαβών. Vict. γρ. βαλών. Id habet Ox. Hoc quidem ineptum. Seidlerus λαβὼν defendit mutatione constructionis, ut v. 921. 936. seqq. Elegantem Scaligeri coniecturam, λακών, adscitam ab Elmsleio ad Medeae v. 1270. receperunt Dindorfii. Et placere ea debet eo magis, quod et permutantur λακεῖν et λαβεῖν, ut in Sophoclis Antig. 1094. et hic statim sequitur λαβεῖν, et ingrata est nimis crebra mutatio constructionis, nullam praesertim hic idoneam caussam habens. Utrique scripturae defendendae adhiberi potest illud in Oreste v. 330.

τρίποδος ἄπο φάτιν, ἂν ὁ Φοῖβος
ἔλακε, δεξάμενος.

V. 954. Legebatur ἄν. Correxerunt Seidlerus et Blomfieldius ad Iphig. Aul. 1016.

V. 957. Pro ὦ φίλη γ᾽ quod in Aldina est, Mss. omnes ὦ φιληθεῖσ᾽.

V. 958. Ald. ἔκσωσον δέ με. Emendavit Seidlerus.

V. 960. Par. B. C. Vict. ληψόμεθα, malo numero.

V. 961. Ald. δεινή τις ὀργὴ δαιμόνων ἐπέζεσεν, τὸ Ταντάλειον σπέρμα, διὰ πόνων τ᾽ ἀεί. Par. A. ἐπέζεσε. Ultimum

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τὸ μὲν πρόθυμον, πρίν σε δεῦρ᾽ ἐλθεῖν ἔχω,
Ἄργει γενέσθαι, καί σε, σύγγον᾽, εἰσιδεῖν.
θέλω δ᾽ ἅπερ σύ, σέ τε μεταστῆσαι πόνων, 966
νοσοῦντά τ᾽ οἶκον, οὐχὶ τοῖς κτανοῦσί με

---

vocabulum, ἀεί, in ἄγει mutantem Canterum sequuti editores ἐπέζεσεν τὸ Ταντάλειον σπέρμα coniunxerunt. Dixit quidem Euripides in Cyclope v. 391.

καὶ χάλκεον λέβητ᾽ ἐπέζεσεν πυρί:

sed id nimis diversum est, quam ut cum hoc loco comparari possit, praesertim collato simili chori dicto in Hecuba v. 583.

δεινόν τι πῆμα Πριαμίδαις ἐπέζεσεν
πόλει τε τῆμῇ θεῶν ἀναγκαῖον τόδε.

Ex quo cognoscitur hic quoque potius τῷ Ταντάλείῳ σπέρματι dicendum fuisse. At nihil nisi interpunctio mutanda erat. Nam metro cogente τε longius a propria sua sede remotum est, τὸ Ταντάλειόν τε σπέρμα διὰ πόνων ἄγει, vel διὰ πόνων τ᾽ ἄγει τὸ Ταντάλειον σπέρμα. Similiter in Alcest. 821.

πένθος γὰρ ἡμῖν ἐστί, καὶ κουρὰν βλέπεις·
μελαμπέπλους στολμούς τε.

Δὲ particulae talem positum in praefatione Iphig. Aul. p. 21. Troadum versui 802. restituendum indicavi.

V. 964. Par. A. καὶ σὺ σύγγον᾽. Ald. καὶ σὲ σύγγον᾽. Tum. Flor. 1. 2. Vict. ἐςιδεῖν. Scripsi καί σε. Si recte se habet vulgata, hoc dicere putanda est Iphigenia, τὸ μὲν πρόθυμον Ἄργει γενέσθαι ἔχω πρίν σε δεῦρ᾽ ἐλθεῖν καί σε, σύγγον᾽, εἰςιδεῖν. Aliter enim inepta diceret. Nisi scripsit Euripides Ἄργει γενέσθαι καὶ τὰ σύγγον᾽ εἰςιδεῖν.

V. 965. Ald. σοί τε μεταστῆσαι πόνον. Par. A. B. Flor. 1. 2. σοί τε μεταστῆσαι πόνων. In Parisinis ultimae voci superscriptum ον. Emendavit Canterus. Boissonado teste Par. A. σοί τε μεταστῆσαι πόνον, superscripto ων.

V. 966. Hunc versum in Par. A. abesse ait Marklandus: Boissonadus vero ex eo codice affert τῷ κτανοῦντι sine με. Ald. τῷ κτανοῦντί με. Neque ex codd. in participio memorata discrepantia. Heathius et Marklandus τῷ κτανόντι με. Elmsleius, qui voluntati significandae non putaret aoristum adhiberi posse, rectius dici censebat τῷ κτείνοντί με, vel volebat scribi τῷ κτενοῦντί με. Hoc postremum quidem prorsus ferri nequit. Aoristum recte se habere in hoc genere ostendi ad Sophoclis Aiacem v. 1105. contra quae disputavit miris argumentis Schaeferus ad Plutarchum vol. IV. p. 397. seq. quem aut non intellexisse quae dixi aut noluisse intelligere vidit C. Sintenis in nupera Plutarchi vitae

θυμουμένη, πατρῷον ὀρθῶσαι θέλω.]
σφαγῆς τε γὰρ σῆς χεῖρ' ἀπαλλάξαιμεν ἄν,
σώσαιμί τ' οἴκους· τὴν θεὸν δ' ὅπως λάθω

Themistoclis editione ad cap. 7. In Euripidis versu librorum scriptura indicio est interpretem imperite pluralem mutavisse in singularem. Quare *τοῖς κτανοῦσί με* reposui. Et confert aliquid pluralis ad lenitatem sententiae.

V. 967. Non sine caussa suspecta fuit Marklando huius versus scriptura: in quo quum parum apte repetitum videretur *θέλω*, pro eo scriptum fuisse coniecit *πάλιν*, quod Elmsleius quoque et Matthiae valde sibi placere affirmarunt. Seidlerus, ut concinniorem redderet orationem, coli signo post *θέλω δ' ἅπερ σὺ* interpunxit. Mihi quidem, si alterum *θέλω* a poeta profectum est, gravior quaedam in eo affirmatio inesse videtur, si id verbum per anacoluthi figuram repetitum est, ut, quum etiam illa, *νοσοῦντα τ' οἶκον ὀρθῶσαι*, ex praegressis *θέλω δ' ἅπερ σὺ* pendere debuerint, tamen *νοσοῦντά τ' οἶκον* et quae sequuntur, maxime propter parenthesin, ut nova sententia, suum sibi verbum habeant. Praeterea offensioni esse potest *πατρῷον* post parenthesin, ubi non exspectabatur hoc nomen, quum satis fuerit ad domum Agamemnonis designandam *νοσοῦντα οἶκον*. Et profecto, si *νοσοῦντα οἶκον* coniunguntur ut nomen cum suo epitheto, multo elegantius scribere poterat Euripides, *νοσοῦντά τ' οἶκον, οὐχὶ τοῖς κτανοῦσί με θυμουμένη, πατρῷά τ' ὀρθῶσαι κράτη*. Quod quum non fecerit, sic demum recte intelligentur quae scripsit, si quis meminerit *νοσοῦντα* referendum esse ad *ὀρθῶσαι*, epitheton autem ad *οἶκον* adiectum esse *πατρῷον*. Hoc enim dicit: *οἶκον πατρῷον, οὐχὶ τοῖς κτανοῦσί με θυμουμένη, νοσοῦντα ὀρθῶσαι θέλω*.

V. 968. In Flor. 1. omissum *σῆς*.

V. 969. Ald. *σώσαιμι δ' οἴκους*. Marklandus quum scribendum putasset *σώσαιμί τ' οἴκους*, non opus eo esse dixit Seidlerus. Qui si explicavisset hos versus, non dixisset, credo, Matthiae verius sibi videri *τέ*. Nam si hoc in mente haberet Iphigenia: *et te salvum praestare potero, et domum servare*, necessarium esset *τε*, quia haec coniuncta, non opposita sunt. At nec dicit illa hoc, nec potest dicere propter *γάρ*, quo, si illud diceret, id ipsum quod se modo facere velle dixit, ut caussam, cur facere vellet, commemoraret. Immo hoc in mente habet: *volo et te ex malis liberare, et salvam facere patriam domum. Nam sic et ab infanda interfectione fratris puram habebo manum, simul autem patria domus te incolumi non erit deserta.* Quod sequitur *δέ, τὴν θεὸν δ' ὅπως λάθω*, ad *μὲν* v. 963. refertur.

δέδοικα καὶ τύραννον, ἡνίκ' ἂν κενὰς
κρηπῖδας εὕρῃ λαΐνας ἀγάλματος.
πῶς δ' οὐ θανοῦμαι; τίς δ' ἔνεστί μοι λόγος;
ἀλλ' εἰ μὲν ἕν τι τοῦθ' ὁμοῦ γενήσεται,
ἄγαλμά τ' οἴσεις κἄμ' ἐπ' εὐπρύμνου νεὼς
ἄξεις, τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλόν·
τούτου δὲ χωρισθεῖσ' ἐγὼ μὲν ὄλλυμαι,
σὺ δ' ἂν τὸ σαυτοῦ θέμενος εὖ νόστου τύχοις.
οὐ μήν τι φεύγω γ' οὐδέ μ' εἰ θανεῖν χρεών,
σώσασα σ'· οὐ γὰρ ἀλλ' ἀνὴρ μὲν ἐκ δόμων
θανὼν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἂν γενοίμην σοῦ τε καὶ μητρὸς φονεύς.
ἅλις τὸ κείνης αἷμα. κοινόφρων δὲ σοί
καὶ ζῆν θέλοιμ' ἂν καὶ θανὼν λαχεῖν ἴσον.
ἥξω δέ γ', ἤνπερ μὴ αὐτὸς ἐνταυθοῖ πέσω,

---

972. Ald. Brub. Par. A. B. Flor. 1. 2. Vict. τίς δ' ἔνεστί μοι λόγος. Ex Hervagianis vulgo τίς γ'.

V. 973. Libri: ἀλλ' εἰ μὲν ἕν τι τοῦθ' ὁμοῦ γενήσεται, nisi quod Flor. 1. ἕν τοι. Quod Marklandus malebat ταῦθ', id Seidlero nimis argutum, mihi non necessarium videtur. Non magis opus est Lentingii coniectura ad Medeam p. 72. ἀλλ' εἰ μὲν ἔστι τοῦθ' ὅπως γενήσεται.

V. 979. Ald. οὐ γάρ. Ἀλλ' etc. De hac formula v. Elmsl. ad Bacch. 784.

V. 980. Rariore significatu hic ποθεινὸς pro ποθητὸς dictum de eo qui absens desideratur, ut apud Homerum πόθεόν γε μὲν ἀρχόν. Deinde Ald. recte γυναικός. Codd. omnes γυναικῶν.

V. 984. Ald. ἥξω δέ γ', ἤνπερ καὐτὸς ἐνταύθοῖ πέσω, πρὸς οἶκον, εἴ σου κατθανὼν μενῶ μέτα. Par. A. C. Flor. 1. 2. ἢ σοῦ. Vict. εἴη, i. e. εἰ ἤ. Et in Par. A. superscriptum εἰ. Multa tentarunt viri docti. Portus, ex parte cum Cantero, ἄξω δέ σ', εἰ μὴ κἀυτὸς ἐνταυθοῖ πέσω, πρὸς οἶκον, ἢ σοῦ κατ-

πρὸς οἶκον, ἢ σοῦ κατθανὼν μενῶ μέτα.
γνώμης δ' ἄκουσον· εἰ πρόσαντες ἦν τόδε
Ἀρτέμιδι, πῶς ἂν Λοξίας ἐθέσπισεν
κομίσαι μ' ἄγαλμα θεᾶς πόλισμ' εἰς Παλλάδος
καὶ σὸν πρόσωπον εἰσιδεῖν; ἅπαντα γὰρ
συνθεὶς τάδ' εἰς ἕν, νόστον ἐλπίζω λαβεῖν.

θανὼν μενῶ μέτα. Marklandus ἤνπερ μὴ αὐτὸς ἐνταυθοῖ πέσω. Alii alia protulerunt, quae memorare nihil attinet. G. Dindorfius in praefatione poetarum scenicorum p. 29. seq. Elmsleii decretis addictus, quum is ἐνταυθοῖ ab Atticis abiudicasset, recteque sane in versibus Euripidis apud Stobaeum LXXIV. 6. ἐνταυθοῖ cum ἐντεῦθεν commutasset, utrumque versum eiiciendum censuit, additos putans ab aliquo interpolatore, qui praegressam sententiam aliis verbis exornaverit. Concedo, non alibi inventum apud tragicos esse ἐνταυθοῖ, sed apud Atticos et libri saepe eam formam offerunt, et diserte testatur tritum apud eos esse Eustathius, cuius verba attulit Dindorfius. Significationis aliquod discrimen invenire mihi visus sum in iis, quae ad Aristophanis Nubes v. 813. dixi, ubi quam Stallbaumii adnotationem memoravi, non ad Euthyphronem Platonis, sed ad Philebum p. 23. scripta est. Nec puto prorsus illam rationem falsam esse, sed usu, ut in πέδοι aliisque, factum esse ut ἐνταυθοῖ etiam sine motus significatione diceretur. Contra etiam ἐνταῦθα de motu dictum est. Ἐνταυθὶ quidem quin comicis et familiari sermoni relinquendum sit, dubitari nequit: sed ἐνταυθοῖ ut plane eriperet Atticis, non habebat iustam caussam Elmsleius, quia, quum ab epicis haec forma sit usurpata, nihil nisi raritas dubitationem iniicere potest an tragici ab ea abstinuerint. Ea vero haud satis gravis est caussa. Euripidis quidem versus, dummodo ex codicibus ἢ σοῦ et ex Marklandi certissima emendatione ἤνπερ μὴ αὐτὸς recipiatur, tantum abest ut videantur damnandi esse, ut positi sint aptissime. Nam quum dixisset Orestes, nolle se sororis quoque, ut matris, occisorem fieri, sed una cum ea et vivere et mori cupere, graviter id affirmans, ex eoque concludens addit: *et certe perveniam, nisi ipse hic cecidero, domum, aut mortuus hic iacebo tecum.* Non opus est autem scribi ἄξω δέ σ': est enim satis apertum σοῦ μέτα etiam ad ἥξω δέ γ' οἶκον pertinere. Caeterum non inutile fuerit observasse, scholion codicis Paris. ad Iliad XXI. 122. prolatum ab Ruhnkenio in praef. Hesychii p. VIII. sic scribendum esse: Διονύσιος ὁ Θρᾷξ, Τίμαρχος, καὶ Ἀριστοτέλης ἐνταῦθοι ὁμοίως τῷ ἐνταῦθα προπερισπωμένως ἀνέγνωσαν. Legitur ἐνταυθοῖ et περισπωμένως. Viderat hoc Heynius, sed dubitabat, quoniam non innotuerat ei ἔνδοι quoque et πέδοι non circumflecti.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πῶς οὖν γένοιτ' ἂν ὥςτε μήθ' ἡμᾶς θανεῖν,
λαβεῖν θ' ἃ βουλόμεσθα; τῇδε γὰρ νοσεῖ
νόστος πρὸς οἴκους· ἡ δὲ βούλησις πάρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἆρ' ἂν τύραννον διολέσαι δυναίμεθ' ἄν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

δεινὸν τόδ' εἶπας, ξενοφονεῖν ἐπήλυδας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀλλ' εἰ σὲ σώσει κἀμέ, κινδυνευτέον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐκ ἂν δυναίμην, τὸ δὲ πρόθυμον ᾔνεσα.

V. 991. Ald. κτανεῖν. Codd. omnes θανεῖν, ut scribendum coniecerant viri docti.

V. 992. Ald. τῇδε γὰρ νόει νόστον πρὸς οἴκους. A quo haec scriptura profecta est, is videtur verba sic construi voluisse: λαβεῖν θ' ἃ βουλόμεσθα (τῇδε γὰρ νόει) νόστον πρὸς οἴκους. Similiter Musgravius, qui tenens parenthesin istam, νόστος nominativum, quem codices habent omnes, ex γένοιτο pendere voluit. Sed merito probarunt plerique elegantem atque adeo pene necessariam emendationem Marklandi, τῇδε γὰρ νοσεῖ νόστος πρὸς οἴκους.

V. 993. Ald. ἡ δὲ βούλησις πάρα. Marklandi coniecturam ἥδε βούλευσις πάρα recepit Seidlerus. Matthiae potiorem iudicavit esse vulgatam scripturam, quod qui difficultatem rei explicet, videri possit rem nolle suscipere. Idcirco adiicere haec Iphigeniam, ἡ δὲ βούλησις πάρα. Vereor ne haec argutior quam verior defensio sit. Hoc potius dicendum erat, inutilem esse quam Marklandus intulit sententiam: repetere enim id quod modo dixerat Iphigenia. Contra quum illa nondum aperte dixisset se consentire, consentaneum esse, ut, postquam ipsum Apollinem videri rem iubere audivit, paratam se esse significet.

V. 996. Ald. εἴ σε σώσει, κἀμὲ, κινδυνευτέον. Seidlerus aliique εἰ σὲ σώσει κἀμέ, quod fortius est, etsi defendi etiam alterum posse videtur.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί δ', εἴ με ναῷ τῷδε κρύψειας λάθρᾳ;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὡς δὴ σκότος λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἄν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κλεπτῶν γὰρ ἡ νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

εἴσ' ἔνδον ἱεροφύλακες, οὓς οὐ λήσομεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οἴμοι· διεφθάρμεσθα· πῶς σωθεῖμεν ἄν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἔχειν δοκῶ μοι καινὸν ἐξεύρημά τι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ποῖόν τι; δόξης μετάδος, ὡς κἀγὼ μάθω.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ταῖς σαῖς ἀνίαις χρήσομαι σοφίσμασιν.

V. 999. Ald. Vict. ἐξωθεῖμεν. Par. A. ἔξω θεῖμεν. Emendarunt viri docti ἐκσωθεῖμεν, non dissentientibus, ut Musgravius ait, Mss. de quibus nihil Marklandus. Sed Florentini ἐκσωθεῖμεν. Signum interrogandi apposuit Marklandus.

V. 1001. Libri ἱεροὶ φύλακες. Dubitanter Marklandus coniecit ἱεροφύλακες. Mihi quoque, ut Musgravio, hoc nimis dubitanter visus est protulisse. Quare recepi. Non potuit ἱεροῦ dicere, quia id visum esset ad ἔνδον pertinere. V. 1253. vocantur ναοφύλακες, ita ut ea appellatione chorus quoque sit comprehensus.

V. 1005. Ald. ἀνοίαις. Codd. omnes ἀνίαις, quod a Marklando aliisque receptum in dubitationem vocavit Matthiae, quod ἀνία non alibi de furore vel insania dictum inveniatur. At ἀνίαι

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δειναὶ γὰρ αἱ γυναῖκες εὑρίσκειν τέχνας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

φονέα σε φήσω μητρὸς ἐξ Ἄργους μολεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

χρῆσαι κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς, εἰ κερδανεῖς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὡς οὐ θέμις σε λέξομεν θύειν θεᾷ,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίν' αἰτίαν ἔχουσ'; ὑποπτεύω τι γάρ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐ καθαρὸν ὄντα, τὸ δ' ὅσιον δώσω φόνῳ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί δῆτα μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἁλίσκεται;

---

dolores quivis et quaevis mala sunt, multoque haec aptior est et humanior appellatio quam *ἄνοια*, in quo simul mala ambiguitas inest, quum plerumque de stultitia dicatur. Omninoque Iphigenia, ut sequentia docent, non tam insaniam Orestis, quam parricidium, quodque impurus ille hoc crimine sit, in mente habet. Itaque Orestes quoque eodem modo respondet, *χρῆσαι κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς.*

V. 1006. Stobaeus LXXIII. 26. hunc versum afferens *δειναὶ μέν.*

V. 1009. Ald. *ὡς οὐ θέμις γε.* Pronomen restituerunt Reiskius et Marklandus.

V. 1012. Ald. *τὸν δ' ὅσιον.* Paris. A. B. Flor. 1. 2. *τὸ δ' ὅσιον.* Deinde pro *φόνῳ* iidem et libri Vict. *φόβῳ.* Cohaerent haec sic: *λέξομεν ὡς οὐ θέμις ἐστί σε θύειν θεᾷ οὐ καθαρὸν ὄντα, τὸ δ' ὅσιον δώσω φόνῳ,* ita ut etiam *δώσω* ex *ὡς* pendeat.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πόντου σε πηγαῖς ἁγνίσαι βουλήσομαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔτ' ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ' ᾧ πεπλεύκαμεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

κἀκεῖνο νίψαι, σοῦ θιγόντος ὥς, ἐρῶ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ποῖ δῆτα; πόντου νοτερὸν εἶπας ἔκβολον;

V. 1014. Ald. ἔστ' ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ' ᾧ πεπλεύκαμεν; Par. C. et, ut Musgravius refert, etiam A. ἔτ' ἐν δόμοισι. Hoc Seidlerus aliique probarunt, dempto signo interrogandi, quod iam Heathius tollendum monuerat. Argutius et familiarius, sed tamen ut reprehendi non debeat, dicit Orestes: *adhuc in templo statua est, propter quam huc veni:* i. e. nondum viam monstrasti, qua ex templo amoveri statuam velis, quod tamen praecipuum nobis esse debet. Non male tamen Reiskius coniecit: τὸ δ' ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ' ᾧ πεπλεύκαμεν; Potuerat etiam τό τ' ἐν δόμοισι βρέτας, ut praevidere videretur Orestes, quid dictura esset Iphigenia.

V. 1015. Ald. κἀκεῖνο νίψαι σου θιγόντος ὡς ἐρῷ, sic, et sine interpunctione. Codd. omnes ὡς ἐρῶ. Seidlerus, qui σοῦ accentu instruxit, distinxit sic: κἀκεῖνο νίψαι, σοῦ θιγόντος ὥς, ἐρῶ. Id Matthiae aliique iure videntur probavisse. Nam etsi etiam ὡς ἐρῶ, *uti dicam*, ferri potest: tamen, quia non tetigit statuam Orestes, aptius est σοῦ θιγόντος ὥς dici. Neque opus erat ut diceret νίψειν. Loquitur enim ut de re praesente: *signum quoque, ut a te tactum, me lavare dicam.*

V. 1016. Ald. ποῖ δῆτα πόντου νοτερὸν εἶπεν ἔκβολον; Codd. omnes εἶπας. Seidlerus distinxit ita: ποῖ δῆτα πόντου; νοτερὸν εἶπας ἔκβολον; Elmsleius, ποῦ δῆτα πόντου νοτερὸν εἶπας ἔκβολον; At non ubi sinus sit quaerit, sed quo ferri simulacrum velit; an illuc, ubi sit sinus. Ita defendi potest ποῖ: recteque distinctum in edd. quibusdam ποῖ δῆτα; πόντου. In mente habet Orestes quod sequitur οἴσεις. Ἔκβολον πόντου dicit vadum, ubi mare in depressum littoris locum exundavit. Similiter etiam Matthiae interpretatus est, recte contra Seidlerum disputans, qui rupem eo vocabulo significari putabat; non dubitans quin Eustathius p. 1405, 47. huc respexerit, quum Euripidem

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὗ ναῦς χαλινοῖς λινοδέτοις ὁρμεῖ σέθεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σὺ δ' ἤ τις ἄλλος ἐν χεροῖν οἴσει βρέτας;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐγώ· θιγεῖν γὰρ ὅσιόν ἐστ' ἐμοὶ μόνῃ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδης δ' ὅδ' ἡμῖν ποῦ τετάξεται δόλου;

---

ea appellatione usum diceret ἐπὶ ὀξέος ἀκρωτηρίου. Eustathium Matthiae non videtur inspexisse. Alioqui monuisset, nihil in illius verbis esse, quod trahi ad Euripidem possit. Sic enim scribit: ἐκβάλλει δὲ ποταμὸς εἰς θάλασσαν, ἤγουν ἐξάγει καὶ ἀπερεύγεται ὃν κατασύρει συρφετόν. ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ ἔκβλητος παρ' Εὐριπίδῃ. καὶ ὁ ἐπὶ ὀξέος ἀκρωτηρίου ἔκβολος, ὁποῖον καὶ τὸ ἀντικρὺ Ῥόδου, ὃ τριήρους παραυγάζει σχῆμα τοῖς πόῤῥωθεν βλέπουσιν. Nihil hic ex Euripide nisi ἔκβλητος ex Hecubae v. 699. Orestes quem dicit πόντου νοτερὸν ἔκβολον vadum esse videtur, quo mare ipsum templum alluebat: de quo, quia proximum est, cogitat etiam Thoas v. 1165. Negat hoc Iphigenia, et alium indicat locum.

V. 1018. Ald. σοὶ δὴ τίς ἄλλος. Iacobsii emendationem σὺ δ' ἤ τις ἄλλος Seidlerus aliique receperunt. Elmsleius quum miratus, quod vulgatam tenuit Matthiae, nihil in his litteris certum esse dixisset, si falsa esset Iacobsii coniectura: Matthiae elegantem quidem esse illam coniecturam, sed non necessariam, nec satis probabile esse respondit e σὺ factum σοί. Hoc postremum nemo ei concedet: vereor ne non magis alterum. Nam quod affert, non in animo habere Orestem, ut Pyladi hoc munus tribuatur, sed hoc quaerere verentem, ne, si cum comitibus exeat, ipsorum fuga impediatur: quod si verum sit, convenisse prae caeteris commemorari id, quod difficultatem obiiciebat, an quis alius una exiturus esset: id frustra disputari ipse poterat intelligere, si ad id quod respondet Iphigenia animum attendisset. Quaerenti enim σοὶ δὴ τίς ἄλλος ἐν χεροῖν οἴσει βρέτας, non ἐγὼ illa, sed οὐδείς respondere debebat.

V. 1020. Ald. φόνου. Brodaei emendationem πόνου Seidlerus aliique receperunt. Musgravius haud dubie legendum esse δόλου adnotavit. Id ego reposui. Cum hoc enim congruit responsio Iphigeniae, non cum πόνου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ταὐτὸν χεροῖν σοὶ λέξεται μίασμ' ἔχων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

λάθρᾳ δ' ἄνακτος ἢ εἰδότος δράσεις τάδε;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πείσασα μύθοις· οὐ γὰρ ἂν λάθοιμί γε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ μὴν νεώς γε πίτυλος εὐήρης πάρα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

σοὶ δὴ μέλειν χρὴ τἄλλ' ὅπως ἕξει καλῶς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἑνὸς μόνου δεῖ, τάσδε συγκρύψαι τάδε.
ἀλλ' ἀντίαζε καὶ λόγους πειστηρίους
εὕρισκ'· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἶκτον γυνή.
τὰ δ' ἄλλ' ἴσως ἂν πάντα συμβαίη καλῶς.

V. 1023. Ald. λάθοιμί σε. Codd. λάθοιμί γε.

V. 1029. Ald. τὰ δ' ἄλλ', ἴσως ἅπαντα συμβαίη καλῶς. Marklandus scribendum vidit ἂν πάντα. Seidlerus, cui ἴσως particulae istius locum tenere posse videbatur, hodie, opinor, iam non uteretur Aeschyli in Agamemnone versu 1058. de quo dixi lib. III. de particula ἂν c. 6. Tamen Seidlero etiam Elmsleius videtur adstipulatus esse, qui attulerit ex Aeschyli Suppl. 735.

ἴσως γὰρ ἢ κήρυξ τις ἢ πρέσβυς μόλοι.

Cuius exempli patet quam exigua fides sit. Permira sunt, quae Matthiae disputavit: ἂν non videri necessarium, quum sensus esse non possit *caetera bene evenient, si aliud quid factum erit.* Profecto: sed quid cogit ἂν hoc supplemento explicare, et non potius illo, *nisi quid adversi acciderit?* Porro, videri iuncta esse τὰ δ' ἄλλ' ἅπαντα ἴσως ἂν καλῶς συμβαίη, et τὰ δ' ἄλλ' ἅπαντα συμβαίη καλῶς, *utinam reliqua omnia bene succedant, quod fortasse fiet.* Huiuscemodi confusionem sententiarum, quam nemo ne divinando quidem e verbis eruat, nego ullo in scriptore inveniri aut inveniri posse.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ φίλταται γυναῖκες, εἰς ὑμᾶς βλέπω,
καὶ τἄμ' ἐν ὑμῖν ἐστὶν ἢ καλῶς ἔχειν
ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας
φίλου τ' ἀδελφοῦ φιλτάτης τε συγγόνου.
καὶ πρῶτα μέν μοι τοῦ λόγου τάδ' ἀρχέτω·
γυναῖκές ἐσμεν, φιλόφρον ἀλλήλαις γένος,
σώζειν τε κοινὰ πράγματ' ἀσφαλέσταται.
σιγήσαθ' ἡμῖν καὶ συνεκπονήσατε
φυγάς. καλόν τοι γλῶσσ' ὅτῳ πιστὴ πάρα.

V. 1030. Legebatur ὡς ὑμᾶς βλέπω, quod silentio praeterierunt interpretes. Id significaret *ut vos video*, quod sic dicere posset Iphigenia, si consideret ne opus quidem sibi esse orare istas mulieres. Et tamen tum quod sequitur καὶ intelligi non posset. Recte verterunt *ad vos respicio*. Id dicendum fuit εἰς ὑμᾶς βλέπω, quae usitatissima est locutio. Itaque hoc reposui. Ac ne dici quidem posse credo hoc significatu ὡς ὑμᾶς βλέπω.

V. 1033. Libri φίλου τ' ἀδελφοῦ φιλτάτου τε συγγόνου. Marklandus φίλης τ' ἀδελφῆς. Lenius Seidlerus et Lentingius ad Med. p. 72. φιλτάτης τε συγγόνου.

V. 1035. Par. B. ἀλλήλοις. Flor. 1. 2. ἀλλήλαις, quod recepi, etsi fortasse ἀλλήλων Aldinae et ut videtur caeterorum codicum defendi potest. Illud dispiciendum aliis relinquam, an forte ἀλλήλῳ in illa scriptura lateat. Ignorant grammatici, quod sciam, singularem huius vocabuli: sed nomini collectivo consociatus certe rationi non repugnat.

V. 1038. Ald. καλόν τι. Par. A. Flor. 1. 2. καλόν τοι. Eo recipiendo acquieverunt editores: sed quid quaeso hic sibi vult quam libri praebent sententia: καλόν τοι γλῶσσ' ὅτῳ πίστις παρῇ? Nam quis non his verbis loquentem potius quam tacentem linguam significari, dicique hoc credat, bonum esse loqui, si quis fide dignus sit? At non loqui quidquam chorum, sed tacere vult Iphigenia: quin etiam si falsa regi dicere chorum vellet, ineptissime hoc uteretur argumento, quo quid aliud diceret quam bonum esse mentiri, si quis verax haberetur? Bene se haberet sententia, si ὅτῳ posset pro feminino accipi et ad γλῶσσα referri. At de hoc usu non constat, et v. 1045. quoque ὅτῳ non est femininum. Non hoc scripsit Euripides, sed καλόν τοι γλῶσσ' ὅτῳ πιστὴ πάρα. *Bonum est*, inquit, *si cui fida adest lingua*, i. e. si fidere potest, coercitum iri linguam. Satis constat nihil frequentius quam ις et η permu-

ὁρᾶτε δ' ὡς τρεῖς μία τύχη τοὺς φιλτάτους,
ἢ γῆς πατρῴας νόστος ἢ θανεῖν ἔχει.
σωθεῖσα δ', ὡς ἂν καὶ σὺ κοινωνῇς τύχης,
σώσω σ' ἐς Ἑλλάδ'. ἀλλὰ πρός σε δεξιᾶς,
σὲ καὶ σ' ἱκνοῦμαι, σὲ δὲ φίλης παρηΐδος,
γονάτων τε καὶ τῶν ἐν δόμοισι φιλτάτων,
μητρὸς πατρός τε καὶ τέκνων, ὅτῳ κυρεῖ.
τί φατέ; τίς ὑμῶν φησίν, ἢ τίς οὐ θέλει,
φθέγξασθε, ταῦτα. μὴ γὰρ αἰνουσῶν λόγους
ὄλωλα κἀγὼ καὶ κασίγνητος τάλας.

ΧΟΡΟΣ.

θάρσει, φίλη δέσποινα, καὶ σῴζου μόνον·
ὡς ἔκ γ' ἐμοῦ σοι πάντα σιγηθήσεται,
ἴστω μέγας Ζεύς, ὧν ἐπισκήπτεις πέρι.

---

tari. Et hic quod legitur παρῇ, male sonans post πιστή, ortum videtur eo, quod librarius aliquis η ad πίστις superscriptum rettulit ad πάρα.

V. 1040. Libri νόστον. Heathius, Valckenarius ad Hippol. 1403. Musgravius νόστος.

V. 1042. Ald. πρὸς σὲ δεξιᾶς. Recte Matthiae corrigi iussit accentum, conferri iubens Elmsleium ad Med. 318. Par. A. πρὸς σῆς δεξιᾶς, quod recepit, dubitans tamen postea, Boissonadus.

V. 1043. Hic quoque recte σὲ καὶ σ' adversus Elmsleii coniecturam ἱκέτις defendit Matthiae: sed addere potuerat, quum Iphigenia universe chorum obtestans πρός σε δεξιᾶς dixisset, nunc eam tribus, quae hoc versu distinguuntur ex choro, hoc singulis dicere; ex quo cognosci, chorum κατὰ ζυγὰ dispositum stetisse, ut tres essent in primo ordine proximae.

V. 1047. Ald. ἢ τίς οὐ θέλει φθέγξασθαι ταῦτα; Quomodo haec interpungenda essent, vidit Musgravius.

V. 1050. Ald. Par. B. Flor. 1. 2. Vict. ὡς ἔκ γ' ἐμοῦ σοι. Par. A. C. ἐμοί σοι. Id indicium est alius non malae lectionis ὡς ἔν γ' ἐμοί σοι. Sophocles Oed. Col. 153.

ἀλλ' οὐ μὰν ἔν γ' ἐμοὶ
προσθήσει τάσδ' ἀράς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὄναισθε μύθων καὶ γένοισθ᾽ εὐδαίμονες.
σὸν ἔργον ἤδη καὶ σὸν εἰςβαίνειν δόμους·
ὡς αὐτίχ᾽ ἥξει τῆςδε κοίρανος χθονός,
θυσίαν ἐλέγχων, εἰ κατείργασται, ξένων.
ὦ πότνι᾽, ἥπερ μ᾽ Αὐλίδος κατὰ πτυχὰς
δεινῆς ἔσωσας ἐκ πατροκτόνου χερός,
σῶσόν με καὶ νῦν τούςδε τ᾽· ἢ τὸ Λοξίου
οὐκέτι βροτοῖσι διὰ σ᾽ ἐτήτυμον στόμα.
ἀλλ᾽ εὐμενὴς ἔκβηθι βαρβάρου χθονὸς
εἰς τὰς Ἀθήνας· καὶ γὰρ ἐνθάδ᾽ οὐ πρέπει
ναίειν, παρόν σοι πόλιν ἔχειν εὐδαίμονα.

ΧΟΡΟΣ.

Ὄρνις, ἃ παρὰ πετρίνας στρ. α'.
πόντου δειράδας, ἀλκυών,
ἔλεγον οἶτον ἀείδεις,

V. 1055. Ald. κατείργασθαι.

V. 1057. Par. A. πατροφόνου.

V. 1061. Legebatur πτύχας. Corrigendum monuit Elmsleius ad Med. 1264.

V. 1062. Gravius quid quam πόλιν ἔχειν εὐδαίμονα hic dictum vellem. Non enim recte opposita sunt βάρβαρος et εὐδαίμων, quum non satis perspicue appareat βάρβαρον γῆν hic incultam esse intelligendam. Rectius humanitatem et expertem crudelitatis pietatem Athenarum commemorasset.

V. 1063. Vulgo cum Aldina ὄρνις, ἃ παρὰ τὰς πετρίνας. Quae scriptura si non est a metricis profecta, in antistrophico versu scribendum est ὦ πολλαὶ λιβάδες δακρύων. Sed Flor. 1. 2. omittunt τάς, quos sequendos duxi. Matthiae haec respexisse putat Aristophanem Ran. 1309.

ἀλκυόνες, αἳ παρ᾽ ἀενάοις θαλάσσης
κύμασι στωμύλλετε.

V. 1065. Barnesius οἰκτρὸν coniecit: alii alia: adversus quorum conatus recte hunc versum defendit Seidlerus.

εὐξύνετον ξυνετοῖσι βοάν,
ὅτι πόσιν κελαδεῖς ἀεὶ μολπαῖς,
ἐγώ σοι παραβάλλομαι
θρήνους, ἄπτερος ὄρνις,
ποθοῦσ᾽ Ἑλλάνων ἀγόρους,
ποθοῦσ᾽ Ἄρτεμιν λοχίαν,
ἃ παρὰ Κύνθιον ὄχθον οἰκεῖ
φοίνικά θ᾽ ἁβροκόμαν
δάφναν τ᾽ εὐερνέα καὶ
γλαυκᾶς θαλλὸν ἱρὸν ἐλαίας,
Λατοῦς ὠδῖνα φίλαν,
λίμναν θ᾽ εἱλίσσουσαν ὕδωρ
κύκλιον, ἔνθα κύκνος μελῳ-

V. 1066. Par. B. ἀξύνετον, sed superscripto εὐ.

V. 1071. Ald. λοχείαν. Correxit Musgravius.

V. 1072. Ad Κύνθιον in Par. B. C. superscriptum Δήλιον.

V. 1075. Aldina: γλαυκᾶς θάλλος ἱερὸν ἐλαίας. In θάλλος consentiunt Par. A. B. Flor. 1. 2. Vict. sed Par. A. deinde ἱρὸν. Brubachiana ab emendatore θαλλὸν, quod deinceps tenuerunt editores.

V. 1076. Porti coniecturam Λατοῦς ὠδῖνι φίλαν recepit Seidlerus. Matthiae, servans librorum scripturam, locum quo pepererit Latona ὠδῖνα vocari putat. Mihi Euripides, stipator in choricis inutilium verborum, audacius partum Latonae dixisse videtur arborem, cui obnixa peperit Apollinem et Dianam. Homerus hymn. Apoll. 117. ἀμφὶ δὲ φοίνικι βάλε πήχεε.

V. 1078. Libri ὕδωρ κύκνειον, praeter Par. A. in quo omissum κύκνειον. Seidlerus, iure offensus his ὕδωρ κύκνειον, ἔνθα κύκνος, scripsit κύκλιον, docteque id illustravit testimoniis scriptorum hunc rotundum lacum commemorantium. Matthiae quod obiicit, κύκλιος neque apud Euripidem neque apud alios loci esse epitheton, id quam vim habeat non perspicio. Satis est de figura rotunda dici. Constat autem κύκλιον χορὸν vocari, quod rotundus sit, eoque distingui a τετραγώνῳ. Et ἀσπίδα κυκλίαν dixit Archestratus apud Athenaeum VII. p. 320. B. de scaro pisce loquens:

καὶ μέγεθος κυκλίᾳ ἴσον ἀσπίδι νῶτα φοροῦντα.

Dindorfii nescio quo auctore ediderunt λίμναν θ᾽ εἱλίσσουσαν ὕδωρ κύκλον, quae valde molesta planeque soli prosae orationi conveniens describendi ratio est.

δὸς Μούσας θεραπεύει.
ἅ πολλαὶ δακρύων λιβάδες, ἀντ. δ.
αἳ παρηΐδας εἰς ἐμὰς
ἔπεσον, ἀνίκα πύργων
ὀλλυμένων ἐπὶ ναυσὶν ἔβαν
πολεμίων ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις,
ζαχρύσου δὲ δι' ἐμπολᾶς
νόστον βάρβαρον ἦλθον;
ἔνθα τᾶς ἐλαφοκτόνου
θεᾶς ἀμφίπολον κόραν
παῖδ' Ἀγαμεμνονίαν λατρεύω
βωμούς τε μηλοθύτας,
ζηλοῦσ' ἄταν διαπαν-
τὸς δυςδαίμον'· ἐν γὰρ ἀνάγκαις
οὐ κάμνει σύντροφος ὤν.
μεταβάλλει δ' εὐδαιμονία·

V. 1081. Libri *οὐλομένων ἐνὶ ναυσὶν ἔβαν*. Matthiae recte *ὀλλυμένων* ex emendatione Erfurdtii ad Soph. Antig. 833. ed. min. Deinde *ἐπὶ* ex Elmsleii coniectura ad Heracl. 893. scripsi. Non enim *ἔνι* nisi pro *ἔνεστι* usurparunt tragici. Vide ad Soph. Trach. 7.

V. 1088. Pro *κοίραν* ex Flor. 1. scripsi *κόραν*.

V. 1091. Ald. *ζητοῦσ'*. Par. A. B. C. Flor. 1. 2. Vict. *ζηλοῦσ'*. Ox. *ζηλοῦσα*. Felicem se praedicare dicit sortem eorum, qui semper adversa fortuna usi numquam meliorem sint experti.

V. 1093. Libri *οὐ κάμνεις*. Sed Ox. *κάμνει*, quemadmodum emendarunt viri docti. Neque vero ille Oxoniensis liber aliud quam emendationes continere videtur.

V. 1094. Libri *μεταβάλλει δυςδαιμονία*. Haesitarunt critici in hac abrupta et ne sermoni quidem huic accommodata sententia. Partem veri vidit Lentingius ad Med. p. 72. comparans Herc. f. 1291.

κεκλημένῳ δὲ φωτὶ μακαρίῳ ποτὲ
αἱ μεταβολαὶ λυπηρόν· ᾧ δ' ἀεὶ κακῶς
ἔστ', οὐδὲν ἀλγεῖ, συγγενῶς δύστηνος ὤν.

Ex quo facile colligi poterat scribendum esse *μεταβάλλει δ' εὐδαιμονία*.

τὸ δὲ μετ' εὐτυχίας κακοῦ-
σθαι θνατοῖς βαρὺς αἰών.
καὶ σὲ μέν, πότνι', Ἀργεία, στρ. β'.
πεντηκόντορος οἶκον ἄξει·
συρίζων δ' ὁ κηροδέτας
κάλαμος οὐρείου Πανὸς
κώπαις ἐπιθωΰξει, ὁ Φοῖβός θ' ὁ μάντις ἔχων
ἑπτατόνου κέλαδον λύρας
ἀείδων ἄξει λιπαρὰν
Ἀθηναίων ἐπὶ γᾶν.

V. 1095. Libri τὸ γὰρ μετ' εὐτυχίας κακοῦσθαι. Seidlerus δὲ pro γὰρ posuit, tum metri caussa, quod in strophico κύκνειον in κύκλιον mutavit, tum vero etiam quod id sententia postularet. Hoc postremum praeteriit Matthiae, notans Seidlerum iniuria, quod hunc versum scilicet strophico, ut ab ipso refictus esset, exaequare voluerit. Confirmant Seidleri emendationem versus quos modo ex Hercule furente adscripsimus.

V. 1099. Non erat idonea caussa, cur Elmsleius scribi vellet συρίζων θ'. Non enim haec ut adnexa, sed explicandi copiosiusque describendi caussa adiiciuntur.

V. 1101. Divisa haec erant in duos versiculos
κώπαις ἐπιθωΰξει,
ὁ Φοῖβός θ' ὁ μάντις ἔχων.
Quos probarem, si prior in spondeum pro iambo, i. e. ultimam sub ictu habentem, exiret. Nunc antistropha, in qua eodem modo descripti versus erant, continuari numerum ostendit. Quare in unum versum coniunxi. De ἐπιθωΰσσειν Seidlerus conferri iussit Abreschium in Misc. Obs. VI. 2. p. 405. cui id verbum praeter hunc locum apud solum Synesium occurrerat. Bis eo usus Aeschylus in Prometheo v. 73. et 277.

V. 1102. Libri κέλαδον ἑπτατόνου λύρας. Nulla inveniri caussa potest, quae moverit poetam, ut tribrachum dactylo, qui in antistropha est, opponeret, quum posset scribere ἑπτατόνου κέλαδον λύρας. Quare hoc ordine verba posui.

V. 1104. Libri εἰς Ἀθηναίων ἐπὶ γᾶν. Marklandus scribi voluit ὡς Ἀθηναίων ἐπὶ γᾶν, quod probavit Elmsleius. At haec prosae orationis formula est, turpis illa in carmine chorico. Seidlerus εἰς mutavit in εὖ σ'. Id Matthiae aliique receperunt, male factum dicente Elmsleio. Neque id iniuria. Nam et inutile est pronomen, nec verba ista apto sunt loco posita. Eiiciendum erat εἰς, additamentum metrici. Corruptus enim antistrophicus versus est.

ἐμὲ δ' αὐτοῦ προλιποῦσα βή-
σει ῥοθίῳ πλάτᾳ, ἀέρι δ' ἱστία τε πρότονοι κατὰ
πρῷραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πόδας τε
ναὸς ὠκυπόμπου.
λαμπρὸν ἱππόδρομον βαίην, ἀντ. β'.
ἔνθ' εὐάλιον ἔρχεται πῦρ·

V. 1105. Aldina:

ἐμὲ δ' αὐτοῦ λιποῦσα,
βήσῃ ῥοθίαις πλάταις.

Par. A. B. Flor. 1. 2. ῥοθίοις. Facile apparet deesse syllabam. Itaque προλιποῦσα reposui. Si haec in unum versum coniungerentur, in antistropha autem pro eo quod posui ὅτ' scriberetur εὖτ', intelligebam servari posse ῥοθίοις πλάταις pluralem. Sed et aptior usitatiorque singularis est, et melius statim ex Glyconeo transitur ad dactylicos, et facilius in antistrophicis ὅτ' inseritur quam εὖτ'. Itaque ῥοθίῳ πλάτᾳ scripsi. Saepe autem librarii pluralem pro singulari posuisse deprehenduntur.

V. 1106. Libri: ἀέρι δ' ἱστία πρότονοι κατὰ πρῷραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πόδα ναὸς ὠκυπόμπου. Patet deesse syllabam nec vitio vacuum esse πόδα, cuius ultimam syllabam longam esse oportebat. Priori vitio medelam invenit Marklandus inserendo καὶ ante πρότονοι, quod Seidlerus prorsus absonum vocat. Et hic quidem, postquam doctissime quid πρότονοι, quid στόλος, quid πόδες sint, exposuit, hanc ingeniosam profecto coniecturam protulit:

ἀέρι δ' ἱστία πρὸ προτόνων κατὰ
πρῷραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πόδες
ναὸς ὠκυπόμπου.

Non infitior tamen hanc emendationem mihi tum verba consideranti ut in libris scripta sunt, tum quod sic nimis accurate omnia describuntur, parum probabilem videri. Accedit, quod ne antistrophica quidem ita emendate scripta habemus, ut non aliud quid quaerere oporteat. Itaque πόδα singulari cum plurali commutato particulas addidi, quibus non metro solum, sed etiam sententiae consulitur: ἀέρι δ' ἱστία τε πρότονοι κατὰ πρῷραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πόδας τε ναὸς ὠκυπόμπου. Sic πρότονοι, ut saepissime, non quae propria significatio est, de illis rudentibus, quibus malus affirmatur, sed de iis, quibus vela vel contrahuntur vel expanduntur dicti sunt. Patet autem recte coniungi ἱστία et πόδας, quae sunt imae partes veli, funibus alligatae. Προτόνους similiter dixit in Hecuba v. 113.

τὰς ποντοπόρους δ' ἔσχε σχεδίας
λαίφη προτόνοισιν ἐρειδομένας.

οἰκείων δ' ὑπὲρ θαλάμων
πτέρυγας ἐν νώτοις ἁμοῖς
λήξαιμι θοάζουσα, χοροῖς δὲ σταίην, ὅθι καὶ
παρθένος εὐδοκίμων γάμων, συν ἐμὲν πέδι

V. 1114. In libris haec sic scripta: χοροῖς δὲ σταίην, ὅθι καὶ παρθένος εὐδοκίμων γάμων παρὰ πόδ' εἱλίσσουσα φίλας ματρὸς ἡλίκων θιάσους, ἐς ἁμίλλας χαρίτων χαίτας ἁβροπλούτοιο ἐς ἔριν ὀρνυμένα, πολυποίκιλα φάρεα, καὶ πλοκάμους περιβαλλομένα, γένυσιν ἐσκίαζον. Operae pretium est videre quam multa in his etiam praeter aperte vitiosum genitivum ἁβροπλούτοιο dubitandi materia sit. Construi haec volunt ita: ὅθι καὶ παρθένος εὐδοκίμων γάμων, παρὰ πόδα φίλας ματρὸς εἱλίσσουσα ἡλίκων θιάσους: subsistam hic, quoniam vel haec dubia sunt. Παρὰ πόδα Seidlerus interpretatur *coram*, duce Musgravio, qui perperam πόδ' ποδὶ esse putans, attulit Quinti Smyrnaei V. 67.

ἐν δὲ χοροὶ ἵσταντο νέων παρὰ ποσσὶ γυναικῶν.

Quis credat tam absurde loquutum Quintum, etsi eadem scriptura etiam in tribus a Schowio collatis codicibus exstat? Praecedentem versum si quis consideret, vix dubitabit quin sic isti versus a poeta sint scripti:

ἐν δ' αὐλοὶ κιθάραι τε παρ' εἰλαπίνῃσι πέλοντο·
ἐν δὲ χοροὶ ἵσταντο νέων παρὰ τοῖσι γυναικῶν.

Sed esto ut παρὰ πόδα ματρὸς sit *coram matre*: num ineptius collocare verba potuit Euripides, quam sic, ut illud παρὰ πόδα exciperet εἱλίσσουσα, quod verbum quivis, qui haec audiret, coniuncturus erat cum πόδα? Porro quid hoc est, quod hae mulieres ἡλίκων θιάσους εἱλίσσουσαι dicuntur? Nimis enim mirum est, quas cum suis aequalibus saltare aliquis credat, facere aequales ut saltent dici, quasi ipsae spectatrices vel magistrae saltationum fuerint. Sequuntur haec: ἐς ἁμίλλας χαρίτων χαίτας ἁβροπλούτοιο ἐς ἔριν ὀρνυμένα: quae nemo non videt vitiosa esse eo, quod aut ἐς ἔριν turpissime redundat, aut deest aliquid, quo ἐς ἁμίλλας non ad eadem ad quae ἐς ἔριν referri indicetur. Denique postrema, πολυποίκιλα φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομένα γένυσιν ἐσκίαζον, si sic intelliguntur ut repetatur γένυας ad ἐσκίαζον, molesta est oratio; sin, ut Seidlero placebat, ἐσκίαζον pro ἐσκιαζόμην dictum est, vereor ne prava. Nihil enim ad hoc defendendum confert illud in Bacchis v. 1049.

ἦν δ' ἄγκος ὑψίκρημνον ὕδασι διάβροχον
πεύκαισι συσκίαζον.

Hic verum viderat haud dubie Canterus, quum γένυν συνεσκίαζον scribendum censuit: sic enim eum, non, ut editio habet, γένυ

πέρι πόδ᾽ εἰλίσσουσα φίλας
πρὸς ἡλίκων θιάσους
ἐς ἁμίλλας, χαρίτων τε χαί-
τας ἁβρόπλουτον ὅτ᾽ εἰς ἔριν ὀρνυμένα πολυποίκιλα
φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομένα γέ-
νυν συνεσκίαζον.

ΘΟΑΣ.

ποῦ 'σθ᾽ ἡ πυλωρὸς τῶνδε δωμάτων γυνή;

---

scripsisse puto. Itaque hinc faciam initium expellendi istam vitiorum congeriem. Cohaerent, si interpretes sequimur, haec: ὅθι καὶ παρθένος γένυν συνεσκίαζον. Languet sic καί, non languidum illud, si non ad συνεσκίαζον, sed ad repetitum ex σταίην ἱστάμην refertur: χοροῖς δὲ σταίην, ὅθι καὶ παρθένος. Hoc modo enim usus postulat καί. In proximis verbis levis menda est παρὰ pro πέρι, gravis autem ματρός, ex errore scribae, cui in libro, quem ante oculos habebat, μρὸς scriptum videbatur, quod erat πρός. Ita nanciscimur: πέρι πόδ᾽ εἰλίσσουσα φίλας πρὸς ἡλίκων θιάσους ἐς ἁμίλλας, i. e. planiore ordine verborum: πόδα περιειλίσσουσα ἐς φίλας ἁμίλλας πρὸς ἡλίκων θιάσους. Quod hic πέρι πόδα εἰλίσσουσα, in Phoenissis v. 319. dicit περιέλικτον ἁδονὰν ἐκεῖσε καὶ τὸ δεῦρο περιχορεύουσα. Mox post χαρίτων copulam deesse sententia non minus quam metrum arguit. Tum scribendum ἁβρόπλουτον ὅτ᾽ εἰς ἔριν, hic quoque et metro indicium faciente, de quo dictum ad v. 1105. et sententia requirente particulam ex qua συνεσκίαζον pendeat. Itaque haec est totius loci sententia: *stem in choreis, ubi etiam virgo nobili digna connubio stabam, saltando circumagens pedem ad gratam concertationem cum aequalium catervis, decorisque comarum ad luxuriantem auro et gemmis contentionem quum procedens variis pallis et cincinnis amicta genam inumbrabam.* Cum postremis comparari possunt haec in Bacchis v. 455. de Bacchi muliebri habitu:

πλόκαμός τε γάρ σου ταναός, οὐ πάλης ὕπο,
γένυν παρ᾽ αὐτὴν κεχυμένος, πόθου πλέως.

Alibi σκιάζειν et συσκιάζειν γένυν de crescente barba dixit, ut Phoen. 63. Suppl. 1218. Illa, παρθένος εὐδοκίμων γάμων, frustra molestiam fecerunt interpretibus. Durum est, ut Scidlerus volebat, coniungere εὐδοκίμων γάμων θιάσους. Immo genitivi pro adiectivo sunt, quasi dicas εὐδοκιμόγαμος; vide ad Soph. Electr. 19.

Ἑλληνίς; ἤδη τῶν ξένων κατήρξατο,
ἀδύτοις τ' ἐν ἁγνοῖς σῶμα λάμπονται πυρί;

ΧΟΡΟΣ.

ἤδ' ἐστίν, ἥ σοι πάντ', ἄναξ, ἐρεῖ σαφῶς.

ΘΟΑΣ.

ἔα·
τί τόδε μεταίρεις ἐξ ἀκινήτων βάθρων,
Ἀγαμέμνονος παῖ, θεᾶς ἄγαλμ' ἐν ὠλέναις;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἄναξ, ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν.

ΘΟΑΣ.

τί δ' ἔστιν, Ἰφιγένεια, καινὸν ἐν δόμοις;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀπέπτυσ'· ὁσίᾳ γὰρ δίδωμ' ἔπος τόδε.

ΘΟΑΣ.

τί φροιμιάζει νεοχμόν, ἐξαύδα σαφῶς.

V. 1122. Ald. ἢ δή. Reiskius et Valckenarius ad Phoen. 576. ἤδη.

V. 1123. Valckenarii coniecturam χύτλοις ἐν ἁγνοῖς memoravit Camperus ad Electrae v. 797. aliam ipse ad v. 950. non utiliorem addens, κάμπτονται. Melius, si opus esset mutatione, Iacobsius δάπτονται.

V. 1127. Ald. ἐν ὠλένῃ. Codd. omnes ἐν ὠλέναις.

V. 1128. Ald. ἐν παραστάσει. Codd. omnes ἐν παραστάσιν, de quo vocabulo exposuit Valckenarius ad Phoen. 417.

V. 1130. Par. A. C. Vict. ὁσίᾳ, neque aliud est quod Ald. habet ὅσία. Recte Matthiae ἀπέπτυσα non ad quaestionem Thoantis, sed ad parricidium refert, de quo cogitet Iphigenia.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐ καθαρά μοι τὰ θύματ' ἠγρεύσασθ', ἄναξ.

ΘΟΑΣ.

τί τοὐκδιδάξαν τοῦτό σ'; ἢ δόξαν λέγεις;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

βρέτας τὸ τῆς θεοῦ πάλιν ἕδρας ἀπεστράφη.

ΘΟΑΣ.

αὐτόματον, ἤ νιν σεισμὸς ἔστρεψε χθονός;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

αὐτόματον· ὄψιν δ' ὀμμάτων ξυνήρμοσεν.

ΘΟΑΣ.

ἡ δ' αἰτία τίς; ἢ τὸ τῶν ξένων μύσος;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἥδ', οὐδὲν ἄλλο· δεινὰ γὰρ δεδράκατον.

ΘΟΑΣ.

ἀλλ' ἢ τίν' ἔκανον βαρβάρων ἀκτῆς ἔπι;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οἰκεῖον ἦλθον τὸν φόνον κεκτημένοι.

ΘΟΑΣ.

τίν'; εἰς ἔρον γὰρ τοῦ μαθεῖν πεπτώκαμεν.

V. 1137. Vict. ἢ, male.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

μητέρα κατειργάσαντο κοινωνῷ ξίφει.

ΘΟΑΣ.

Ἄπολλον, οὐδ' ἐν βαρβάροις ἔτλη τόδ' ἄν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πάσης διωγμοῖς ἠλάθησαν Ἑλλάδος.

ΘΟΑΣ.

ἦ τῶνδ' ἕκατι δῆτ' ἄγαλμ' ἔξω φέρεις;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

σεμνόν γ' ὑπ' αἰθέρ', ὡς μεταστήσω φόνου.

ΘΟΑΣ.

μίασμα δ' ἔγγυς τοῖν ξένοιν ποίῳ τρόπῳ;

V. 1143. Libri οὐδ' ἐν βαρβάροις τόδ' ἔτλη τις ἄν. Seidlerus et Gaisfordius deleverunt τόδ'. Id quum Elmsleius non putaret abesse posse, Medeae v. 1339. et Helenae v. 95. adductus, coniiciebat οὐδ' ἐν βαρβάροις τόδ' ἤλπισ' ἄν, ut intelligeretur γενήσεσθαι; Matthiae autem, οὐδ' ἂν βάρβαρος γ' ἔτλη τόδ' ἄν, probabilius hic quidem, sed neutra coniectura veri similis est. Illud vero perquam credibile, a correctore, cui τὶς necessarium videbatur, loco suo depulsum esse τόδε. Omittitur autem τὶς non raro, praegresso plurali. Sic in Alcest. 356.

ἡδὺ γὰρ φίλους
κἂν νυκτὶ λεύσσειν, ὅντιν' ἂν παρῇ χρόνον.

Et in Suppl. 453.

τερπνοῖς τυράννοις ἡδονάς, ὅταν θέλῃ.

Vid. Heindorf. ad Plat. Gorg. p. 105. et ad Protag. p. 499. Itaque οὐδ' ἐν βαρβάροις ἔτλη τόδ' ἂν scripsi.

V. 1146. Argutari mihi videtur Matthiae, quum reprehendit eos, qui interpretati haec verba sunt *ut amoveam a contagione caedis.* Neque enim illi contagionem qua metuendum esset ne pollueretur simulacrum, sed qua et esset iam pollutum et pollueretur quamdiu praesentes essent hospites isti, in mente habuerunt.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἤλεγχον, ὡς θεᾶς βρέτας ἀπεστράφη πάλιν.

ΘΟΑΣ.

σοφήν σ᾽ ἔθρεψεν Ἑλλάς, ὡς ᾔσθου καλῶς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

καὶ νῦν καθεῖσαν δέλεαρ ἡδύ μοι φρενῶν.

ΘΟΑΣ.

τῶν Ἀργόθεν τι φίλτρον ἀγγέλλοντέ σοι;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τὸν μόνον Ὀρέστην ἐμὸν ἀδελφὸν εὐτυχεῖν.

ΘΟΑΣ.

ὡς δή σφε σώσαις ἡδοναῖς ἀγγελμάτων;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

καὶ πατέρα γε ζῆν καὶ καλῶς πράσσειν ἐμόν.

ΘΟΑΣ.

σὺ δ᾽ εἰς τὸ τῆς θεοῦ γ᾽ ἐξένευσας εἰκότως.

V. 1151. Legebatur cum Aldina *τί φίλτρον*. Matthiae recte inclinavit accentum pronominis, quem non debebat reprehendere Lentingius ad Androm. 887. p. 298. responso Iphigeniae tamquam argumento usus. Non refutat, qui non ostendit rationes quas alter attulit falsas esse. Atqui nec demonstravit Lentingius nec potuit demonstrare non esse verum, quod verissime dixit Matthiae, si *τί φίλτρον* legeretur, scisse debuisse Thoantem de Argivis aliquid rettulisse Orestem. Id vero absurdum est.

V. 1155. Iam Brodaeus *ἐξένευσας* ab *ἐκνεῖν* dictum esse vidit, quod est *suadere*. De eo verbo v. Valck. ad Hipp. 469. et 822.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πᾶσάν γε μισοῦσ᾽ Ἑλλάδ᾽, ἥ μ᾽ ἀπώλεσεν.

ΘΟΑΣ.

τί δῆτα δρῶμεν, φράζε, τοῖν ξένοιν πέρι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τὸν νόμον ἀνάγκη τὸν προκείμενον σέβειν.

ΘΟΑΣ.

οὐκ οὖν ἐν ἔργῳ χέρνιβες ξίφος τε σόν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἁγνοῖς καθαρμοῖς πρῶτά νιν νίψαι θέλω.

ΘΟΑΣ.

πηγαῖσιν ὑδάτων ἢ θαλασσίᾳ δρόσῳ;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

θάλασσα κλύζει πάντα τἀνθρώπων κακά.

ΘΟΑΣ.

ὁσιώτερον γοῦν τῇ θεῷ πέσοιεν ἄν.

V. 1157. Ald. τοῖς ξένοις. Barnesius τοῖν ξένοιν, quod confirmarunt codd. Par. B. C. Flor. 1. 2. Vict.

V. 1159. Marklandus οὔκουν. Aldina οὐκοῦν, quod defendens Seidlerus interpretatur: *igitur in eo es, ut aqua lustrali eos adspergas?* At id vix potest quaerere Thoas, qui Iphigeniam signum deae efferre videat. Recte Marklandus: *cur igitur cessas aqua lustrali eos adspergere?* Id perinde est οὔκουν an divisim, ut Elmsleio placet, οὐκ οὖν scribatur.

V. 1162. Legitur hic versus apud Stobaeum IV. 20. et Diogenem Laertium III. 6. et Eustathium p. 108, 30. et scholiastam Ven. ad Iliad. I. 314. et in Etym. M. p. 127, 15.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

καὶ τἀμά γ' οὕτω μᾶλλον ἂν καλῶς ἔχοι.

ΘΟΑΣ.

οὐκ οὖν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐρημίας δεῖ· καὶ γὰρ ἄλλα δράσομεν.

ΘΟΑΣ.

ἄγ' ἔνθα χρῄζεις· οὐ φιλῶ τἄῤῥηθ' ὁρᾶν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἁγνιστέον μοι καὶ τὸ τῆς θεοῦ βρέτας.

ΘΟΑΣ.

εἴπερ γε κηλὶς ἔβαλέ νιν μητροκτόνος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἠράμην βάθρων ἄπο.

V. 1165. Ald. *οὐκοῦν* sine interrogationis signo, ut v. 1159. Marklandus *οὔκουν* cum interrogatione. Miror, quod Seidlerus cum eoque Matthiae repudiarunt interrogationem. Verum quidem est, in mente habere Thoantem, facile ergo rem perfici posse: ad ipsum enim templum fluctus allidi: sed non dicit hoc, ut ait Seidlerus. Si diceret *οὐκοῦν ῥᾴδιον*, recte loqueretur: sed si hoc omisso statim rationem affert, eam apertum est interrogando significandam esse. Perperam enim diceret: *ergo fluctus ipsum templum alluit.* Pro *ναὸν* Par. A. *νεών*.

V. 1170. Ald. *οὐ γάρ ποτέ νιν ἀνηράμην.* Par. A. B. Flor. 1. 2. *οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἀνηράμην.* Quomodo emendandum esset, vidit Musgravius.

ΘΟΑΣ.

δίκαιος ηὐσέβεια καὶ προμηθία.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οἶσθά νυν ἅ μοι γενέσθω;

ΘΟΑΣ.

σὸν τὶ σημαίνειν τόδε

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

δεσμὰ τοῖς ξένοισι πρόςθες.

ΘΟΑΣ.

ποῖ δέ σ' ἐκφύγοιεν ἄν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πιστὸν Ἑλλὰς οἶδεν οὐδέν.

ΘΟΑΣ.

ἴτ' ἐπὶ δεσμὰ, πρόςπολοι.

V. 1171. Rarius est *δίκαιος* genere feminino. Sed non debebat Elmsleius comparare Heraclidarum versum 901. ubi *δίκαιον*, ut a me monitum, pro substantivo est. In adnotatione ad illum versum autem hunc locum afferens addit, nisi legendum sit *δίκαιον*, idque Matthiae quoque sibi in mentem venisse dicit. Id vero non aptum huic loco: significaret enim aequum esse, ut quis pius et providus sit. At Thoas non universe pietatem et providentiam laudare voluit, sed hanc, quae in lustrando signo deae est posita. Post hunc versum Marklandus ponendum iudicavit trimetrum, qui inter medios trochaicos post v. 1182. in libris est,

ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις.

Probavit Marklandi sententiam Seidlerus, posuitque versum, ut ille insserat, Matthiae. Factum pessime, non solum quod ista sententia hic importunissima est, sed etiam quod artis tragicae lex iubet a *στιχομυθίᾳ* trimetrorum statim ad divisos inter colloquentes personas trochaicos procedi.

V. 1173. Par. A. *ποῖ δ' ἐκφύγοιεν ἄν;*

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

κἀκκομιζόντων δὲ δεῦρο τοὺς ξένους

ΘΟΑΣ.

ἔσται τάδε.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

κρᾶτα κρύψαντες πέπλοισιν.

ΘΟΑΣ.

ἡλίου πρόσθεν φλογός.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

σῶν τέ μοι σύμπεμπ᾽ ὀπαδῶν.

ΘΟΑΣ.

οἵδ᾽ ὁμαρτήσουσί σοι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

καὶ πόλει πέμψον τίν᾽ ὅστις σημανεῖ

ΘΟΑΣ.

ποίας ταγάς;

V. 1175. Libri κἀκκομιζόντων δὲ δεῦρο. Elmsleius γε pro δέ, si vera sit Porsoni observatio ad Orest. 614. quod probat Matthiae. Recte vero hic καὶ δέ, de quo dixi ad Soph. Philoct. 1346. Nam non tam augetur id quod dictum erat, quam additur aliud.

V. 1176. Libri κατακρύψαντες, nisi quod Par. A. κατὰ κρύψαντες. Emendavit Musgravius. In Aldina hic versus totus et σῶν τέ μοι σύμπεμπ᾽ ὀπαδῶν continua oratione tributa sunt Iphigeniae, virgula post φλογὸς posita. Non aptum est signum interrogationis, quod alii posuerunt. Non enim quaerit Thoas, sed intelligere se, cur capita scelerata velari velit sacerdos, dicit.

V. 1178. Elmsleius, quod libri habent, ποίας τύχας, non esse aptum, sed potius ποίους λόγους requiri intelligebat. Mat-

ἐν δόμοις μίμνειν ἅπαντας.

ΘΟΑΣ.

στεῖχε καὶ σήμαινε σύ.

---

thiae eo defendit librorum scripturam, quod Thoas ex verbo illo *σημανεῖ* suspicetur Iphigeniam aliquid quod factum sit nunciare oppidanis velle. At id prorsus alienum est, quum quae facta sint satis iam declaraverit Iphigenia, nunc autem quae facienda sint praecipiat. Si aliquo modo defendi ista verba possunt, de malis intelligenda sunt, quibus se exposituri sint oppidani, si videant quae videri nefas sit. Verum ne hoc quidem fieri posse ostendit responsum Iphigeniae, quae non minatur aliquid mali, sed domi manere iubet. Ex quo facile apparet recte iudicasse Elmsleium, nisi quod ei rarius verbum, quo hic usus est Euripides, non venit in mentem. Id fuit *ταγάς*.

V. 1178. Haec ex Marklandi distinctione personarum, quam etiam in Par. A. esse Boissonadus dixit, sic scripta circumferebantur:

> ΙΦ. *καὶ πόλει πέμψον τὶν' ὅςτις σημανεῖ.* Θ. *ποίας τύχας;*
> ΙΦ. *ἐν δόμοις μίμνειν ἅπαντας.* Θ. *μὴ συναντῷεν φόνῳ;*
> ΙΦ. *μυσαρὰ γὰρ τὰ τοιάδ' ἐστί.* Θ. *στεῖχε καὶ σήμαινε σύ.*
> ΙΦ. *μηδέν' εἰς ὄψιν πελάζειν.* Θ. *εὖ γε κηδεύεις πόλιν.*
> ΙΦ. *καὶ φίλων δ' οὐδεὶς μάλιστα.* Θ. *τοῦτ' ἔλεξας εἰς ἐμέ,*
> *ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις.*

Ultimum ille horum versuum, ut quem post v. 1172. ponendum putaret, uncis inclusit. In Aldina quae v. 1180. seqq. leguntur, sic scripta ac distributa sunt, neque aliter, ut videtur, in codicibus: Θ. *στεῖχε, καὶ σήμαινε σὺ, μηδέν' εἰς ὄψιν πελάζειν.* Ἰφι. *εὖ γε κηδεύεις πόλιν. καὶ φίλων γ' οὐδεὶς μάλιστα.* Θό. *τοῦτ' ἔλεξας εἰς ἐμὲ, ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις.* Marklandi personarum descriptionem recte quidem sequuti sunt, qui post eum hanc fabulam ediderunt. Eorum quidam etiam dictionis vitia ut removerent operam dederunt, sed fugit eorum diligentiam gravissima quae hunc locum tenet corruptio, quae in ipsa est sententiarum perversitate et conturbatione. Primo illud perineptum est, quod Iphigenia, postquam satis perspicue dixit *ἐν δόμοις μίμνειν ἅπαντας*, id praeter omnem necessitatem repetit his verbis, *μηδέν' εἰς ὄψιν πελάζειν*. Paullo, sed hercle non multo melius Thoanti haec verba in libris sunt tributa. Nam huic quoque satis erat dicere *στεῖχε καὶ σήμαινε σύ*, neque addere quod nemo non sponte intelligeret. Accedit quod in trochaicis versibus, quorum in singulis duae personae loquuntur, una sola

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

καὶ φίλων γε δεῖ μάλιστα.

ΘΟΑΣ.

τοῦτ' ἔλεξας εἰς ἐμέ,

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

μηδέν' εἰς ὄψιν πελάζειν.

ΘΟΑΣ.

μὴ συναντῴην φόνῳ.

---

per eademque incipere versum solet. Tum soloecum illud καὶ φίλων γ' οὐδεὶς μάλιστα qui Elmsleio auctore in καὶ φίλων γ' οὐ δεῖ μάλιστα mutarunt, etsi consuluerunt sententiae, tamen illud quaerendum reliquerunt, cur sic maluerit loqui poeta, quam ut solet hoc dici, ἥκιστά γε φίλων δεῖ. Denique trimetrum illum, qui ultimus horum est versuum, quum emendare deberent, posuerunt eo loco, quo eum poni non posse supra est demonstratum. Absit ut tantam perversitatem imputemus poetae doctissimo. Librariorum est ille error, quum in codice, ex quo nostri manarunt libri, longi versus in angusta pagina, scholiisque, ut credi licet, oppleta non possent recto cursu perscribi, sed fracti et complicati essent: quo perturbatus est ordo hemistichiorum, neglectumque initium versus postremi. Restituto genuino ordine patet omnia cohaerere aptissime. Ubi domi manere iussit oppidanos Iphigenia, statim Thoas, ut v. 1174. et 1177. designat eum qui exsequatur iussa. Tum illa etiam amicos ab adspectu piaculi arcendos dicit, quod in se dictum videns Thoas intelligere se ostendit cur id praecipiat: confirmat illa, laudaturque a Thoante, quod prospiciat saluti civitatis: quod se quum merito facere dicit, ampliorem etiam laudem consequitur. Iam dicam de singulis.

V. 1180. Par. A. καὶ φίλων οὐδεὶς. B. Flor. 1. 2. Ald. καὶ φίλων γ' οὐδεὶς. Ex Brubachiana fluxit vulgatum καὶ φίλων δ' οὐδεὶς. Facile intelligitur, perturbato semel ordine dictorum, quum intelligi iam non posset genuina scriptura καὶ φίλων γε δεῖ μάλιστα, ab indocto critico illatum esse οὐδεὶς, quo sententiae consuleretur.

V. 1181. Libri μὴ συναντῷεν. Aldina sine iota subscripto. Pro φόνῳ Flor. 1. φόβῳ. Elmsleio scribendum videbatur μὴ ξυναντῶσιν φόνῳ. Disputavi de optativo ad Soph. Electr. 57.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

μυσαρὰ γὰρ τὰ τοιάδ' ἐστίν.

ΘΟΑΣ.

εὖ γε κηδεύεις πόλιν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

εἰκότως.

ΘΟΑΣ.

ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

σὺ δὲ μένων αὐτοῦ πρὸ ναῶν τῇ θεῷ

ΘΟΑΣ.

τί χρῆμα δρῶ;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἅγνισον κύκλῳ μέλαθρον.

---

ubi quum haec ita essem interpretatus, *ea mente, ut ne adsint in caede,* Matthiae his verbis id ipsum sibi videri significari dixit, quod Graece esset ξυναντῶσιν. Id ego miror. Coniunctivi haec vis est, ut simpliciter eventum quem consequuturum esse consentaneum sit indicet; optativi ut eum eventum tamquam tantummodo cogitatum ab aliquo describat. Itaque hoc dicit Thoas: *nempe tu in mente habes ne quis occurrat piaculo.* Sic enim interpretari debebam. Ita φόνος dictus etiam v. 1146. Et hoc modo potuit sane defendi συναντῷεν, etsi concedendum est, non fuisse idoneam caussam cur optativum hic coniunctivo praeferret Euripides. Removetur vero haec quoque dubitatio restituto ordine iusto hemistichiorum, pluralique in singularem mutato. Sic legitimus est optativus, ut pendens ex ἔλεξας.

ΘΟΑΣ.

καθαρὸν ὡς μόλῃς πάλιν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἡνίκ' ἂν δ' ἔξω περῶσιν οἱ ξένοι,

ΘΟΑΣ.

τί χρή με δρᾶν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πέπλον ὀμμάτων προθέσθαι.

ΘΟΑΣ.

μὴ παλαμναῖον λάβω;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἢν δ' ἄγαν δοκῶ χρονίζειν,

V. 1185. Libri ἅγνισον χρυσῷ μέλαθρον. Musgravius coniecit δρόσῳ, praeferens tamen Reiskii emendationem πυρσῷ, quae tulit etiam aliorum approbationem. Afferunt ex Hesychio: πυρσῷ, πυρί. Qua interpretatione vix opus, quum taedis in lustrando sint usi. Vide, ut alios omittam, Lakemacheri Antiquitates Graecorum sacras III. 3. p. 476. seq. Mihi quidem haec quamvis elegans coniectura non satis facit. Nam neque apparet cur dicat Iphigenia μένων πρὸ ναῶν, si intus lustrari templum vult, et repugnant haec verba sequenti scenae, in qua intus in templo est Thoas. Quare si eum ante templum manere iubet, eiusmodi quid imperare debet, quod et extra templum et in templo peragi oporteat. Eam ob caussam κύκλῳ reposui. Nam si circumcirca purgari templum praecipit, fere id idem est ac si dicat omne templum omnibusque in partibus. Itaque iam Thoas putandus est, dum exeunt ex templo captivi, velare caput, mox autem intro abire paraturus lustralem ignem et aquam, quibus et interiora templi et exteriora rite expurget. Deinde Ald. μόλις. Sic etiam Par. B. sed superscripto ο. Par. A. Flor. 1. 2. Brub. μόλῃς.

V. 1186. Ald. ἡνίκα δ' ἂν ἔξω, quod contra metrum esse dicit Matthiae. Alteram scripturam praebuerunt Paris. A. B. Flor. 1. 2. Vide Elmsleium ad Med. 185. x.

ΘΟΑΣ.

τοῦδ' ὅρος τίς ἐστί μοι;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

θαυμάσῃς μηδέν.

ΘΟΑΣ.

τὰ τῆς θεοῦ πρᾶσσ' ἐπὶ σχολῆς καλῶς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

εἰ γὰρ ὡς θέλω καθαρμὸς ὅδε πέσοι.

ΘΟΑΣ.

συνεύχομαι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τούσδ' ἄρ' ἐκβαίνοντας ἤδη δωμάτων ὁρῶ ξένους,
καὶ θεᾶς κόσμους νεογνούς τ' ἄρνας, ὡς φόνῳ φόνον
μυσαρὸν ἐκνίψω, σέλας τε λαμπάδων, τά τ' ἄλλ' ὅσα
προὐθέμην ἐγὼ ξένοισι καὶ θεᾷ καθάρσια.
ἐκποδὼν δ' αὐδῶ πολίταις τοῦδ' ἔχειν μιάσματος,
εἴ τις ἢ ναῶν πυλωρὸς χεῖρας ἁγνεύει θεοῖς,
ἢ γάμον στείχει συνάψων, ἢ τόκοις βαρύνεται,
φεύγετ', ἐξίστασθε, μή τῳ προσπέσῃ μύσος τόδε.
ὦ Διὸς Λητοῦς τ' ἄνασσα παρθέν', ἢν νίψω φόνον
τῶνδε καὶ θύσωμεν οὗ χρή, καθαρὸν οἰκήσεις δόμον,

V. 1189. Ald. μηθὲν et ἐπὶ σχολῇ. Nec variari videtur. Emendavit Schaeferus Melet. cr. p. 113.

V. 1192. Ald. ἄρσενας. Pan. A. ἄρσεν'. Emendavit Piersonus Veris. p. 172.

εὐτυχεῖς δ' ἡμεῖς ἐσόμεθα. τἄλλα δ' οὐ λέγουσ', ὅμως
τοῖς τὰ πλείον' εἰδόσιν θεοῖς σοί τε σημαίνω, θεά.

ΧΟΡΟΣ.

εὔπαις ὁ Λατοῦς γόνος στρ.
τόν ποτε Δηλιάσιν
καρποφόροις γυάλοις,
Φοῖβόν τε χρυσοκόμαν
ἐν κιθάρᾳ σοφόν, ἅ τ' ἐπὶ τόξων
εὐστοχίᾳ γάνυται,

V. 1201. Ald. ἐσόμεσθα.

V. 1202. Ald. εἰδόσι.

V. 1203. De fabula, quae hoc carmine enarratur, Marklandus testes commemoravit: qui quum Herculis encomium vix magis a proposito alienum videri posse censuit, recte refutatus est a Seidlero. Impeditam orationem si reprehendisset, non esset iniquitatis accusandus.

V. 1204. Ald. ὅν ποτε Δηλίας ἐν καρποφόροις γυάλοις. Scaliger Δηλιὰς, itemque Victorius, sive ille ex coniectura, sive ex codice. Heathius et Elmsleius in censura Marklandi Supplicum p. 446. (211. ed. Lips.) Δηλίοις. Seidlerus ex Δηλίας ἐν fecit Δηλιάσιν, metro, ut videtur, exigente, etsi incertum est, quod ab antistropha depromatur, indicium. Vidit autem primus Tyrwhittus carmen esse antistrophicum. Sed Δηλιὰς quidem legi non potest, quia ad quod solum nomen referri potest, μάτηρ, cum eo per collocationem verborum non potest coniungi: praetereaque non solet Latona dici Δηλιὰς μάτηρ. Quod si, ut videtur, Δηλιάσιν καρποφόροις γυάλοις vera scriptura est, cohaeret oratio hoc modo: ὅν ποτε Δηλιάσιν καρποφόροις γυάλοις ἐν κιθάρᾳ σοφόν: *quem cithara in Deliis fructiferis convallibus doctum*. Neque enim isti dativi cum φέρεν copulari possunt, quod verbum pertinet ad ἀπὸ δειράδος ἐναλίας, quibus verbis totam insulam, Cynthum tamen montem respiciens, significat. Monet autem metrum antistrophicum ὅν, quod libri habent, commutandum esse cum τόν.

V. 1206. Libri post γυάλοις sic: χρυσοκόμαν Φοῖβον ἐν κιθάρᾳ σοφόν. Haec quum repugnent metro, probabilius est loco suo motum esse Φοῖβον, quam adscripsisse hoc nomen interpretes, quum excidissent tres syllabae ante χρυσοκόμαν. Ideo reposui, Φοῖβόν τε χρυσοκόμαν.

V. 1208. Ald. γάννυται.

φέρεν ἶνιν ἀπὸ δειράδος εἰναλίας,
λοχεῖα κλεινὰ λιποῦσ'
ἀστάκτων μάτηρ ὑδάτων,
τὰν βακχεύουσαν Διονύ-
σῳ Παρνάσσιον κορυφάν,
ὅθι ποικιλόνωτος οἰνωπὸς δράκων
σκιερᾷ κατάχλαινος εὐφύλλῳ δάφνᾳ,
γᾶς πελώριον
τέρας, ἄμφεπε μαντεῖον χθόνιον.
ἔτι νιν, ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας
ἐπὶ ματέρος ἀγκάλαισι θρώσκων
ἔκανες, ὦ Φοῖβε, μαν-
τείων δ' ἐπέβας ζαθέων,
τρίποδί τ' ἐν χρυσέῳ
θάσσεις, ἐν ἀψευδεῖ θρόνῳ,
μαντείας βροτοῖς

V. 1209. φέρει νιν. Par. B. φέρειν νιν. Egregie Seidlerus φέρεν ἶνιν. Deinde Ald. ἐναλίας. Par. A. B. Flor. 1. 2. Vict. εἰναλίας.

V. 1210. Ἀστάκτων ὑδάτων non cum Παρνάσσιον κορυφάν, ut Seidlero videbatur, sed cum λοχεῖα κλεινὰ coniungendum esse monuit Matthiae. Dicit autem chorus Inopum fluvium: v. Callim. h. Del. 206.

V. 1213. Ald. Παρνάσιον.

V. 1215. Libri κατάχαλκος, quod aperte corruptum est. Scripsi, quod et sententia postulabat, et litterarum formas intuenti levissima ac pene nulla mutatione restitutum esse apparebit, κατάχλαινος, addendum lexicis vocabulum, in quibus tamen καταχλαινοῦν verbum est adnotatum. Tum εὐφύλλῳ praebuerunt codd. Parisienses et Florentini. Ald. εὐφύλλων.

V. 1217. Libri ἀμφέπει. Correxit Seidlerus.

V. 1218. Libri μιν.

V. 1222. Par. A. χερσέῳ. Vide ad v. 1247.

V. 1224. Libri sic: μαντείας βροτοῖς ἀναφαίνων θεσφάτων ἐμῶν ἀδύτων, ὑπὲρ Κασταλίας ῥεέθρων γείτων, μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον. Praeclare Musgravius νέμων scribendum vidit,

θεσφάτων νέμων
ἀδύτων ὕπο, Κασταλίας ῥεέθρων
γείτων, μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον.

Θέμιν δ' ἐπεὶ γᾶς ἰὼν ἀντ.
παῖδ' ἀπενάσσατο *
* * ἀπὸ ζαθέων
χρηστηρίων, νύχια
χθὼν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὀνείρων,
οἳ πολέσιν μερόπων
τά τε πρῶτα τά τ' ἔπειθ' ὅσ' ἔμελλε τυχεῖν θ'

---

falsus tamen in eo, quod θέσφατα νέμων legi voluit, neque intellexit ἀναφαίνων ab interprete adscriptum esse: quod non fugit Seidlerum, qui ὑπὲρ in ὕπο mutatum iunxit cum ἀδύτων. Non male Musgravius γεῖτον coniecit.

V. 1228. Libri Θέμιν δ' ἐπὶ γᾶς ἰὼν, παῖδ' ἀπενάσσατο. ἀπὸ ζαθέων etc. Scaliger et Canterus restituerunt ἐπεί. Deesse videtur Πυθῶνος post ἀπενάσσατο. De huius verbi activa potestate dixit Elmsleius ad Med. 163. sed inest tamen aliquid, quod ad eum referatur, de quo dicitur.

V. 1231. Ald. χθὼν ἐτεκνώσατο φάσματα, omisso ὀνείρων. Codd. omnes χθὼν τεκνώσατο φάσματ' ὀνείρων, non excepto Oxoniensi, de quo non vera dixit Matthiae.

V. 1234. Libri ὅσα τ' ἔμελλε τυχεῖν, quod, sententia si spectatur, comparari potest cum illo Sophoclis in Antigonae v. 611. τό τ' ἔπειτα καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ πρὶν ἐπαρκέσει. Metro autem quum repugnet, corrigendum est. Nam quod olim suspicabar, legendum esse ἀπὸ γᾶς δειράδος εἰναλίας, non potest admitti, quia haec forma, δειράς, non est aliunde cognita, quam quod metro convenit in Sophoclis Philoct. 491. qui tamen versus etiam aliis modis corrigi potest. Itaque transposita copula scripsi ὅσ' ἔμελλε τυχεῖν θ'. Hoc enim multo credibilius est scriptum fuisse, quam quod Seidlerus edidit ἅ τ' ἔμελλε τυχεῖν. Hac opportunitate corrigam quae viri docti ad Antigonae quem indicavi versum commemorarunt Platonis in Parmenide p. 141. E. (v. supra ad v. 904.) verba: τί δαί; τὸ ἔσται καὶ τὸ γενήσεται καὶ τὸ γενηθήσεται οὐ τοῦ ἔπειτά που μέλλοντος; Libri omnes τοῦ ἔπειτα τοῦ μέλλοντος. Alterum articulum critici delent, quos praeterea video utrumque haerere in distinctis γενήσεται et γενηθήσεται, quae tum illo loco posuit Plato.

ὕπνου κατὰ δνοφερὰς
εὐνὰς γᾶς ἔφραζεν ἄνω·
μαντεῖον δ' ἀφείλετο τι-
μὰν Φοῖβον φθόνῳ θυγατρός·
ταχύπους δ' ἐς Ὄλυμπον ὁρμαθεὶς ἄναξ
χέρα παιδνὸν ἕλιξ' ἐπὶ Ζηνὸς θρόνον
Πυθίων [δόμων]
χθονίαν ἀφελεῖν μῆνιν νύχιον.

V. 1235. Ald. *ὕπνου κατὰ δνοφερᾶς γᾶς, εὐνὰς ἔφραζον. γαῖα δὲ μαντεῖον ἀφείλετο τιμάν.* Consentiunt codices, nisi quod Par. A. Flor. 1. 2. *τὴν μαντεῖον* habent, sed in Par. A. superscriptus hic articulus, ut eum ab interprete appositum esse appareat. Metra non congruunt cum strophicis, repetitumque ineptissime Telluris nomen *Γαῖα δέ*, ubi sola copula opus erat. Non minus obscure dictum *ὕπνου κατὰ δνοφερᾶς γᾶς εὐνάς*, quod explicare studuit Seidlerus. Musgravius expulso *γᾶς* legendum putabat *ὕπνους κατὰ δνοφεράς τ' εὐνάς*. Transpositis verbis, ut res postulat, facile restitui potuit verbum, unde penderet *γᾶς*: *ὕπνου κατὰ δνοφερὰς εὐνὰς γᾶς ἔφραζεν ἄνω· μαντεῖον δ' ἀφείλετο τιμάν.*

V. 1240. Ald. *χέρα ψεδνὸν ἕλεξ' ἐκ Διὸς θρόνων.* Paris. B. Flor. 2. *ψαιδνόν.* Flor. 1. *παιδνὸν*, quod coniectura assequutus erat Scaliger. Tum Oxon. *ἕλειξ'* Par. A. *ἕλιξ'.* Par. C. Vict. *ἕλιξ'.* Seidlerus *ἕλιξεν*, mentem poetae non perspectam ab interpretibus esse contendens, qui *ἐς Διὸς θρόνον* requisiverint. Dici enim Apollinem puerilem manum e Iovis solio, quasi si fulmen gereret, vibrasse, quo Pythicam domum a subterranea deae vaticinatione liberaret. Sic perspici etiam quid fuerit quod Iovi risum moveret. At vero diserte poeta non hoc risisse Iovem dicit, sed quod puer infans recta ad se venisset, poposcissetque praesidium oraculi. Rectissime iudicarunt, qui tetendisse manus Apollinem ad Iovis solium, ut qui oratum veniret, dici debuisse viderunt. Sed scribendum erat *ἐπὶ Ζηνὸς θρόνον*, quo non solum accurate syllabarum mensura strophicis aequatur, sed etiam recte in libris legi *ἕλιξ'* apparet.

V. 1242. Libri: *χθονίαν ἀφελεῖν θεᾶς μῆνιν, νυχίους τ' ἐνοπάς.* Quum nulla sit lacunae in strophicis suspicio, facile metrorum indicio intelligitur, ab interpretibus et *θεᾶς* profectum esse et *νυχίους τ' ἐνοπάς*, quae postrema verba suo loco restituit Seidlerus, v. 1246. Hic ea explicandi caussa ex illo versu adscripta fuerunt. Itaque pro iis posui *νύχιον*, cui verbo explicando inserviebant. Caeterum vide ad v. 1247.

γέλασε δ', ὅτι τέκος ἄφαρ ἔβα
πολύχρυσα θέλων λατρεύματα σχεῖν·
ἔπι δ' ἔσεισεν κόμαν.
παῦσεν νυχίους ἐνοπάς·
ἀπὸ δὲ μαντοσύναν
νυκτωπὸν ἐξεῖλεν βροτῶν,
καὶ τιμὰς πάλιν
θῆκε Λοξίᾳ,
πολυάνορι δ' ἐν ξενόεντι θρόνῳ
θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ὦ ναοφύλακες βώμιοί τ' ἐπιστάται,
Θόας ἄναξ γῆς τῆςδε ποῦ κυρεῖ βεβώς;
καλεῖτ' ἀναπτύξαντες εὐγόμφους πύλας
ἔξω μελάθρων τῶνδε κοίρανον χθονός.

V. 1245. Ald. ἐπεὶ δ' ἔσεισε κόμαν παῦσε νυχίους ὀνείρους. Musgravius ἐπεὶ in praepositionem mutandum vidit. Idem σείσας, non improbante Seidlero.

V. 1246. Quod libri habent, παῦσε νυχίους ὀνείρους interpretatione in ordinem recepta vitiatum esse Seidlerus intellexit: qui restituta ex v. 1242. genuina voce scripsit παῦσεν νυχίους τ' ἐνοπάς. Copulae adiectione non opus, quia his verbis declaratur quod modo dictum est, ἔπι δ' ἔσεισεν κόμαν.

V. 1247. Par. A. ut refert Boissonadus, et Ald. λαθοσύναν. Musgravio teste ambo codd. Par. (puto B. C.) μαντοσύναν, quod viri docti coniectura erant assequuti. Seidlerus edidit ἀπὸ δὲ μῆνιν θεᾶς νυκτωπόν, putans hic collocandum esse μῆνιν, quod legitur v. 1242. illuc autem transtulit μαντοσύναν, scribens χθονίαν ἀφελεῖν θεᾶς μαντοσύναν. Non opus est hac mutatione, quum hodie constet χρύσεος ab lyricis et in melicis tragicorum etiam prima correpta dici.

V. 1253. Nuncius, ut gravi urgente periculo, omnes simul indistincte appellat sacrorum administros. Hinc est, quod ναοφύλακες, in quibus chorus est, et βώμιοι ἐπιστάται, quod proprie non cadit in chorum, vocantur.

ΧΟΡΟΣ.

τί δ' ἔστιν, εἴ με χρὴ κελευσθεῖσαν λέγειν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

βεβᾶσι φροῦδοι δίπτυχοι νεανίαι
Ἀγαμεμνονείας παιδὸς ἐκ βουλευμάτων
φεύγοντες ἐκ γῆς τῆσδε καὶ σεμνὸν βρέτας
λαβόντες ἐν κόλποισιν Ἑλλάδος νεώς.

ΧΟΡΟΣ.

ἄπιστον εἶπας μῦθον· ὃν δ' ἰδεῖν θέλεις
ἄνακτα χώρας, φροῦδος ἐκ ναοῦ συθείς.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ποῖ; δεῖ γὰρ αὐτὸν εἰδέναι τὰ δρώμενα.

ΧΟΡΟΣ.

οὐκ ἴσμεν· ἀλλὰ στεῖχε καὶ δίωκέ νιν
ὅπου κυρήσας τούσδ' ἀπαγγελεῖς λόγους.

V. 1257. Ald. τί δ' ἔστιν, εἰ χρὴ μὴ κελευσθεῖσαν λέγειν. Par. B. ἢ χρή. Iure vituperat Matthiae illorum iudicium, qui chorum dicere putarunt: *quid est? si rogare licet quod non iussa sum*: quasi non ante quaerere ex nuncio, quam quis iussus sit, liceat. Itaque probat ipse Lentingii coniecturam ad Medeam p. 73. τί δ' ἔστιν; εἴ με χρὴ κελευσθεῖσαν λέγειν, quod sit: *dic ergo, ut iussa ab illo eloqui possim quid acciderit.* Aperte falsa est haec interpretatio. Nam nescire se simulat chorus ubi sit rex. Hoc dicit: *quid est, si me dicere, iussam a te, oportet ubi sit.* Sic v. 611. ὁ δὲ σφαγεὺς τίς; εἰ τάδ' ἱστορεῖν με χρή.

V. 1260. Φυγόντες coniecit L. Dindorfius, non male.

V. 1265. Par. A. ἀλλ' ἴσμεν.

V. 1266. Par. A. ἀγγελεῖς.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ὁρᾶτ᾽, ἄπιστον ὡς γυναικεῖον γένος,
μέτεστί θ᾽ ὑμῖν τῶν πεπραγμένων μέρος.

ΧΟΡΟΣ.

μαίνει; τί δ᾽ ἡμῖν τῶν ξένων δρασμοῦ μέτα;
οὐκ εἶ κρατούντων πρὸς πύλας ὅσον τάχος;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

οὐ πρίν γ᾽ ἂν εἴπῃ τοὔπος ἑρμηνεὺς τόδε,
εἴτ᾽ ἔνδον εἴτ᾽ οὐκ ἔνδον ἀρχηγὸς χθονός.

V. 1268. Marklandus malebat *μέτεστι χὐμῖν*, Seidlerus, *μέτεστιν ὑμῖν*. Quod Matthiae ait, dicendum fuisse, *ἄπιστόν τέ ἐστι πᾶν γυναικεῖον γένος, μέτεστί θ᾽ ὑμῖν*, sed pro eo in priore membro exclamatione usum esse poetam, ut in Hecuba v. 332.

αἰαῖ, τὸ δοῦλον ὡς κακὸν πεφυκέναι,
τολμᾷ θ᾽ ἃ μὴ χρή, τῇ βίᾳ νικώμενον,

id fateor me qua ratione fieri possit, ut pro sententia per *τε* sequenti sententiae opposita ponere exclamationem liceat, non perspicere. Neque hic neque in Hecuba id factum, sed simpliciter per copulam adnexa est altera pars dicti. Suspicatur fraudem nuncius, quod haesitantes illas dicere animadvertit exiisse regem ex templo. Itaque dicit: *videte, quam perfidum muliebre genus: participesque estis facinoris.*

V. 1269. Ald. *τοῦ ξένων δρασμοῦ*. Par. A. C. Flor. 1. 2. Vict. *τῶν ξένων δρασμοῦ*, recte, non, ut Marklando visum, quod Orestes et Pylades passim *οἱ ξένοι* vocantur, sed quod haec notio finita est, altera autem infinita. Potuerat enim dici, *πῶς αἴτιαί ἐσμεν φυγεῖν τοὺς ξένους*.

V. 1270. Ald. hunc versum nuncio, qui autem sequuntur duo, choro tribuit. Animadvertit errorem Heathius. *Κρατούντων πύλας* regiam dicit.

V. 1271. Ald. *εἴποι*. Coniunctivum reponi iusserunt Porsonus ad Aristoph. Vesp. 349. Elmsleius ad Marklandi Supplices v. 916. Blomfieldius ad Prometh. v. 795. et, qui festinanter inspecto libro haec ut Thoantis verba afferens scribi voluit *πρίν γ᾽ ἂν εἴπῃς, ἑρμηνεύς, τόδε*, Camperus ad Electr. p. 211. Seidlerus *ἑρμηνεὺς* pro simplici *τὶς* dictum putabat. Ne hoc quidem probem, nisi ita ut simul adverbii potestas in eo nomine insit: *diserte quis dicens.*

ὠὴ χαλᾶτε κλῆθρα, τοῖς ἔνδον λέγω,
καὶ δεσπότῃ σημήναθ᾽ οὕνεκ᾽ ἐν πύλαις
πάρειμι, καινῶν φόρτον ἀγγέλλων κακῶν.

ΘΟΑΣ.

τίς ἀμφὶ δῶμα θεᾶς τόδ᾽ ἵστησιν βοήν,
πύλας ἀράξας καὶ φόβον πέμψας ἔσω;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ψευδῶς ἄρ᾽ αἵδε, καί μ᾽ ἀπήλαυνον δόμων,
ὡς ἐκτὸς εἴης· σὺ δὲ κατ᾽ οἶκον ἦσθ᾽ ἄρα.

ΘΟΑΣ.

τί προςδοκῶσαι κέρδος ἢ θηρώμεναι;

V. 1273. Exspectat paullisper nuncius, ecquid responsurae sint. Non respondentibus ipse pultat fores.

V. 1274. Par. A. οὕνεκεν πύλαις.

V. 1275. Schaeferus edidit ἀγγελῶν. Non dixerim, quod Seidlerus, tolerandum esse praesens, quod iste homo non magis narraturus sit, quam narraverit iam choro, sed dictum esse rectissime et gravissime, quia idem est ac φέρων ἀγγελίαν. Nullo modo comparari potest cum hoc dicto illud quod infra v. 1378. legitur:

κἀγὼ μὲν εὐθὺς πρὸς σὲ δεῦρ᾽ ἀπεστάλην
σοὶ τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν, ἄναξ, τύχας.

V. 1277. Liber P. i. e. Par. C. Flor. 1. 2. Vict. ψόφον. Recte Ald. φόβον, pro qua voce Par. A. repetit πύλας.

V. 1278. Ald. ψευδῶς ἔλεγον αἵδε· καὶ μ᾽ ἀπήλαυνον δόμων. Nec variant libri, nisi quod Brub. ex mala correctione ψεῦδος. Multae exstant coniecturae: Heathii ψευδῶς λέγουσαι δή μ᾽; Marklandi ψευδῶς ἔλεγον αἵδ᾽, αἵ μ᾽; Musgravii ψύδρ᾽ ἔλεγον; Piersoni in Veris. p. 66. ψευδῶς λέγουσαι μ᾽ αἵδ᾽; Elmsleii ad Heracl. 65. et in Museo cr. VI. p. 305. s. ἀλλ᾽ ἔλεγον αἵδε (καί μ᾽ ἀπήλαυνον δόμων); mea ψευδῶς μὲν αἵδε, in qua Matthiae, qui in editione Piersonum sequutus est, *igitur* desiderat, scribique mavult ψευδῶς ἄρ᾽ αἵδε. Id ut et veri simillimum et aptissimum recipiendum duxi.

V. 1279. Ald. ὡς ἐκτὸς ἦς. Correxerunt Scaliger et Canterus.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

αὖθις τὰ τῶνδε σημανῶ· τὰ δ' ἐν ποσὶν
παρόντ' ἄκουσον. ἡ νεᾶνις, ἣ 'νθάδε
βωμοῖς παρίστατ', Ἰφιγένει' ἔξω χθονὸς
σὺν τοῖς ξένοισιν οἴχεται, σεμνὸν θεᾶς
ἄγαλμ' ἔχουσα· δόλια δ' ἦν καθάρματα.

ΘΟΑΣ.

πῶς φῄς; τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

σῴζουσ' Ὀρέστην· τοῦτο γὰρ σὺ θαυμάσει.

ΘΟΑΣ.

τὸν ποῖον; ἆρ' ὃν Τυνδαρὶς τίκτει κόρη;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ὃν τοῖσδε βωμοῖς θεὰ καθωσιώσατο.

V. 1281. Ald. αὖτις et ποσὶ.

V. 1286. Par. B. κεκτημένους. ***Quamnam***, inquit, ***casus auram nacta?*** i. e. quo quasi vento fortunae potita.

V. 1287. Marklandus coniiciebat σώσουσ'. Eo non opus esse ostendit Seidlerus. Quin multo rectius etiam praesente usus est poeta, quod refertur ad οἴχεται v. 1284. Caeterum observandum est artificium, quo effecit Euripides, ut spectatores neque molesta narratione eorum quae ipsi viderant, hospitem illum fratrem esse Iphigeniae, filium Agamemnonis, fatigarentur, neque non ipsi mirarentur quae refert nuncius. Finxit enim Orestis nomen et genus notum esse Tauris, sicut Iphigenia quae esset sciebant. Itaque Oreste nominato statim res omnis patere debuit Thoanti.

V. 1288. Par. B. Ald. τὸ ποῖον; Par. A. C. Flor. 1. 2. Vict. Brub. τὸν ποῖον;

V. 1289. Ox. Par. C. Vict. θεά. Ald. θεᾷ. Marklandus, Seidlerus, Elmsleius ad Heracl. 601. recte praetulerunt nominativum. Nam et verbum medium sic proprie dictum est, et crimen gravius est, servato quem dea sibi victimam destinavit.

ΘΟΑΣ.

ὦ θαῦμα, πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τύχω;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

μὴ 'νταῦθα τρέψῃς σὴν φρέν', ἀλλ' ἄκουέ μου·
σαφῶς δ' ἀθρήσας καὶ κλύων ἐκφρόντισον
διωγμόν, ὅςτις τοὺς ξένους θηράσεται.

ΘΟΑΣ.

λέγ'· εὖ γὰρ εἶπας· οὐ γὰρ ἀγχίπλουν πόρον
φεύγουσιν, ὥςτε διαφυγεῖν τοὐμὸν δόρυ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἐπεὶ πρὸς ἀκτὰς ἤλθομεν θαλασσίας,
οὗ ναῦς 'Ορέστου κρύφιος ἦν ὡρμισμένη,
ἡμᾶς μέν, οὓς σὺ δεσμὰ συμπέμπεις ξένων
ἔχοντας, ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω
'Αγαμέμνονος παῖς, ὡς ἀπόῤῥητον φλόγα

V. 1290. Similia vide in Blomfieldii glossario Agamemnonis ad v. 1203.

V. 1293. Ald. *ἐκφρόντισον διωγμὸς ὅςτις.* Nec variare libri videntur. Probarem, si hoc ordine posita essent verba, *ὅςτις διωγμός*, quia id dictum esset pro *διωγμόν, ὅςτις.* Nam aut sic dici debebat, aut *ἐκφρόντισον τίς διωγμὸς τοὺς ξένους θηράσεται.* Itaque accusativum reposui. Sic supra v. 1178. *καὶ πόλει πέμψον τίν', ὅςτις σημανεῖ.*

V. 1294. Apud Hesychium per errorem scriptum videtur *ἀγχίπους*, cum hac interpretatione: *εὐδιακόμιστος, καὶ ὁ παρεστὼς καὶ σύνεγγυς. Εὐριπίδης 'Ιφιγενείᾳ τῇ ἐν Ταύροις.* Iter dicit poeta breve, quo vicinus locus petitur. *Non*, inquit, *tam propinqua loca petunt*, *ut meam hastam effugiant.*

V. 1295. Vide ad Viger. p. 949.

V. 1296. Elegantius dixisset *θαλασσίους*, ut v. 229. Sed in Hecuba v. 698. est *ἐπ' ἀκταῖς νιν κυρῶ θαλασσίαις.*

V. 1297. Par. A. *ὡρμημένη.*

θύσουσα καὶ καθαρμόν, ὃν μετῴχετο.
αὐτὴ δ' ὄπισθε δέσμ' ἔχουσα τοῖν ξένοιν
ἔστειχε χερσί. καὶ τάδ' ἦν ὕποπτα μέν,
ἤρεσκε μέντοι σοῖσι προσπόλοις, ἄναξ.
χρόνῳ δ', ἵν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκοῖ πλέον,
ἀνωλόλυξε καὶ κατῇδε βάρβαρα
μέλη μαγεύουσ', ὡς φόνον νίζουσα δή.
ἐπεὶ δὲ δαρὸν ἦμεν ἥμενοι χρόνον,
εἰσῆλθεν ἡμᾶς μὴ λυθέντες οἱ ξένοι
κτάνοιεν αὐτὴν δραπέται τ' οἰχοίατο.
φόβῳ δ' ἃ μὴ χρῆν εἰσορᾶν καθήμεθα
σιγῇ, τέλος δὲ πᾶσιν ἦν αὐτὸς λόγος,
στείχειν ἵν' ἦσαν, καίπερ οὐκ ἐωμένοις.
κἀνταῦθ' ὁρῶμεν Ἑλλάδος νεὼς σκάφος,

V. 1302. Lobeckius ad Phryn. p. 285. ὄπισθεν scribi velle videtur. In Cyclope tamen v. 542. non dubium est ὄπισθε. Alia vide apud Elmsleium ad Heracl. 583.

V. 1305. Libri δοκῇ, quod etsi defendi potest, tamen non dubitandum puto quin recte Matthiae δοκοῖ reposuerit.

V. 1306. Ald. ἀνολώλυξε, καὶ κατεῖδε. Quod Canterus restituendum vidit κατῇδε, habent Par. C. Flor. 1. 2. Vict. Apte usus est verbo *decantare* significante, quo disertius indicaret simulationem, eamque morandi caussa perlongam.

V. 1307. Libri ματεύουσ'. Emendarunt Reiskius, Valckenarius ad Herodot. VII. 191. Marklandus, Musgravius.

V. 1311. Ald. ἃ μὴ 'χρῆν.

V. 1312. Ald. αὐτός.

V. 1313. Schaeferus Mel. crit. p. 99. legi malebat ἐωμένους. Accusativum si haberent libri, phraseologus aliquis reponi mallet dativum. Elmsleius in Marklandi editionis censura ad v. 719. ἐώμενοι praelaturus erat, si id codex aliquis praebuisset. At nullus praebuit. Velles profecto criticos quae corrupta, non quae sana sunt corrigere.

V. 1313. Flor. 1. 2. Vict. νεῶν.

V. 1314. Hunc versum in libris excipit hic:

ταρσῷ κατήρει πίτυλον ἐπτερωμένον.

In eo non sine caussa haesitarunt viri docti. Marklandus κατῆ-

ναύτας τε πεντήκοντ' ἐπὶ σκαλμῶν πλάτας
ἔχοντας, ἐκ δεσμῶν δὲ τοὺς νεανίας
ἐλευθέρους πρύμνηθεν ἑστῶτας νεώς.
κοντοῖς δὲ πρῷραν εἶχον, οἳ δ' ἐπωτίδων
ἄγκυραν ἐξανῆπτον, οἳ δὲ κλίμακας·

ρες scribendum putabat, de quo vocabulo disseruit ad Supplices v. 110. Musgravio versus videbatur post eum qui sequitur ponendus esse, ut sic procederet oratio: *ναύτας δὲ πεντήκοντ' ἐπὶ σκαλμῶν πλάτας, ταρσῷ κατήρει πίτυλον ἐπτερωμένον, ἔχοντας,* Melior certe haec appositio est, quam qua Seidlerus hunc versum eo quo in libris est loco ad *σκάφος* adiectum esse voluit, *πίτυλον* etiam alibi apud Euripidem significare navem existimans. At quae affert exempla, ex hac fabula v. 1024. et Troad. 1130. nequaquam id probant; in tertio autem exemplo, Heracl. 834. quem locum ne inspexisse quidem videtur, *πίτυλος δορὸς* de pugna terrestri dictum est. Itaque sola relinquitur quam affert glossarii auctoritas, in quo est: *lemunculus, πίτυλος, σκαφίδιον.* Quod si haec explicatio admitti non potest, fatendum est, versum hunc, cuius verba neque inter se apte cohaerent, nec cum praegressis construi possunt, ob ipsam illam vocem *πίτυλον* hic esse ineptissimum. Nam stabat navis adhuc in ancoris, necdum eam conscenderant Iphigenia et Orestes ac Pylades, ut, etiam si *πίτυλον* de remis in mare demissis intelligi velimus, tamen *ἐπτερωμένον* inepte dictum sit, sive id ad *πίτυλον*, sive, quod durissimum est, ad *σκάφος* referatur. Eiecto autem hoc versu et plana sunt omnia et sic ut oportebat dicta. Contra alio loco infra, quod hic alienum est, ita desideratur, ut abesse nequeat. Quare sublatum hinc versum posui post v. 1362.

V. 1317. Recte ostendit Musgravius, non in puppi, sed ad puppim in littore stetisse iuvenes captivos.

V. 1318. Ald. *πρώροις*. Codd. omnes *πρῷραν*. Recte monuit Musgravius, haec non de Oreste et Pylade dicta esse, sed sic accipi debere, ac si scriptum esset, *οἳ μὲν κοντοῖς πρῷραν εἶχον*. *Ἐπωτίδες* ligna sunt in prora utrimque prominentia, de quibus praeter scholiastam Thucydidis ad VII. 34. et Schefferum de militia navali p. 128. quos Seidlerus memoravit, conferri possunt Etym. M. p. 369, 23. consentiens ibi cum scholiasta Thucydidis, et p. 811, 23. ubi alii ea etiam puppi tribuere dicuntur, et, qui obiter mentionem fecit, Pollux II. 83. In prora memorat etiam Diodorus Siculus XVII. 115.

V. 1319. Ald. Flor. 1. 2. Vict. *ἀγκύρας*. Emendavit Scaliger.

σπεύδοντες, ἦγον διὰ χερῶν πρυμνήσια, σπεύδων τις
πόντῳ δὲ δόντες τοῖν ξένοιν καθίεσαν.
ἡμεῖς δ' ἀφειδήσαντες, ὡς ἐσείδομεν
δόλια τεχνήμαθ', εἰχόμεσθα τῆς ξένης
πρυμνησίων τε, καὶ δι' εὐθυντηρίας
οἴακας ἐξῃροῦμεν εὐπρύμνου νεώς.
λόγοι δ' ἐχώρουν, τίνι λόγῳ πορθμεύετε
κλέπτοντες ἐκ γῆς ξόανα καὶ θυηπόλους;
τίνος τίς ὢν σὺ τήνδ' ἀπεμπολᾷς χθονός;
ὁ δ' εἶπ', Ὀρέστης, τῆσδ' ὅμαιμος, ὡς μάθῃς,
Ἀγαμέμνονος παῖς τήνδ' ἐμὴν κομίζομαι

V. 1320. Seidlerus ἦγον διὰ χερῶν πρυμνήσια sic dictum putabat, ut rudentes, quibus non fuerit in littore religata navis, proiecerint, quo eos prehenderent qui in littore erant, navemque propius ad se attraherent. At neque id ἦγον διὰ χερῶν dici commode potuit, nec prehendisse rudentes videmus Orestem et Pyladem, nec, si prehendissent, duo viri navem quinquaginta remigum pertrahere ad littus potuerunt. Immo navis etsi ancoris firmata, tamen alligata fuerat etiam in littore: itaque solutos nautae rudentes per manus trahebant, quo eos in navi reponerent. Aptissime rem declarant verba Polyaeni IV. 6. p. 374. ex Hemsterhusii adnotatione ad Luciani dial. mort. X. 10. T. I. p. 374. ab Seidlero repetita: ἄλλοι μὲν ἀνέσπων τὰ πρυμνήσια, ἄλλοι δὲ ἀνεῖλκον τὰς ἀποβάθρας, ἄλλοι δὲ ἀγκύρας ἀνιμῶντο.

V. 1321. Libri τὴν ξένην. Emendavit Seidlerus.

V. 1324. Εὐθυντηρία Hesychio est μέρος τι τῆς νεώς. Patet locum dici eum, quem tenet gubernator, et in quo moventur gubernacula. Multa de his, quae ad navium structuram pertinent, docte disputavit Seidlerus.

V. 1326. Par. B. C. Flor. 1. 2. Vict. πορθεύετε.

V. 1327. Libri ξόανον καὶ θυηπόλον. Seidlerus et Elmsleius ad Oed. R. 322. ξόανα καὶ θυηπόλον. Acute Matthiae vidit etiam θυηπόλους scribendum esse, sententia invidiosius universe enunciata.

V. 1328. Deest in libris σύ, quod restituerunt Marklandus et Musgravius.

V. 1329. Ald. ὡς μάθοις. Codd. omnes coniunctivum praebuerunt.

λαβὼν ἀδελφήν, ἣν ἀπώλεσ' ἐκ δόμων.
ἀλλ' οὐδὲν ἧσσον εἰχόμεσθα τῆς ξένης,
καὶ πρός σ' ἕπεσθαι διεβιαζόμεσθά νιν·
ὅθεν τὰ δεινὰ πλήγματ' ἦν γενειάδων.
κεῖνοί τε γὰρ σίδηρον οὐκ εἶχον χεροῖν
ἡμεῖς τε· πυγμαὶ δ' ἦσαν ἐγκροτούμεναι,
καὶ κῶλ' ἀπ' ἀμφοῖν τοῖν νεανίαιν ἅμα
εἰς πλευρὰ καὶ πρὸς ἧπαρ ἠκοντίζετο,
ὡς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη.
δεινοῖς δὲ σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι
ἐφεύγομεν πρὸς κρημνόν, οἱ μὲν ἐν κάρᾳ
κάθαιμ' ἔχοντες τραύμαθ', οἱ δ' ἐν ὄμμασιν·
ὄχθοις δ' ἐπισταθέντες εὐλαβεστέρως
ἐμαρνάμεσθα καὶ πέτρους ἐβάλλομεν.
ἀλλ' εἶργον ἡμᾶς τοξόται πρύμνης ἔπι
σταθέντες ἰοῖς, ὥςτ' ἀναστεῖλαι πρόσω.
κἂν τῷδε, δεινὸς γὰρ κλύδων ὤκειλε ναῦν

V. 1335. Rarum est τε οὐ — τε pro οὔτε — οὔτε. Matthiae affert v. 1446. recte monens, quae Marklandus comparavit exempla, diversi generis esse. Aliud exemplum restitui in Alcestide v. 101. nec dissimile est, quod nostra in fabula reponendum ostendi v. 366.

V. 1336. Flor. 1. 2. πυγμαί τ'. Hoc dicit: sed pugni erant, qui impingebantur, pedesque ab utroque iuvene latera et hepar petebant.

V. 1339. Libri: ὥς τε ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη. Seidlerus quod ego conieceram edidit: ὥςτε ξυναλγεῖν. Matthiae Marklandi coniecturam recepit, ὡς ξύν τ' ἀπειπεῖν καὶ ξυναποκαμεῖν μέλη, ex qua simul originem vitii melius perspici ait. Neutrum verum. Utrumque enim sic dictum, ut ξὺν utroque in verbo et ad Tauros et ad Graecos referatur. Sic vero aequo Marte pugnatum esset, atque utrique fatigati desissent pugnare. At victi sunt barbari, superioresque fuerunt Graeci. Ex quo patet multo leniore mutatione scribendum esse ὡς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη. De barbarorum membris loquitur nuncius, quae hoc genere pugnae simul fatigata fuerint.

πρὸς γῆν, φόβος δ' ἦν ὥστε μὴ τέγξαι πόδα,
λαβὼν Ὀρέστης ὦμον εἰς ἀριστερόν,
βὰς εἰς θάλασσαν κἀπὶ κλίμακος θορών,
ἔθηκ' ἀδελφήν τ' ἐντὸς εὐσέλμου νεώς,
τό τ' οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης
ἄγαλμα. νηὸς δ' ἐκ μέσης ἐφθέγξατο
βοή τις, ὦ γῆς Ἑλλάδος ναῦται νεώς,

V. 1348. Ald. φόβος δ' ἦν ναυάταις τέγξαι πόδα. Par. A. B. C. Flor. 1. 2. Vict. φόβος δ' ἦν ὥςτε μὴ τέγξαι πόδα. Comparavit Musgravius Orestis v. 705.

καὶ ναῦς γὰρ ἐνταθεῖσα πρὸς βίαν ποδὶ
ἔβαψεν· ἔστη δ' αὖθις, ἢν χαλᾷ πόδα.

Quae ibi uberius explicat scholiastes. Receperunt librorum scripturam, quam propter ὥςτε tetigi ad Viger. p. 949. Marklandus, Seidlerus, Matthiae, aliique. Facile est dicere, quod dixit Marklandus, redundare μὴ post verba negationem continentia. Rectius rem perspexit Matthiae in grammatica Graeca p. 1048. ubi haec verba afferens monet, metuendi verbis adiici μή, quatenus, qui metuat etiam caveat. Nam si solus eventus, qui non ex actione verbi significatu comprehensa pendet, sed aliunde exspectatur, indicandus est, non potest adiici μή, quod ad effectionem actionis, quae consequutura sit, refertur. Apertius scripsisset poeta πόνος δ' ἦν ὥςτε μὴ τέγξαι πόδα.

V. 1351. Ald. ἔθηκ' ἀδελφὴν ἐντὸς εὐσήμου νεώς. τὸ δ' οὐρανοῦ πέσημα τῆς Διὸς κόρης ἄγαλμα, νηὸς ἐκ μέσης ἐφθέγξατο βοήν τιν'. Par. B. εὐσέλμου, ut scribendum coniecerat Piersonus Veris. p. 26. In caeteris consentire cum Aldina videntur codices, nisi quod omnes habent βοή τις. Conf. etiam Elmsl. ad Bacch. 1076. Unde Marklandus mutatis interpunctionibus, τό τ' οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης ἄγαλμα. νηὸς δ' ἐκ μέσης ἐφθέγξατο βοή τις. Apertum est enim Aldinae scripturam a correctore esse profectam. Non debebant autem in Marklandi emendatione acquiescere editores. Imperitissime enim τό τ' οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης ἄγαλμα, addidisset poeta non aut novo verbo adiecto, ex quo haec verba penderent: ut v. 1410. aut ita iis ad praecedentia adiunctis, ut non requireretur novum verbum, praesertim quum statuae in navem receptio in rebus sit principalibus. Hinc plane necessaria est adiectio copulae, ἀδελφήν τ'.

V. 1354. Libri ὦ γῆς Ἑλλάδος ναῦται νεώς, quod permirum est quomodo Matthiae durissimum sibi videri atque inanem turbam verborum habere dixerit. Displicuerat tamen etiam Marklando, qui ὦ τῆςδ' Ἑλλάδος ναῦται νεώς coniecit, et Barnesio

1355 λάβεσθε κώπης ῥόθιά τ' ἐκλευκαίνετε·
ἔχομεν γὰρ ὧνπερ οὕνεκ' Εὔξεινον πόρον

---

qui ὦ γῆς Ἑλλάδος ναῦται ab sequentibus verbis separavit, quod fecit etiam Porsonus in Advers. p. 263. Multo peius Piersoni inventum in Veris. p. 25. et Reiskii, ὦ τῆς Ἑλλάδος ναῦται νεώς, receptum est ab Dindorfiis: quod in libris si legeretur, quivis poeticae orationi adsuetus γῆς restitueret.

V. 1355. Ald. λάβεσθε κωπαῖς, ῥόθιά τε λευκαίνετε. Barnesius interpunxit, νεὼς λάβεσθε κώπαις, ῥόθιά τε λευκαίνετε, melius, quam Piersonus l. c. νεὼς λάβεσθε, κώπαις ῥόθι' ἁλὸς λευκαίνετε, ut ῥοθί' ἁλὸς tueretur, afferens Electr. 992. et Nicand. Ther. 822. Scaliger ῥόθιά τ' ἐκλευκαίνετε. Marklandus λάβεσθε κώπας, quum iam Barnesio κώπας in mentem venisset, pessime; deinde ῥόθιά τ' ἐπιλευκαίνετε, vel ἐλλευκαίνετε, vel cum Scaligero ἐκλευκαίνετε. Musgravius, more suo audacior, ὦ γῆς Ἑλλάδος λεώς, ἁλὸς λάβεσθε κώπαις, ῥόθιά τ' ἐκλευκαίνετε. Piersonus, pessimis numeris, λάβεσθε, κώπαισί τε ῥόθια λευκαίνετε; nec melioribus Matthiae coniecit, κώπαισι ῥόθιά τε λευκαίνετε. Reiskius λάβεσθε κώπης, quod merito receperunt Dindorfii, sed Ludovicus adscito ἐλλευκαίνετε, quod verbum nullum est, Guilielmus servato λευκαίνετε. Seidlerus, si quaeratur quid possit legi, posse etiam ῥόθιά τ' εὖ λευκαίνετε ait. Commemoravi haec, etsi pleraque indigna commemoratu, quod hic versus in iis est, qui emendatione quae omni dubitatione vacua sit restitui non potest, sed librorum indiget auxilio. Comparari potest, quod in Cyclope v. 16. sic scribendum videtur:

παῖδές τ' ἐπ' ἐρετμοῖς ἥμενοι γλαυκὴν ἅλα
ῥοθίοισι λευκαίνοντες ἐζήτουν σ', ἄναξ.

Non est ibi in libris ἐπ'. Eo de loco accurate disputavit in Specimine commentationum I. de Cyclope Fr. Fankius, cui tamen ἐρετμοῖς ῥοθίοισι iungenti non assentior. In Iphigenia Reiskii emendatio quin vera sit, dubitari non potest; Scaligeri ἐκλευκαίνετε certe veri est simillimum. Quare haec recepi.

V. 1356. Non variat scriptura in ἔχομεν γάρ, quem anapaestum addere debebam exemplis in praefatione Baccharum p. 42. allatis. Elegantiore numero scribere potuerat poeta ἔχοντες, si displiceret ἔχω γάρ, quod credo displicuisse. Videretur enim, si ἔχω legeretur, Orestes haec dicere: at neque huius, neque omnino hominis illa vox fuit, sed divino quodam miraculo editam esse indicat illud βοή τις. Itaque ἔχω qui diceret quis ille esset? Non simulacrum deae: id enim εἰςεπλεύσατε, non εἰςεπλεύσαμεν dicere debebat. Reliquum est, ut navis loqui putetur. At id neque aptum est, nec facile audienti in mentem veniat. Hinc accommodatissimus indicatus est pluralis, ut nullam certam designans personam.

Συμπληγάδων ἔσωθεν εἰςεπλεύσαμεν.
οἱ δὲ στεναγμὸν ἡδὺν ἐκβρυχώμενοι
ἔπαισαν ἅλμην. ναῦς δ', ἕως μὲν ἐντὸς ἦν
λιμένος, ἐχώρει· στόμια διαπερῶσα δὲ
λάβρῳ κλύδωνι συμπεσοῦσ' ἠπείγετο·
δεινὸς γὰρ ἐλθὼν ἄνεμος ἐξαίφνης νεὼς

V. 1359. Haec verba, ἔπαισαν ἅλμην, etiam in Persis Aeschyli v. 397. legi, atque alia quoque, quae ibi scripta sunt, imitatum esse Euripidem ostendit Seidlerus.

V. 1361. Vitiose Par. A. συμπεσοῦ δηπήγετο.

V. 1362. Libri: δεινὸς γὰρ ἐλθὼν ἄνεμος ἐξαίφνης νεὼς ὠθεῖ πάλιν πρυμνήσι'. Id nimis mire dictum quam ut probari posse videatur. Incredibilius etiam, quod Seidlerus putabat, ob festinationem, quum remigandi operi cuncti incumbere ab Oreste subito iuberentur, retinacula eos in navem non retraxisse. Nam quis de rudentibus, quos navis non collectos traheret, hic loqui poetam potuisse credat, ubi navem potius ipsam retro actam esse dicendum erat? At non scripsit hoc Euripides, sed παλιμπρυμνηδόν. Hesychius: παλιμπρυμνηδόν, οἷον παλίμπρυμνον χώρησιν προῆλθεν εἰς τοὔμπροσθεν, ἀνακάμπτουσα, ὡς ἐπὶ πρύμναν κροῦσαι. Sic igitur ille explicat, ut procedere quidem navis eo quo coeperat cursu dicatur, sed ita ut anteeat puppis, prora autem sequatur. Apud Euripidem vel simpliciter retrorsum significat, vel, quod magis cum Hesychii explicatione congruit, identidem aversa retro agi navis dicitur. Nunc quia ita scripta verba intelligi non poterant, παλιμπρυμνηδόν, quoniam accusativo aliquo opus erat, in πάλιν πρυμνήσια a correctoribus mutatum. Expedita vero omnia fiunt, versu, quem supra post v. 1314. male collocatum indicavimus, suum in locum reposito, post v. 1362. Ut v. 1024. dixit,

καὶ μὴν νεώς γε πίτυλος εὐήρης πάρα,

sic hic quoque νεὼς πίτυλον posuit, quem dubitari potest dixeritne ταρσῷ κατήρη, ut Bothius scripsit, an, ut in libris est, ταρσῷ κατήρει ἐπτερωμένον. Κατήρης proprie *aptatum*, *instructum* significat, quo verbo in rebus diversissimis usus est Euripides. De Adrasto caput veste tegente in Suppl. 110.

σὲ τὸν κατήρη χλανιδίοις ἀνιστορῶ.

Et de vino ἀνθοσμίᾳ in Electra v. 497.

πάλαι τε θησαύρισμα Διονύσου τόδε
ὀσμῇ κατῆρες.

Quod Herodotus scribit, VIII. 21. καὶ εἶχε πλοῖον κατῆρες ἑτοῖμον, in eo vereor ne ἑτοῖμον sit interpretatio. Nam quod apud

ταρσῷ κατήρει πίτυλον ἐπτερωμένον
ὤθει παλιμπρυμνηδόν· οἱ δ' ἐκαρτέρουν
πρὸς κῦμα λακτίζοντες· εἰς γῆν δ' ἔμπαλιν
κλύδων παλίρρους ἦγε ναῦν. σταθεῖσα δὲ
Ἀγαμέμνονος παῖς εὔξατ', ὦ Λητοῦς κόρη,
σῶσόν με, τὴν σὴν ἱερίαν, πρὸς Ἑλλάδα
ἐκ βαρβάρου γῆς, καὶ κλοπαῖς σύγγνωθ' ἐμαῖς.
φιλεῖς δὲ καὶ σὺ σὸν κασίγνητον, θεά·
φιλεῖν δὲ κἀμὲ τοὺς ὁμαίμονας δόκει.
ναῦται δ' ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν κόρης
παιᾶνα, γυμνὰς ἐξ ἐπωμίδων χέρας
κώπῃ προσαρμόσαντες ἐκ κελεύσματος.

Hesychium post κατεῖρα legitur, κατῆρες, (in codice est κατεῖρες) κατηρτισμένον ἐν ἐρήμῳ, scribendum videtur κατηρτισμένον, εὐήρετμον. Quare in versu isto non opus est κατήρῃ scribi, sed rectissime dictus est πίτυλος νεὼς ἐπτερωμένος ταρσῷ κατήρει. Alioqui remus in mare demissus intelligi posset, si quis sequeretur aliam Hesychii glossam: κατήρη, κρεμαμένην. Hemsterhusius hanc non tritam vocem se aliis in locis restituere posse significavit ad Aristoph. Plut. p. 369.

V. 1365. Ald. εἰς γῆν δὲ πάλιν. Codd. tres Paris. Vict. εἰς γῆν δὴ πάλιν. Canterus volebat, ut est in Brub. εἰς δὲ γῆν πάλιν. Porsonus Adv. p. 263. εἰς γῆν δ' αὖ πάλιν. Musgravius εἰς γῆν δ' ἔμπαλιν, quem recte sequutus est Seidlerus.

V. 1368. Ald. ἱερείαν. Emendavit Barnesius. Videndus Elmsleius ad Bacch. 1112.

V. 1374. Ald. γυμνὰς ἐκ χερῶν ἐπωμίδας. Inde scite Musgravius coniecit γυμνὰς ἐξ ἐπωμίδων χέρας, quod recepit Seidlerus. Matthiae quae contra hanc scripturam attulit, oblitum eum esse arguunt, χέρας saepe non solas manus, sed brachia significare. Si vera est Musgravii coniectura, ἐπωμὶς non corporis, sed vestis pars intelligenda est ea, quae in humero est, partemque vestis qua pectus tegitur cum illa quae in dorso est coniungit. Sic in Hecuba v. 558. ἐξ ἄκρας ἐπωμίδος dictum, et apud Plutarchum in Eumene c. 7. περιρρηγνύντες ἐκ τῶν ἐπωμίδων τοὺς θώρακας. Plane ab his diversa est ἐπωμὶς ea, quae genus vestimenti muliebris est. Mirum vero quod codd. omnes prorsus diversam ab Aldina scripturam habent, γυμνὰς ἐκβαλόντες ἐπωμίδας. Unde quaerit Matthiae an fuerit γυμνὰς

μᾶλλον δὲ μᾶλλον πρὸς πέτρας ᾔει σκάφος·
χὼ μέν τις εἰς θάλασσαν ὡρμήθη ποσίν,
ἄλλος δὲ πλεκτὰς ἐξανῆπτεν ἀγκύλας.
κἀγὼ μὲν εὐθὺς πρὸς σὲ δεῦρ᾽ ἀπεστάλην,
σοὶ τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν, ἄναξ, τύχας.
ἀλλ᾽ ἕρπε, δεσμὰ καὶ βρόχους λαβὼν χεροῖν.
εἰ μὴ γὰρ οἶδμα νήνεμον γενήσεται,
οὐκ ἔστιν ἐλπὶς τοῖς ξένοις σωτηρίας.
πόντου δ᾽ ἀνάκτωρ Ἴλιόν τ᾽ ἐπισκοπεῖ
σεμνὸς Ποσειδῶν, Πελοπίδαις δ᾽ ἐναντίος.

ἐκβαλόντες ὠλένας. Speciosa est haec suspicio: quae si vera est, credam γυμνὰς δ᾽ ἐκβαλόντες ὠλένας scriptum fuisse, tum autem versum unum excidisse. Non enim placent illa duo sic iuncta participia ἐκβαλόντες et προσαρμόσαντες, praesertim quum aptius scribere potuerit poeta: γυμνὰς δ᾽ ἐξέβαλλον ὠλένας. Seidlero ἐκβαλόντες per errorem pro ἐμβαλόντες scriptum videbatur, quod explicandi caussa ad προσαρμόσαντες adiectum fuerit. Mihi probandum videtur, quod Musgravius coniecit, ἐκβαλόντες autem ad ipsum illud ἐξ ἐπωμίδων ab interprete esse adscriptum.

V. 1377. Ald. ἄλλοι δὲ πλεκτὰς ἐξανῆπτον ἀγκύρας. Paris. A. ἐξανῆπτεν, sed servans ἄλλοι. Boissonadus eum librum ἐξανῆπτ᾽ ἐν ἀγκύραις habere dicit. Ἀγκύλας scribendum esse vidit Musgravius. In explicando mireris vel errari vel titubari, quum res sit planissima. Ἀγκύλαι proprie sunt laquei, Germanice *schlingen*. Seidlerus intellexit, laqueos demitti, ut religari navis in littore possit, eoque consilio alios dici descendisse in mare. Id vix veri simile putat Matthiae, quod sic barbari facilius invadere navem et capere potuerint. At illi, si aggrederentur navem, sagittis confoderentur: accedit, ut, quum videant tanta in fluctuatione maris vela dare Orestem non posse, id quod ipse statim nuncius aperit, consultius ducant regi rem indicare, quo is cum armatis adveniat, certo stantem adhuc in vado navem inventurus. Nautae autem quid facerent? Num in saxa et scopulos illidi navem paterentur, perireque in undis mallent, aut amissa navi trucidari in littore, quam salutem quaerere eam, quae unica superesset, ut alligata navi ad saxa neque reditum in patriam sibi intercluderent, neque in hostium tela inciderent, neque in maris essent potestate, sed utrumque, si fieri posset, effugerent?

V. 1383. Deest τ᾽ in Flor. 1.

V. 1384. Aptius libri Πελοπίδαις δ᾽ quam quod Marklando reponendum videbatur Πελοπίδαις τ᾽. Faverat enim Graecis

καὶ νῦν παρέξει τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον
σοὶ καὶ πολίταις, ὡς ἔοικεν, ἐν χεροῖν
λαβεῖν ἀδελφήν θ', ἢ φόνον τὸν Αὐλίδι
ἀμνημόνευτον θεᾷ προδοῦσ' ἁλίσκεται.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ τλῆμον Ἰφιγένεια, συγγόνου μέτα
θανεῖ πάλιν μολοῦσα δεσποτῶν χέρας.

ΘΟΑΣ.

ὦ πάντες ἀστοὶ τῆςδε βαρβάρου χθονός,
οὐκ εἶα πώλοις ἐμβαλόντες ἡνίας
παράκτιοι δραμεῖσθε, κἀκβολὰς νεως
Ἑλληνίδος δέξεσθε, σὺν δὲ τῇ θεῷ
σπεύδοντες ἄνδρας δυςσεβεῖς θηράσετε;
οἱ δ' ὠκυπομποὺς ἕλξετ' εἰς πόντον πλάτας;
ὡς ἐκ θαλάσσης ἔκ τε γῆς ἱππεύμασιν
λαβόντες αὐτοὺς ἢ κατὰ στυφλοῦ πέτρας
ῥίψωμεν, ἢ σκόλοψι πήξωμεν δέμας.

Neptunus in bello Troiano, quem nuncius nunc dicit iam respicere Ilium, (moenia enim urbis ipse cum Apolline condiderat: v. Iliad. VII. 452. s.) Pelopidis autem esse infestum.

V. 1387. Ald. ἐν χεροῖν, λαβεῖν τ' ἀδελφήν, quod recte defendit Seidlerus. Matthiae ἐν χεροῖν λαβεῖν τ' ἀδελφὴν iungi volebat. At nihil caussae est, cur παρέξει σοι τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον ἐν χεροῖν repudietur. Musgravius coniecit ἐν χεροῖν λαβεῖν, ἀδελφήν θ'. Id receperunt Dindorfii. Gravior est oratio in librorum scriptura, aptaque indignationi, qua nuncius ingratum in Dianam animum Iphigeniae vituperat.

V. 1390. Ald. πόλιν. Codd. omnes, Brub. Cant. πάλιν.

V. 1394. Par. A. δέξασθε.

V. 1397. Ald. ἱππεύμασι.

V. 1398. Ald. καταστύφλου. Par. A. Vict. Brub. κατὰ στύφλου.

ὑμᾶς δὲ τὰς τῶνδ' ἵστορας βουλευμάτων
γυναῖκας αὖθις, ἡνίκ' ἂν σχολὴν λάβω,
ποινασόμεσθα· νῦν δὲ τὴν προκειμένην
σπουδὴν ἔχοντες οὐ μενοῦμεν ἥσυχοι.

ΑΘΗΝΑ.

ποῖ ποῖ διωγμὸν τόνδε πορθμεύεις, ἄναξ
Θόας; ἄκουσον τῆσδ' Ἀθηναίας λόγους.
παῦσαι διώκων ῥεῦμά τ' ἐξορμῶν στρατοῦ·
πεπρωμένος γὰρ θεσφάτοισι Λοξίου
δεῦρ' ἦλθ' Ὀρέστης, τόν τ' Ἐρινύων χόλον
φεύγων, ἀδελφῆς τ' Ἄργος εἰςπέμψων δέμας,
ἄγαλμά θ' ἱερὸν εἰς ἐμὴν ἄξων χθόνα,
τῶν νῦν παρόντων πημάτων ἀναψυχάς.
πρὸς μὲν σ' ὅδ' ἡμῖν μῦθος· ὃν δ' ἀποκτενεῖν
δοκεῖς Ὀρέστην ποντίῳ λαβὼν σάλῳ,
ἤδη Ποσειδῶν χάριν ἐμὴν ἀκύμονα
πόντου τίθησι νῶτα πορθμεύων πλάτη.
μαθὼν δ', Ὀρέστα, τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς,
κλύεις γὰρ αὐδὴν καίπερ οὐ παρὼν θεᾶς,
χώρει λαβὼν ἄγαλμα σύγγονόν τε σήν.
ὅταν δ' Ἀθήνας τὰς θεοδμήτους μόλης,

V. 1400. Ald. Herv. 2. ἴστορας cum spiritu leni: de quo dixit Seidlerus.

V. 1402. Ald. et codd. τὴν προκειμένην. Edd. quaedam τῶν προκειμένην, unde Barnesius τῶν προκειμένων.

V. 1407. Legebatur πεπρωμένοις. At τὰ πεπρωμένα vaticinatur Apollo, non oracula sunt πεπρωμένα. Itaque πεπρωμένος reposui.

V. 1408. Par. A. ἦχθ'. Ald. τῶν τ' Ἐριννύων. Emendavit Marklandus.

V. 1411. Non est hic versus in impressis. Praebuerunt eum tres codd. Parisini amboque Florentini.

χῶρός τίς ἐστιν Ἀτθίδος πρὸς ἐσχάτοις
ὅροισι, γείτων δειράδος Καρυστίας,
ἱερός, Ἁλάς νιν οὑμὸς ὀνομάζει λεώς·
ἐνταῦθα τεύξας ναὸν ἵδρυσαι βρέτας,
ἐπώνυμον γῆς Ταυρικῆς πόνων τε σῶν,
οὓς ἐξεμόχθεις περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα
οἴστροις Ἐρινύων. Ἄρτεμιν δέ νιν βροτοὶ
τὸ λοιπὸν ὑμνήσουσι Ταυροπόλον θεάν.
νόμον τε θὲς τόνδ'· ὅταν ἑορτάζῃ λεὼς
τῆς σῆς σφαγῆς ἄποιν', ἐπισχέτω ξίφος
δέρῃ πρὸς ἀνδρός, αἷμά τ' ἐξανιέτω
ὁσίας ἕκατι θεᾶς, ὅπως τιμὰς ἔχῃ.
σὲ δ' ἀμφὶ σεμνάς, Ἰφιγένεια, κλίμακας

V. 1421. Ἁλὰς spiritu aspero scripsit Seidlerus auctore Stephano Byzantino, afferens qui de hoc pago scripserunt auctores.

V. 1422. Ald. τάξας. Emendavit Piersonus Veris. p. 28.

V. 1423. Ald. τῆς Ταυρικῆς. Seidlerus aliique ex mea emendatione γῆς Ταυρικῆς. Sic etiam Elmsleius.

V. 1426. Documento hic locus est, quam ipsi Graeci ignoraverint cur Ταυροπόλος dicta esset Diana, quum et a Tauris et ab Orestis περιπολήσει appellatam tradat Euripides. Aliae huiuscemodi derivationes congestae in Etymol. M. p. 747, 52.

V. 1427. Ald. νόμον τε θέσθε τόνδ' ὅθ' ἑορτάζῃ λεώς. Par. A. θέσθαι. Sic etiam Florentini superscripto ε. Deinde Par. B. C. Flor. 1. 2. Vict. ὅταν. Porsonus Adv. p. 263. et Seidlerus genuinam scripturam invenerunt.

V. 1428. Quod dicit τῆς σῆς σφαγῆς ἄποινα sic intelligendum, ut sit pretium quo redemptus sit ne mactaretur victima Dianae a Tauris.

V. 1429. Ald. ἐξανυέτω. Emendarunt multi.

V. 1430. Nam aliquid tantum sanguinis conspici satis erat. Similis ὁσία erat in eiusdem deae sacris apud Spartanos flagellatio puerorum, de qua accurate exposuit Pausanias III. 16, extr.

V. 1431. Piersonus teste Valckenario ad Hippol. 73. scribendum coniiciebat λείμακας. Temerarium est descriptiones tentare locorum, quos quis non ipse viderit. Bene factum, quod

Βραυρωνίας δεῖ τῆςδε κληδουχεῖν θεᾶς·
οὗ καὶ τεθάψει κατθανοῦσα, καὶ πέπλων
ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήνους ὑφάς,
ἃς ἂν γυναῖκες ἐν τόκοις ψυχοῤῥαγεῖς
λείπωσ' ἐν οἴκοις. τάςδε δ' ἐκπέμπειν χθονὸς
Ἑλληνίδας γυναῖκας ἐξεφίεμαι
γνώμης δικαίας οὕνεκ', ἐκσώσασά σε

Musgravius, ipse quoque prodigus coniecturarum, tandem acquievit in eo, ut *κλίμακας* de montibus adscensu difficilibus dici a Wesselingio ad Diod. Sic. XIX. 21. indicatum memoraret. Nihil de loci natura rettulit Brauroniae Dianae mentionem faciens Pausanias I. 33, 1.

V. 1432. Non fuit Seidlerus, ut ait Matthiae, in iis, qui in *κληδουχεῖν* laborarunt, sed refutavit laborantes.

V. 1434. Ald. *θήσουσ'*.

V. 1438. Haec in editione Aldina sic scripta sunt:

τάςδε δ' ἐκπέμπειν χθονὸς
Ἑλληνίδας γυναῖκας ἐξεφίεμαι
γνώμης δικαίας οὕνεκ' ἐκσώσασά σε
καὶ πρίν γ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας
κρίνασ' Ὀρέστα, καὶ νόμισμ' εἰς ταυτό γε
νικᾶν ἰσήρεις, ὅςτις ἂν ψήφους λάβῃ.

Nihil e codicibus diversitatis adnotatum praeter *εἰς ταὐτό με* ex Par. A. Haec quum non cohaereant, Brodaeus, cui assensus est Marklandus, ante *γνώμης δικαίας* nonnulla excidisse putabat. Scholiastes Aristophanis ad Ran. 697. (684. ed. Bekkeri) ex hoc loco haec attulit: *ἐξέσωσά σε καὶ πρίν γ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας κρίνασ', Ὀρέστα.* Id, etsi adnotatum ab interpretibus, non memoravit Matthiae, succensens Seidlero, stultissimamque esse dicens Minervam, si haec, ut ille voluerit, non Thoanti, sed Oresti, ad quem nullo modo pertinerent, sic diceret, ut Thoas audiret, ideoque quae ad se pertinerent inde sumere sibi posset. Cupidius haec quam verius dicta videntur. Nam omni hac postrema orationis suae parte Minerva Orestem et Iphigeniam alloquitur, praesente quidem Thoante, quem, quia dea est quae loquitur, consentaneum est, quidquid illa dicit, ut ab diis decretum, non soli Oresti, sed sibi quoque ac Tauris omnibus dictum existimare. Multo minus concedi potest, quod addit Matthiae, *ἐκσώσασά σε* et quae sequuntur ad solum Orestem spectare nec ullo vinculo cohaerere cum praecedentibus: quare post *γνώμης δικαίας* aliquid excidisse suspicatur. Prorsus enim aliena

καὶ πρίν γ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας
κρίνασ', Ὀρέστα· καὶ νόμισμ' εἰς ταὐτό γε
* * * * * * * * * * * *

---

loqueretur Minerva, si hic insereret quae pridem in Areopagi iudicio constituta nihil pertinerent ad rem praesentem. Apte illa dicta sunt in Electra, ubi de Areopagi iudicio Dioscuri vaticinantur his verbis v. 1265.

ἴσαι δέ σ' ἐκσώζουσι μὴ θανεῖν δίκῃ
ψῆφοι τεθεῖσαι. Λοξίας γὰρ αἰτίαν
εἰς αὑτὸν οἴσει, μητέρος χρήσας φόνον.
καὶ τοῖσι λοίποις ὅδε νόμος τεθήσεται,
νικᾶν ἴσαις ψήφοισι τὸν φεύγοντ' ἀεί.

Pene credam alios quoque in eadem in qua Matthiae sententia fuisse, ut Minervam non de mulieribus Iphigeniae pedisequis loqui putarent. Nihil certè quod ad illas referatur in emendationibus eorum est. Nam Marklandus coniiciebat *καὶ νόμισμ' ἔσται τόδε*, Burgesius ad Aeschyli Eum. 731. *κἂν νόμοις ἔσται τόδε*, Dupius in Hist. Acad. Inscriptt. vol. XXX. p. 188. *καὶ νόμισμ' ἔστω τόδε*. Rectissime vero Seidlerus vidit, de mulieribus istis sermonem esse, quas ipsas quoque, sicuti prius Orestem, paribus suffragiis vincere velit Minerva, ut, quum ipsa eas absolvat, Thoas autem condemnaverit, mitior probetur sententia. Sed tamen ut id eo modo, quo in libris hi versus scripti sunt, dixerit Euripides, vereor ut ullis machinis possit effici. Interpretatus est Seidlerus sic: ***hasce vero Graecas mulieres dimitti iubeo, bonae earum voluntatis caussa, quum te prius quoque, calculis aequalibus in Areopago iudicatum, Oresta, servarim, et quidem*** (scilicet dimitti eas iubeo) ***ad illam ipsam regulam, ut vincat, qui pares calculos nactus sit.*** At nullo pacto illud *καί*, quod ante *νόμισμα* est, ***et quidem*** significare potest: immo plane inutile est, omninoque, etiam si abesset, molesta esset atque impedita oratio, quia nihil est, unde quis cognoscat *νόμισμ' εἰς ταὐτό γε* ad *ἐκπέμπειν χθονὸς ἐξεφίεμαι* referenda esse cum illisque verbis construenda. Neque vero *καὶ* illud cum *νικᾶν* coniunctum ex verbo praegresso *ἐξεφίεμαι* pendere potest, ut procedat oratio hoc modo *ἐξεφίεμαι τάςδε γυναῖκας ἐκπέμπειν καὶ νικᾶν*. Nam, ne inconcinnitatem attingam quae est in infinitivis ad diversas personas spectantibus, locus, quo positum est illud *καί*, obstat dupliciter, primo quod tam remotus est ab *ἐκπέμπειν*, ut non appareat coniungendos esse illos infinitivos, deinde quod *καὶ* illud saltem ante *ἐκσώσασά σε* poni debebat, quum illud participium quaeque cum eo cohaerent verba, sic conformata oratione, non ad praecedentia, sed ad sequentia spectent. Harum perversitatum altera, quam posteriorem commemoravi, tolli potest, si, scriptura quae apud scholiastam Aristophanis est levi-

νικᾶν, ἰσήρεις ὅςτις ἂν ψήφους λάβῃ.
ἀλλ' ἐκκομίζου σὴν κασιγνήτην χθονὸς,
Ἀγαμέμνονος παῖ, καὶ σὺ μὴ θυμοῦ, Θόας.

ΘΟΑΣ.

ἄνασσ' Ἀθάνα, τοῖσι τῶν θεῶν λόγοις
ὅςτις κλύων ἄπιστος, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖ.
ἐγὼ δ' Ὀρέστῃ τ', εἰ φέρων βρέτας θεᾶς
βέβηκ', ἀδελφῇ τ' οὐχὶ θυμοῦμαι· τί γὰρ
πρὸς τοὺς σθένοντας θεοὺς ἁμιλλᾶσθαι καλόν;
ἴτωσαν εἰς σὴν σὺν θεᾶς ἀγάλματι
γαῖαν, καθιδρύσαιντό τ' εὐτυχῶς βρέτας.
πέμψω δὲ καὶ τάςδ' Ἑλλάδ' εἰς εὐδαίμονα
γυναῖκας, ὥςπερ σὸν κέλευσμ' ἐφίεται.

---

ter mutata, ut parenthesis haec ponuntur: *ἐκ δ' ἔσωσά σε καὶ πρίν γ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας κρίνασ', Ὀρέστα:* **sed manet altera, ut inconcinna, difficilis, molesta sit coniunctio horum verborum,** *καὶ νικᾶν,* **cum illis,** *τάςδε δ' ἐκπέμπειν χθονὸς Ἑλληνίδας γυναῖκας ἐξεφίεμαι.* **Quod si quis quae in libris scripta sunt attentius consideraverit, facile, credo, animadvertet omnia plana, apta, concinna fore, si participium aliquod sequatur cum isto** *καὶ* **coniungendum, nominenturque quas similiter ut Orestem iudicari Minerva vult mulieres. Hinc veri simillimum est versum excidisse ante illum qui in his quos posui postremus est: qui quomodo excidere potuerit in promptu est, si illud participium fuit** *κρίνουσα.* **Tali enim quodam modo scripta haec fuisse arbitror:**

τάςδε δ' ἐκπέμπειν χθονὸς
Ἑλληνίδας γυναῖκας ἐξεφίεμαι
γνώμης δικαίας οὕνεκ', ἐκσώσασά σε
καὶ πρίν γ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας
κρίνασ', Ὀρέστα, καὶ νόμισμ' εἰς ταὐτό γε
κρίνουσα τάςδε πάντα τ' εἰςέπειτ' ἀεὶ
νικᾶν, ἰσήρεις ὅςτις ἂν ψήφους λάβῃ.

V. 1443. Ald. *σὴν κασίγνητον.* **Emendavit Elmsleius.**

V. 1444. Flor. 1. *παῖς.*

V. 1447. Par. A. *εἰς φέρων.*

παύσω δὲ λόγχην, ἣν ἐπαίρομαι ξένοις,
νεῶν τ' ἐρετμά, σοὶ τάδ' ὡς δοκεῖ, θεά.

ΑΘΗΝΑ.

αἰνῶ· τὸ γὰρ χρεὼν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ·
ἴτ', ὦ πνοαί, ναυσθλοῦσθε τὸν Ἀγαμέμνονος
παῖδ' εἰς Ἀθήνας· συμπορεύσομαι δ' ἐγώ,
σώζουσ' ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς σεμνὸν βρέτας.

ΧΟΡΟΣ.

ἴτ' ἐπ' εὐτυχίᾳ τῆς σωζομένης
μοίρας εὐδαίμονες ὄντες.
ἀλλ', ὦ σεμνὴ παρά τ' ἀθανάτοις
καὶ παρὰ θνητοῖς, Παλλὰς Ἀθάνα,

V. 1455. Libri νηῶν. Boissonadus νεῶν. In fine versus Par. A. θεᾷ.

V. 1456. Huic versui in Par. B. Minervae, sequenti Apollinis nomen adscriptum est. Etiam in Par. A. C. Flor. 1. 2. Vict. Apollinis persona versui 1457. praefixa. In Aldina versus 1456. Thoanti continuatus est, 1457 — 1459. autem tributi Minervae, cuius nomen iterum adscriptum versui 1460. tum versus 1462. et qui reliqui sunt, chori notam habent. Versu 1456. Ald. ναυσθλοῦσαι. Quod Scaliger restitui iussit ναυσθλοῦσθε, dederunt Par. A. C. Flor. 1. 2. Vict. Deinde τὸν Ἀγαμέμνονος Ald. et, ut videtur, codices. Seidlerus, Marklandi sententiam sequutus, τἀγαμέμνονος edidit. Singularem recte praeferre videtur Matthiae, quod Orestis partes hic praecipuae sint.

V. 1460. Hunc et sequentem versum, qui Minervae in libris sunt, choro restituit Seidlerus. Dicit haec chorus ad portum conversus, bonis votis prosequens vela dantes. Deinde se ad Minervam convertens alterum systema recitat. Opportune Musgravius commemoravit Aristidem, qui T. III. p. 728. Cant. (II. p. 424. Iebb. II. 581. Dind.) scripsit: ἐπειδὴ τοιαῦτ' ἀφέστηκεν, ἀπολαῦσαι τοῦ βίου τὰ κάλλιστα, ἵν' εἰ μὲν τῆς σωζομένης μοίρας εἴημεν, ἐν τοῖς καλλίστοις σωζοίμεθα. Ex quo apparet, τὴν σωζομένην μοῖραν eos ex aliquo numero dici, qui caeteris pereuntibus salvi evadunt.

V. 1461. Ald. recte εὐδαίμονες. Sed Par. C. Flor. 1. 2. Vict. εὐδαίμονος.

δράσομεν οὕτως ὡς σὺ κελεύεις.
μάλα γὰρ τερπνὴν κἀνέλπιστον
φήμην ἀκοαῖσι δέδεγμαι.
ὦ μέγα σεμνὴ Νίκη, τὸν ἐμὸν
βίοτον κατέχοις
καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

V. 1465. Ald. τερπνόν. Nec videtur variari. Femininam formam restituit L. Dindorfius, quod masculina pro feminina barbara sit. Certe etiam si non sit barbara, non potest intelligi cur hic ea utendum putaverit Euripides, ubi vel sono suavior est altera.

V. 1467—1469. Hos versus qui etiam in Orestis et Phoenissarum fine leguntur, Matthiae ex docti cuiusdam Britanni sententia uncis inclusit, ut a grammatico adiectos. At ut tragicos affert Lucianus in Piscatore c. 39. vol. I. p. 608. Ego quid sentiam de versibus, qui iidem in aliquot Euripidis tragoediis a choro, dum exibant spectatores, recitabantur, ad finem Bacchurum declaravi. Precationem poetae pro victoria fabulae esse putabat Marklandus. Adsignificari hoc eatenus, quatenus aliquid ominis haec verba continent, non negaverim: sed proprie ad argumentum fabulae referuntur. Aliter coryphaeus hic partibus suis excideret, et poetae susciperet personam: quod alienum videtur a tragoedia. Caeterum Ald. et, ut videtur, codices σεμνὴ Νίκη. Alii σεμνὰ Νίκα ediderunt. Variatur in Oreste et apud Lucianum. Praestat, mea sententia, in his anapaestis communis dialectus.

INDEX GRAECUS.

Numeri paginas indicant.

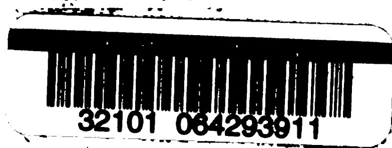
INDEX LATINUS.

INDEX SCRIPTORUM.

CORRIGENDA.

Adnotationum ad v. 964. 965. 966. numeri mutandi in 965. 966. 967.
V. 969. lege σώσαιμι δ' οἴκους.

32101 064293911